

Lauri Metsäranta

**ASUKKAIDEN MIELIPITEET PUISESTA
JULKISIVUKORJAUS-, LISÄ- JA
TÄYDENNYSRAKENTAMISESTA**
Kyselytutkimus Helsingin Pukinmäen asuinalueella

Diplomityö
Rakennetun ympäristön tiedekunta
Tarkastajat: Markku Karjalainen
Markku Norvasuo
Lokakuu 2020

TAMPEREEN YLIOPISTO

Arkkitehtuurin yksikkö

Tampere University

School of Architecture

Lauri Metsäranta

Asukkaiden mielipiteet puisesta julkisivukorjaus-, lisä- ja täydennysrakentamisesta –
Kyselytutkimus Helsingin Pukinmäen asuinalueella

DIPLOMITYÖ

Tarkastaja 1: Associate professor Markku Karjalainen

Tarkastaja 2: TkT Markku Norvasuo

TIIVISTELMÄ

Lauri Metsäranta : Asukkaiden mielipiteet puisesta julkisivukorjaus-
lisä- ja täydennysrakentamisesta – Kyselytutkimus Helsingin Pukinmäen asuinalueella
Diplomityö
Tampereen yliopisto
Arkkitehtuurin tutkinto-ohjelma
Lokakuu 2020

Diplomityössä tutkitaan asukkaiden mielipiteitä lähiöiden kehittämistä puisen korjaus- ja lisärakentamisen keinoin. Lähiöt kaipaavat ehostusta. Lähiökerrostalot ovat korjauksen tarpeessa ja lähiömäisiin asuinalueisiin yhdistyy pääosin negatiivisia mielikuvia. Puisesta korjaus- ja lisärakentamisesta etsitään ratkaisua lähiöiden elävöittämiseen.

Työn tutkimusmenetelmänä käytettiin asukaskyselyä, joka toteutettiin tyypilliseen suomalaiseen lähiöympäristöön Helsingin Pukinmäen–Savelan postinumeroalueelle. Alueelle rakennettiin vuonna 2015 Eskolantien puukerrostalot, joten alueen asukkailla oli entuudestaan kokemusta puisesta täydennysrakentamisesta. Kyselytutkimuksessa selvitettiin asukkaiden asuinalueessa ja sen rakennuskannassa tärkeiksi kokemia piirteitä, joiden avulla pystyttiin määrittämään mihin lähiöiden kehityksessä tulisi panostaa. Kyselyssä tutkittiin myös asukkaiden yleisiä asenteita puumateriaalia kohtaan.

Diplomityön pääpaino oli puisen julkisivukorjauksen ja lisäkerrosrakentamisen asukkailta saaman vastaanoton tutkimisessa. Diplomityössä vanhaan 70-luvun betoniseen lähiökerrostaloon tehtiin viisi korjausvaihtoehtoa, joiden perusteella vastaajat antoivat mielipiteensä puisesta julkisivukorjaus- ja lisäkerrosrakentamisesta. Nämä korjausvaihtoehdot esitettiin vastaajille kyselylomakkeessa kuvasarjan muodossa.

Tulosten perusteella asukkaat suhtautuvat puurakentamiseen myönteisesti ja ovat valmiita puun laajamittaiselle käytölle lähiöiden kehittämisessä ja korjaamisessa. Asukkaat haluavat puuta asuinympäristöihinsä.

Avainsanat: puurakentaminen, lähiöiden kehittäminen, asukaskyselytutkimus, lisäkerrosrakentaminen, julkisivukorjaus, täydennysrakentaminen

ABSTRACT

Lauri Metsäranta : Residents' opinions about wooden: facade repair, roof extension and urban infill – Resident survey to Pukinmäki district in Helsinki
Master of Science thesis
Tampere University
Architecture
October 2020

This master's thesis carries out a resident survey about the opinions regarding suburban environment development with wooden façade repairs and roof extensions. The Finnish suburbs need improvements. Residential city districts are at the age of repairs and the common opinion towards them is often negative. Wooden façade repair and urban roof extensions are suggested to be the solutions for suburban area development and urban infills.

The used research method was a resident survey. The survey was sent to the residents in Pukinmäki and Savela districts of Helsinki which represented typical Finnish suburbs. The research location was chosen because the inhabitants were assumed to have awareness about wooden construction. A set of wooden apartment buildings were built in the area in 2015.

The survey's purpose was to investigate what features the residents appreciate in their ideal neighborhood and what they consider valuable in construction. The results are a tool to determine what to emphasize in future's suburban development. The survey also studied resident's opinions towards wooden construction.

The emphasis in this thesis was to get resident's opinions on the wooden façade repair and roof extensions. The residents gave their opinions towards five different wooden repair solutions. The repaired building was a concrete apartment building from the 70's. The repair options were showcased in the survey as a collage.

The result from the resident survey was that the residents consider wooden construction a positive improvement in the suburban development and repairs. The inhabitants have positive attitudes towards wood as a material and they want wood into their living environment.

Keywords: wooden construction, suburban development, resident survey, roof extension, façade repair, urban infill

ALKUSANAT

Diplomityöni on osa Tampereen yliopistolla tehtävää Puuta näkyvissä -tutkimushanketta. Hankkeessa tarkastellaan puurakentamisen alueellisia ulkoisvaikutuksia, joilla tarkoitetaan erityisesti puurakentamisen merkityksiä alueen asukkaille ja käyttäjille. Kiinnostus puurakentamista kohtaan sai minut lähtemään mukaan tutkimushankkeeseen. Erityisesti minua kiehtoi ajatus lähiöiden parantamisesta puisten julkisivujen avulla, mitä olin pohtinut jo aiemmin asuessani lähiömäisessä asuinympäristössä opintojeni aikana.

Haluan kiittää ohjaajiani Markku Norvasuota, Markku Karjalaista ja Kalevi Korpelaa työni avustamisesta. Erityisesti haluan kiittää kaikkia kyselyyn vastanneita, jotka näkivät vaivaa kyselylomakkeeni täyttämiseen. Ilman Teitä työtä ei olisi ollut mahdollista toteuttaa. Kiitokset myös Tutkimustielle lomakkeiden postitus- ja painatustyön erinomaisesta toteuttamisesta.

Diplomityö ja postin kautta suoritettu aineistonkeruu tehtiin osana tutkimushanketta Puuta näkyvissä! Puurakentamisen ulkoisvaikutukset asukkaiden ja muiden toimijoiden käsityksiin alueesta. Hanke sisältyy ympäristöministeriön Kasvua ja kehitystä puusta -tukiohjelmaan, joka on myöntänyt hankkeelle rahoitusta.

Tampereella, 27.10.2020

Lauri Metsäranta

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
1.1 Puinen julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentaminen.....	2
1.2 Tutkimusongelmat.....	4
1.3 Kyselytutkimus	5
1.4 Aiemmat kyselytutkimukset aiheesta.....	7
1.5 Esimerkkikohteet.....	9
1.5.1 Pukinmäki	10
1.5.2 Eskolantien puukerrostalot.....	11
2. VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT JA OTOKSEN ALUEELLINEN EDUSTAVUUS.	14
2.1 Aineiston sosiodemografinen edustavuus	14
2.2 Vastaajien asuntoa koskevat taustatiedot	19
2.3 Tyytyväisyys asuinalueeseen.....	21
3. MIELLYTTÄVÄN ASUINALUEEN PIIRTEET	26
3.1 Piirteet rakennuskannassa	27
3.2 Piirteet julkisivussa.....	30
3.3 Piirteet ympäristössä.....	34
4. ASEENTEET PUUSTA RAKENNUSMATERIAALINA	39
4.1 Suhtautuminen puun käyttöön rakentamisessa	39
4.2 Suhtautuminen puun käytön ekologisuuteen.....	46
5. SUHTAUTUMINEN PUISEEN TÄYDENNYSRAKENTAMISEEN.....	48
5.1 Yleinen asenne puisia täydennysrakennuksia kohtaan.....	48
5.2 Eskolantien puukerrostaloihin liittyvät asenteet	50
6. SUHTAUTUMINEN PUISEEN JULKISIVUKORJAAMISEEN JA LISÄKERROSRAKENTAMISEEN	61
6.1 Yleinen suhtautuminen puiseen julkisivukorjaamiseen ja lisäkerrosrakentamiseen	61
6.2 Kuvasarja – Lähiökerrostalon puiset korjaussuunnitelmat	70
6.2.1 KUVA 1 – Lähtötilanne.....	76
6.2.2 KUVA 2 – Tyyliä minimiratkaisulla.....	80
6.2.3 KUVA 3 – Moderni ilme.....	84
6.2.4 KUVA 4 – Inspiraatio lähiöarkkitehtuurista	88
6.2.5 KUVA 5 – Harjakaton toteuttaminen.....	92
6.2.6 KUVA 6 – Puu pääosaan	96
6.3 Kuvasarjan havainnot.....	99
7. YHTEENVETO.....	104
LÄHTEET	109
LIITTEET.....	111

LYHENTEET JA KÄSITTEET

ATT	Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimisto.
HASO	Helsingin Asumisoikeus Oy, Helsingin kaupungin omistama asumisoikeusyhtiö, joka tarjoaa kohtuuhintaisia asuntoja pääkaupungissa.
HEKA	Helsingin kaupungin asunnot Oy.
Keskihajonta	Keskihajonta kuvaa havaintojen keskittymistä aineistossa. Se kertoo, miten kaukana havainnot keskimäärin ovat keskiarvosta. Mitä pienempi keskimääräinen etäisyys on, sitä enemmän jakauma on keskittynyt. (Tilastojen ABC, 2020)
Lisärakentaminen	Lisärakentaminen tarkoittaa rakentamista olemassa olevan kohteen yhteyteen vanhan taloyhtiön tontille. Lisärakentamista ovat esimerkiksi kerrosten lisääminen, ullakon muuttaminen asuinhuoneistoksi ja hissien lisääminen. Lisärakentaminen kasvattaa rakennuksen kerrosalaa, joko sisä- tai ulkopuolelle. (Lukkarinen, 2011)
Mediaani	Mediaani on jakauman arvo, joka jakaa havaintojen jakauman kahteen osaan siten, että molemmissa osissa on yhtä paljon havaintoja. (Tilastojen ABC, 2020)
Moodi	Moodi on jakauman arvo, joka havaitaan jakaumassa useimmin. (Tilastojen ABC, 2020)
Puinen julkisivukorjaus	Puisella julkisivukorjaamisella tarkoitetaan diplomityössä huonokuntoisten sandwich-elementtijulkisivujen korvaamista puisella kuorielementillä, jolloin rakennuksen energiatehokkuutta ja ulkonäköä pystytään parantamaan. (Puuinfo, 2020)

Puinen lisäkerrosrakentaminen

Puisella lisäkerrosrakentamisella tarkoitetaan diplomityössä puisia lisäkerroksia, jotka voidaan tehdä betonirunkoiseen asuinkerrostaaloon. Nykyisten palomääräysten taulukkomitoituksella lisäkerroksia voidaan tehdä enintään kaksi päällekkäin. (Puuinfo, 2020)

Purkava saneeraus

Purkavalla saneerauksella tarkoitetaan vanhan kaupunkirakenteen korvaamista uudella, tehokkaalla ja nykyaikaisella rakentamisella. Purkavaa saneerausta voidaan kutsua myös uudistavaksi täydentämiseksi. (Toivola, 2013)

Sosiodemografinen taustamuuttuja

Sosiaalitutkimuksen sosiodemografisilla taustamuuttujilla kuvataan henkilöiden ja kotitalouksien ominaisuuksia. Näitä ovat esimerkiksi henkilöiden sukupuoli, ikä, koulutus, ammatti ja kotitaloudessa asuvien henkilöiden lukumäärä. (KvantiMOTV, 2020)

Täydennysrakentaminen

Täydennysrakentaminen termiä käytetään ensisijaisesti alueellisesta rakentamisesta, jolla eheytetään ja kehitetään kaupunkikokonaisuuksia. Täydennysrakentamiseen sisältyy lisärakentamisen lisäksi jo rakennettujen alueiden tyhjälle tontille rakentaminen. (Lukkarinen, 2011)

1. JOHDANTO

Suomen kerrostaloista noin kolmasosa sijaitsee lähiöissä, joiden rakennuskannasta suurin osa on rakennettu 60- ja 70-luvuilla. Nämä kerrostalot ovat nyt korjaamisen tarpeessa. Lähiökerrostalojen suurimpina ongelmina ovat rakennusten huono tekninen kunto, energiatehokkuus, puutteellinen varustelu sekä epämiellyttävä ulkonäkö. Lisäksi lähiöillä on usein alueina muita asuinalueita huonompi maine. (Puuinfo Oy, 2020) Puusesta korjaus- ja lisärakentamisesta etsitään nyt ratkaisua lähiöiden elävöittämiseen. Diplomityössä selvitetään asukkaiden mielipiteet puusta lähiöiden kehittämisen ja korjaamisen keinona. Tutkimusmenetelmänä toimi kyselytutkimus, joka toteutettiin Helsingin Pukinmäen–Savelan postinumeroalueelle kesällä 2020.

Diplomityön kyselytutkimuksessa selvitetään asukkaiden asuinalueissa arvostamia piirteitä, jotta tiedämme mihin suuntaan asuinalueita tulisi kehittää ja mihin piirteisiin kiinnittää huomiota. Diplomityön pääpaino on selvittää puisen julkisivukorjaus-, lisäkerrosrakentamisen saama vastaanotto lähiön asukkaiden keskuudessa, sillä aihetta ei ole aiemmin tutkittu. Puinen julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentaminen voivat toimia lähiörakennusten korjauksen lisäksi koko asuinalueen yleisilmeen parantajana. Julkisivukorjauksen avulla rakennuksen ilme on mahdollista päivittää miellyttävämmäksi ja rakenne energiatehokkaammaksi. Lisäkerroksien avulla rakennuksen korjaamista voidaan rahoittaa ja vanhaa muotokieltä päivittää.

Rakentamistapa esitettiin vastaajille kyselylomakkeessa kuvasarjan avulla, jossa 70-luvun betoniseen lähiökerrostaloon tehtiin viisi korjausvaihtoehtoa, joiden perusteella vastaajat antoivat mielipiteensä puisesta julkisivukorjaus- ja lisäkerrosrakentamisesta. Diplomityössä määritetään asukkaiden vanhassa lähiörakennuksessa epämiellyttäväksi koekemat piirteet ja niitä verrataan työssä esitettyjen uusien puisten korjaussuunnitelmien saamaan palautteeseen. Diplomityössä ei niinkään pureuduta korjaamisen avulla saavutettaviin rakennusteknisiin parannuksiin vaan keskitytään rakennuksen ulkoasussa asumisympäristön ilmapiiriin vaikuttaviin tekijöihin. Vastaajien asenteita puumateriaalia kohtaan tutkitaan työssä myös yleisellä tasolla ja verrataan aiempaan tutkimukseen.

Vastaajia pyydettiin kyselyssä antamaan mielipide miellyttävän asuinalueen piirteistä, puurakentamisesta, puisesta täydennysrakentamisesta sekä puisesta julkisivukorjaus- ja lisäkerrosrakentamisesta. Vastaajien taustatietojen vaikutus vastauksiin tarkasteltiin

jokaisen aihealueen kohdalla. Diplomityön tulosten tavoitteena on edistää puurakentamista lähiöiden kehittämisen keinona.

1.1 Puinen julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentaminen

Lyhyesti sanottuna puisella julkisivukorjaamisella tarkoitetaan vanhan julkisivun uusimista, jonka yhteydessä julkisivupinta vaihdetaan puiseksi ja lämmöneristeet energiatehokkaammaksi. Lisäkerrosrakentamisella taas tarkoitetaan rakennuksen korottamista 1–2 kerroksella, joista saatujen myytävien asuinneliöiden avulla voidaan rahoittaa mahdollisesti julkisivukorjaus ja hissien lisääminen rakennukseen. (Puuinfo, 2020) Seuraavaksi perustellaan, miksi lähiökerrostaloja tulisi lisää- ja korjausrakentaa.

Lähiörakennukset sijaitsevat pääosin valmiiden palvelujen ja hyvien kulkuyhteyksien lähettyvillä. Lähiöalueet ovat yleisesti melko väljästi rakennettuja, minkä vuoksi suuren kysynnän alueilla ajaututaan usein ajatusmaailmaan, jossa vanhat rakennukset puretaan ja alue kaavoitetaan tehokkaammin. (Puuinfo Oy, 2020) 60–70-luvulla rakennettujen lähiökerrostalojen muodostaessa suuren osan Suomen kerrostalokannasta, ei ole ekologisesti kestävää ajatella tätä suurta rakennusmassaa purettavaksi. 60–70-luvun lähiökerrostalot ovat huonosti eristettyjä, eikä Suomelle asetettuja energiatehokkuuden tavoitteita ole mahdollista saavuttaa ilman aikakauden lähiökerrostalojen energiakorjaamista (Koiso-Kanttila, 2011). Vanhan rakennuskannan energiakorjaaminen tulee ottaa energiatehokkuuden parantamisen keinoksi, sillä uudisrakentamisen kautta rakennuskanta uusiutuu liian hitaasti, vain 1–1,5 % vuodessa (Puuinfo Oy, 2020).

Lähiökerrostalojen ongelmia ovat tällä hetkellä huono energiatehokkuus, tekniset puutteet, ulkoseinien ja yläpohjan huono kunto, epämiellyttävä maanpäällinen kellarikerros, parvekkeiden puuttuminen pienistä asunnoista, asuntojakauman liian suuri perheasuntojen määrä, osassa rakennuksia hissittömyys sekä rakennusten ulkonäköön liittyvä kritiikki (Puuinfo Oy, 2020). Paine hissien lisäämiselle vanhoihin kerrostaloihin vain kasvaa väestön koko ajan vanhetessa. Nämä ongelmat ovat kuitenkin korjattavissa julkisivukorjaamisen ja lisäkerrosrakentamisen keinoin.

Vanhojen kerrostalojen korjaamista ei aina nähdä taloudellisesti perusteltuna, ellei se heijastu asuntojen arvoon. Lisäkerros- tai muu täydentävärakentaminen auttaa etenkin kasvukeskuksissa saneerauksen ja hissien rahoitukseen. Julkisivukorjauksessa saatu energiatehokkuuden parantuminen lisäksi alentaa lämmityskustannuksia. (Puuinfo Oy, 2020) Taloudelliset edellytykset julkisivukorjaamiseen ja lisäkerrosrakentamiseen ovat siis olemassa. Rakennuksen energiatehokkuuden parantamisen lisäksi puuta käyttämällä rakennuksen ekologinen jalanjälki on pienempi muihin materiaaleihin verrattuna,

sillä puurakenteiden valmistus kuluttaa huomattavan vähän luonnonvaroja ja rakennuskannassa puumateriaali pysyy hiilinieluna (Viljakainen, 2011).

Puurakenteisen julkisivukorjaamisen ja lisäkerrosrakentamisen mahdollistivat Suomessa vuonna 2011 voimaan astuneet uudet palomääräykset. Puu sopii julkisivukorjaamisen ja lisäkerrosrakentamisen materiaaliksi erityisen hyvin sen keveyden vuoksi. Puun avulla vanhojen betonikerrostalojen rakenteiden varaan voidaan rakentaa kaksi lisäkerrosta. Puiset julkisivukorjaukset sen sijaan voidaan kiinnittää vanhaan betonirunkoon. Puisilla rakenteilla on korkea esivalmistusaste, mikä tarkoittaa, että elementit valmistetaan optimaalisissa olosuhteissa. Korkea esivalmistusaste mahdollistaa nopean rakentamisen, jolloin korjaamisen aiheuttamat häiriötekijät ajoittuvat lyhyelle aikavälille ja korjaus voidaan suunnitella siten, että asukkaiden on mahdollista asua rakennuksessa koko remontin ajan. (Puuinfo, 2020)

Puisella julkisivukorjaamisella ja lisäkerrosrakentamisella vanhojen lähiörakennusten ongelmista suurin osa on mahdollista poistaa. Puun voidaan katsoa sopivan parhaiten rakennuksen ulkonäön kohentamiseen, sillä asukkaat kokevat sen kyselytulosteni perusteella miellyttävimmäksi julkisivumateriaaliksi. Myös aiemmat tutkimukset ovat puumateriaalin kannalla (Karjalainen, 2002, 2017) (Lamassaari, 1998). Puisen julkisivukorjauksen, lisäkerrosten ja hissien lisäämisen avulla rakennuksen vanhaa muotoa saadaan elävöitettyä jo merkittävästi. Lisäämällä korjaukseen parvekkeiden uusimisen on rakennuksen ulkomuoto mahdollista muuttaa täydellisesti. Myös parvekkeet voidaan uusia puurakenteisina, jolloin ne ripustetaan joko rakennuksen vanhaan runkoon tai omille perustuksille (Puuinfo, 2020).

Onnistunut rakennuksen ulkoilmeen muuttaminen vaikuttaa positiivisesti koko asuinalueen yleisilmeeseen ja auttaa parantamaan lähiöalueisiin tällä hetkellä liitettyä, hieman negatiivista mielikuvaa.

1.2 Tutkimusongelmat

Asuinympäristöjä pyritään parantamaan vanhan lähiökerrostalokannan korjaamisen yhteydessä ja työssä tutkitaan puun soveltuvuutta tähän tehtävään. Puun käytön perusteeksi tarvitaan tutkimustietoa puun herättämästä vastaanotosta asukkaiden keskuudessa. Diplomityön tavoitteena on tuottaa tietoa asukkaiden asenteista lähiöiden kehittämiseen puun avulla, sillä aiheesta ei ole aiempaa tutkimustietoa. Tietääksemme laajemmin, mihin asukkaat haluavat lähiöiden kehityksessä ja kiinnitettävän huomiota, tulee asukkaiden asuinympäristössä arvostamia piirteitä työssä myös samalla määrittää. Diplomityössä lähiökerrostalojen korjaamisen keinoksi ehdotetaan puista julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentamista, joten työssä selvitetään, miten asukkaat tähän rakennustapaan suhtautuvat. Tutkimusmenetelmäksi ongelmien ratkomiseen valittiin asukaskyselytutkimus.

Tutkimusongelmia ovat:

- Miten asukkaat suhtautuvat lähiöiden kehittämiseen ja korjaamiseen puisten ratkaisujen keinoin?
- Mihin lähiöiden kehityksessä asukkaiden mielestä tulisi kiinnittää huomiota?

Tutkimusongelmiin pureudutaan seuraavilla tutkimuskysymyksillä:

- Mitä mieltä asukkaat ovat puusta rakennusmateriaalina?
- Miten asukkaat suhtautuvat toteutettuihin puisiin täydennysrakennuksiin?
- Miten asukkaat suhtautuvat puiseen julkisivukorjaamiseen ja lisäkerrosrakentamiseen?
- Miten puiset rakennukset vaikuttavat asukkaista alueen houkuttelevuuteen?
- Mitä piirteitä asukkaat toivovat lähiökerrostaloissa parannettavan ja miten?
- Mitä piirteitä asukkaat arvostavat asuinympäristössään?
- Miten asuinalueita tulisi asukkaiden mielestä täydennysrakentaa?
- Miten asukkaiden taustatiedot vaikuttavat asenteisiin?

Tutkimusongelmia käsitellään jakamalla ne pienempiin osa-alueisiin. Asukkaiden yleisen asennoitumisen selvittäminen puumateriaalia kohtaan antaa pohjaa materiaalin käytön perusteleminen. Lähiöympäristöön toteutettujen puukerrostalo-kohteiden saama palaute (Eskolantien puukerrostalot) taas kertoo, miten puu asukkaista sopii lähiöympäristön julkisivumateriaaliksi. Puisesta julkisivukorjaamisesta ja lisäkerrosrakentamisesta ei ollut aiempaa tutkimustietoa asukkaiden näkökulmasta, joten tutkimuksen pääpaino on näiden rakennustapojen saamassa vastaanotossa. Rakennustavat eivät ole myöskään

asukkaille tunnettuja rakentamisen tapoja, joten niitä tutkittiin kyselyssä korjaussuunnitelma kuvasarjan avulla, joka tutustutti vastaajat aiheeseen. Tutkimuksessa yhdistetään puukerrostalojen, kuvasarjan ja puumateriaalin yhdessä saama vastaanotto, jonka pohjalta päätellään, tulisiko puun käyttöä lisätä lähiöalueilla.

Asukkaiden toivoma lähiöiden kehityssuunta selvitetään tutkimalla, mitä piirteitä asukkaat arvostavat asuinympäristöissä ja rakennuskannassa. Asukkaiden mielipide kyselyn kuvasarjan korjausvaihtoehtoja kohtaan on tärkeä, sillä myös se kertoo asukkaiden rakennuksessa arvostamista piirteistä. Korjausrakentamiseen pyritään löytämään ratkaisuja, joista asukkaat pitävät.

Asukkaiden taustamuuttujien vaikutus mielipiteisiin halutaan tutkimuksessa nähdä puurakentamisen saaman vastaanoton tarkemman analysoinnin mahdollistamisen vuoksi. Erityisesti kiinnostaa, onko taustamuuttujien välillä juurikaan eroa vai onko tutkimusaiheen vastaanotto kauttaaltaan samansuuntainen.

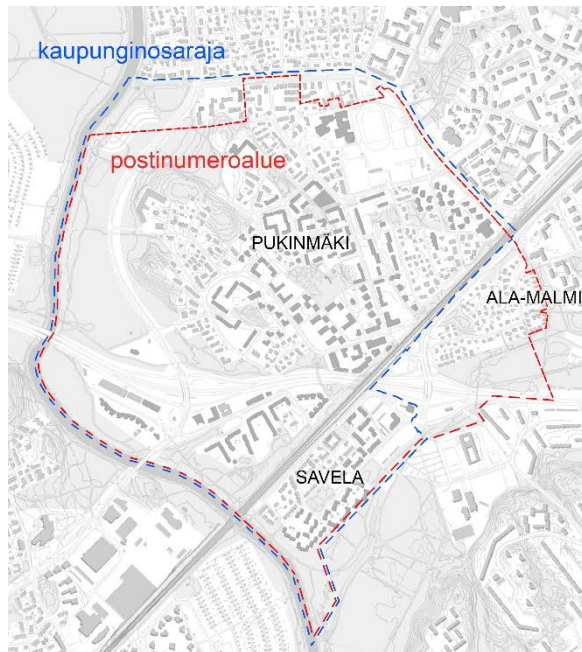
Tutkimuksessa esille nostetut asukkaiden mielipiteet toivotaan otettavan huomioon lähiöiden korjausrakentamisen suunnitteluprosesseissa. Diplomityössä tuotetun tiedon tavoitteena on tukea puisten julkisivukorjausten ja lisäkerrosrakentamisen toteuttamista lähiökerrostaloihin.

1.3 Kyselytutkimus

Diplomityöni kyselytutkimus on osa Tampereen yliopistolla tehtävää Puuta näkyvissä -hanketta, joka kuuluu osaksi ympäristöministeriön Kasvua ja kehitystä puusta -tukiohjelmaa. Vastasin itse kyselyaineiston suunnittelusta. Kyselylomakkeiden muotoiluun ja sisältöön sain neuvoa diplomityöni ohjaajilta Markku Norvasuolta, Markku Karjalaiselta ja Kalevi Korpelalta. Kyselytutkimuksen suunnitteluun otin mallia muista alan tutkimuksista ja kyselylomakkeista. Erityisesti Jukka Hirvosen tutkimuksesta ”Suvela tilastoissa ja asukkaiden kokemana” (2011) sain inspiraatiota tutkimukseni rakenteeseen ja muotoiluun. Varsinaisen kyselylomakkeen laatimiseen käytin esimerkkinä Markku Karjalaisen, Leena Lammassaaren, Jukka Hirvosen ja Risto Suikkarin tutkimuslomakkeita (Suikkari, 2005). Kyselylomake ja saatekirjeet ovat diplomityön liitteinä.

Tutkimusasetelmana oli ottaa poikkileikkausaineisto Pukinmäen–Savelan postinumeroalueelta (00720), missä tutkitaan asukkaiden suhtautumista puiseen; lisä- ja täydennysrakentamiseen ja julkisivukorjaamiseen. Postinumeroalue ei vastaa täysin Pukinmäen kaupunginosan aluetta. Postinumeroalueeseen kuuluu Pukinmäen kaupunginosan lisäksi osa Ala-Malmin alueesta, sen sijaan Pukinmäen kaupunginosan pohjoisosaan

kuuluvat asunnot Pukinkujalla ja Vuohikujalla ovat kyselyn kohdealueen ulkopuolella. Alueiden väliset eroavaisuudet on merkitty kuvan 1. karttaan.

Kuva 1. Pukinmäen postinumeroalue ja kaupunginosarajat.

Aineisto on yhdistelmä postikyselyllä ja verkkokyselyllä kerättyä tietoa. Kyselyn verkko- ja paperilomakkeet sisältävät lähtökohtaisesti samat kysymykset. Verkkokyselyn lomakkeessa oli Microsoft Forms -alustan rajoitteiden vuoksi pieniä eroja kysymysten asettelussa. Aineiston keruussa avusti tamperelainen tiedonkeruuseen ja aineistonkäsittelyyn erikoistunut yritys Tutkimustie, jolta paperisten lomakkeiden paino ja postitus tilattiin. Tutkimustie hoiti myös paperilomakkeiden kirjaamisen sähköiseen muotoon, avoimia kysymyksiä lukuun ottamatta. Tutkimustie toimitti paperilomakkeiden vas-

taukset sähköisessä muodossa, sekä pdf-printit alkuperäisistä paperilomakkeista, joista itse kirjasin kyselyn avoimet vastaukset tutkimusaineistoon. Tutkimusaineiston tilastointiin ja analysoimiseen käytettiin IBM SPSS Statistic -ohjelmaa.

Aineiston perusjoukkona oli Pukinmäen–Savelan postinumeroalueen 18–70-vuotiaat suomea äidinkielenään puhuvat asukkaat, joilla on väestötietojärjestelmän mukaan alueella vakinainen osoite. Digi ja väestötietovirastolta haettiin poimintalupa 800 henkilön osoitteelle Pukinmäen–Savelan postinumeroalueelta. Otos poimittiin satunnaisotantana. Virasto toimitti osoitteet Puuta näkyvissä -projektille, josta ne toimitettiin Tutkimustien käyttöön. Tietoturvasta pidettiin koko prosessin ajan tarkkaa huolta. Lopullisista vastauksista ei pystytä tunnistamaan yksittäistä vastaajaa, sillä osoitteet ja vastaukset olivat vain ID-numerolistan kautta toisiinsa yhdistettyjä ja osoitteisto hävitettiin heti aineiston keruun jälkeen.

Satunnaisotannassa poimittiin 800 osoitetta ja olettaen, ettei samaan talouteen tullut poiminnassa useampaa lomaketta, otos kattaa 17,2 % Pukinmäen–Savelan postinumeroalueen sijaitsevista talouksista. Postinumeroalueen noin 6000 hengen perusjoukosta (18–70-vuotiaat, suomea äidinkielenään puhuvat) otos kattaa sen sijaan noin 13,3 %. (Tilastokeskus, 2020) Kyselyyn toivottiin 250–350 vastausta. Otoksen koko määritettiin 800:ksi, jotta tavoitteellinen vastausmäärä saavutettaisiin kohtuullisilla kyselykustannuksilla. Tavoitteellinen vastausprosentti oli noin 30–44%.

Kyselylomakkeiden postitus aloitettiin 18.5.2020. Ensimmäiset vastaukset verkkokyselyyn saapuivat 25.5., minkä perusteella voidaan olettaa paperisten lomakkeiden saapuneen asukkaille postissa samana päivänä. Ensimmäisen postituskierron lomakkeiden palauttamisen eräpäiväksi annettiin 1.6., joten asukkaille jäi vastaamiseen aikaa vain viikko. Vastausaika jäi suunniteltua lyhyemmäksi postituksen viiveestä johtuen. Ensimmäisen kyselykierroksella vastauksia saapui yhteensä 149 kappaletta. Vastaukset jakautuivat siten että, paperilomakkeilla saapui 110 vastausta ja verkkokyselyllä 39 vastausta.

Muistutuskierron kyselylomakkeet menivät postiin 10.6. Varsinaisesta vastaamisen eräpäivästä luovuttiin ja sen sijaan vastaajia pyydettiin palauttamaan täytetty kyselylomake viikon kuluttua sen saapumisesta. Tällä pyrittiin ehkäisemään postitusviiveen vaikutus vastausajan pituuteen. Muistutuskierron paperiset kyselylomakkeet saapuivat asukkaille verkkokyselyvastausten perusteella 15.6. Muistutuskierroksella saapui 94 uutta vastausta, paperisena 67 ja verkossa 27. Koko kyselyyn saatiin kaikkiaan 243 vastausta, mikä tarkoittaa 30,4 % vastausprosenttia.

1.4 Aiemmat kyselytutkimukset aiheesta

Puukerrostaloihin ja puumateriaalia kohtaan on jo aiemmin tehty asukaskyselytutkimuksia. Näissä tutkimuksissa puumateriaali on saanut myönteisiä arvioita.

Markku Karjalainen tutki väitöskirjassaan ”Suomalainen puukerrostalo puurakentamisen kehittämisen etulinjassa” (2002) puurakentamisen kehittämisprosessia. Karjalainen käsittelee teoksessaan puukerrostalorakentamisen lähtökohtia, tavoitteita, perusteita ja teknisiä ratkaisuja. Karjalainen teki myös asukaskyselytutkimuksen osana väitöskirjaansa. Kyselytutkimus jaettiin seitsemään puukerrostaloon, jotka sijaitsivat ympäri Suomea. Asukaskyselytutkimuksessa asukkailta tiedusteltiin kokemuksia puukerrostaloista, joissa he asuivat ja mielipidettä puurakentamisesta yleisesti ottaen. Asukaskyselyssä keskityttiin tutkimaan asuntojen laatuun vaikuttavia tekijöitä. Arviointikriteereinä olivat muun muassa ääneneristys, viihtyisyys, laatutaso, ulkonäkö ja asuinturvallisuus. Karjalaisen väitöskirjan asukaskyselytutkimuksessa asukkaat suhtautuivat puurakentamiseen ja puukerrostaloihin myönteisesti ja toivoivat Suomessa puurakentamisen lisääntyvän. Asukkaat pitivät puukerrostaloja viihtyisinä, kodikkaina, sisäilmastoltaan hyvinä ja arkkitehtuuriltaan onnistuneina. Kyselyssä nousi myös esiin, että erityisesti keveiden välipohjien askeläänieristävyyteen on puukerrostalorakentamisessa kiinnitettävä huomiota. Asukkaat toivoivat kyselyssä puuta enemmän näkyville pinnoille, kuten porrashuoneiden

ja asuntojen sisäpintaverhoiluihin. Karjalainen väitöskirjan asukaskyselyn vastausprosentti oli 81,4 % (197 / 242 asuntoa), joka on kyselytutkimuksiin hyvin korkea. (Karjalainen, 2002)

Vuonna 2017 Markku Karjalainen teki uuden asukaskyselyn yhdeksään Suomessa sijaitsevaan puukerrostalokohteeseen. Karjalaisen uudessa kyselyssä arvioitiin pitkälti samoja aiheita kuin hänen aiemmassa kyselytutkimuksessaan. Kysely oli muodoltaan uusi ja siihen oli lisätty aihepiirejä kuten esimerkiksi ekologisuuden tärkeys. Kyselyn vastauksista käy ilmi, että puukerrostalojen askeläänieristävyys oli parantunut merkittävästi 1990-luvun lopulla tehtyyn kyselyyn verrattuna. Puurakennusten suosio verrattuna muista materiaaleista tehtyihin rakennuksiin oli kyselyn mukaan kiistaton. Kyselyn mukaan puukerrostaloissa on muista materiaalista rakennettuihin kerrostaloihin verrattuna parempi ääneneristys ja sisäilma. Myös viihtyisyys, kauneus, lämminhenkisyys ja kodikkuus ovat puukerrostalojen vahvuuksia verrattuna muihin materiaaleihin. Karjalaisen vuoden 2017 asukaskyselyn vastausprosentti oli 52,6 % (308 / 585 asuntoa). (Karjalainen, 2017)

Karjalaisen asukaskyselyt tehtiin puukerrostaloihin, joten vastaajilla oli henkilökohtainen suhde puurakentamiseen. Diplomityöni asukaskyselyn vastaajien asuinrakennukset sen sijaan olivat pääosin betonirakenteisia. Lähtökohdat diplomityöni kyselyssä ja Karjalaisen kyselyissä olivat näistä syistä hyvin erilaiset. Pukinmäkeen on kuitenkin rakennettu puukerrostaloja, joten puurakentaminen ei ollut kyselyni vastaajille täysin tuntematonta.

Puu materiaalina sai myönteisiä arvioita Leena Lammassaaren rakennusmateriaaleihin liittyvässä kyselyssä. Lammassaari tutki vuonna 1998 valmistuneessa diplomityössään ”Materiaalit puhuvat. Rakennusaineiden merkitys- ja tunnelmasisällöt sekä havaintoja oululaisten materiaali suhteesta” rakennusaineiden merkitys- ja tunnelmasisältöjä osana Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston Moderni puukaupunki -tutkimusprojektia. Lammassaari tarkastelee työnsä kirjallisuuskatsauksessa aihetta arkkitehtuurin materiaalies-teettisestä näkökulmasta, materiaaleihin liittyvien kulttuurillisten ja yhteiskunnallisten merkitysten näkökulmasta, sekä materiaalin ilmaisuvoiman näkökulmasta eli siitä, miten materiaali luo tunnelmaa ja herättää tunteita. (Lammassaari, 1998)

Lammassaaren diplomityöhön kuului osana kyselytutkimus, jolla selvitettiin oululaisten mielipiteitä ja tuntemuksia eri materiaaleista. Kyselyn vastaajiin otettiin myös oululaisia arkkitehtejä, joiden materiaalikäsityksiä verrattiin ei alalla toimivien vastaajien mielipiteisiin. Kyselylomakkeessa vastaajien tuli kertoa mielikuvansa rakennusmateriaaleista puu,

betoni, tiili, graniitti ja teräs. Jokainen materiaali arvioitiin keskenään identtisillä kysymyksillä, joissa vastattiin, miten mielikuva materiaalista sijoittuu kahden toisilleen vastakohtaisen adjektiivin väliin, esimerkkinä sanaparit miellyttävä – epämiellyttävä ja ekologinen – epäekologinen. Asteikko oli seitsemänportainen. Kyselyssä pyydettiin myös antamaan mielipide jokaisesta rakennusmateriaalista, materiaaleista koottujen kuvasarjojen perusteella. Lammassaaren kyselyn tulosten perusteella sekä maallikot että arkkitehdit arvioivat puuta hyvin myönteisesti aistielämyksen, yleisten merkitysten ja esteettisen elämyksen kannalta. Materiaaleista puuhun liittyi eniten myönteisiä käsityksiä. Kielteisimmän arvion vastaajat antoivat betonille. Tiileen, teräkseen ja graniittiin liittyvät mielikuvat olivat maltillisempia, joskin tiilestä heräsi näistä kolmesta eniten myönteisiä tuntemuksia. Vastaajilta kysyttiin myös, minkä tyyppiseen rakennukseen kukin rakennusmateriaali soveltuisi parhaiten. Suurin osa vastaajista uskoi puun soveltuvan parhaiten asuintaloihin, betonin valtion virastotaloihin, tiilen asuintaloihin, graniitin kulttuurirakennuksiin ja teräksen korkean teknologian yritysten toimitiloihin. (Lammassaari, 1998)

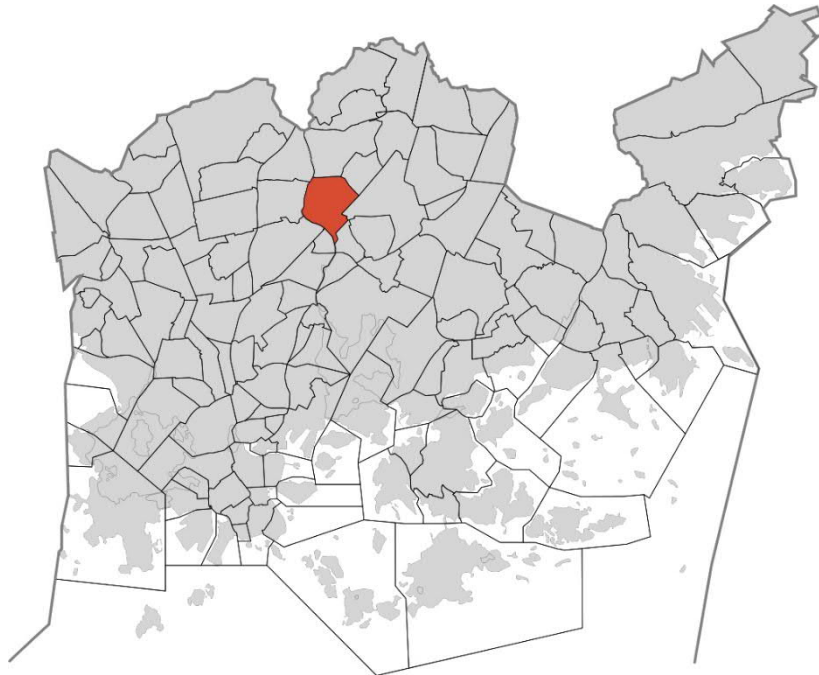
Puun suosiosta rakennusmateriaalina siis on tutkittua näyttöä. Puukerrostaloihin ja puurakentamiseen suhtaudutaan Karjalaisen tutkimusten mukaan myönteisesti ja puu materiaalina itsessään herättää ihmisissä myönteisiä tuntemuksia Lammassaaren tutkimuksen perusteella.

1.5 Esimerkkikohteet

Diplomityöhön etsittiin esimerkkikohteeksi lähiöiden kehittämisen kannalta sopivaa kaupunginosaa postikyselyn toteuttamiselle. Asuinalueella tuli olla 70-luvulla rakennettua rakennuskantaa, johon voisi toteuttaa lisäkerrosrakentamista ja mahdollisesti puisia julkisivukorjauksia. Alueen asukkailla toivottiin myös olevan aiempaa kokemusta puisesta täydennysrakentamisesta eli etsittiin kohdetta, jonne puista täydennysrakentamista oli jossain määrin entuudestaan toteutettu. Pukinmäen asuinalue valittiin näillä kriteereillä postilomakekyselyn kohteeksi. Pukinmäkeen rakennettiin Eskolantien puukerrostalot asuinalueen keskeiselle paikalle vuonna 2015 ja ympäröivä rakennuskanta on suomalaiselle lähiölle hyvin tyypillinen.

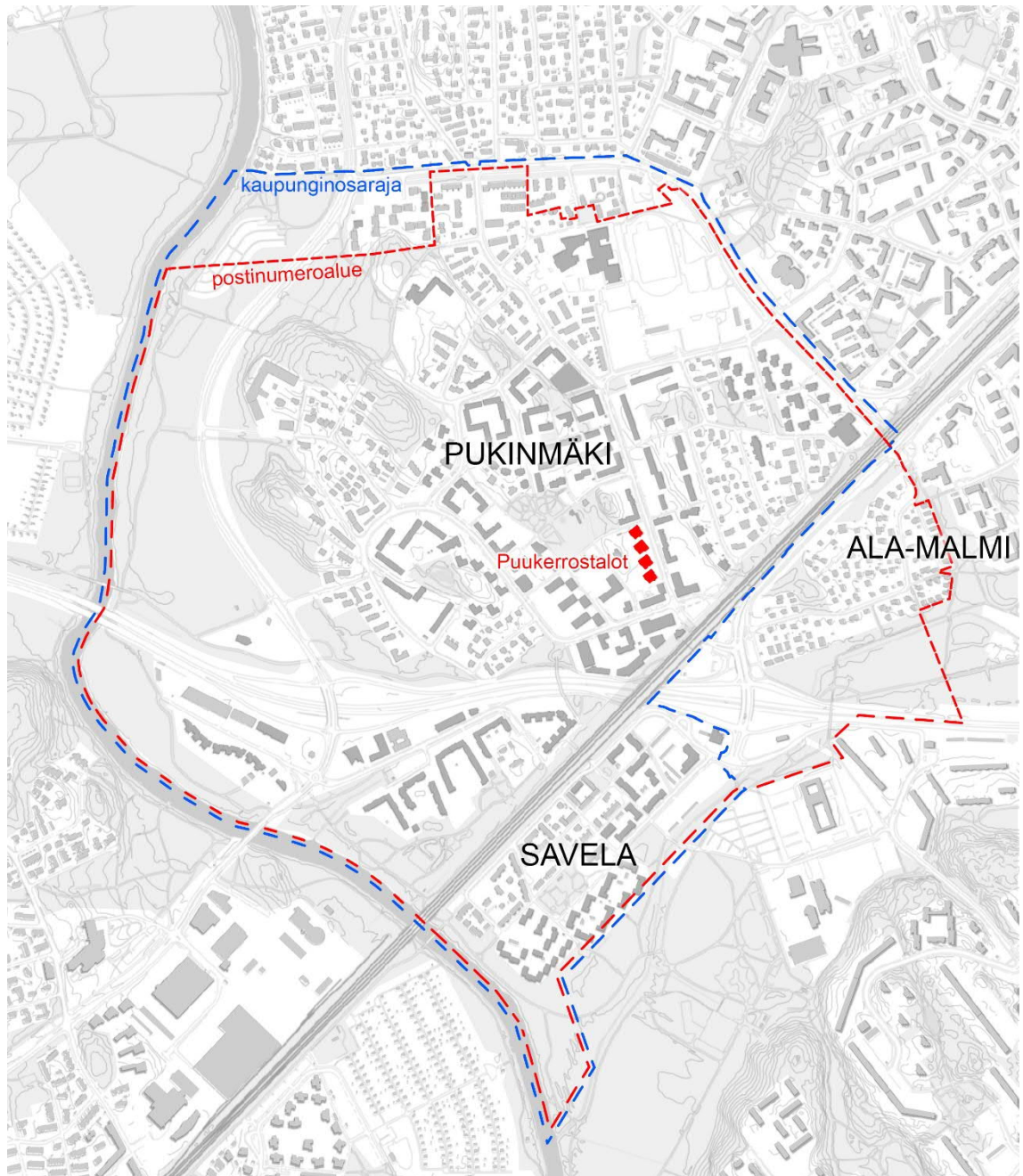
1.5.1 Pukinmäki

Pukinmäki on Helsingin kaupunkiin kuuluva kaupunginosa. Pukinmäki sijaitsee Vantaanjoen varressa Helsingin koillisosassa, junaradan ja Kehä 1:n risteyskohdassa. Pukinmäen alue liitettiin osaksi Helsinkiä vuonna 1946 Helsingin suuressa alueliitoksessa (Kvartti, 2020). Pukinmäen nykyisestä rakennuskannasta suurin osa on peräisin 1970-80-luvuilta. Samaan postinumeroalueeseen kuuluva Savelan alue rakennettiin myös 80-luvulla. Pukinmäellä on sijainnut juna-asema jo pitkään, vuodesta 1886 saakka. (Ahokas, 2013) Pukinmäen kaupunginosan sijainti Helsingissä on merkitty punaisella kuvan 2. karttaan.

Kuva 2. Pukinmäen kaupunginosan sijainti Helsingissä.

Pukinmäki edustaa rakennuskannaltaan tyypillistä suomalaista lähiötä ja sopii sen pohjalta lähiöiden kehittämistutkimukseen. Pukinmäen Eskolantielle valmistui vuonna 2015 neljä puukerrostaloa. Pukinmäki valittiin asukaskyselyn kohteeksi erityisesti puukerrostalojen tutkimuksen kannalta erinomaisen sijainnin ansiosta. Pukinmäen puukerrostalot sijaitsevat asuinalueen pääväylän varrella ja ovat siten havaittavissa suurimmalle osalle alueen asukkaita. Asukkaat saivat kyselyn kautta mahdollisuuden antaa palautetta puukerrostaloista ja niiden sopivuudesta asuinalueelle. Kuvaan 3. on punaisella merkitty Eskolantien puukerrostalojen sijainti Kehä 1:ltä saapuvan sisääntuloreitin varrella. Eskolantien kerrostalojen suhde kyselylomakkeen kohdealueeseen on myös esitetty kuvassa 3.

Kuva 3. Pukinmäen kaupunginosan kartta. Eskolantien puukerrostalot on merkitty punaisella. Punaisella katkoviivalla on rajattu kyselyn kohdealue (postinumeroalue) ja sinisellä katkoviivalla kaupunginosaraja

1.5.2 Eskolantien puukerrostalot

Eskolantien puukerrostalot valittiin kyselyyn esimerkkikohteeksi puisesta täydennysrakentamisesta. Kyselyssä vastaajia pyydettiin antamaan mielipide kohteen onnistuneista ja epäonnistuneista piirteistä. Eskolantien puukerrostalojen kyselytutkimuksessa saama vastaanotto käydään läpi luvussa 5. *Suhtautuminen puiseen täydennysrakentamiseen.*

Eskolantien varressa nykyisen puukerrostalojen kohdalla oli vuonna 1969 rakennettu betonikerrostalo aina vuoteen 2008 saakka. Vanha kerrostalo purettiin paikalta vuosien 2008–09 aikana, mikä jätti tontin tyhjäksi. Tontti oli tyhjillään joutomaa-alueena vuodesta 2009 aina vuoteen 2015, jolloin Eskolantien puukerrostalot valmistuivat paikalle. Kuvan 4. ilmakuvasarjasta nähdään, kuinka tontti on muuttunut vuosien varrella. Asukkailta kyselyssä saadun palautteen perusteella voidaan todeta asukkaiden mieltävän uudet puukerrostalot parannuksena tontin vanhaan tilaan ja betonirakennukseen.

Kuva 4. Ilmakuvasarja tontin muutoksista vuosien varrella.

Pukinmäen Eskolantielle rakennetut 5–7 kerroksiset puukerrostalot HASO Eskolantie 6 ja HEKA Eskolantie 4 ovat Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimisto ATT järjestämän Suunnittele- ja Rakenna -kilpailun voittajaehdotus. Voittajaehdotuksen teki SRV yhteistyössä Stora Enson kanssa, ehdotus oli lisäksi kilpailun edullisin ratkaisu. Kohteen suunnittelusta vastasi Arkkitehtitoimisto Matti Iiramo Oy. (Iiramo, 2015)

Kohteen neljä noppamaista puukerrostaloa on rakennettu Eskolantien varteen, siten että rakennuksia on käännetty suhteessa tonttia ympäröiviin rakennuksiin. Käännöksen avulla asunnot avautuvat parempiin ilmansuuntiin ja kaupunkikuvaan saadaan vaihtelevuutta. Rakennusten ensimmäinen kerros on betonia ja ylemmät kerrokset puurakenteisia. Kohteessa on yhteensä 93 asumisoikeus- ja vuokra-asuntoa. Erilaisten kerrostasoratkaisujen ansiosta asuntojen määrään, kokoon ja jakaumaan on saatu runsaasti vaihtelevuutta, mikä näkyy myös rakennuksen julkisivujen elävyydessä. Pistemäisten noppatalojen parvekkeet ovat vaihtelevat ja julkisivusta ulkonevat. Rakennuksen julkisivupinta koostuu tummasta puupaneelista, keltaisesta huomiovärikentästä ja puunsävyysestä kapeasta parvekepaneelista. (Iiramo, 2015) Eskolantien puukerrostalot on esitetty kuvissa 5. ja 6.

Kuva 5. Eskolantien puukerrostalot, näkymä Eskolantieltä.

Rakennukset on rakennettu massiivipuisista tilaelementeistä, jotka varustettiin pinnoiltaan ja varusteiltaan täysin valmiiksi tehtaissa, julkisivua myöten. Eskolantien puukerrostalot toimivat Helsingin kaupungin ja ATT:n sää- ja olosuhdesuojauksen pilottihankkeena, joten kohteen rakentamiseen asetettiin erityisen korkeat kosteudenhallintatavoitteet. (Iiramo, 2015)

Kuva 6. Eskolantien puukerrostalot, näkymät tontin sisäpihalta

Pukinmäen juna-asemalle on puukerrostaloista matkaa noin puoli kilometriä ja alle 200 metriä etäisyyttä suurimpaan osaan Pukinmäen palveluista. Eskolantien puukerrostalojen tarkka sijainti asuinalueella on merkitty kuvan 3. karttaan punaisella.

2. VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT JA OTOKSEN ALUEELLINEN EDUSTAVUUS

Tavoitteena kyselyssä oli saada mahdollisimman kattava ja edustava aineisto koko postinumeroalueen perusjoukosta. Otoksen edustavuus selvitettiin vertaamalla Pukinmäen–Savelan postinumeroalueen sosiodemografisia tietoja (Tilastokeskus, 2020) kyselyn aineistosta saatuihin sosiodemografisiin taustatietoihin.

Kyselyaineisto edustaa pitkälti postinumeroalueen väestöä, mutta edustavuudessa on myös pieniä eroja taustamuuttujien välillä. Ikäluokissa vanhempi väestö on osittain yliedustettuna, kun taas nuoret vastaajat ovat aliedustettuina. Koulutustason osalta on havaittavissa korkeammin koulutettujen vastanneen kyselyyn perusasteen koulutettuja innokkaammin. Lisäksi omistusasuntojen asukkaat ovat hieman vuokra-asunnossa asuvia edustetumpana aineistossa. Vastaajat ovat pääosin tyytyväisiä asuinalueeseensa ja he muuttivat alueelle kulkuyhteyksien, hintatason, sijainnin ja luonnonläheisyyden vuoksi. Enemmistöllä asukkaista on kokemusta puisessa rakennuksessa asumisesta.

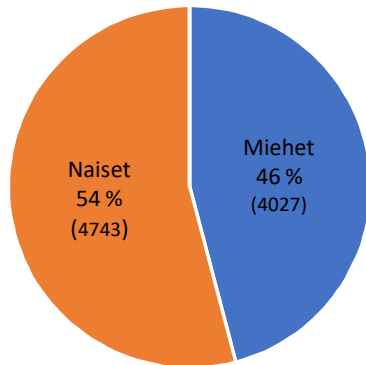
Tässä luvussa käydään eritellysti läpi vastaajien sosiodemografinen edustavuus, vastaajien asuntojen taustatiedot, sekä tyytyväisyys asuinalueeseen. Mikäli ette kaipaa tarkkaa tietoa taustatiedoista, suosittelen siirtymään lukuun 3. *Miellyttävän asuinalueen piirteet*.

2.1 Aineiston sosiodemografinen edustavuus

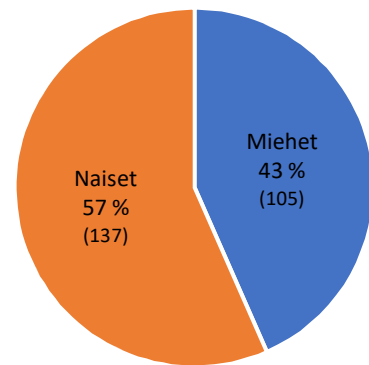
Sukupuoli

Kyselyaineisto on sukupuolten välisen edustavuuden osalta lähes identtinen. Naiset vastasivat kyselyyn hieman miehiä aktiivisemmin. Ero on kuitenkin niin pieni, että se on voinut syntyä jo satunnaisotannassa. Sukupuolta kysyttäessä yksi vastaajista ilmoitti vaihtoehdon ”muu”. Tämä jätettiin kuvaajasta pois, jotta aineistoa pystyttiin vertaamaan Tilastokeskuksen aineiston kanssa. Sukupuolijakaumat on esitetty kuvassa 7.

Postinumeroalue, sukupuolijakauma

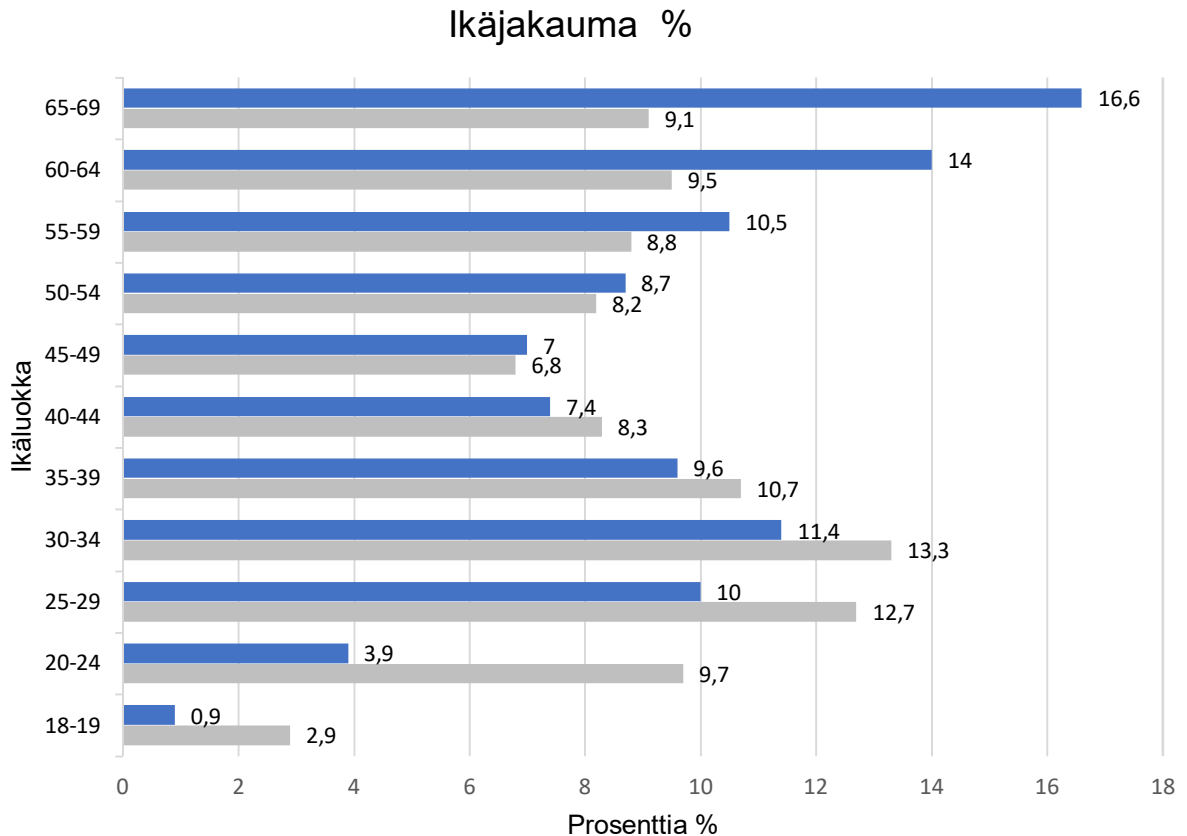
Kysely, sukupuolijakauma

Kuva 7. Sukupuolijakaumat, Postinumeroalue ja kyselytutkimus.

Ikäjakauma

Kyselyn otos edustaa koko postinumeroalueen väestörakennetta melko kattavasti. Ikäluokkien välillä on havaittavissa pientä eroa vastauskäyttäytymisessä. Tilastokeskukselta saatujen tietojen mukaan Pukinmäen–Savelan postinumeroalueen väestön ikäjakauma pystyttiin esittämään 5-ikävuoden tarkkuudella. Tilastokeskukselta saatava viimeinen kyselyn otantaan osuva ikäluokka on 70–74-vuotiaat. Kyselyn otos rajoittui 18–70-vuotiaisiin postinumeroalueen asukkaisiin. Tilastokeskuksen 70–74-vuotiaat ikäluokkaa ei siten voida verrata otoksen kanssa, sillä tästä ikäluokasta ei pystytä erottamaan ainoastaan 70-vuotiaita. Postinumeroalueen ja otoksen välinen vertailu tehdään tämän seurauksena ainoastaan ikäryhmien 18–69-välillä. Perusjoukko rajattiin suomea äidinkielenään puhuviin, mutta Tilastokeskuksen ikäjakaumassa vieraskieliset ovat vielä mukana aineistossa. Tämän ei kuitenkaan katsottu aiheuttavan ongelmia, sillä muita kieliä äidinkielenään puhuvien katsottiin jakautuvan tasaisesti kaikille ikäluokille, joskin vanhemmassa väestössä vieraskielisten osuus on oletettavasti pienempi.

Alla olevan kuvan 8. pylväsdiagrammista nähdään väestön ikäjakauma Pukinmäki–Savela postinumeroalueella (harmaat pylväät) verrattuna kyselytutkimukseen vastanneiden ikäjakaumaan (siniset pylväät). Pylväsdiagrammissa esitetään ikäluokkien prosenttiosuudet suhteessa kaikista postinumeroalueen / otoksen 18–69-vuotiaista. Diagrammista havaitaan vanhemman väestön suurempi osuus vastanneiden keskuudessa verrattuna muihin ikäluokkiin. Nuoret 18–24-vuotiaat asukkaat ovat selvästi olleet haluttomampia vastaamaan kyselyyn.

Kuva 8. Ikäjakauma prosentuaalisesti kaikista 18-69 -vuotiaista, postinumeroalue (harmaa) ja kyselytutkimus (sininen).

Kuvan 8. ikäjakaumasta nähdään, että kyselytutkimuksen vastaukset kuvastavat perusjoukkoa kohtalaisesti. Selvimpinä eroina postinumeroalueen ja kyselyn jakaumissa ovat 60–69-vuotiaiden yliedustus ja 18–24-vuotiaiden aliedustus. Muilta osin kyselytutkimuksen ikäjakauma seuraa melko hyvin perusjoukon ikäjakaumaa. Taulukosta 1. nähdään ikäjakauman tarkat prosentuaaliset arvot ja henkilöiden lukumäärät.

Taulukko 1. Ikäjakaumat Pukinmäki-Savela.

Postinumeroalue

	18-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	yht.
ikäluokka	v.	v.	v.	v.	v.	v.	v.	v.	v.	v.	v.	
lkm (HE)	174	587	765	803	643	501	412	494	531	572	548	6030
% 18-69	2,9	9,7	12,7	13,3	10,7	8,3	6,8	8,2	8,8	9,5	9,1	100

Kyselytutkimus

	18-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	yht.
ikäluokka	v.	v.	v.	v.	v.	v.	v.	v.	v.	v.	v.	
lkm	2	9	23	26	22	17	16	20	24	32	38	229
% 18-69	0,9	3,9	10	11,4	9,6	7,4	7	8,7	10,5	14	16,6	100

Kyselytutkimukseen saapui 13 vastausta 70-vuotiailta, joita ei ole analyysisyistä merkitty taulukoon 1.

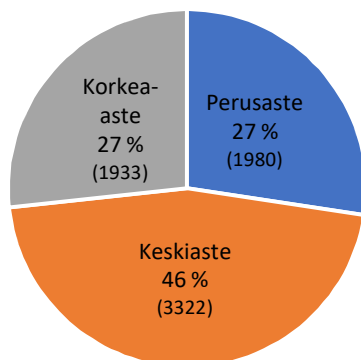
18–19-vuotiaat ovat perusjoukosta suhteessa heikoiten edustettuna, mikä voi selittyä nuorten vähäisemmällä kiinnostuksella tutkimushankkeisiin ja postiin ylipäätään. Merkittävä selittäjä tähän voi olla monen 18–19-vuotiaan asuminen vielä vanhempiensa luona, jolloin osoitteen mukaan tehty satunnaisotanta pienentää kotona asuvien nuorten osuutta otannassa. Vanhemmat ovat myös voineet itse vastata kyselyyn katsomatta kelle kysely oli alun perin osoitettu. Myös 20–24-vuotiaidenkin edustavuus kyselyssä on suhteessa pienempi kuin perusjoukon saman ikäisillä, mikä selittyy pitkälti samoilla syillä kuin 18–19-vuotiaiden heikko edustavuus. Prosentuaaliset osuudet nuorten osalta pienenevät lisäksi vanhempien vastaajien korkean vastausprosentin myötä.

60–69-vuotiaat ovat vastanneet aktiivisesti ja ovat kyselyssä yliedustettuina. Vanhempien vastaajien suuri osuus voi johtua heidän myönteisemmästä asennoitumisestaan tutkimushankkeisiin ja siitä että ikäluokasta löytyy eläkeläisiä, joilla on oletettavasti enemmän aikaa käytettäväksi kyselyn täyttämiseen. Äidinkielenään muuta kuin suomea puhuvien osuus voidaan olettaa pienemmäksi vanhemman väestön osalta, mikä myös lisää iäkkäämmän ikäpolven edustusta satunnaisotannassa.

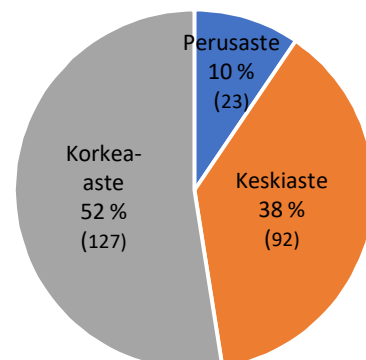
Koulutusaste

Vastaajien koulutusasteen osalta kyselyaineisto ei edusta perusjoukon jakaumaa. Kyselyn vastaajissa korkea koulutettujen osuus on suuri ja perusasteen koulutuksen omaavien osuus huomattavan pieni verrattuna perusjoukon jakaumaan. Koulutusjakaumat on esitetty kuvassa 9.

Postinumeroalue, koulutusaste

Kyselytutkimus, koulutusaste

Kuva 9. Koulutusaste postinumeroalue ja kyselytutkimus.

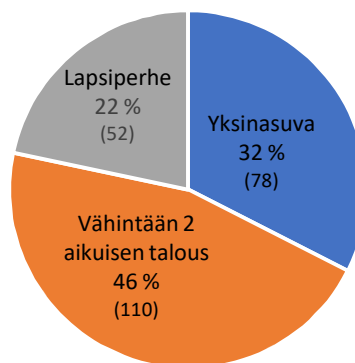
Perusasteen eli perus- tai kansakoulun käyneet ovat aineistossa selvästi aliedustettuina, sillä heitä on suhteessa 65 % vähemmän kuin perusjoukossa. Kun taas korkea-asteen eli yliopisto tai ammattikorkeakoulun käyneet ovat selvästi yliedustettuina ja heitä on suhteessa 49 % enemmän kuin perusjoukossa. Keskiasteen eli lukio tai ammattikoulun käy-

neet ovat aineistossa perusjoukkoon verrattuna aliedustettuna, mikä saattaa olla seurausta korkea-asteen koulutuksen omaavien hyvin korkeasta vastausprosentista. Korkea-asteen koulutettujen vastausprosentin suuruus johtunee heidän yleisesti ottaen myönteisemmästä asennoitumisesta tutkimushankkeisiin verrattuna muihin koulutustasoihin. Yleinen kiinnostus kyselyn aiheeseen voi myös vaihdella koulutustason mukaan ja olla syy vastausinnokkuuden eroihin. Perusasteen koulutettujen osuus aineistossa katsotaan riittävän suureksi edustamaan omaa koulutusryhmää tutkimuksessa.

Talouden keskikoko ja asutokunnan tyyppi

Talouden keskikoko perusjoukon alueella on 1,9 asukasta taloutta kohti. Kyselyn vastanneiden keskimääräinen asukasmäärä taloutta kohti on 2,04, joka muunnettaessa perusjoukon arvon kanssa samaan tarkkuuteen pyöristyy arvoon 2,0. Talouksien koon voidaan todeta edustavan perusjoukkoa. Kyselyaineiston hieman suurempi keskikoko voi heijastua nuorten heikommasta vastausinnokkuudesta. Vastaajien asutokunnista lähes puolet (46 %) on vähintään 2 aikuisen talouksia. Yksinasuvia vastaajista on noin kolmannes (32 %) ja lapsiperheitä loput 22 %. Lapsiperheellä tarkoitetaan tässä tapauksessa taloutta, jossa asuu aikuisen lisäksi vähintään yksi alaikäinen asukas (alle 18-vuotias). Asutokunnan jakauma on esitetty kuvassa 10.

Vastaajien asutokunnantyyppi

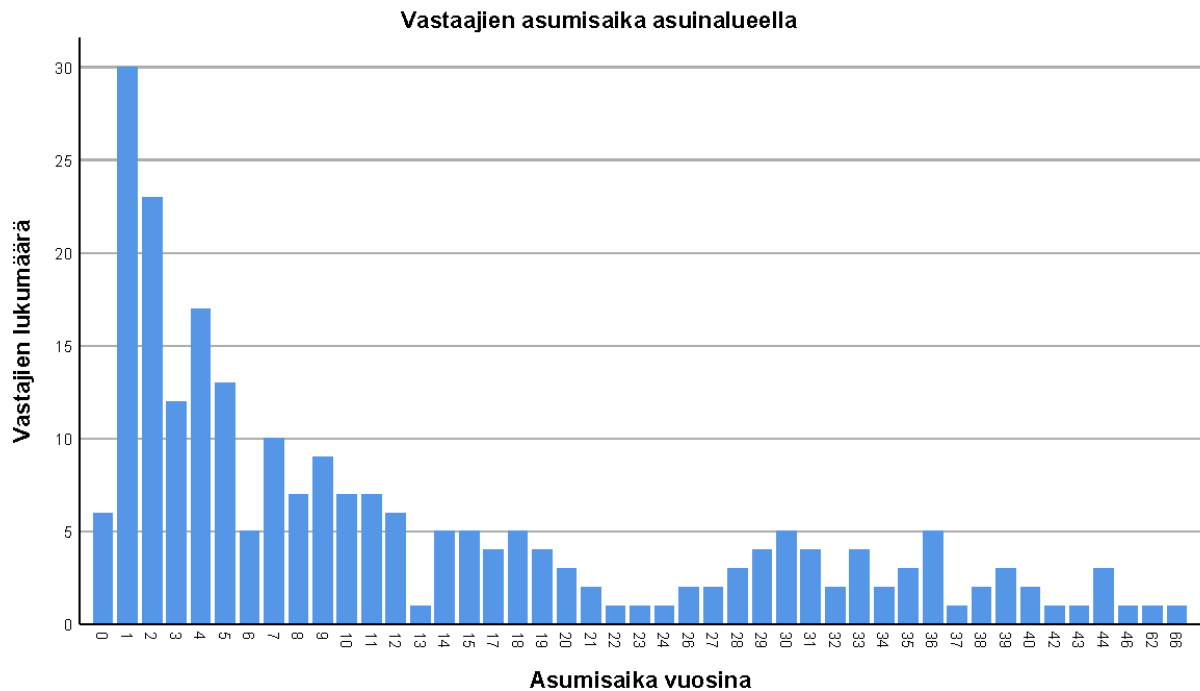

Kuva 10. Vastaajien asutokunnantyyppi.

Asumisaika asuinalueella

Vastaajat ovat keskimäärin asuneet Pukinmäen–Savelan asuinalueella 13,1 vuotta. Kuvasta 11. nähdään, miten asumisaika jakautuu kaikkien kysymyksiin vastanneiden kesken. Viidesosa vastaajista on asunut alueella alle 2 vuotta (21 %) ja heidän osuutensa vastauksissa on suurin. Tämän tiedon valossa Pukinmäen voidaan katsoa olevan monelle asukkaalle vain väliaikainen asumispaikka. Noin puolet vastaajista (51 %) on asunut alle 8 vuotta, mikä on myös asumisajan vastausten mediaaniarvo. Pukinmäki on

osalle myös pitkäaikainen asuinpaikka, sillä neljäsosa vastaajista on asunut alueella yli 20 vuotta ja 15 % vastaajista yli 30 vuotta.

Kuva 11. Vastaajien asumisaika Pukinmäen–Savelan postinumeroalueella.

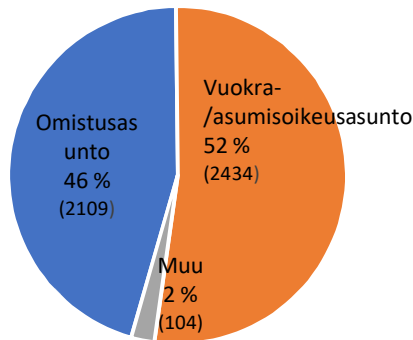
Viidesosa vastaajista on asunut alueella alle 2 vuotta (21 %) ja näiden asumisvuosien osuus on vastauksissa suurin. Tämän tiedon valossa Pukinmäen voidaan katsoa olevan monelle asukkaalle vain väliaikainen asumispaikka. Noin puolet vastaajista (51 %) on asunut alle 8 vuotta, mikä on myös asumisajan vastausten mediaaniarvo. Pukinmäki on monelle myös pitkäaikainen asuinpaikka, sillä neljäsosa vastaajista on asunut alueella yli 20 vuotta ja 15 % vastaajista yli 30 vuotta.

2.2 Vastaajien asuntoa koskevat taustatiedot

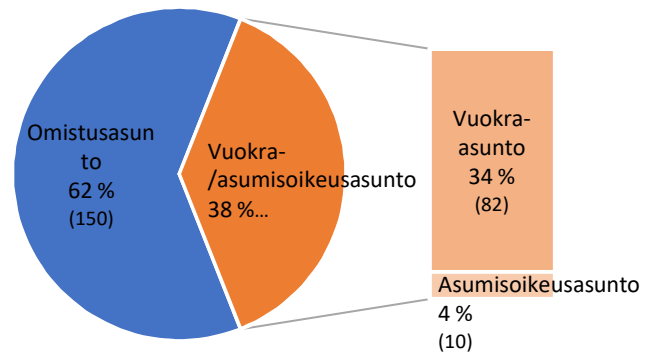
Asunnon omistusmuoto

Omistusasunnossa asuvat ovat kyselyaineistossa ylliedustettuna postinumeroalueen perusjoukkoon verrattuna. Omistusasunnossa asuvia oli kaikista vastaajista 62 % ja vuokralla asuvia 38 %. Voidaan olettaa omistusasujien korkeamman vastausprosentin johtuvan suuremmasta johtuvan suuremmasta kiinnostuksesta oman asuinalueen kehittämistä kohtaan ja vastaavasti vuokralla asuvien alhaisemman osuuden johtuvan vähäisemmästä kiintymyksestä asuinalueetta kohtaan. Tilastokeskukselta saaduissa tiedoissa vuokra- ja asumisoikeusasunnoissa asuvien tiedot on yhdistetty. Perusjoukossa vuokra- ja asumisoikeusasunnoissa asuviin kuuluu 52 % asukkaista.

Postinumeroalue, omistusmuoto

Kyselytutkimus, omistusmuoto

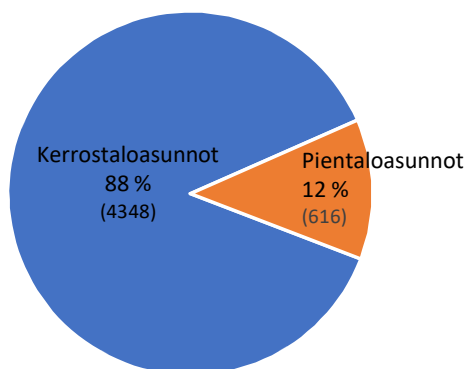
Kuva 12. Asunnon omistusmuoto, postinumeroalue ja kyselytutkimus.

Kyselyn vastaajista asunnon omistusmuodoksi ilmoitti vaihtoehdon ”muu” ainoastaan 1 henkilö, joka ei 0,4 % osuudella ole vertailukelpoinen. Perusjoukosta vain 2:lla % asunnon omistusmuoto on ”jokin muu”. Ryhmän asumismuoto ”muu” alhainen edustus voi johtua yksistään satunnaisotannasta. Asunnon omistusmuodon jakaumat on esitetty kuvassa 12.

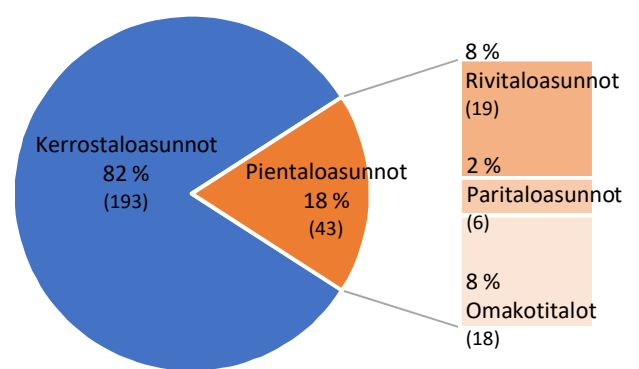
Asuinrakennuksen tyyppi

Kyselyn aineisto edustaa asuinrakennusten tyypeiltä pitkälti postinumeroalueen vastaavaa jakaumaa. Pientaloissa asuvat ovat olleet hieman aktiivisempia vastaamaan kuin kerrostaloasunnossa asuvat, minkä voidaan katsoa oleva seurausta tämän ryhmän suuremmasta sitoutumisesta alueelle ja täten kiinnostuksesta osallistua alueen kehitystä tutkivaan kyselyyn. Asuinrakennuksen tyyppien jakauma on esitetty kuvassa 13.

Postinumeroalue, asuinrakennustyyppi

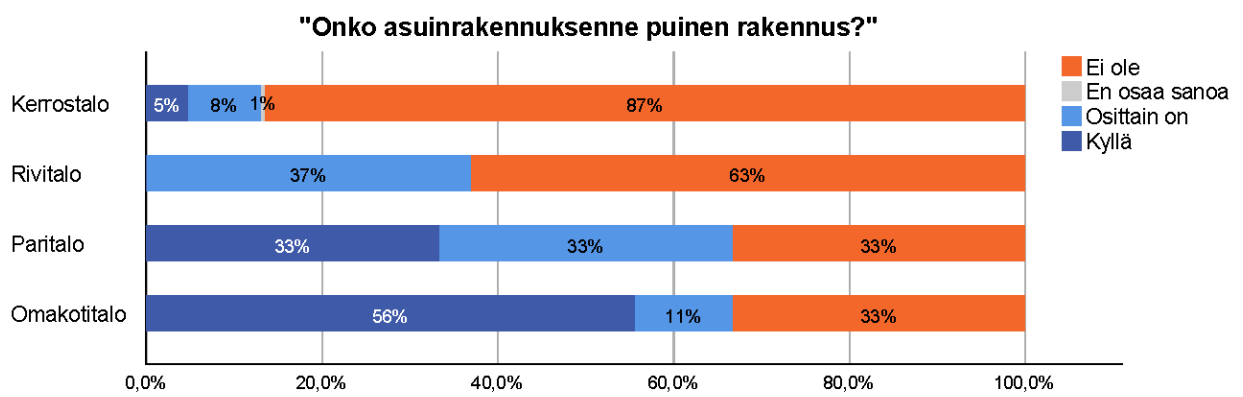

Kyselytutkimus, asunnot

Kuva 13. Asuinrakennuksen tyyppi, postinumeroalue ja kyselytutkimus.

Suhde puisiin asuinrakennuksiin

Vastaajista 10 % asui puisessa rakennuksessa ja 11 % osittain puisessa rakennuksessa eli vain viidenneksellä vastaajista asuinrakennuksen ulkoisessa olemuksessa oli puuta. Puisia tai osittain puisia rakennuksia olivat pitkälti vain omakotitalot ja paritalot. Kerrostalot sen sijaan olivat oletetustikin suurimmaksi osaksi muuta materiaalia. Suurimmalla osalla vastaajista on silti kosketuspintaa puusta asuinympäristön rakennusmateriaalina, sillä vastaajista jopa 60 % oli jossain vaiheessa elämänsä asunut puisessa rakennuksessa. Vastaajilla oli siten käsitys puisen asuinympäristön eroista verrattuna muista materiaaleista koostuviin asuinympäristöön. Alla olevassa kuvassa 14. on esitetty rakennusten pintamateriaalin jakauma rakennuksen tyypin mukaan kyselyyn vastanneilla.

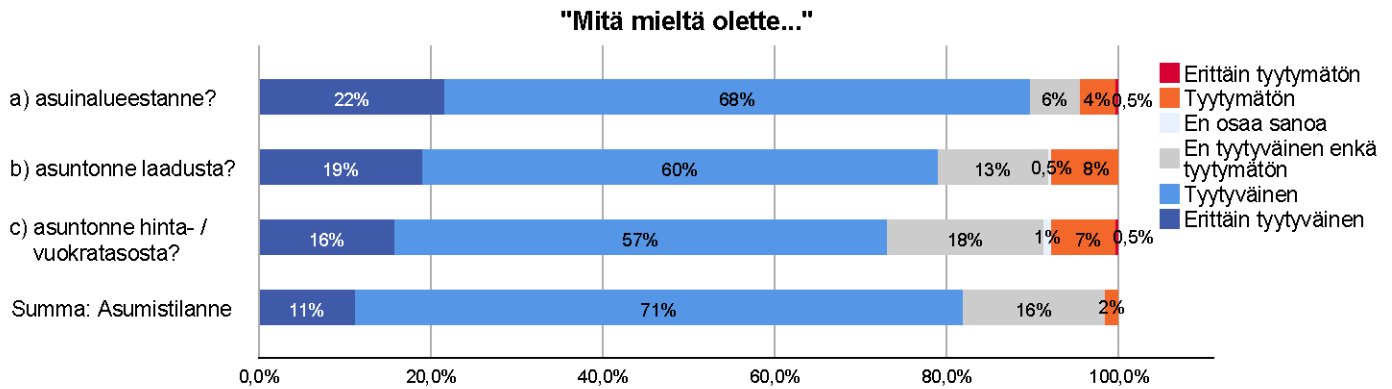

Kuva 14. Rakennuksen tyypin vaikutus pintamateriaaliin, Pukinmäen–Savelan postinumeroalueelle tehdyn kyselyn vastaajien asunnoissa.

2.3 Tyytyväisyys asuinalueeseen

Vastaajat ovat pääosin tyytyväisiä nykyiseen asuinalueeseensa, asuntonsa laatuun ja sen hintatasoon. Viidesosa ilmoittaa olevansa jopa erittäin tyytyväinen asuinalueeseen. Eniten tyytymättömyyttä esiintyy asunnon laatuun ja vuokratason liittyen, mutta siitäkin ilmoitti vain alle kymmenesosa vastaajista.

Oma asuinalue -osion kysymyksen 11. "Mitä mieltä olette..." a, b ja c kohdista muodostettiin summamuuttuja, joka yhdistää asumistilanteeseen vaikuttavat osa-alueet yhdeksi muuttujaksi kuvaamaan asukkaiden yleistä tyytyväisyyttä asumistilanteeseensa. Kyselylomakkeen kysymyksen 11. vaihtoehdot ja muotoilu on esitetty kuvassa 15. Tästä voidaan todeta asukkaiden olevan pääosin tyytyväisiä asumistilanteeseen Pukinmäen–Savelan postinumeroalueella, sillä yli neljä viidesosaa on joko tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä asumistilanteeseensa. Asukkaat ovat vastausten perusteella tyytyväisiä asuinalueeseensa, joten kyselyn tuloksissa ei ole heijastumaa tyytymättömyydestä omaa lähiöistä asuinalueetta kohtaan.

Kuva 15. Tyytyväisyys asumistilanteeseen Pukinmäen–Savelan postinumeroalueella.

Asuinalueen valintaan merkittävimmin vaikuttaneet tekijät

Vastaajia pyydettiin kertomaan avoimella kysymyksellä ”Mikä asia vaikutti merkittävimmin nykyisen asuinalueenne valintaan?”. Ylivoimaisesti merkittävimpana tekijänä vastaajat pitivät alueen hyviä kulkuyhteyksiä, jonka vastasi lähes puolet (46 %) kysymykseen vastanneista. Neljännes vastaajista mainitsi merkittäväksi tekijäksi asunnon hintatason ja viidennes hyvän sijainnin.

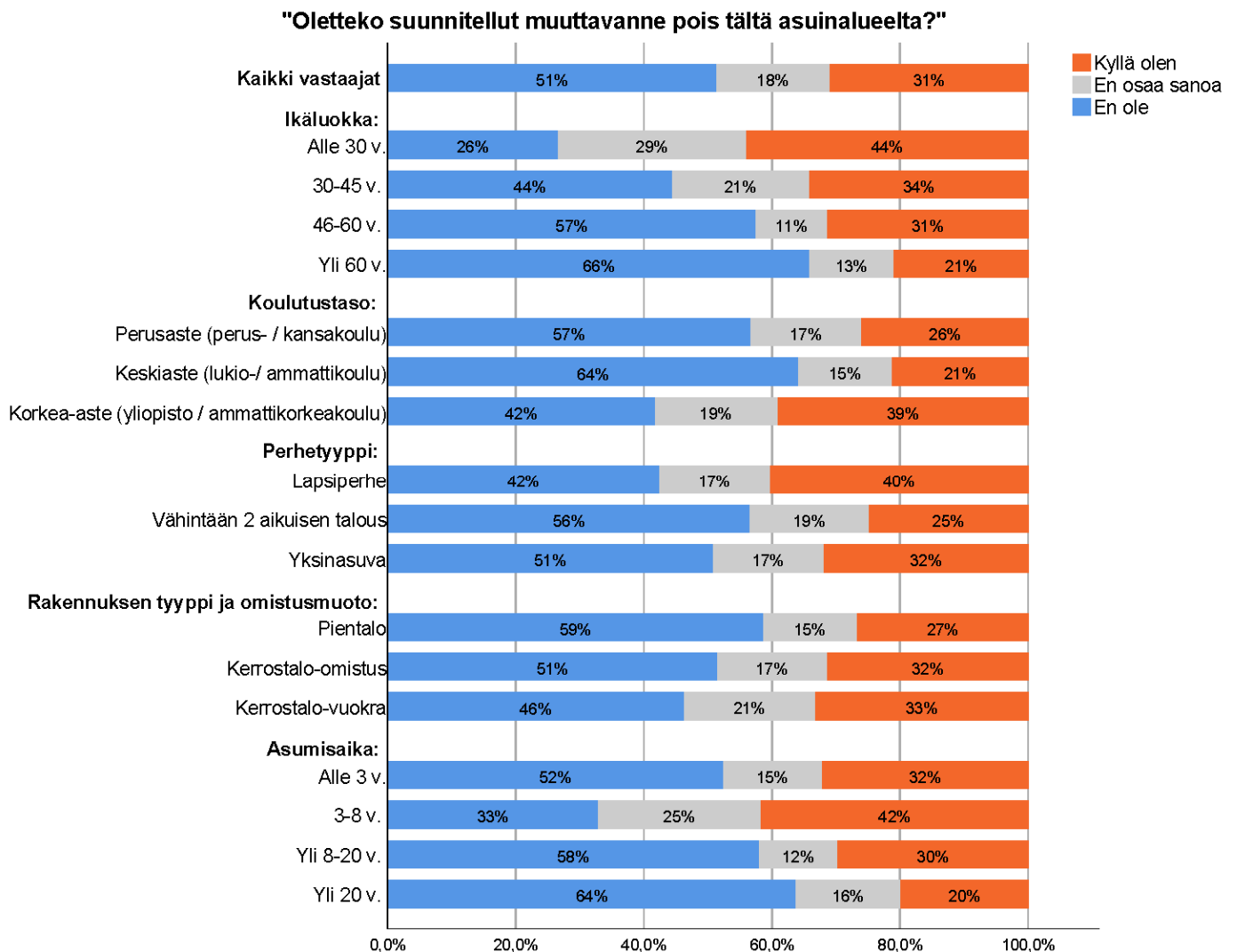
Pukinmäen ja Savelan alue houkuttelee hyvien kulkuyhteyksien, sijainnin ja kohtuullisen hintatason lisäksi asukkaita, jotka haluavat lähiömäiseltä asuinympäristöltään myös luonnonläheisyyttä. Vastauksissa nousee esiin Vantaanjoen myönteinen vaikutus, hyvät ulkoilualueet ja alueen yleinen luonnonläheisyys ja rauhallisuus. Asuinalueen valintaan merkittävimmin vaikuttavat piirteet ovat alla listattuna maininta määrien mukaan. Prosenttiosuudet on määritetty kysymykseen vastanneista, joita oli 228 vastaajaa eli 93,8 % koko kyselyn vastaajista.

104 mainintaa (46 %):	Kulkuyhteydet
55 mainintaa (24 %):	Asunnon hinta / hintataso
46 mainintaa (20 %):	Sijainti
38 mainintaa (17 %):	Luonto / luonnonläheisyys
31 mainintaa (14 %):	Alueen rauhallisuus / viihtyvyys
27 mainintaa (12 %):	Alue entuudestaan tuttu
26 mainintaa (11 %):	Sopiva asunto / koko / pohjaratkaisu
25 mainintaa (11 %):	Perhesyyt / läheisiä alueella
20 mainintaa (9 %):	Hyvät palvelut lähellä
19 mainintaa (8 %):	Ulkoilualueet
14 mainintaa (6 %):	Sopiva työmatka
12 mainintaa (5 %):	Lapsen koulun / päiväkodin läheisyys
10 mainintaa (4 %):	Asunnon saatavuus / tarve
	Kaupunki tarjosi asuntoa
	Vantaanjoki
7 mainintaa (3 %):	Sattuma
5 mainintaa (2 %):	Alueella matalaa rakentamista / omakotimaista
	Hyvä taloyhtiö
3 mainintaa (1 %):	Talossa hissi

2 mainintaa (1 %): Uusi asunto
 1 mainintaa (0,5 %): Väljä rakentaminen
 Oma tontti
 Puukerrostalot kiinnostivat
 Senioritalo

Muuttohalukkuus

Vastaajista alueelta muuttoon suunnitteli vajaa kolmannes (31 %), kun taas puolet vastaajista (51 %) ei suunnitellut muuttoon. Vastaajien muuttohalukkuudessa on eroavaisuuksia etenkin eri ikäluokkien välillä. Alle 30-vuotiaista 44 % suunnitteli muuttavansa ja vain neljäsosa ei ollut suunnitellut muuttoon pois nykyiseltä asuinalueelta. Muuttohalukkuus tippui tasaisesti vanhempiin ikäluokkiin mentäessä ja yli 60-vuotiaista muuttoon suunnitteli enää viidennes. Vanhemmat asukkaat ja pitkään alueella asuneet ovat tyytyväisimpiä asuinalueeseensa, ja heistä vain viidesosa suunnittelee muuttoon alueelta. Vastaajien muuttohalukkuus on esitetty kuvassa 16.

Kuva 16. Vastaajien muuttohalukkuus.

Myös koulutustaso ja asunnon omistusmuoto selittävät osaltaan muuttohalukkuutta. Korkeakoulutetut ovat selvästi halukkaampia muuttamaan alueelta kuin muun koulutuksen saaneet. Pientalon tai kerrostaloasunnon omistavilla muuttohalukkuus on hieman pienempää kuin kerrostaloasunnoissa vuokralla olevilla, mikä varmasti johtuu omistus-asujien suuremmasta sitoutumisesta alueeseen. Omistusasujat ovat jo asunnon ostovaiheessa oletettavasti hakeutuneet itselleen mieleiseen asuinympäristöön.

Lapsiperheiden muuttuva elämäntilanne ja tilantarpeen muutokset selittävät suurempaa muuttohalukkuutta muihin perhetyyppeihin verrattaessa. Kategoriaan lapsiperhe kuuluu kyselyssä hyvin eri tilanteessa olevia perheitä. Joillekin perheille tilantarve perheenliäksyksen myötä kasvaa, kun taas toisilla se vähenee lapsien muuttaessa omilleen.

Vastaajilta kysyttiin syytä muuttoaikeisiin avoimella jatkokysymyksellä: ”*Miksi haluaisitte muuttaa? Ja minne?*”. Muuttohalukkuus kysymykseen vastasi ”kyllä olen” tai ”en osaa sanoa” 49 % (116 kpl) vastanneista. Näistä vastaajista muuttoaikeiden jatkokysymykseen antoi vastauksen 71 % (82 kpl).

Yleisimmin ilmenneet muuttohalun syyt ja kohteet olivat ”Halu muuttaa pääkaupunkiseudun sisällä toiselle asuinalueelle” (17 kpl, vastanneista 21%) ja ”Asunnon liian pieni koko” (10 kpl, vastanneista 12%). Vastaajien muuttohalukkuuden syyt ovat alla listattuna maininta määrien mukaan. Prosenttiosuudet on määritetty kysymykseen vastanneista, joita oli 82 vastaajaa eli 33,7 % koko kyselyn vastausmäärästä.

17 mainintaa (21 %):	Pääkaupunkiseudun sisäinen muutto
10 mainintaa (12 %):	Asunnon liian pieni koko
7 mainintaa (9 %):	Pääkaupunkiseudun ulkopuolelle tai maaseudulle
6 mainintaa (7 %):	Helsingin keskustaan Halu rauhallisemmalle alueelle
4 mainintaa (5 %):	Perhesyyt / halu asua lähempänä perheenjäseniä Pientaloalueelle / omakotitaloon Äänisaaste
3 mainintaa (4 %):	Sosiaalinen ympäristö ei miellytä Alue epäsiisti, rauhaton tai epäviihtyisä Lähemmäs merta Luonnonläheiselle alueelle
2 mainintaa (2 %):	Asunnon huono kunto Asunto liian kuuma kesäisin Hissi puuttuu Liian korkea vuokra Omistusasunnon hankkiminen Parempien palveluiden luo Pienempi asunto riittäisi Tarve uudemmalle asunnolle Vaihtelu virkistää

1 maininta (1 %):	Vuokrasopimuksen päättyminen Alue on liian ahdas Eläkkeelle jäännin jälkeen ei varaa asua alueella Haluamme asunnon, jossa on piha Kerrostalon parvekkeiden sallittu tupakanpoltto häiritsee Opiskelupaikan mukana muutto Parvekkeen puute Perheystävällisemmälle alueelle Rivitaloon Takaisin kotiseudulle Taloyhtiön osakkaat eivät halua panostaa korjaushankkeisiin Toinen koti muualla
-------------------	--

Yleisimpänä syynä muuttohaluun voidaan pitää asunnon huonoa sopivuutta nykyiseen asumistilanteeseen. Asunnon puutteista mainittiin vastauksissa yhteensä 27 kertaa. Tämän tapaisia useasti mainittuja vastauksia olivat: ”Asunnon liian pieni koko”, ”Asunnon huono kunto”, ”Asunto liian kuuma kesäisin”, ”Hissi puuttuu”, ”Tarve uudemmalle asunnolle”, ”Liian korkea vuokra” ja ”Pienempi asunto riittäisi”.

Tyytymättömyys omaan asuinalueeseen oli myös selkeä muuttohalukkuuden syy. Tyytymättömyys asuinalueetta kohtaan mainittiin yhteensä 17 kertaa vastauksissa. Tämän aiheuttajiksi mainittiin useammin kuin kerran: ”Halu rauhallisemmalle alueelle”, ”Äänisaaste”, ”Sosiaalinen ympäristö ei miellytä”, ”Alue epäsiisti, rauhaton tai epäviihtyisä” ja ” Parempien palveluiden luo”. Moni vastaaja ilmoittikin (Yhteensä 12 mainintaa) haluavansa asuinalueeltaan rauhallisemmalle alueelle, pientaloalueelle, rivitaloon tai muuten lapsiystävällisemmälle alueelle.

Vastaajat halusivat pääosin muuttaa pääkaupunkiseudun sisällä uudelle asuinalueelle tai Helsingin keskustaan. Toinen näistä ilmoitettiin muuton kohteeksi yhteensä 23 vastauksessa. Osa vastaajista taas halusi muuttaa pääkaupunkiseudun ulkopuolelle tai maaseudulle (7 mainintaa) . Vastaajista löytyi myös henkilöitä, jotka kaipaivat luonnonläheisemmälle alueelle tai merta lähemmäs (Yhteensä 6 mainintaa).

3. MIELLYTTÄVÄN ASUINALUEEN PIIRTEET

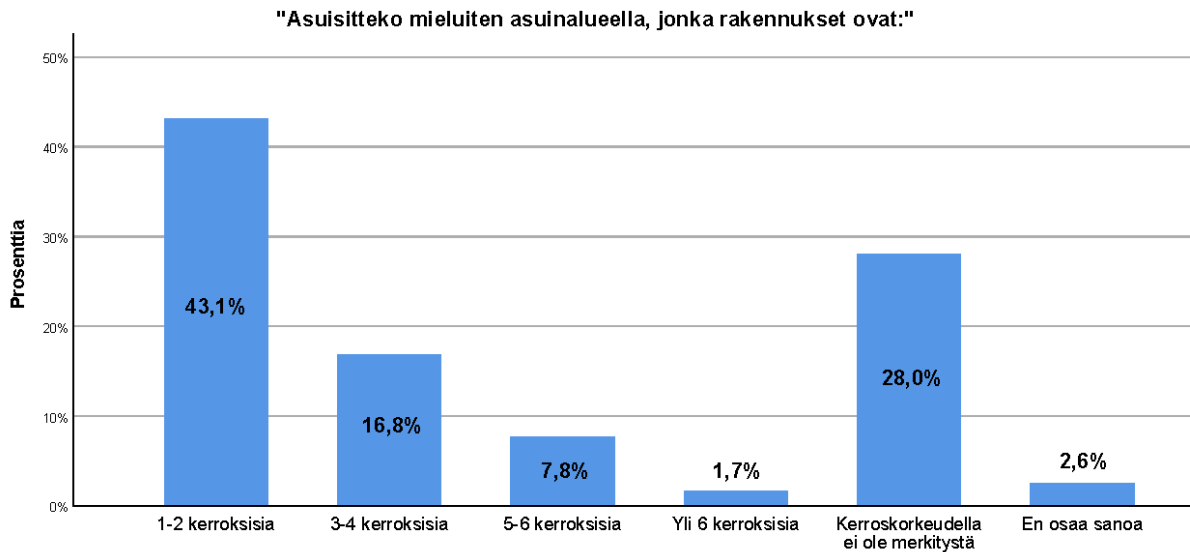
Asukkaat pitävät matalalasta ja väljästä rakentamisesta, joka oli havaittavissa aihealueen kysymysten lisäksi myös kaikissa kyselyn avovastauksista. Tämä herättääkin kysymyksen lisäkerrosrakentamisen ja täydennysrakentamisen hyväksyttävyydestä. Voisiko asuntokantaa kasvattaa lisäkerrosrakentamalla, mikäli asukkaat kokevat korkean rakentamisen epämiellyttävänä? Vai onko lisäkerrosrakentaminen asukkaista pienempi paha uusien täydennysrakennusten rakentamiseen verrattuna? Tässä luvussa käydään läpi asukkaiden vastaukset asuinalueen luonteeseen liittyen.

Työssä asukkaiden rakennuskannassa miellyttävänä pitämien piirteiden selvittämiseen käytettiin Sture Balgårdin ”Täydennysrakentaminen puukaupungissa, ympäristön analyysimenetelmä sopeutuvan rakentamisen avuksi” (1982) teoksessa esittämiä ympäristöominaisuuksien kuvausmenetelmiä. Balgårdin tutkimuksen pohjalta mitattaviksi piirteiksi valittiin asuinrakennusten kerroskorkeus, julkisivumateriaali, sijoittuminen tontille sekä rakennuskannan tiiviys / väljyys. Julkisivun miellyttävyyteen vaikuttavia tekijöitä tutkittiin Balgårdin menetelmien avulla vielä tarkemmin alaluvussa *3.2 Piirteet julkisivussa*, jossa kolmella parivertailukysymyksellä määritettiin asukkaiden kokemaan tärkeysjärjestykseen rakennuksen julkisivun miellyttävyyteen vaikuttavat kolme tekijää: materiaali, väri ja arkkitehtuuri (Arkkitehtuurilla tarkoitettiin kyselyssä lähinnä rakennuksen ulkomuotoa, ikkunoiden ja parvekkeiden sijoittelua ja julkisivun yksityiskohtia, tämä kerrottiin vastaajille myös kysymyksen yhteydessä). Alaluvussa *3.3. Piirteet ympäristössä* käydään vielä läpi asukkaiden avovastauksissa esiin nostamia rakennuskannasta riippumattomia piirteitä, joita asukkaat pitivät asuinympäristöissään tärkeinä.

Balgård tutki Ruotsin ja Suomen vanhoja puutalo-kaupunkeja. Balgårdin tutkimuksessa tavoitteena oli mitata ja analysoida vanhaa asuinympäristöä, löytää siitä piirteitä, joiden avulla täydennysrakentaminen saadaan sovitettua puutaloalueelle vanhaa kaupunkikuvaa kunnioittaen. (Balgård, 1982) Diplomityöni lähtökohta oli tässä mielessä hyvin erilainen. Diplomityössä betonisen lähiöalueen asuinympäristöä pyritään parantamaan eli josain määrin muuttamaan vanhaa kaupunkikuvaa myönteisempää suuntaan. Asuinalueesta halutaan työssä löytää piirteitä, joista asukkaat pitävät ja sovittamisen sijaan asuinalueeseen tehtävien muutosten toivotaan korjaavan vanhan asuinmiljöön ongelmia. Diplomityössä lähiöympäristöön ehdotetaan puuta julkisivumateriaaliksi betonin rinnalle eli myös asuinympäristön materiaalimaailma esitetään muutettavaksi. Lähtökohtien eroavaisuuksista huolimatta Balgårdin menetelmät soveltuvat yhtä lailla diplomityössäni asuinympäristön piirteiden analyysiin.

3.1 Piirteet rakennuskannassa

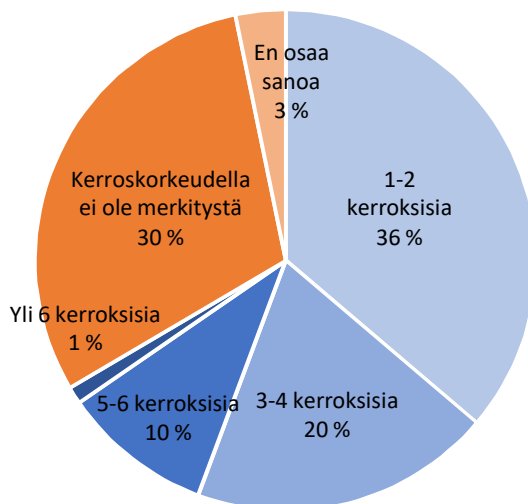
Vastaajat kokevat matalan 1–2-kerroksisen rakentamisen (43,1 % vastanneista) miellyttävämpänä kuin muut rakennuskannan kerroskorkeudet. Korkeampiin kerroskorkeuksiin mentäessä yhä harvempi vastaaja pitää kerros määrää miellyttävänä asuinympäristönsä kannalta. Huomattavan suuri osa kaikista vastaajista (28 % vastanneista) toisaalta kokee kerroskorkeuden merkityksettömänä asuinalueensa miellyttävyyden kannalta. Asukkaiden mieltymys rakennuskannan kerroskorkeuteen on esitetty kuvassa 17.

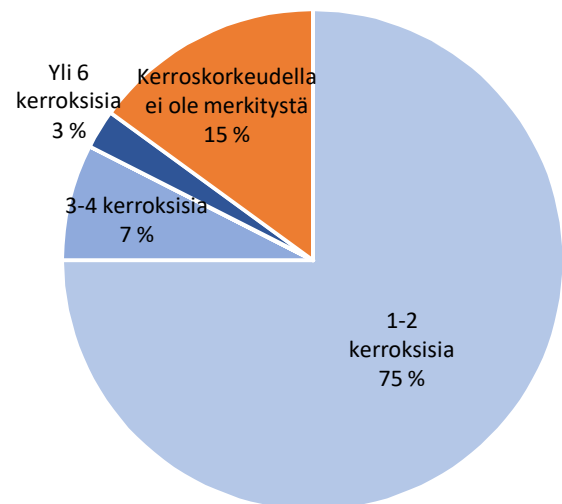
Kuva 17. Asuinympäristön kannalta mieluisin kerroskorkeus.

Tarkasteltaessa suhtautumista kerroskorkeuteen vastaajan rakennuksen tyyppin mukaan voidaan mielipiteissä havaita jonkin verran eroja. Pientaloissa asuvista vastaajista kolme neljäsosaa pitää 1–2-kerroksista ympäristöä miellyttävimpänä, kun taas kerrostaloissa

Mieluisin kerroskorkeus, kerrostalot

Mieluisin kerroskorkeus, pientalot

Kuva 18. Asuinrakennuksen vaikutus kerroskorkeus mieltymykseen.

tätä kerroskorkeutta suosii enää 36 % vastaajista. Eroa selittää varmasti matalaa rakentamista suosivien asukkaiden hakeutuminen pientaloalueelle. Kerrostaloasukkaat ovat myönteisempiä korkeaa rakennuskantaa kohtaan (30 % kannattaa yli 3 kerroksisia rakennuksia), mutta heistä myös suurempi osa (30 %) pitää kerroskorkeutta merkityksettömänä asuinalueen miellyttävyyden kannalta. Asuinrakennuksen vaikutus kerroskorkeuden mieltymykseen on esitetty kuvan 18. ympyrädiagrammeissa.

Rakennusten sijoittuminen tontilla ja toisiinsa nähden määrittelee yhdessä rakennusten kerroskorkeuden kanssa rakennuskannan luonnetta, ja sitä miten asukkaat sen kokevat. Vastauksista havaitaan asukkaiden kannattavan väljää rakentamista, joka sijoittuu tontin keskiosaan. Vajaa puolet (45,5 %) vastaajista haluaisi asuinalueensa rakennusten sijoittuvan tontin keskiosaa ja vain 14 % kadun läheisyyteen. Lähes kolmasosa (30 %) on toisaalta sitä mieltä, ettei rakennuksen tontille sijoittumisella ole merkitystä asuinalueen viihtyisyyden kannalta. Rakennusten sijoittumisessa toisiinsa nähden vastaajat ovat vahvasti väljän rakentamisen puolella. Jopa 84,0 % vastaajista asuisi mieluiten asuinalueella, jonka rakennukset on rakennettu väljästi.

Rakennusten sijoittuminen tontilla ja asuinalueen väljyys / tiiviys ovat molemmat hyvin suhteellisia käsitteitä, jotka jokainen vastaaja kokee hyvin omalla tavallaan. Vastauksista voidaan kuitenkin tulkita, millaisia piirteitä asukkaat toivovat asuinalueiltaan ja mitä he asuinalueissa arvostavat. ”Tontin keskiosaan” sijoittuvat rakennukset jättävät tontilla ympärilleen tilaa ja ”väljästi” rakentaminen kasvattaa rakennuskannan väliin jäävien viher- ja katualueiden laajuutta. Näiden vaihtoehtojen suuren suosion voidaan katsoa tarkoittavan sitä, että asukkaat todellakin arvostavat lähiöasumisessa juuri asumisen yleistä väljyyttä. Avovastauksissa alueen väljyyden arvostus nousi myös esiin.

”Toivon että vanhoja alueita ei pilattaisi liiallisella lisärakentamisella. On hyvä olla myös väljyyttä”

”Pääkaupunkiseutu tihentyy koko ajan. Olisi hyvä pohtia myös asuntojen väljyyttä. Tiheys ei ole pelkästään hyvä asia. Se onkin yksi syy miksi haluamme muuttaa pois pääkaupunkiseudulta mahdollisimman pian.”

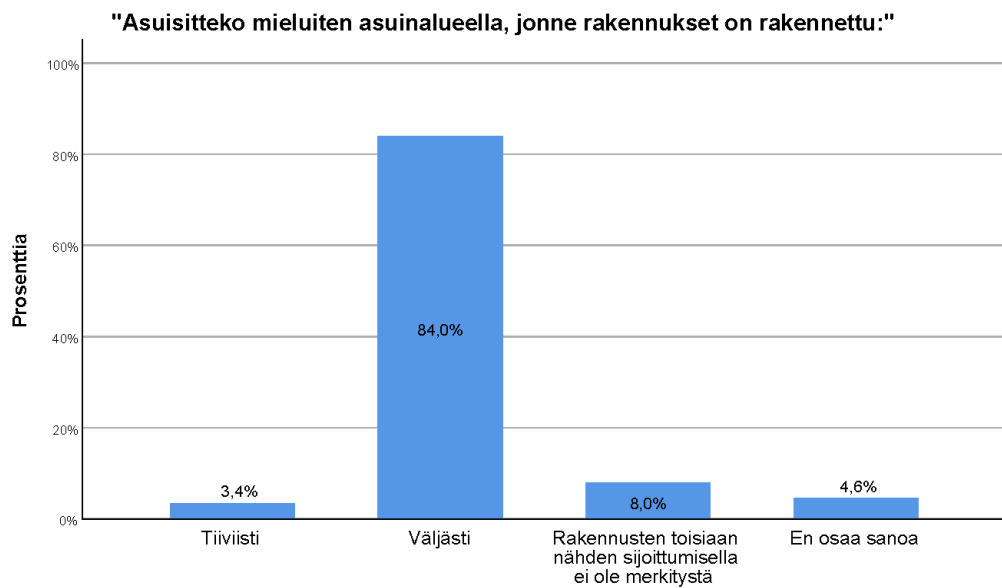
Vastaajien asuinalueen rakennusten mieluinen väljyys ja rakennusten sijoittuminen tontilla on esitetty kuvissa 19. ja 20. Enemmistö vastaajista ei toivo tiiviimpää rakennuskantaa ja on pitkälti matalan rakentamisen kannalta. Miten siis asuntoja tulisi lisätä asuinalueille, mikäli uudet täydennysrakennukset ja lisäkerrosrakentaminen heikentävät asukkaiden asuinalueissa arvostamia piirteitä? Osana ratkaisua voi toimia puinen lisäkerrosrakentaminen, sillä asukkaat kertoivat kyselyssä lisäkerrosrakentamisen ja lisäkerrosrakentamisen yhdistettynä täydennysrakentamiseen miellyttävimmäksi vaihtoehdoksi rakennuskannan tiivistämiseen. Rakennuskannan korottamista pidetään avovastausten

perusteella hyväksyttävämpänä kuin uusien täydennysrakennusten rakentamista. Avovastauksia aiheesta:

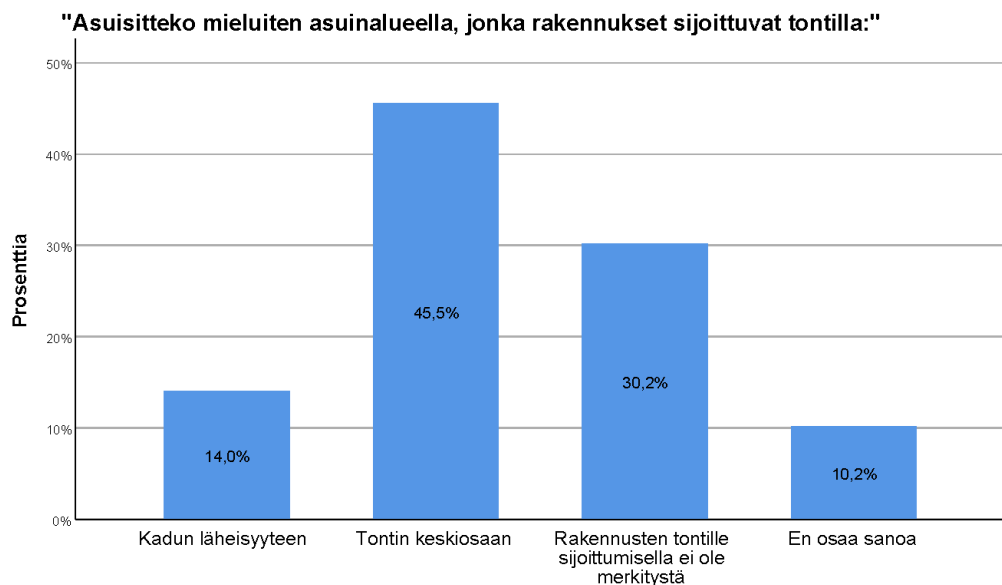
"Ei liian korkeaksi taloja, mutta lisäkorkeutta mieluummin kuin uutta rakentamista luonnon kustannuksella."

"Toivon, ettei alueita tungeta liian täyteen taloja. Siinä mielessä lisäkerroksen rakentaminen (hissi mukaan lukien) on hyvä idea."

Suhtautuminen lisärakentamisen eri keinoihin käydään tarkemmin läpi luvussa 6. Suhtautuminen puiseen julkisivukorjaamiseen ja lisäkerrosrakentamiseen.

Kuva 19. Mieluisin asumistiiviys / -väljyys.

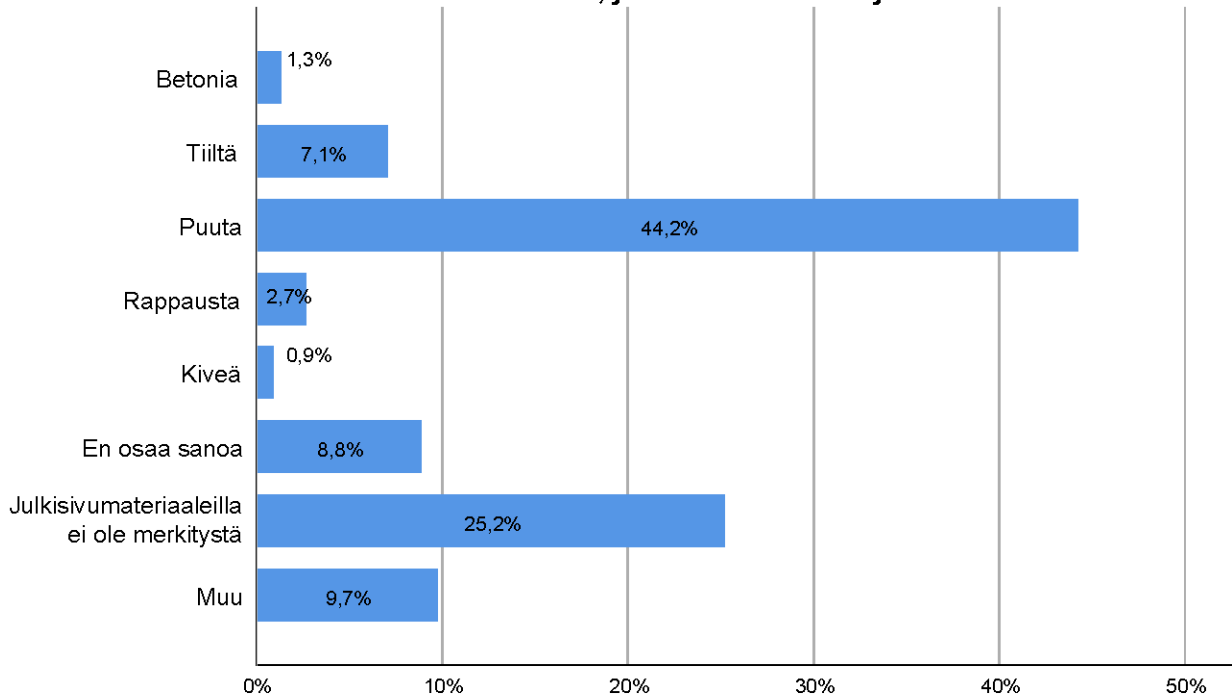

Kuva 20. Mieluisin rakennuksen sijainti tontilla.

3.2 Piirteet julkisivussa

Asukkaiden mielestä ylivoimaisesti mieluisin julkisivumateriaali on puu 44,2 % osuudella kaikista vastanneista. Noin neljännes vastanneista kokee, ettei julkisivumateriaaleilla ole merkitystä alueen miellyttävyyden kannalta. Tiilellä on materiaaleista seuraavaksi kovin suosio 7,1 %:lla. Muut kivirakenteiset julkisivumateriaalit betoni, rappaus ja kivi eivät saa osakseen juurikaan kannatusta. Näistä kolmesta rapatun julkisivun hieman suurempi suosio voidaan toki nostaa esiin. Noin kymmenesosa vastaajista vastasi vaihtoehdon muu. ”Jotain, muuta mitä?” vaihtoehdon vastanneet toivovat asuinalueille vaihtelevia julkisivumateriaaleja, ja osa kertoi asuinalueen yleisilmeen ja suunnitteluratkaisujen olevan oleellisempia kuin julkisivujen materiaalit. Julkisivumateriaalien suosio on esitetty kuvassa 21.

"Asuisitteko mieluiten asuinalueella, jonka rakennusten julkisivut ovat:"

Kuva 21. Asuinympäristön kannalta mieluisin julkisivumateriaali.

Kyselyn tulokset tukevat Leena Lammassaaren vuonna 1998 diplomityössään tehdyn kyselytutkimuksen tuloksia. Lammassaaren tutkimuksessa puuhun liittyi eniten myönteisiä käsityksiä. Tiili nousi Lammassaaren tutkimuksessa puun jälkeen seuraavaksi eniten myönteisiä tuntemuksia herättäväksi materiaaliksi. Tässä diplomityössä todetut tulokset materiaalien miellyttävyyden osalta ovat siten hyvin samankaltaiset kuin Lammassaarella vuonna 1998. (Lammassaari, 1998) Asukkaiden voidaan todeta pitävän puuta selvästi mieluisimpana julkisivun materiaalivaihtoehtona, sekä tiiltä siitä seuraavaksi mieluisimpana. Molemmat, sekä puu että tiili ovat perinteisiä rakennusmateriaaleja, jotka

mahdollisesti yhdistetään historialliseen rakennuskantaan, mikä osaltaan voi selittää materiaalien suurempaa suosiota.

Kyselyssä haluttiin selvittää, mitä julkisivun tekijöitä asukkaat pitävät asuinympäristönsään tärkeinä ja erityisesti, miten nämä tekijät suhtautuvat toisiinsa nähden. Julkisivun miellyttävyyteen vaikuttavat tekijät olivat julkisivun materiaali, väritys ja arkkitehtuuri. Arkkitehtuuri-tekijällä tarkoitettiin kyselyssä rakennuksen ulkomuotoa, ikkunoiden ja parvekkeiden sijoittelua ja julkisivun yksityiskohtia. Julkisivun arkkitehtuuria ei eroteltu pienempiin tekijöihin, kuten detaljitaso, ikkunoiden koko tai symmetria / epäsymmetria, joita Balgård käytti omassa tutkimuksessaan (Balgård, 1982). Nämä termit eivät välttämättä olisi avautuneet kaikille, joten julkisivun arkkitehtuurilliset piirteet päätettiin yhdistää arkkitehtuuri-tekijäksi.

Lomakkeen parivertailukysymys annettiin muodossa:

”Kumpi seuraavista tekijöistä rakennuksen julkisivuissa on mielestänne merkittävämpi miellyttävän asuinympäristön kannalta? Rastittakaa sanapareista mielestänne merkittävämpi.”

☐	Julkisivun materiaali	vai	☐	Julkisivun väritys
☐	Julkisivun materiaali	vai	☐	Julkisivun arkkitehtuuri
☐	Julkisivun väritys	vai	☐	Julkisivun arkkitehtuuri

Parivertailun vastausten jakauma on esitetty taulukossa 2. Tuloksista nähdään suurimman osan asukkaista pitävän osaksi julkisivun väritystä tärkeämpänä kuin materiaalia ja julkisivun arkkitehtuuria tärkeämpänä kuin sen materiaalia tai väritystä.

Taulukko 2. Vertailtavat piirteet ja vastausjakaumat.

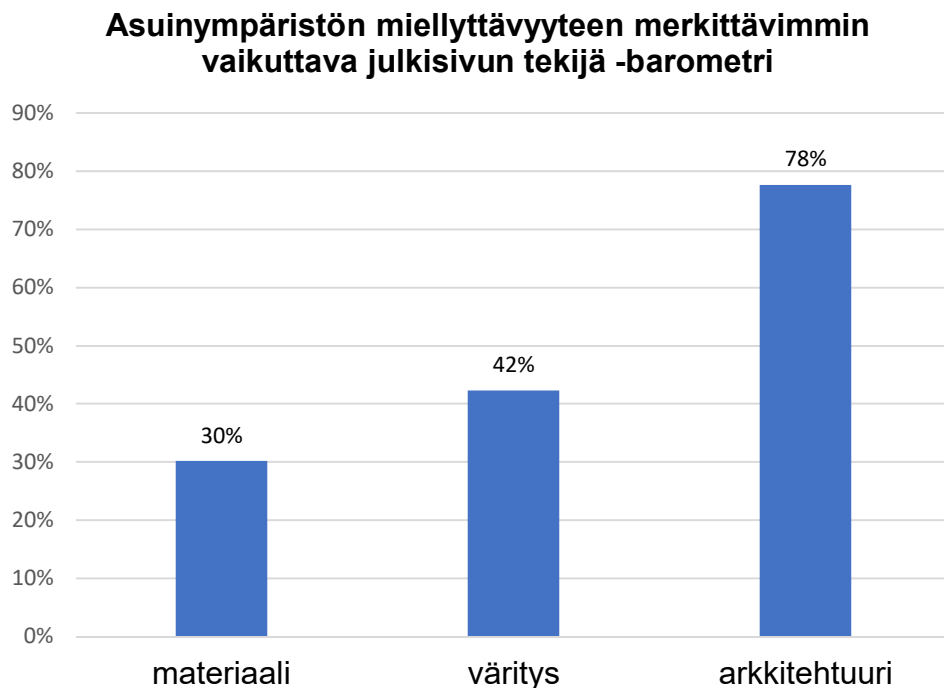
materiaali	–	väritys	94 – 120
materiaali	–	arkkitehtuuri	35 – 179
väritys	–	arkkitehtuuri	61 – 153

Taulukko 3. Parivertailu prosentti-matriisi.

p	materiaali	väritys	arkkitehtuuri
materiaali	xxxx	0,56	0,84
väritys	0,44	xxxx	0,71
arkkitehtuuri	0,16	0,29	xxxx
summa	0,60	0,85	1,55
summa / n-1	0,30	0,42	0,78

Paksulla kirjatut tekijät kuvaavat matriisissa vastaajan valitsemaa tekijää.

Parivertailuaineistosta muodostettiin ”Asuinympäristön miellyttävyyteen merkittävimmin vaikuttava julkisivun tekijä” -barometri Raine Vallin teoksessa ”Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1” (2015) esittämien ohjeiden mukaan. Taulukon 2. arvot muutettiin prosenttiosuuksiksi toisiinsa verrattaessa ja siirrettiin taulukon 3. prosentti-matriisiin. Matriisin alimman rivin luvut saatiin jakamalla prosenttiosuuksien summa kahdella, sillä jokainen tekijä oli vertailtavana kyselyssä kahdessa parissa. Näistä luvuista muodostettiin pylväsdiagrammi, joka kertoo vastaajien mielestä tärkeimmän julkisivun tekijän asuinympäristön miellyttävyyden kannalta. Pylväiden suhteelliset pituudet kertovat, miten vastaukset ovat jakautuneet. (Valli, Aaltola, 2015)

Kuva 22. Julkisivubarometri

Julkisivubarometrissa nähdään asukkaiden pitävän asuinalueen miellyttävyyden kannalta merkityksellisimpänä rakennusten arkkitehtuuria eli tässä tapauksessa sitä, miten rakennuksen ulkomuoto, ikkunat ja parvekkeet on yksityiskohtia myöten suunniteltu. Väritystä pidetään seuraavaksi tärkeimpänä tekijänä ja materiaalia näistä tekijöistä merkityksettömimpänä asuinympäristön miellyttävyyden kannalta.

Arkkitehtuuri nousee kysymyksissä selkeästi tärkeimmäksi, mutta vastaajista löytyy jonkin verran asukkaita, jotka pitävät julkisivun väritystä ja materiaalia tätä tärkeämpänä. Prosentti-matriisista voidaan lukea, että 16 % vastaajista pitää julkisivun materiaalia tärkeämpänä kuin arkkitehtuuria ja vastaavasti 29 % pitää väritystä tärkeämpänä kuin arkkitehtuuria. Arkkitehtuurin asema yksissään merkittävimpiä tekijänä ei ole täten täysin kiistaton, vaikkakin se on selkeästi tekijöistä merkitsevin. Avovastauksista poimittua:

"Materiaalien vaihtelu tuo ilmeikkyyttä. Mutta hyvä arkkitehtuuri on kaiken ydin!"

"Liian tiivis rakentaminen on epäviihtyisää ja siksi vanhojen purku ja korvaaminen tehokkaammilla tai lisäkerrosrakentaminen olisivat hyviä vaihtoehtoja. Pukinmäen puukerrostalot ovat todistaneet puun tarjoavan kauniin ja mielenkiintoisen vaihtoehdon. Kuitenkin arkkitehtuurilla on valtava merkitys myös puuverhoilun kanssa, jotta lopputulos on onnistunut"

Takana tulevat tekijät materiaali ja värit ovat keskenään tasaväkisemmässä asemassa kuitenkin siten, että värit voidaan selkeästi nostaa asukkaiden mielestä merkittävämmäksi tekijäksi asuinalueen miellyttävyyden kannalta. Parikyselyssä materiaalin ja värityksen keskinäisessä kysymyksessä 56 % vastaajista valitsi värityksen, mikä sinällään ei muodosta selkeää eroa tekijöiden välille. Kuitenkin verrattaessa materiaalia ja väritystä arkkitehtuuriin, pärjää materiaali huomattavasti väritystä heikommin, minkä ansiosta julkisivubarometristäkin nähtävää tekijöiden tärkeysjärjestystä voidaan pitää päteväenä.

Rakennuskannan värityksen tärkeys asukkaille tulee kyselyssä esille useaan otteeseen. Eskolantien puukerrostalojen epäonnistuneita piirteitä kysyttäessä 49 % kysymykseen vastanneista ilmoitti, ettei väritys miellyttä tai että se on liian tumma, mikä oli kysymyksessä ylivoimaisesti eniten esille noussut huomio. Myös kysyttäessä Eskolantien kohteiden onnistuneita piirteitä, vastasi värityksen noin neljäsosa (24%) kysymykseen vastanneista, mikä oli toiseksi eniten positiivisia kommentteja kysymyksessä kerännyt tekijä. Alla ote avovastausten väritys kommentteista.

"Hillityt värit tuovat eloa asuinalueeseen. Ei pelkkää harmaata! Musta on liian tumma, vaikka on nykytrendi!"

"Uusien rakennusten julkisivujen värin pitäisi sopia alueen entisiin rakennuksiin. Eskolantien puurakennukset ovat liian mustia eikä keltaiset syvennykset liian räikeinä paranna näkymää kadun puolelta katsottuna"

"Rakennusten tulee istua ympäristöön. Ei räikeitä muotivärejä eli ei turhaa erityisyyden hakua."

Lähiökerrostalon korjausehdotus kuvasarjan avoimissa kysymyksissä värityksen kommentointi jatkuu. Yhdistettäessä väritystä kehuvat ja sitä kritisoivat vastaukset, nousevat nämä väritystä koskevat vastaukset kuvasarjakysymyksissä aina kolmen kommentoiduimman piirteen joukkoon.

(Värityksen sijainti kommentoitujen piirteiden joukossa, kunkin kuvasarjan kuvan kohdalla: Kuva 2 = **1**. Kuva 3 = **3**. Kuva 4 = **2**. Kuva 5 = **2**. Kuva 6 = **1**.)

Väriytyksen tärkeyttä vastaajien rakennuskannasta huomioitavien piirteiden joukossa ei täten voida vähätellä. Rakennuksen väriytyksen tärkeys asukkaille nousi yllättävän vahvasti kyselytutkimuksessa esiin.

3.3 Piirteet ympäristössä

Asukkaiden kertoessa asuinalueelle muuttoon merkittävimmin vaikuttaneita piirteitä nousi esiin myös rakennuskannasta riippumattomia toistuvia teemoja. Vastaajat toivovat asuinalueen olevan luonnonläheinen ja ilmapiiriltään rauhallinen. Hyvien palveluiden toivotaan olevan lähellä ja asuinalueiden pysyvän lapsiystävällisinä. Kyselylomakkeen viimeisenä kysymyksenä olleeseen vapaaseen avokysymykseen *”Onko Teillä muuta kommentoitavaa asuinympäristöjen kehittäjille ja puukerrostalojen suunnittelijoille?”* saatiin paljon erilaisia vastauksia ja kommentteja asuinympäristöön liittyen. Hyvien virkistysalueiden tärkeys asuinalueen viihtyisyyden kannalta korostuu vastauksissa. Tähän alaluokkaan on lisäksi yhdistetty kyselyn kaikissa avovastauksista esiin nousseita huomioita asuinympäristöön liittyen. Alaluvun lopussa on listattuna kyselyn vapaan avokysymyksen vastaukset.

Asukkaat kokevat luonnon asuinalueellaan tärkeäksi. Asuinalueen vehreys ja puutarhaisuus tekevät asukkaista asuinalueen viihtyisäksi. Vastaajat pitivät niitä merkittävänä tekijänä jo asuinaluetta valittaessa. Alla otteita asukkaiden vastauksista asuinalueen valintaan merkittävimmin vaikuttaneista asioista.

”puistomainen väljä rakentaminen”

”Vehreä, kaunis naapurusto, hyvät ulkoilualueet, rauhallinen alue”

Vastaajien mielestä piha-alueisiin, istutuksiin ja puistoalueisiin tulisi kiinnittää lähiöiden kehittämisessä enemmän huomiota. Erityisesti piha-alueiden laadukkuutta tulee parantaa. Pihojen on oltava viihtyisiä, vehreitä ja sopia vapaa-ajan käyttöön. Pihoihin ja puistoihin halutaan kohtauspaikkoja, jossa kaiken ikäiset voivat viettää vapaa-aikaa, sekä leikkipaikkoja lapsille. Puistojen kulkuväyliä tulisi suunnitella luontaisesti lyhimmän reitin mukaan, eikä ainoastaan suorakulmaisia käännöksi reiteille. Vastausten perusteella lähiöalueiden piha ja puistosuunnittelussa on reilusti kehitettävää, sillä nykyiseen tilanteeseen ei olla tyytyväisiä. Alla ote asukkaiden vastauksista.

”Puistot lisäävät viihtyvyyttä yhtä paljon kuin kauniit rakennukset, joten vehreys kannattaa huomioida rakennusten lisäksi. Kauniit istutukset parantavat vaatimattomampienkin talojen ulkonäköä.”

”Asuinympäristöissä olisi tärkeää varata tilaa ihmisten kohtaamiselle: puistoihin penkkejä ja roskiksia, paljon viheralueita ja virikkeitä kaiken ikäisille.”

”Talojen lisäksi voisi kiinnittää huomiota talojen pihoihin. Niiden pitäisi olla semmoisia, että niissä kehtaisi viettää vapaa-aikaa. Niissä voisi olla enemmän esim. viihtyisiä istumapaikkoja, joissa esim. lukea kirjaa.”

”Vaihtelevan kokoisia taloja, pihasuunnitteluun muutakin kuin ruohoa ja pensaita, talojen piha-alueet asukkaille käyttökelpoisiksi oleskelupaikoiksi. Kattoterassit (yhteiskäyttöön) kaikille katoille. Kulkuväyliä normaalien kulkureittien mukaan, ei vain 90 (asteen) kulmia.”

Lapsiperheiden tarpeet nousevat vastauksissa esiin. Lähiöiden kehittämisessä heidän huomioimisensa on ensisijaisen tärkeää, sillä lapsiystävällisyyteen panostaminen nostaa merkittävästi asuinalueen vetovoimaa.

”Pihojen ja puistojen suunnittelussa on paremmin huomioitava lasten viihtyvyys ja leikkimahdollisuudet.”

”Pukinmäki on lapsiystävällinen lähiö, ottakaa huomioon!”

Pukinmäkeen ja Savelaan muuttaneet arvostavat Vantaanjoki-maisemaa ja sen varrelle avautuvia ulkoilualueita. Asuinalueen ulkoilumahdollisuudet ja pienet metsäpalstat olivat osalle vastaajista merkittävä syy asuinpaikan valintaan. Vastaajat arvostavat asuinalueessaan myös vesistöjen läheisyyttä. Alla otteita vastaajien asuinalueen valinnan syistä.

”monipuoliset ulkoilumaastot (Vantaanjoki, Longinoja sekä pienet metsämaastot Pukinmäessä ja Pihlajamäessä / Pihlajistossa).”

”Veden läheisyys (Vantaanjoki), mahtavat luontoreitit”

Asukkaat arvostavat mahdollisuutta päästä vesistön läheisyyteen virkistäytymään ja tämä pitää ottaa huomioon myös lähiöitä kehitettäessä. Osa vastaajista kertoi jopa suunnittelevansa muuttoa asuinalueelta, jotta pääsisi lähemmäs merta. Vastausten perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että lähiöitä kehitettäessä asuinalueen läheisyydessä oleva vesistö tulee ensisijaisesti hyödyntää virkistyskäytössä ja vesistön läheisyydessä olevien luonnontilaisten alueiden täydennysrakentamista pitää välttää. Osa vastaajista on huolissaan viheralueiden katoamisesta asuinympäristöstään, mikäli asuinalueita voimakkaasti täydennysrakennetaan. Asukkaat kokevat myös vanhan puuston säilyttämisen tärkeänä. Täydennysrakentamista suunniteltaessa tulee huomioida viheralueiden tärkeys asukkaille. Asuinympäristöihin täytyy jättää riittävästi virkistysalueita ja vanhan puuston arvo tulisi tiedostaa.

”Luonto ja sen läheisyys on suurimmalle osalle suomalaisista äärimmäisen tärkeää. Toivoisin suunnittelussa tämän huomioimista, eli kauniita ekologisia taloja, kuitenkin niin että meille jäisi puistoja ja metsiä kaikkien nautittaviksi.”

”Kun rakennetaan uusia taloja, olisi tärkeää, että säilytetään / suojellaan vanha puusto.”

Luonnonläheisyyden ja laadukkaan pihaympäristön lisäksi vastaajat arvostavat asuinalueessa rauhallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Pääasiassa kyselyyn vastanneet kokevat Pukinmäen–Savelan alueen rauhallisena ja viihtyisenä, mutta osa toteaa sosiaalisten ongelmien paikoitellen näkyvän. Lähiörakennusten korjaaminen antaa asukkailla vahvan signaalin siitä, että aluetta kehitetään, mikä puolestaan pitää alueen houkuttelevana ja asuntojen arvon tasaisena. Joukkoliikennepysäkkien läheisyydessä asuinalueita tulee vastaajien mukaan kehittää, jottei osa asukkaista koe näitä keskittymiä ja joukkoliikenteen linkkipisteitä turvattomiksi. Osa kokee juna-aseman läheisyydessä sijaitsevat baarit asuinalueen viihtyisyyttä vähentäväksi tekijäksi ja niiden sijaintia alueen juna-aseman läheisyydessä voidaankin kyseenalaistaa. Toisaalta ne ovat merkki alueen elinvoimasta ja palvelujen laajasta tarjonnasta. Vastaajat nostavat asemanalueen viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamisen keinoksi aseman alueen tiivistämisen täydennysrakentamalla.

”Radanvarren lähiöissä on tosi tärkeää, että aseman seutu on turvallinen ja viihtyisä, ja siihen auttaa aika tiiviskin uudisrakentaminen juuri esim. puukerrostaloilla. Kuitenkin kun mennään kauemmas asemasta puistomaisuus ja matala rakennuskanta ovat alueen viihtyisyyden kannalta tosi tärkeitä.”

”Pois kaljakuppilat ja känniset”

”Savelan puolella ei ole kaljakuppiloita --> rauhallisuus / turvallisuus, juna-asema lähellä”

Varsinkin juna-aseman ja liikenneväylien läheisyydessä tulee kiinnittää huomiota täydennysrakennuksissa ja vanhojen rakennusten korjauksessa ääneneristävyyteen. Osa vastaajista ilmoitti suunnittelevansa muuttamista pois Pukinmäen – Savelan alueelta liikenteen melun takia.

”Kauemmas liikenteen äänistä, sekä kehä 1 että junarata ovat stressaavaa äänisaastetta.”

Asuinalueen ympäristön kehittämisessä tulee kyselyn tulosten perusteella panostaa virkistysalueiden säilyttämiseen, puistojen ja pihojen suunnitteluun ja asuinalueen lapsiystävällisyyden huomioimiseen. Joukkoliikenneasemien lähiympäristön miellyttävyyteen on myös kiinnitettävä huomiota.

Jo vuonna 1990 Ympäristöministeriön lähiötutkimuksessa ”Suomen lähiöt: Kyselytutkimus 1950–1980-luvuilla rakennetuista lähiöistä” todettiin lähiöiden ongelmiksi pihojen ja lähialueiden viimeistelemättömyys (Seppälä, 1990, s. 24–27). Ympäristöministeriön vuoden 1990 kyselytutkimus oli tosin osoitettu kaupungin / kunnan maankäytön suunnittelijoille, eikä asukkailla. Lähiöympäristöjen piha-alueita koskevia ongelmia ei ole näiden 30 vuoden aikana vielä ratkaistu.

Vastaajien kyselylomakkeen viimeisessä kysymyksessä antama vapaapalaute käsitteli muutakin kuin vain asuinympäristön kehittämistä. *"Onko Teillä muuta kommentoitavaa asuinympäristöjen kehittäjille ja puukerrostalojen suunnittelijoille?"* -kysymykseen saapuneet kommentit ovat listattuna alla maininta määrien mukaan. Kysymykseen vastasi 110 asukasta eli 45,3 % kaikista kyselyn vastaajista. Prosenttiosuudet ovat kysymykseen vastanneista.

15 mainintaa (14 %):	Alueita ei saa rakentaa liian täyteen
10 mainintaa (9 %):	Suhtaudun myönteisesti / kannatan puurakentamista
8 mainintaa (7 %):	Väriytyks ei saa olla synkkä
7 mainintaa (6 %):	Jatkakaa hyvää työtä!
6 mainintaa (5 %):	Puurakentaminen parantaisi Pukinmäen ilmettä
	Rakennusten tulee olla ympäristöön sopivia
	Väriytyksen tulee olla miellyttävä
	Piha-alueisiin, istutuksiin ja puistoalueisiin tulee kiinnittää huomiota
5 mainintaa (5 %):	Luonto / puusto tulee säilyttää
	Ei liian korkeaa rakentamista
	Vaihtelevan näköistä rakennuskantaa
4 mainintaa (4 %):	Ei liian "laatikkomaista rakentamista"
	Säänkestävyyteen tulee kiinnittää huomiota
	Ääneneristys huolettaa / siihen tulisi korjauksessa kiinnittää huomiota
	Lisäkerrosrakentaminen ja julkisivukorjaus ovat hyvä tapa lisätä asuntoja / Mieluummin lisäkerrosrakentamista, kuin uusia täydennysrakennuksia
3 mainintaa (3 %):	Ekologisuus
	Juna-aseman läheisyyteen voidaan rakentaa tiiviimmin / korkeammin
	Paloturvallisuus huolettaa / siihen tulisi kiinnittää enemmän huomiota
	Pihojen ja puistojen suunnittelussa otettava lapset huomioon
	Puu on miellyttävän näköistä
	Yksityiskohtia ja muotoja enemmän rakennuksiin
	Ympäristön suunnittelussa tulee mahdollistaa ihmisille kohtaustaikoja
2 mainintaa (2 %):	Arkkitehtuurilla suurin merkitys, vaikka verhoilu olisikin puuta
	Ei liian räikeitä muotivärejä
	Ilmastosyyt eivät oikeuta liian tiiviiden epäviihtyisien asuinalueiden suunnitteluun
	Kiitos työstänne!
	Korjaamisen yhteydessä tulee asentaa hissit
	Luonto on tärkeä alueen asukkaille
	Pientaloasumista tulisi kehittää
	Puun tulee olla kotimaista
	Rakennuksen funktionaalisuus on tärkeintä
	Sisäilma ongelmat tulee estää
	Tulisi ottaa mallia vanhoista rakennuksista
	Täysin lasiset parvekkeet antavat julkisivusta sotkuisen vaikutelman
	Uusien rakennusten tulee olla arkkitehtonisesti laadukkaita

1 mainintaa (1 %):

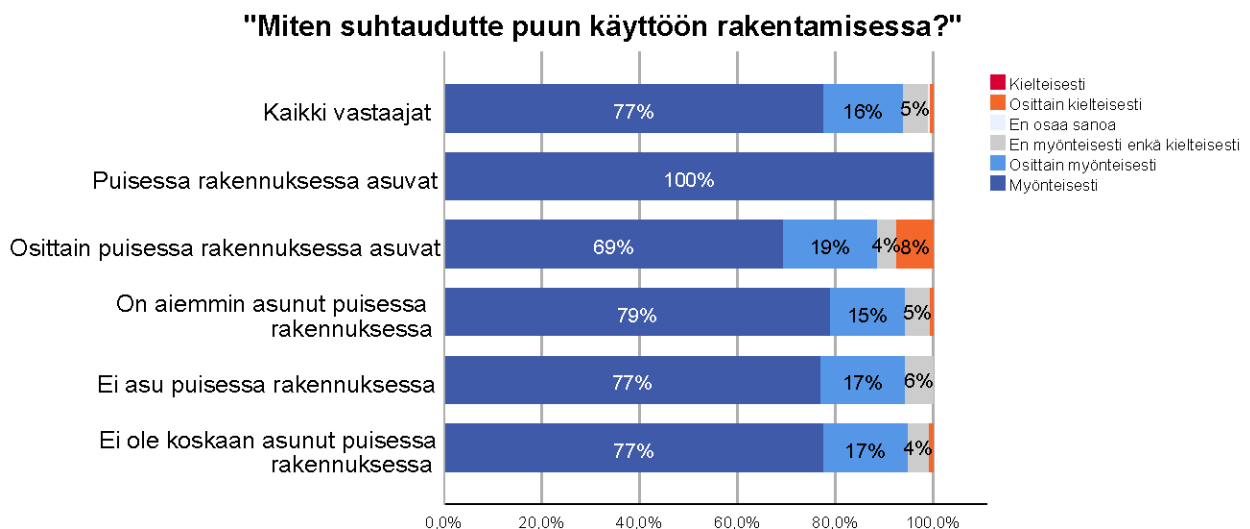
Asuinalueella tulee olla ulkoilumahdollisuuksia
 Asuinalueelle pitää suunnitella hyvin myös parkkipaikkoja ja palveluita
 Asuisin mieluummin puukerrostalossa kuin Pukinmäen vanhoissa kerrostaloissa
 Asukkaille tulisi antaa mahdollisuus verrata puurakentamista ja muuhun rakentamiseen ennen rakentamista
 Ei keraamisia kaakeleita
 En halua uusia kerrostaloja Pukinmäkeen
 En toivo yli 6-kerroksisia taloja asuinalueelleni
 Epäsäännölliset julkisivut häiritsevät
 Hienon näköisiä havainnointikuvia
 Hissit tulisi rakentaa jo 3-kerroksisiin kerrostaloihin
 Kaavoituksen tulisi olla joustavaa, erimuotoisia tontteja
 Kaljakuppilat tekevät alueesta epäviihtyisän
 Kauempana asemasta puistomaisuus ja matala rakennuskanta ovat tärkeitä
 Korjaamisen tulee olla taloudellisesti järkevää
 Korjaamisen tulee olla teknisesti järkevää
 Käsittelemätön puupinta näyttää ajan myötä kulahtaneelta
 Liikaa kysymyksiä
 Lisäkerrosten rakentaminen on yllättävän työlästä ja kallista
 Miksi julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentaminen on yhdistetty osassa kysymyksiä?
 Moderni palikkamainen rakentaminen ei kestä aikaa
 Museovirasto kielsi julkisivun luonteen muuttamisen taloyhtiön julkisivuremontissa, naapuritalot olivat ehtineet saada omat muutoksensa läpi
 Märkätilojen toteuttaminen lisäkerrokseen on vaikeaa
 Näin monitahoisiin kysymyksiin ei ole yksiselitteisiä vastauksia
 Näkisin mieluummin havainnollistuskuvien tapaisia rakennuksia asuinalueellani
 Olisivatko puiset koulut ja päiväkodit prioriteettina ennen asuinkerrostaloja?
 Pientaloalueille täydennysrakentamisen tulee tapahtua maltillisesti
 Pitäisi kertoa myös puurakentamisen negatiivisista puolista, ja ne tulisi myös selvittää perinpohjaisesti
 Pukinmäen alueelle tarvitaan lisää omistusasuntoja, nostaa alueen imagoa
 Puu on ekologinen materiaali
 Puukerrostalojen parvekkeissa voisi käyttää myös metallirakenteita, jotta niistä saadaan ilmavampia
 Puurakentamista tulisi lisätä kaupungeissa
 Puuta käytettäessä sen tulisi näkyä rakennuksesta selkeästi
 Puuta tulisi suosia betonin sijaan
 Rakennuksiin tulisi tehdä myös erillisiä keittiöitä, ei ainoastaan k+oh yhdistelmiä
 Rakennusten tulee näyttää talvella miellyttäviltä
 Rakentamisen laatuun tulee kiinnittää huomiota
 Rakenteiden terveysvaikutukset tulee huomioida tarkasti
 Talot tulisi rakentaa kadun varteen, jotta sisäpihalle saataisiin enemmän tilaa
 Uusissa asunnoissa tulee olla kunnon huonekoko
 Voisin muuttaa puutaloon
 Kulkuväylät normaalien kulkureittien mukaan, ei vain 90 asteen kulmia
 Lähiöitä tulee kehittää
 Suomessa ei laajassa mittakaavassa osata valmistaa säätä kestäviä puujulkisivuja

4. ASENTEET PUUSTA RAKENNUSMATERIAALINA

Kyselyn Puu rakentamisessa -osiossa tutkittiin vastaajien yleistä suhtautumista puuhun rakennusmateriaalina, sekä suhtautumista puun käytön ekologisuuteen. Tavoitteena oli saada erikseen selville asukkaiden puumateriaaliin kohdistuvat ennakkokäsitykset, jotta niitä voidaan verrata työn myöhemmässä vaiheessa suhtautumiseen puista täydennysrakentamista ja julkisivukorjaamista kohtaan ja katsoa löytyykö suhtautumisista eroavaisuuksia. Osion avoimessa kysymyksessä vastaajat saivat perustella mielipiteitään puun käytöstä ja sen ekologisuudesta.

4.1 Suhtautuminen puun käyttöön rakentamisessa

Vastaajien suhtautuminen puun käyttöön rakentamisessa on kauttaaltaan hyvin myönteistä, eivätkä taustamuuttujat vaikuttaneet merkittävästi suhtautumiseen. Yhteensä vähintään osittain myönteisen vastauksen antoi 93 % vastaajista. Vastaajista 77 % suhtautuu puun käyttöön rakentamisessa myönteisesti ja 16 % osittain myönteisesti. Osittain kielteisesti puun käyttöön suhtautuu ainoastaan kaksi vastaajaa (0,8 %), eikä yksikään 239:stä kysymykseen vastanneista ilmoittanut suhtautuvansa puun käyttöön täysin kielteisesti.

Kuva 23. Puisessa rakennuksessa asumisen vaikutus puun käyttöön suhtautumiseen.

Kuvassa 23. tarkastellaan, miten kokemukset puutalossa asumisesta vaikuttavat puuhun suhtautumiseen. Kuvaajasta voidaan lähinnä todeta puisissa rakennuksissa asuvien suhtautuvan vielä hieman myönteisemmin puun käyttöön rakentamisessa, sillä kaikki 22

puisessa rakennuksessa asuvaa vastaajaa vastasivat kysymykseen vaihtoehdon ”Myönteisesti”. Huomioitavaa on osittain puisissa rakennuksissa asuvien osittain kielteisen suhtautumisen suurin osuus (8 %), mikä voi johtua huonoista kokemuksista puun ja muiden materiaalien yhdistämisestä.

Puisissa rakennuksissa asuvat vastaajat ovat lisäksi hieman tyytyväisempiä asuinalueeseensa ja suunnittelevat harvemmin muuttoa pois alueelta verrattaessa koko aineistoon. Puisissa tai osittain puisissa rakennuksissa asuvista vain 19 % on suunnitellut muuttoa, kun vastaava luku koko aineistossa on 31 %. Puisissa tai osittain puisissa rakennuksissa asuvista 98 % on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä asuinalueeseensa, koko aineistolla vastaava arvo on 90 %.

Puurakentamista käsittelevässä kysymyspatteristossa puun suhdetta rakentamiseen lähestyttiin monesta eri näkökulmasta. Patteristo koostuu väittämäkysymyksistä, joiden asettelu on aina osittain johdattelua. Kysymysten muotoilua vaihdeltiin puuta suosivasta puuta epäsuosiviin muotoihin, jotta kysymysten johdatteluutta saatiin vähennettyä. Näkökulmia, joita kysymyspatteristolla tutkittiin, olivat: puurakentaminen kaupungissa, puumateriaalin sopivuus kaupunkirakentamiseen verrattuna kivimateriaaleihin, puukerrostalojen paloturvallisuus, puun kilpailukyky rakennusmateriaalina, puisten rakennusten kauneus, ekologisuus ja sisäilmasto verrattuna muista materiaaleista tehtyihin rakennuksiin. Kysymyspatteriston vastausjakauma on esitetty kuvassa 24.

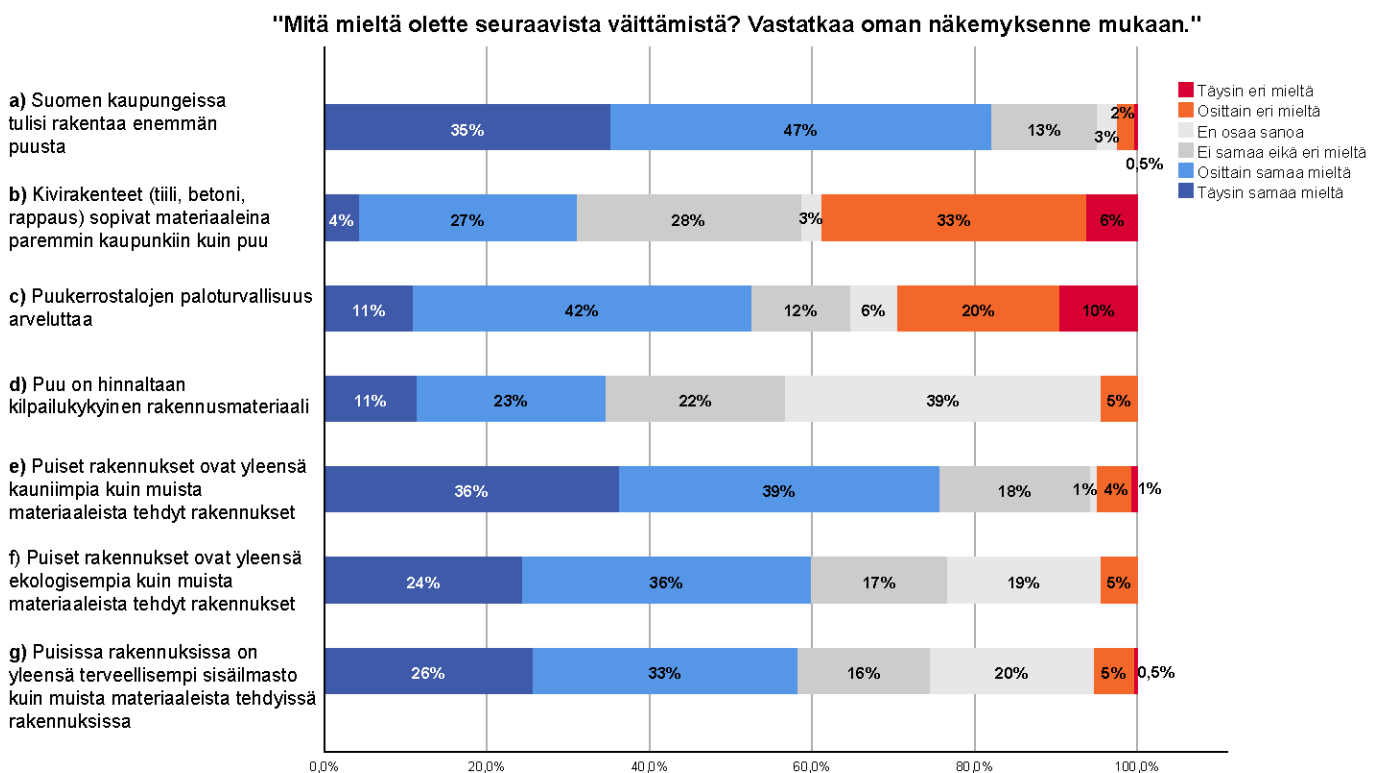
Kysymyspatteriston tulokset näyttävät asukkaiden olevan vahvasti puumateriaalin kannalla. Asukkaat antoivat vastauksen ”En osaa sanoa” useimmiten väittämässä, joissa kokivat vastauksen olevan, joko tosi tai epätosi, eivätkä siten ottaneet kantaa kysymykseen, sillä monet kokivat tietävänsä asiasta liian vähän. Väittämistä puun kilpailukykyisyys, ekologisuus ja terveellinen sisäilmasto verrattuna muihin materiaaleihin olivat kysymyksiä, joihin asukkailla oli vaikeuksia vastata. Puhtaassa mielipidekysymyksessä, kuten puurakentamisen kauneus verrattuna muista materiaaleista tehtyihin rakennuksiin, huomataan kuinka pieni ”en osaa sanoa” vastanneiden osuus on verrattuna edellä mainittuihin kysymyksiin.

Vastaajat ovat hyvin yksimielisiä siitä, että Suomen kaupungeissa tulisi rakentaa enemmän puusta. Tämän väittämän kanssa täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä on yhteensä 82 % vastaajista ja väittämän kanssa eri mieltä on ainoastaan 2,5 % vastaajista. Asukkaista 39 % kokee puumateriaalin sopivan kaupunkiympäristöön siinä missä kivrakenteidenkin. Kivirakenteita puuta sopivampana vaihtoehtona kaupunkiin pitää tuki noin kolmannes vastaajista. Vastaajat eivät näe puurakentamisen ja kivrakenteisen rakentamisen sopivuudessa kaupunkirakenteeseen juurikaan eroa. Kaksi vastaajaa (2%

kysymykseen vastanneista) tosin ilmoittaa huolensa puun kestävydestä kaupunkiolosuhteissa.

"Miten hyvin puu kestää kaupunkiolosuhteissa? Ulkoinen kestävyys/julkisivut"

Puumateriaalin heikkoutena vastaajat pitävät sen paloturvallisuutta, sillä yli puolet vastaajista ainakin osittain allekirjoitti väitteen "Puun paloturvallisuus arveluttaa". Asukkaista 11 % on täysin samaa mieltä ja 42 % osittain samaa mieltä väittämän kanssa. Vajaa kolmannes (30 %) vastaajista ei kuitenkaan näe puun paloturvallisuutta arveluttavana. Huoli paloturvallisuudesta nousee esiin myös kyselyn "Puu rakentamisessa" -osion avoimessa kysymyksessä, jossa sen mainitsi 9 % kysymykseen vastanneista.

Kuva 24. Asukkaiden mielipiteet puusta rakennusmateriaalina.

Puuta pidetään kilpailukykyisenä materiaalina hintansa puolesta, vaikkakin suurella osalla vastaajista oli vaikeuksia ottaa kantaa kysymykseen. Vastaajista jopa 61 % valitsi vaihtoehdon "Ei samaa tai eri mieltä" tai "En osaa sanoa", mikä oli selvästi suurin osuus kaikista väittämistä. Voidaan todeta, ettei asukkailla ole juurikaan ennakkokäsityksiä materiaalien välisistä kustannuseroista. Ainakaan puurakentamisella ei ole kalliin rakennustavan leimaa.

Puisten rakennusten kauneus verrattuna muista materiaaleista rakennettuihin rakennuksiin on vastaajien mukaan ehdoton. Ainakin kolme neljäsosaa osittain pitää puisia rakennuksia kauniimpina ja jopa 36 % on väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Puuta pidetään

myös kyselyn asuinympäristö -osion kysymysten mukaan mieluisimpana julkisivumateriaalina, mikä entisestään puoltaa puuta julkisivumateriaaliksi. Markku Karjalaisen väitöskirjan vuonna 1998 toteutetussa asukaskyselytutkimuksessa puutalojen kauneus suhteessa kivitaloihin oli hyvin puuta suosiva. Karjalaisen tutkimuksessa jopa yli kahdeksan kymmenestä oli ainakin osittain tätä mieltä. Karjalaisen kyselytutkimus toteutettiin puukerrostalojen asukkaille, minkä johdosta vastaukset voivat olla hieman puuta suosivampia. Karjalaisen vuoden 1998 kyselytutkimuksen ja diplomityöni tutkimuksen tuloksia vertaamalla kuitenkin nähdään, ettei puurakentamisen kauniiksi kokeminen rajoitu ainoastaan puutaloissa asuviin, vaan myös tavanomaisen lähiöalueen asukkaat kokevat puun kauniimpana muihin materiaaleihin verrattuna. (Karjalainen, 2002)

Puiset rakennukset ovat vastaajien mielestä ekologisempia kuin muista materiaaleista tehdyt rakennukset. Täysin tai osittain samaa mieltä ekologisuus väittämän kanssa olevien osuus oli yli puolet vastaajista (60 % kysymykseen vastanneista). Seuraavassa alaluvussa 4.2 käsitellään tarkemmin vastaajien mielipiteet puun käytön ekologisuudesta ja siihen liittyvistä perusteluista.

Asukkaat kokevat puiset rakennukset sisäilmastoltaan terveellisempinä kuin muista materiaaleista tehdyt rakennukset. Täysin tai osittain samaa mieltä väittämän kanssa on yli puolet vastaajista (58 % kysymykseen vastanneista). Puisten rakennusten terveellisempää sisäilmastoa perustellaan avoimessa kysymyksessä puun hengittävyydellä. Perusteluissa nousee myös esiin huoli rakenteista, joissa puun ja eristeiden yhdistelmä pilaa- vat puun hengittävyyden.

”Puu on hengittävä materiaali ja sitä on tarjolla Suomessa.”

”Vähemmän sisäilmaongelmia kuin tiiviissä betonitaloissa.”

”Hirsi ja puutalot ovat hengittäviä, hyvä sisäilma jos niitä ei ole pilattu missään vaiheessa lasikuitu-, muovieristevillalla / tapeteilla...”

Karjalaisen väitöskirjan kyselytutkimuksessa suhtautuminen puutalojen terveellisempään sisäilmastoon kivitaloihin verrattaessa oli hyvin samansuuntainen. Karjalaisen asukaskyselyssä väittämän hyväksyi suurimmalta osin pitävän paikkansa yli seitsemän kymmenestä, mikä on vielä enemmän kuin diplomityöni asukaskyselyssä. (Karjalainen 2002) Sisäilmaongelmat ovat nousseet esiin viime aikoina julkisessa keskustelussa, mutta mielipide puusta hyvän sisäilman mahdollistajana on pysynyt ennallaan.

Vastaajat näkevät puun kauttaaltaan mieluisampana vaihtoehtona verrattaessa muihin rakennusmateriaaleihin. Vastaajat pitävät puurakentamista kauniina, eivätkä näe estettä

puurakennusten lisäämiselle kaupungeissa vaan päinvastoin heidän mielestään Suomen kaupungeissa tulisi rakentaa enemmän puusta. Vastauksista voidaan tulkita asukkaiden kaipaavan puista rakentamista asuinalueilleen.

Avoimet perustelut

Vastaajien oli lisäksi mahdollista perustella avoimessa kysymyksessä yleistä suhtautumistaan puuhun ja sen ekologisuutta rakentamisessa. Tämä nähtiin tärkeänä, sillä puu voi olla ekologista tai epäekologista vastaajille samasta syystä, esimerkiksi ”puu sitoo hiiltä → sitä ei saisi kaataa metsästä” tai ”puu sitoo hiiltä → sitä tulisi käyttää rakennusmateriaalina”. Puu rakentamisessa -osion avoimeen kysymykseen vastasi 104 asukasta eli 42,8 % vastaajista.

Puun käytön useimmin vastatuksi yksittäiseksi perusteluksi annetaan sen kaunis ja miellyttävä ulkonäkö, jonka mainitsi yhteensä vajaa kolmasosa (30 %) kyselyyn vastanneista. Ekologisuuteen ja luonnollisuuteen liittyvät vastaukset muodostavat yhdessä useimmin esille nousevan perustelun puurakentamisen puolesta. Ekologisuus tai luonnollisuus mainittiin vastauksissa yhteensä 51 kertaa.

Vastaajat perustelevat puun käyttöä ja sen ekologisuutta lisäksi puun terveellisyydellä ja kotimaisuudella. Osa vastaajista myös esittää kritiikkiä puun ekologisuutta ja kulutuskestävyyttä kohtaan. Seuraavassa alaluvussa 4.2 *Suhtautuminen puun käytön ekologisuuteen* käsitellään erikseen vastaajien perustelut puun ekologisuuden osalta. Listauksen jälkeen perusteluja puun käytön puolesta ja vastaan käsitellään aihepiireittäin.

Puun käytön ja ekologisuuden perustelut ovat listattuna alla maininta määrien mukaan. Prosenttiosuudet on määritetty avoimeen kysymykseen vastanneista.

31 mainintaa (30 %):	Pidän ulkonäöstä / kaunis materiaali
16 mainintaa (16 %):	Puu on uusiutuva luonnonvara / ekologisuus
13 mainintaa (13 %):	Luonnollinen / luonnonmukainen
	Tunnelmallinen / elävä / lämmin / kodikas -materiaali
11 mainintaa (11 %):	Suomessa on runsaasti puuta käytettävissä
	Perinteinen / kotimainen rakennusmateriaali
10 mainintaa (10 %):	Puun kestävyys epäilyttää / tarvitsee huoltaa usein
	Pidän puurakentamisesta / kannatan puurakentamista
9 mainintaa (9 %):	Puu on ekologisempi vaihtoehto kuin muut materiaalit
8 mainintaa (8 %):	Paloturvallisuus huolettaa
	Puu on hengittävä materiaali
	Puurakentaminen toimii hiilinieluna
7 mainintaa (7 %):	Puu on kestävä rakennusmateriaali
4 mainintaa (4 %):	Ei riittävästi tietoa aiheesta kommentointiin
	Ekologista jos puu tuotettu vastuullisesti

3 mainintaa (3 %):	<p>Ekologisuus epäilyttää</p> <p>Miellyttävämpi kuin kivirakenteet</p> <p>Parempi sisäilma / vähemmän sisäilmaongelmia</p> <p>Terveellinen rakennustapa</p> <p>Kyllästeaineet arveluttaa</p> <p>Olen asunut maaseudulla puutalossa, hyviä kokemuksia</p> <p>Puu on itse korjattavissa</p> <p>Puutaloissa on kosteusongelmia</p> <p>Vaatii enemmän huoltamista kuin kivirakenteet</p>
2 mainintaa (2 %):	<p>Miten puu kestää kaupunkiolosuhteissa?</p> <p>Puu ei sovellu nykyajan rakennusprosessiin, jossa materiaalit säältä suojaamattomia</p>
1 mainintaa (1 %):	<p>Betonielementtejä on jo riittämiin</p> <p>Ei sovellu tiiviiseen kaupunkirakenteeseen paloturvallisuuden takia</p>
1 mainintaa (1 %):	<p>Haluaisin asua puutalossa</p> <p>Hengittäviä ja hyvä sisäilma kunhan niitä ei ole pilattu lasikuitu / muovieristeillä</p> <p>Hyvä ja ekologinen materiaali, kunhan käyttöikä on riittävän pitkä</p> <p>Hyvä materiaali, kun pidetään kunnossa</p> <p>Kivitalo tuntuu turvallisemmalta</p> <p>Puu ei sovellu Suomen sääoloihin</p> <p>Puu hinnaltaan kilpailukykyinen betoniin verrattuna</p> <p>Puu sopii haja-asutusalueelle ja pientaloihin esikaupunkialueella</p> <p>Puukerrostalorakentamisessa rakentajilla tulee olla huomattavasti tietotaitoa</p> <p>Puun alkuperä tärkeää</p> <p>Puuta tulisi käyttää jatkojalostuksessa enemmän</p> <p>Äänieristys huolettaa</p>

Puun ulkonäöstä pidetään. Materiaali nähdään kauniina, elävänä, lämpimänä, kodikkaana ja miellyttävämpänä kuin kivirakenteet. Avokysymyksessä 16. nämä perustelut mainittiin yhteensä 48 kertaa. Ulkonäköön liittyneitä vastauksia.

"Puu on kaunis lämmin materiaali."

"Asuinalueet muuttuvat puurakentamisen myötä elävimmiksi ja inhimillisemmiksi nykyisen betoniviidakon sijaan."

"Puulla verhotut kerrostalot luovat lämpöä ja pehmeyttä, sekä kodikkuuden tunnetta ympäristöön."

Lamassaaren vuoden 1998 rakennusmateriaaleja käsittelevässä kyselytutkimuksessa asukkaat kuvasivat puuta miellyttäväksi, lämpimäksi, kotoiseksi ja osittain kauniiksi ja rauhalliseksi materiaaliksi (Lamassaari, 1998). Lamassaaren kyselytutkimuksen tulokset tukevat vahvasti diplomityöni kyselyn tuloksia osoittaen asukkaiden arvostavan suuresti puun ulkonäköä. Puun ulkonäköön liittyvä kielteinen palaute on diplomityössäni hyvin vähäistä. Ainoana ulkonäköön liittyvänä huolena asukkaat nostavat esiin puun pitkäaikaiskestävyyden julkisivuissa ja ovat huolissaan siitä seuraavasta mahdollisesta kuluneesta ulkonäöstä. Aiemmin jo todettiin kolmen neljäsosan vastaajista pitävän puisia rakennuksia muita kauniimpina ja puuta miellyttävimpänä julkisivumateriaalina (44,2 % vastaajista). Puun suosio ja miellyttävyys verrattaessa muihin materiaaleihin on kiistaton. Puun kotimaisuus, perinteisyys ja runsas saatavuus Suomessa mainittiin avoimessa kysymyksessä yhteensä 22 kertaa perusteluksi puun käytölle rakentamisessa. Lamassaaren tutkimuksessa puuta pidettiin myös perinteisenä ja suomalaisena materiaalina (Lamassaari, 1998). Tulosten perusteella vastaajista puurakentamisen perinnettä tulisi jatkaa ja se tulisi tehdä kotimaisen puun voimin.

”Kotimainen raaka-aine”

”Uusiutuva luonnonvara, hieno ja perinteinen materiaali”

”Suomessa on runsaasti puuta omasta takaa. Suomessa on rakennettu puusta vuosisatoja. Kuljetusmatkat lyhyitä.”

Negatiivisia mainintoja puuta kohtaan esiintyy avoimessa kysymyksessä suhteellisen vähän. Eniten ollaan huolissaan puun kulutuskestävyydestä ja paloturvallisuudesta. Puumateriaalin kulutuskestävyyden ja huoltovälin näkevät ongelmana 14 % kysymykseen vastanneista (15 mainintaa). Osa vastaajista kokee (yhteensä 3 mainintaa, 3% kysymykseen vastanneista) puun huonoksi vaihtoehdoksi Suomen ilmastoon ja ettei puu sovi nykyajan rakennusprosessiin, jossa materiaalit jätetään sateelta suojaamatta. Toisaalta 7 % kysymykseen vastanneista (7 mainintaa) mainitsee puun kestäväksi rakennusmateriaaliksi. Puun eduksi nähdään myös sen helppo korjaaminen (3 mainintaa, 3 % kysymykseen vastanneista). Puun paloturvallisuus huolettaa 9 % avoimeen kysymykseen vastanneista (9 mainintaa), mikä näkyy myös kysymyspatteristossa vastausjakauksissa. Alla ote kestävyteen ja paloturvallisuuteen liittyneistä avovastauksista.

”kestävyys arveluttaa, samoin kyllästeaineet ja paloturvallisuus!”

”Käsitykseni mukaan puu vaatii enemmän huoltamista kuin kivi.”

”askarruttaa puupintojen huoltokäsittelyn tarve (vähintään 10 v. välein)”

Perusteluksi puun käytölle annetaan sen terveellisyys ja parempi sisäilma. Kuten aiemmin kysymyspatteriston kysymyksistä todettiin, on asukkaiden mielestä puu sisäilman

kannalta muita materiaaleja parempi rakennusmateriaali. Perusteluksi annetaan puun hengittävyys, jonka ansiosta rakennuksessa on parempi sisäilma. Sisäilma tai hengittävyys mainitaan yhteensä 13 kertaa (13 % kysymykseen vastanneista). Lisäksi 4 vastaajaa (4 % kysymykseen vastanneista) mainitsee puurakentamisen olevan yksikertaisesti terveellisempi rakennustapa. Vastaajista 3 kokee (3% kysymykseen vastanneista) puutalojen aiheuttavan kosteusongelmia, joten puun käytön terveellisyydestä ei olla täysin yksimielisiä. Vastaajat kommentoivat aihetta seuraavasti.

"puutaloissa oman kokemuksen mukaan on parempi sisäilma."

"Puu on hengittävä materiaali."

"Puutaloissa on kosteusongelmia"

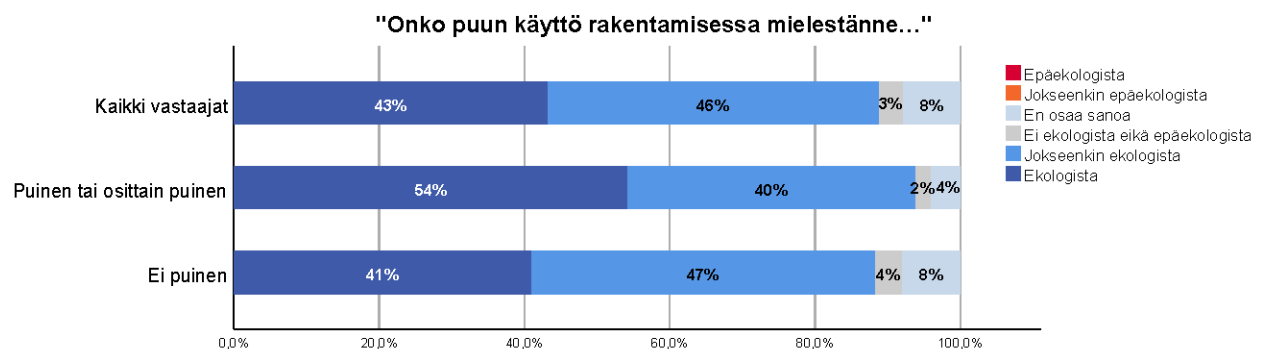
"Puu ei sovellu nykyajan rakennusprosessiin, jossa materiaalit säältä suojaamattomia"

Osa vastaajista perustelee myös näkemystään vain toteamalla kannattavansa puurakentamista (10 % avoimeen kysymykseen vastanneista) Avoimen kysymysten vastauksia tarkasteltaessa voidaan todeta vastaajien suhtautuvan pääosin hyvin myönteisesti puurakentamiseen.

4.2 Suhtautuminen puun käytön ekologisuuteen

Vastaajista 89 % pitää puun käyttöä rakentamisessa ekologisena tai jokseenkin ekologisena. Yksikään kysymykseen 239 vastanneesta asukkaasta ei näe puun käyttö epäekologisena tai jokseenkin epäekologisena. Puun käytön ekologisuuteen liittyvän vastauksen jakauma on esitetty kuvassa 25.

Puu nähdään kauttaaltaan ekologisena vaihtoehtona asukkaiden taustamuuttujista riippumatta. Toki voidaan havaita, että puisissa tai osittain puisissa rakennuksissa asuvat pitävät puuta vielä hieman ekolisempänä materiaalina kuin muista materiaaleista rakennettujen rakennusten asukkaat.

Kuva 25. Asuinrakennuksen materiaalin vaikutus mielipiteeseen puun käytön ekologisuudesta.

Vastaajat perustelevat puun käyttöä osion avoimessa kysymyksessä juuri materiaalin ekologisuudella ja luonnollisuudella, jotka mainitaan vastauksissa yhteensä 51 kertaa. Vastauksissa esille nostetaan myös puun uusiutuvuus ja ekologisuus verrattuna muihin rakennusmateriaaleihin. Ilmastonmuutoksen kannalta vastaajat pitävät tärkeänä puun ominaisuutta toimia hiilinieluna. Vastaajat pohtivat aihetta seuraavasti.

”Uusiutuva luonnonvara, hieno ja perinteinen materiaali”

”Puu on luonnollinen ja uusiutuva materiaali, joka sitoo hiilidioksidia.”

”Kaunis, kestävä ja ekologinen materiaali”

”Rakennusten puu sitoo hiilidioksidia elinkaarensa ajan. Lisäksi puun tuotannon hiilidioksidipäästöt ovat pienemmät kuin vaihtoehtoisten materiaalien.”

Vaikka yksikään kyselyyn vastanneista ei mieltänyt puuta epäekologiseksi rakentamisessa, tuli perusteluihin muutama ekologisuutta epäilevä kommentti. Ekologisuuden epäilyn syyksi 3 vastaajaa (3 %) mainitsi kylästysaineiden epäekologisuuden. 4 vastaajaa (4 %) taas totesi ekologisuuden olevan kyseenalaista, sillä esimerkiksi puun käyttöään epäillään olevan lyhyempi kuin muiden materiaalien.

”Hiilijalanjäksi askarruttaa, samoin puupintojen huoltokäsittelyn tarve (vähintään 10 v. välein)”

”Paloturvallisuus mietityttää, kestävyys (sää, mikrobit) mietityttää. Paloturva-aineet + sääsuojuskemikaalit epäekologista”

Karjalaisen vuonna 2017 tehdyssä Puukerrostalojen asukaskyselyssä vastaajat mainitsivat puukerrostalojen ja kivikerrostalojen eroksi puukerrostalojen paremman ekologisuuden (Karjalainen, 2017). Diplomityössäni puiset rakennukset ovat vastaajien mielestä ekologisempia kuin muista materiaaleista tehdyt rakennukset. Kuvan 24. kysymyspatteriston väittämän f: ”Puiset rakennukset ovat yleensä ekologisempia kuin muista materiaaleista tehdyt rakennukset” kanssa täysin tai osittain samaa mieltä olevien osuus on yli puolet vastaajista (60 % kysymykseen vastanneista). Tästä voidaan tehdä päätelmä, että puukerrostalojen asukkaat (Karjalaisen kyselytutkimus, 2017) sekä tavanomaisen lähiön asukkaat, molemmat pitävät puuta ekologisempina vaihtoehtona kuin muista materiaaleista rakennettuja rakennuksia.

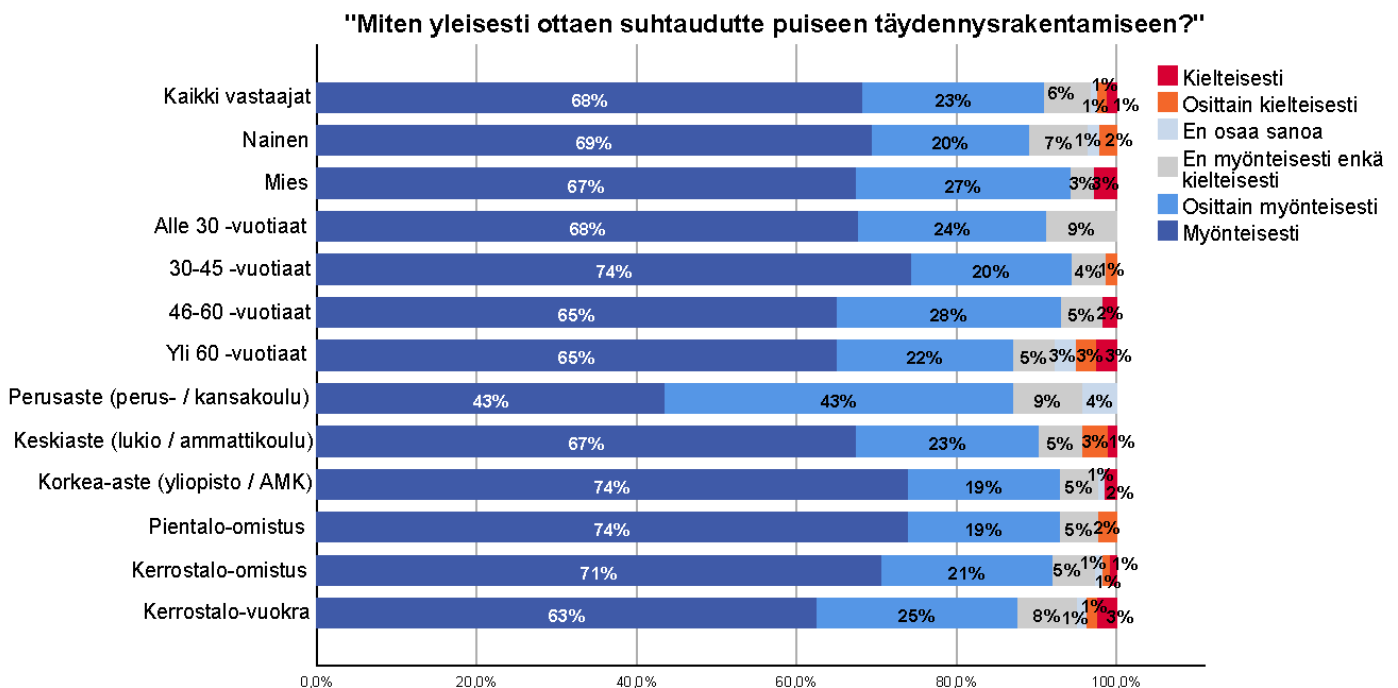
Puu on näiden havaintojen pohjalta asukkaiden mielikuvissa hyvin ekologinen materiaali, joka kestää vertailun muiden materiaalien kanssa. Asukkaista puu on rakennusmateriaaleista jopa se ekologisin vaihtoehto.

5. SUHTAUTUMINEN PUISEEN TÄYDENNYSRAKENTAMISEEN

Kyselyn Täydennysrakentaminen-osiossa haluttiin saada selville asukkaiden mielipiteet puiseesta täydennysrakentamisesta. Asiaa tutkittiin pääasiassa Eskolantien esimerkki-kohteisiin liittyvien asenteiden avulla. Asukkaat vastasivat Eskolantien puukerrostaloihin liittyviin kysymyksiin ja saivat avoimissa kysymyksissä antaa mielipiteensä kohteiden onnistuneista ja epäonnistuneista piirteistä. Puiseen täydennysrakentamiseen suhtautumista ja vaikutusta alueiden houkuttelevuuteen käsiteltiin Eskolantien kohteiden ohella myös yleisellä tasolla. Eskolantien puukerrostalot ovat postinumeroalueen asukkaille puukerrostaloista todennäköisesti se tutuin kohde, joten vastaajien voidaan olettaa tehneen yleisetkin päätelmät aiheesta pitkälti Eskolantien kohteisiin nojaten.

5.1 Yleinen asenne puisia täydennysrakennuksia kohtaan

Asukkaiden yleinen suhtautuminen puista täydennysrakentamista kohtaan on hyvin myönteinen. Vastaajista 91 % suhtautuu puiseen täydennysrakentamiseen vähintään osittain myönteisesti. Vähintään osittain kielteisesti suhtautuvien osuus on vain 2,5 %. Kuvassa 26. verrataan sukupuolen, iän, koulutustason, asunnontyyppin ja omistumuodon vaikutusta puiseen täydennysrakentamiseen suhtautumisessa.

Kuva 26. Suhtautuminen puiseen täydennysrakentamiseen.

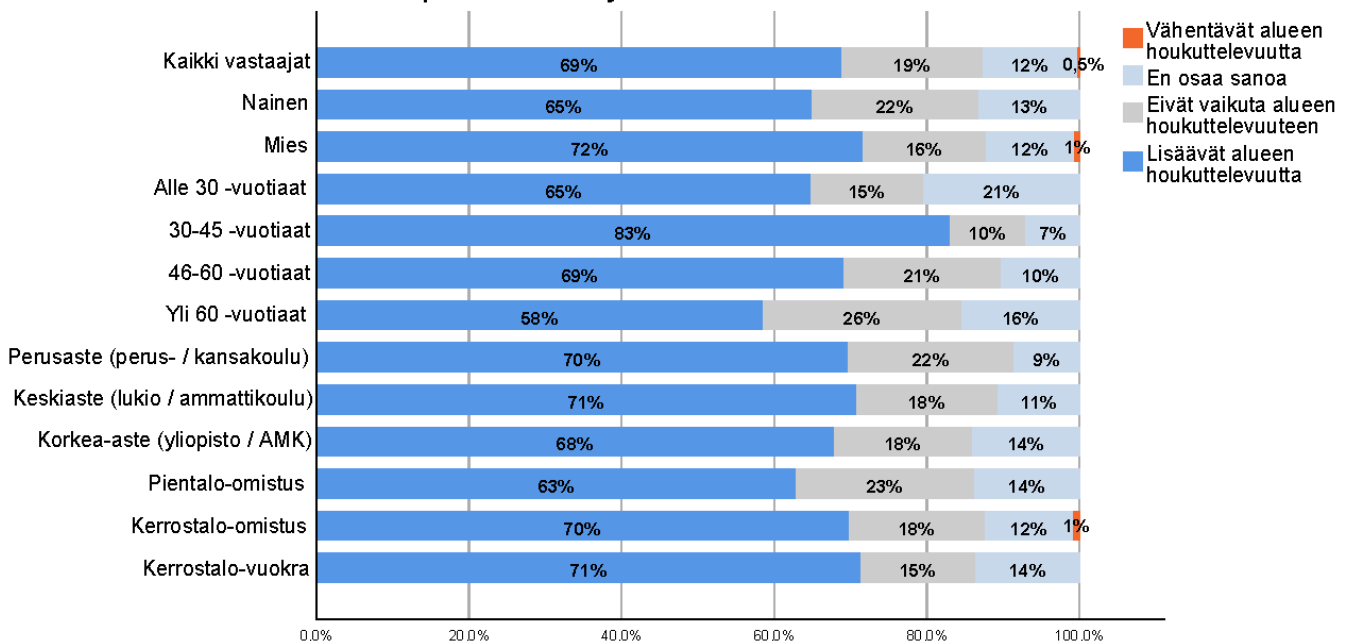
Ikäluokkia verrattaessa havaitaan vanhempien vastaajien suhtautuvan hieman kielteisemmin puista täydennysrakentamista kohtaan. Sen sijaan koulutustason kasvulla näyttää olevan selvä vaikutus myönteisempään suhtautumiseen puista täydennysrakentamista kohtaan. Omistusasunnoissa ja pientaloissa asuvat ovat hieman myönteisemmin suhtautuvia puista täydennysrakentamista kohtaan kuin vuokralla asuvat kerrostaloasukkaat. Kaikki pientalossa asuvat vastaajat omistivat itse asuntonsa, joten kuvan 26. kuvaajassa ei ole luokkaa ”pientalo-vuokra”. Sukupuolten välillä ei ole juurikaan eroa suhtautumisessa.

Vaikutus asuinalueiden houkuttelevuuteen

Puukerrostalot lisäävät asukkaiden mielestä asuinalueiden houkuttelevuutta. Vastaajista reilut kaksi kolmasosaa (69 %) kokee puukerrostalojen lisäävän asuinalueiden houkuttelevuutta ja vajaa viidennes (19 %) näkee, etteivät ne juurikaan vaikuta houkuttelevuuteen. Koko kyselyssä vain yksi asukas vastasi puukerrostalojen vähentävän alueiden houkuttelevuutta. Aluekuvallisesti puutalot koetaan siis hyvinkin mieluisiksi.

Tarkasteltaessa vastauksia taustamuuttujien suhteen nähdään ikäluokan osaltaan vaikuttavan mielipiteisiin. Ikäluokan noustessa yhä harvempi kokee puukerrostalojen lisäävän asuinalueiden houkuttelevuutta. Tähän ovat poikkeuksena kuitenkin nuoret alle 30-vuotiaat, joiden keskuudessa ”en osaa sanoa” vastauksien osuus on suurin.

”Miten mielestänne puukerrostalot yleisesti ottaen vaikuttavat asuinalueiden houkuttelevuuteen?”

Kuva 27. Puukerrostalojen vaikutus asuinalueiden houkuttelevuuteen

Miehistä hieman suurempi osa näkee puukerrostalojen lisäävän alueen houkuttelevuutta naisiin verrattuna, mutta tuo ero ei ole kovinkaan merkittävä. Koulutustasolla ei ole sel-

vää vaikutusta tähän kysymykseen. Sen sijaan kerrostaloissa asuvat kokevat puukerrostalojen lisäävän asuinalueen houkuttelevuutta useammin kuin pientalojen asukkaat. Tämän voidaan katsoa johtuvan siitä, että pientaloasukkaat ovat yleisestikin korkeaa rakentamisen vastaan.

Asukkaat suhtautuvat hyvin myönteisesti puiseen täydennysrakentamiseen ja näkevät sen vaikuttavan asuinalueen houkuttelevuuteen positiivisesti. Taustamuuttujien vaikutus mielipiteisin on pieni, sillä kannatusta puiselle täydennysrakentamiselle löytyy reilusti kauttaaltaan kaikista vastaajaryhmistä.

5.2 Eskolantien puukerrostaloihin liittyvät asenteet

Vastaajille esiteltiin Eskolantien puukerrostalot kyselylomakkeessa liitteenä olleen kuvasarjan avulla, jotta vastaajat tunnistavat heti, mistä kohteesta on kyse. Vastaajat, jotka eivät Eskolantien puukerrostaloja tunnistaneet, pystyivät lisäksi kuvasarjan avulla muodostamaan mielipiteen kohteesta. Eskolantien puukerrostalot sijaitsevat asuinalueen pääväylän varrella, joten ne näkyvät suurelle osalle asukkaista päivittäin. Kyselyssä hahmotettiin tietää, kuinka paljon puiset täydennysrakennukset ovat yleisesti ottaen kiinnittäneet asukkaiden huomiota. Eskolantien puukerrostalot puista täydennysrakentamista, joten vastaajien asenteiden niitä kohtaan voitiin katsoa heijastavan asukkaiden mielipidettä puujulkisivujen sopivuudesta lähiöympäristöön.

Vastaajista lähes jokainen tunnisti Eskolantien puukerrostalot, sillä vastaajista 96 % kertoi tunnistavansa tai huomioineensa kohteen. Tämä on todella suuri osuus, kun otetaan huomioon, että osa vastauksista tuli Savelan alueelta. Savelan ja Pukinmäen asuinalueet erottuvat toisistaan Kehä 1:llä, eivätkä kehätieltä Savelaan saapuvat kulje laisinkaan Eskolantien kautta. Savelaan kulkevat eivät siten näe Eskolantien puukerrostaloja päivittäin. Suuri osa alueen palveluista keskittyy Pukinmäen puolelle juna-aseman läheisyyteen, mikä varmasti lisää Savelan puolella asuvien käyntiä Eskolantien puukerrostalojen läheisyydessä ja tämän seurauksena myös kohteiden tunnistamista.

Eskolantien puukerrostalot rakennettiin osittain joutomaa-alueelle, jolta oli vuonna 2009 purettu betoninen kerrostalo. Asuinalueella ennen Eskolantien puukerrostalojen valmistamista asuneilta vastaajilta kysyttiin mielipidettä uusien puukerrostalojen vaikutuksesta asuinympäristöön verrattuna sen aikaisempaan tilaan. Vastaajista 61 % asui alueella jo ennen Eskolantien kohteiden valmistamista ja 36 % muutti alueelle vasta tämän jälkeen. 3% vastaajista ei osannut sanoa asuiko alueella ennen kohteiden rakentamista. Kyselyyn vastanneista 8 henkilöä (3,3 % vastaajista) asui Eskolantien puukerrostaloissa.

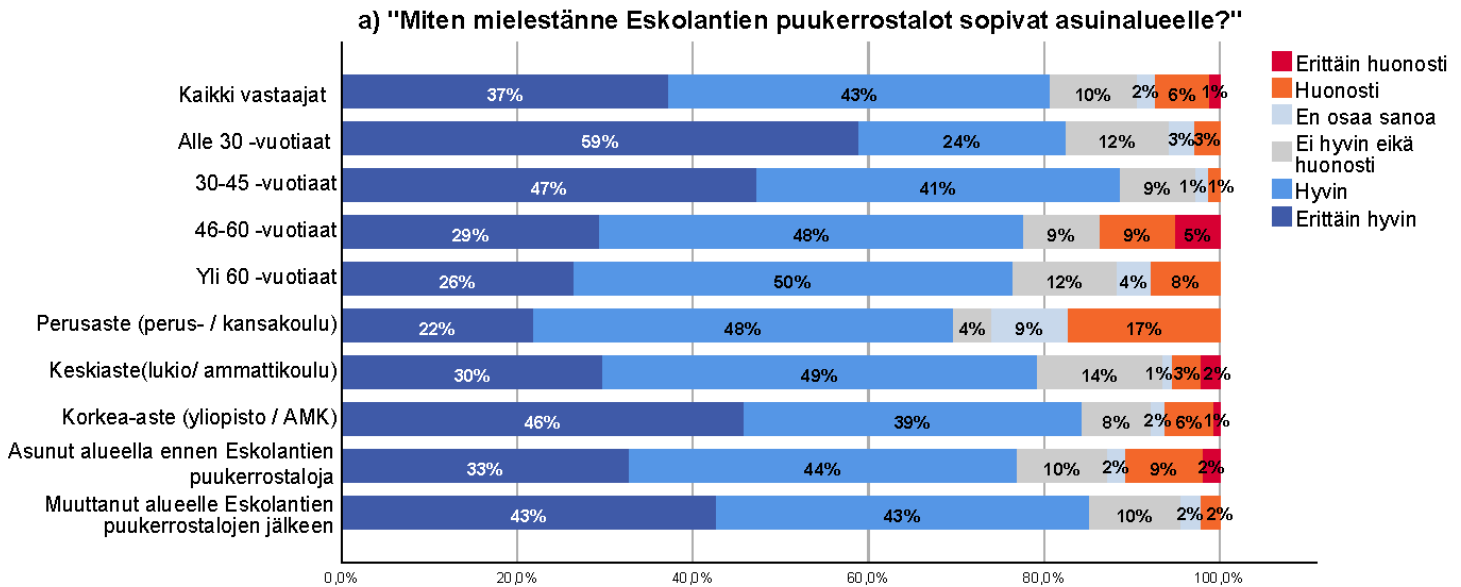
Enemmistöllä vastaajista oli siten kokemusta asuinalueesta jo ajalta ennen Eskolantien kohteita.

Valtaosalla vastaajista on myönteinen mielipide Eskolantien puukerrostaloista, mutta vastaajan iällä ja koulutustasolla on vaikutusta asennoitumiseen. Nuoremmat vastaajat suhtautuvat Eskolantien puukerrostaloihin vanhempia ikäpolvia myönteisemmin. Vastaajien koulutustason noustessa myös suhtautuminen Eskolantien puukerrostaloihin muuttuu myönteisemmäksi. Tämä havainto voidaan tehdä tarkasteltaessa vastaajien Eskolantien puukerrostaloihin liittyviin kysymyksiin antamia vastauksia. Kysymyksissä kysytyt aiheet olivat: sopivuus alueelle, tyytyväisyys arkkitehtuuriin, hyväksyisikö saman tapaisen rakentamisen, ovatko kohteet muuttaneet mielipidettä puurakentamista kohtaan. Osiossa kysyttiin lisäksi Eskolantien puukerrostalojen vaikutusta asuin ympäristön laatuun. Vastaajien oli mahdollista perustella vastauksiaan avoimissa kysymyksissä ja kertoa kohteissa mielestään onnistuneiksi tai epäonnistuneiksi kokemiaan piirteitä.

Alueelle sopivuus

Valtaosa vastaajista pitää Eskolantien puukerrostaloja alueelle sopivina. Neljä viidesosaa kaikista vastaajista vastasi Eskolantien puukerrostalojen sopivan alueelle hyvin tai erittäin hyvin. Kaikista vastaajista ainoastaan 7 % kokee kohteiden sopivan alueelle huonosti tai erittäin huonosti. Kuvan 28. kuvaajan tuloksista voidaan tulkita asukkaan iän ja koulutustason vaikuttavan voimakkaimmin suhtautumiseen puukerrostalojen alueelle sopivuudesta. Lisäksi asennoitumisessa on eroja alueella ennen Eskolantien puukerrostalojen valmistumista asuneiden ja valmistumisen jälkeen alueelle muuttaneiden välillä.

Nuoret vastaajat pitävät Eskolantien kohteita sopivana asuinalueelle useammin kuin vanhemmat vastaajat. Alle 30-vuotiaista vastaajista, jopa 59 % kokee Eskolantien puukerrostalojen sopivan alueelle erittäin hyvin, kun taas yli 45-vuotiaissa näin ajattelee enää alle 30 %. Vastausjakauma voi johtua nuoremman ikäpolven myönteisemmästä suhtautumisesta nykyaikaiseen arkkitehtuuriin ja värikyseen, jota Eskolantien kohteet edustavat. Vanhempi ikäpolvi mieltää mahdollisesti alueen vanhan ilmeen itselleen tutumpana ja lähestyttävämpänä. Alueella ennen Eskolantien puukerrostaloja asuneet ovat suurimmalta osin juuri vanhempaa ikäpolvea, mikä osaltaan heidän hieman vähemmän myönteistä suhtautumistansa rakennusten alueelle sopivuuteen.

Kuva 28. Eskolantien puukerrostalojen sopivuus asuinalueelle.

Koulutusaste vaikuttaa mielipiteeseen, sillä korkeamman koulutusasteen vastaajista 85 % oli sitä mieltä, että Eskolantien puukerrostalot sopivat alueelle vähintäänkin hyvin, kun taas perus- tai kansakoulun käyneistä tätä mieltä on enää 70 %. Erityisesti eroa on kohteet alueelle erittäin hyvin sopiviksi mieltävien määrässä. Perus- tai kansakoulun käyneistä vajaa viidesosa pitää Eskolantien puukerrostaloja erittäin sopivina, kun korkeakoulutetuista näin ajattelee jo lähes puolet. Eskolantien puukerrostalot huonosti alueelle sopiviksi mieltävien osuus on suhteessa suurin perus- tai kansakoulun käyneiden keskuudessa (17 %).

Lisäksi avoimissa kysymyksissä kohteiden kerrotaan sopivan vanhaan rakennuskantaan ja maisemaan sekä hyvällä tavalla rikkovan alueen vallalla olevaa rakennustapaa. Osa myös mainitsee alueen muuttuneen viihtyisämmäksi puukerrostalojen myötä. Nämä alueen sopivuuteen myönteisesti liittyvät kommentit mainitaan yhteensä 21 kertaa (15 % kysymykseen vastanneista). Toisaalta 7 vastaajan mielestä rakennukset eivät sopineet alueelle, mitä perustellaan pitkälti rakennusten liian tummalla värityksellä. Puujulkisivuisien rakennusten voidaan ainakin Eskolantien kohteen saaman palautteen perusteella katsoa sopivan lähiympäristöön. Vastaajien kommentteja kohteiden alueelle sopivuudesta. Avovastausten perusteella juuri rakennusten erilaisuus ja uusi julkisivumateriaali saa ne sopimaan ympäristöön.

"Mukavaa vaihtelua ainaisille kivipintaisille taloille, joita tälläkin alueella lähes kaikki muut talot ovat."

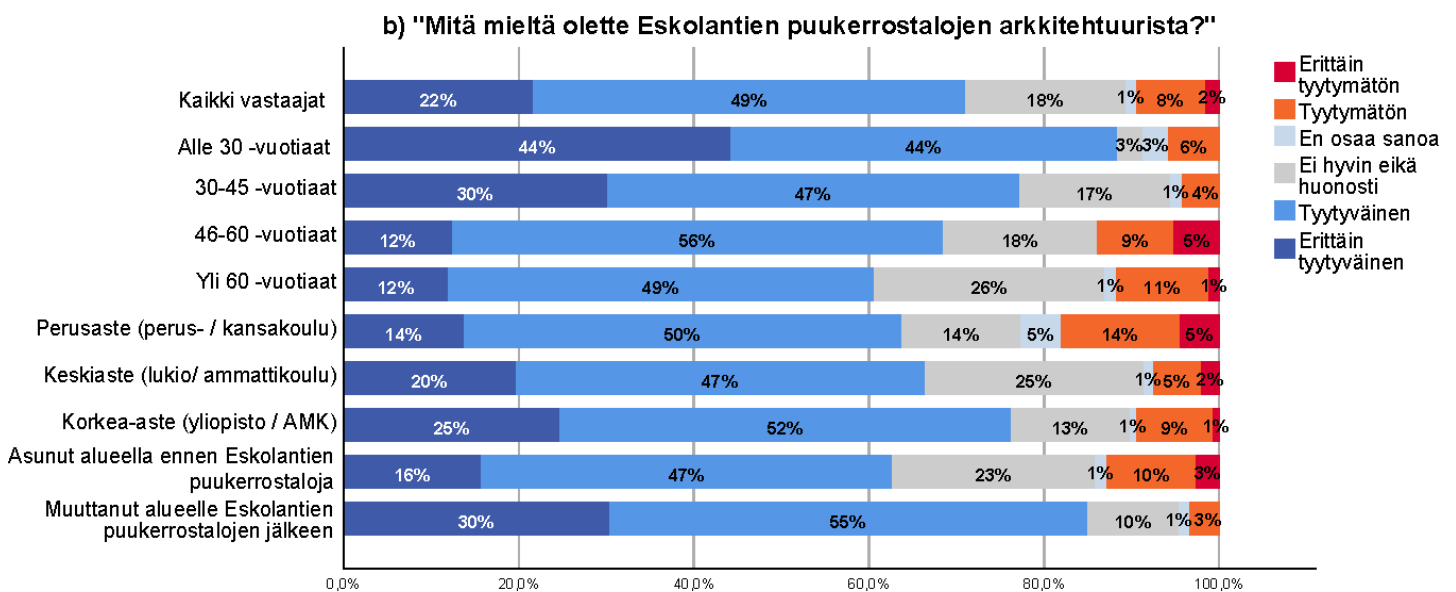
"Talojen liian tumma väri. Ei sovi alueen muihin rakennuksiin"

"Arkkitehtuuri rikkoo Pukinmäen muuten laatikkomaista (ja kulahtanutta) olemusta. Puinen pinta on symppis ja tuo lämmintä oloa. Loputkin betonikuutiot voisi korvata vastaavilla"

Tyytyväisyys arkkitehtuuriin

Eskolantien puukerrostalojen arkkitehtuuriin ollaan pääosin tyytyväisiä. Kaikista vastaajista 71 % on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä kohteiden arkkitehtuuriin, mikä nähdään kuvasta 29. Vastaajien ikä vaikuttaa vahvasti mielipiteeseen arkkitehtuurista. Nuoret vastaajat pitävät Eskolantien kohteiden arkkitehtuurista, mutta tyytyväisyys arkkitehtuuriin laskee tasaisesti vastaajien ikäluokan vanhetessa.

Erityisesti alle 30-vuotiaat vastaajat ovat tyytyväisiä arkkitehtuuriin, sillä heistä 44 % on erittäin tyytyväisiä arkkitehtuuriin, kun taas yli 45-vuotiaissa enää 12 % ajattelee näin. Vanhemmat vastaajat voivat kokea kohteiden nykyaikaisen ilmeen hieman vieraammaksi, kuin mitä nuoret vastaajat kokevat. Lisäksi yli 45-vuotiaissa noin seitsemäsosa on tyytymätön kohteiden arkkitehtuuriin.

Kuva 29. Tyytyväisyys Eskolantien puukerrostalojen arkkitehtuuriin.

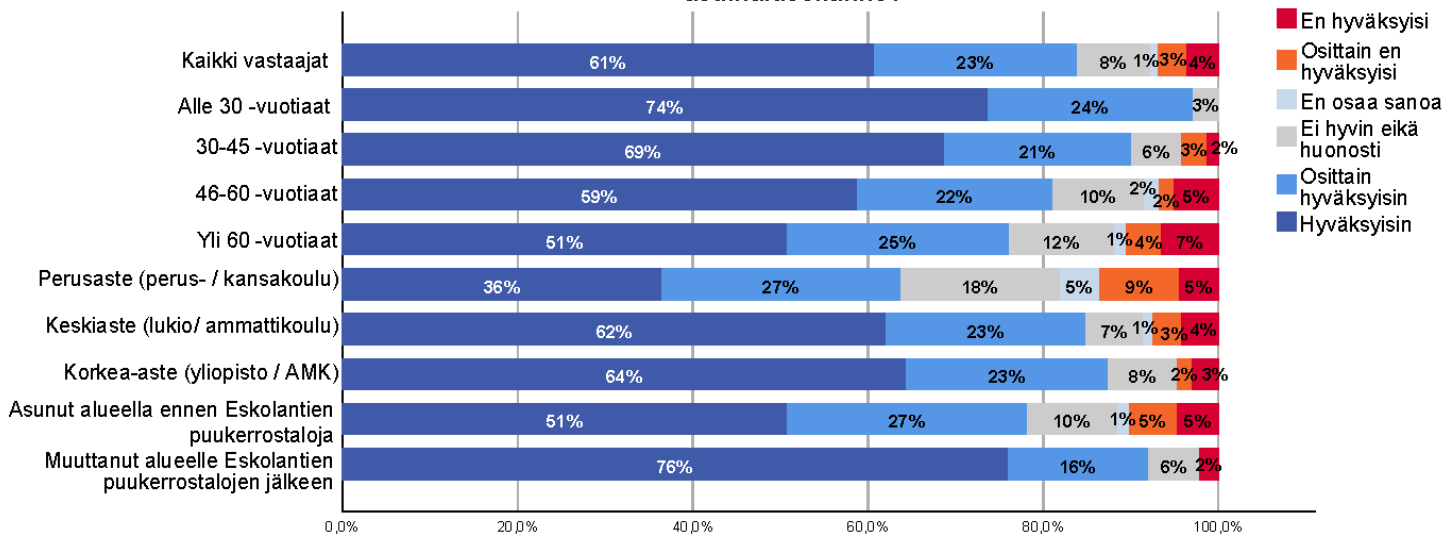
Sama suuntaus nähdään tarkasteltaessa tyytyväisyyttä arkkitehtuuriin suhteessa vastaajien koulutustasoon. Mitä koulutetumpia vastaajat ovat sitä tyytyväisempiä he ovat arkkitehtuuriin. Kansa tai peruskoulun käyneistä noin viidennes (19 %) on arkkitehtuuriin tyytymätön, mikä on selvästi enemmän muihin koulutustasoihin verrattuna.

Alueelle Eskolantien puukerrostalojen jälkeen muuttaneet ovat tyytyväisempiä kohteiden arkkitehtuuriin, mikä johtunee siitä, että heidän keskuudessaan myös nuorten asukkaiden osuus on suurempi. Alueelle kohteiden jälkeen muuttaneet eivät myöskään tiedä miltä alue näytti ennen puukerrostaloja, joten heillä ei ole vertailukohtaa alueen aiempaan tilaan. Luvun lopussa käydään läpi vastaajien avovastauksissa esille nostamia mielipiteitä Eskolantien puukerrostalojen arkkitehtuuria kohtaan.

Rakennustavan hyväksyttävyy

Kuvasta 30. nähdään, miten asukkaat hyväksyisivät Eskolantien puukerrostalojen tapaisen rakentamisen. Vastaajista 84 % hyväksyisi kohteiden tapaisen uuden rakentamisen asuinalueilleen. Tämän tapaista rakentamista ei ainakaan osittain hyväksyisi 7 % vastaajista. Kysymyksen asettelu tuottaa siinä mielessä ongelman, ettei vastausista pystytä erottamaan niitä, jotka ovat vastanneet kielteisesti ainoastaan sen takia, etteivät he halua ylipäättään täydennysrakentamista alueelleen. Vanhemmissa vastaajissa ja kansa tai peruskoulun käyneiden keskuudessa Eskolantien puukerrostalojen tapaisen uuden täydennysrakentamisen vastustus on suurinta. Rakennustavan suosio on kuitenkin kauttaaltaan vastaajien keskuudessa hyvin korkea.

c) "Hyväksyisittekö Eskolantien puukerrostalojen tapaisen uuden puisen täydennysrakentamisen asuinalueellanne?"

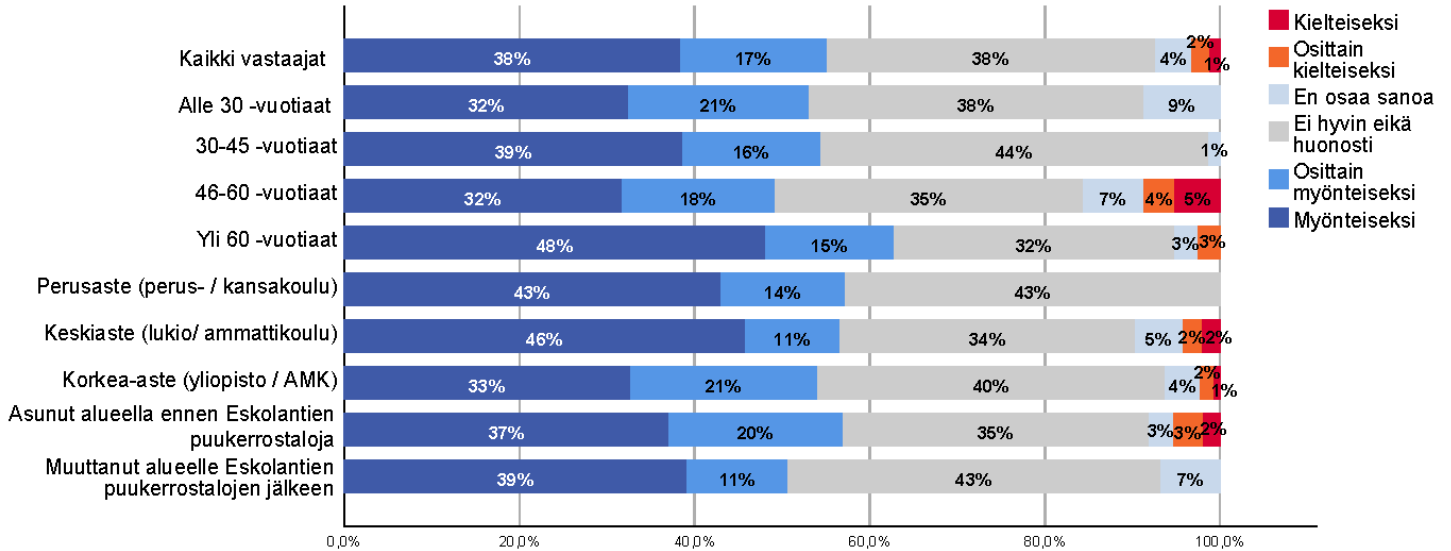
Kuva 30. Eskolantien puukerrostalojen tapaisen puisen täydennysrakentamisen hyväksyttävyy asuinalueelle.

Eskolantien kohteiden vaikutus mielipiteisiin puurakentamisesta

Eskolantien puukerrostalot ovat vaikuttaneet myönteisesti vastaajien mielipiteisiin puurakentamista kohtaan, mikä nähdään kuvasta 31. Yli puolet (55 %) vastaajista kertoo Eskolantien puukerrostalojen muuttaneen heidän mielipiteensä puurakentamista kohtaan ainakin osittain myönteisemmäksi. Toki 38 % vastaajista mielipide ei ole muuttunut myönteiseksi, eikä kielteiseksi. Eskolantien kohteiden seurauksena asenteensa vähintään osittain kielteiseksi muuttaneet ovat kaikki yli 45-vuotiaita ja suurin osa heistä on 46–60-vuotiaiden ikäluokassa.

Huomion arvoista on yli 60-vuotiaiden suurin osuus mielipiteen vähintään osittain myönteisemmäksi muuttaneissa. Koulutusasteista tarkasteltaessa myös perusasteen koulutettujen osuus on niistä suurin. Eskolantien puukerrostalot ovat siis saaneet mielipiteen muuttumaan eniten juuri niissä ryhmissä, jotka suhtautuvat kohteeseen muuten varauksellisimmin.

d) "Eskolantien puukerrostalot ovat saaneet mielipiteenne puurakentamista kohtaan muuttumaan:"

Kuva 31. Eskolantien puukerrostalojen vaikutus mielipiteeseen puurakentamisesta.

Tuloksista voidaan nähdä, kuinka tärkeä rooli hyvillä esimerkkikohteilla on asukkaiden mielipiteisiin kyseisestä rakennustavasta. Tämä näkyy myös alueella ennen Eskolantien puukerrostaloja asuneiden suurempana osuutena mielipiteensä vähintään osittain myönteisemmäksi muuttaneiden keskuudessa, verrattuna alueelle kohteiden jälkeen muuttaneisiin. Ympäristöstä saatu esimerkki siis vaikuttaa vahvasti mielipiteeseen.

Vaikutus asuin ympäristön laatuun

Eskolantien puukerrostalojen vaikutus Pukinmäen asuin ympäristöön on vastaajien mukaan ollut suurimmilta osin myönteinen. Kuvasta 32. nähdään, miten asukkaiden ikäluokka ja koulutustaso vaikuttavat vastauksiin. Kysymykseen pyydettiin vastaamaan, mikäli on asunut asuinalueella ennen Eskolantien puukerrostalojen rakentamista.

Koulutusasteen noustessa myös puukerrostalojen vaikutusta asuin ympäristön laatuun pidetään myönteisempänä. Korkea-asteen koulutetuista runsas neljä viidesosaa (77 %) pitää Eskolantien puukerrostalojen vaikutusta alueeseen myönteisenä tai osittain myönteisenä, kun perusasteen koulutetuista näin kokee enää reilu puolet (55 %). Puukerrostalot kielteisenä alueelle näkevien osuus kasvoi koulutustason laskiessa.

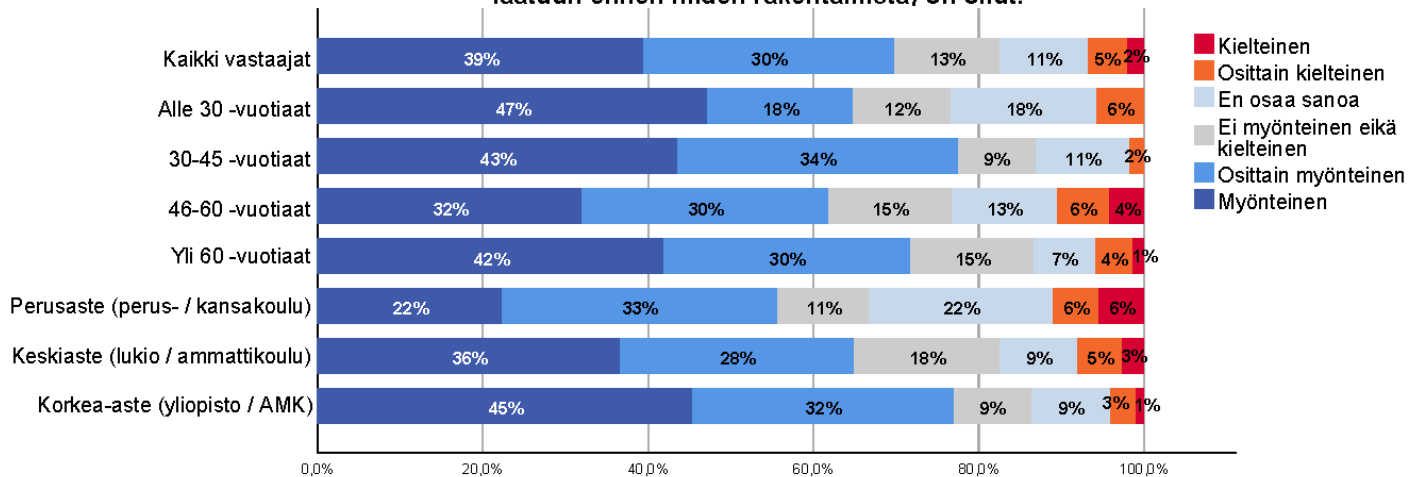
Aiemmista Eskolantie kysymyksistä poiketen asuin ympäristön laatuun vaikuttavuuden kysymyksessä suhtautumisessa ei nähdä selvää eroa ikäluokkien osalta. Kielteisenä puukerrostalot asuin ympäristön kannalta näkevästä suurin osa on toki yli 45-vuotiaita. Alla muutama ota asuin ympäristön laatuun liittyvistä avovastauksista.

"Pidän puukerrostalojen arkkitehtuurista. Rakennukset sopivat katukuvaan ja tuovat alueelle kaivattua piristystä."

"Herättävät positiivisella tavalla huomiota. Parvekkeita tulee aina ihasteltua."

"Talot ovat huomattavasti paremmat kuin niitä edeltänyt valtava betonirakennus (harmaa) tai tyhjä kenttä, joka oli paikalla, kun betonitalo purettiin. Autokatosten viherkatot miellyttää sekä talojen arkkitehtuuri."

"Eskolantien puukerrostalojen vaikutus Pukinmäen asuin ympäristön laatuun (verrattuna asuin ympäristön laatuun ennen niiden rakentamista) on ollut:"

Kuva 32. Eskolantien puukerrostalojen vaikutus asuin ympäristön laatuun.

Onnistuneet ja epäonnistuneet piirteet

Vastaajat saivat kertoa Eskolantien puukerrostalojen onnistuneista ja epäonnistuneista piirteistä kyselylomakkeen avoimissa kysymyksissä. Tämä tehtiin, jotta laaja käsitys kerrostalojen herättämästä vastaanotosta saataisiin selville, sekä haluttiin löytää asukkailta näkemyksiä, joita kyselyä tehdessä ei välttämättä ole osattu ajatella.

Eniten kommentit keskittyivät Eskolantien puukerrostalojen arkkitehtuuria ja väristystä kohtaan. Onnistuneita piirteitä kommentoi 141 (58 %) vastaajaa ja epäonnistuneita 115 (47 %) vastaajaa eli myönteisiä kommentteja annettiin enemmän. Onnistuneet ja epäonnistuneet piirteet ovat seuraavaksi listattuna kysymyskohtaisesti. Listausten jälkeen vastaukset käsitellään aiheittain.

Vastaajien Eskolantien puukerrostaloissa erityisen **onnistuneina** pitämät piirteet on alla listattuna maininta määrien mukaan. Prosenttiosuudet ovat kysymykseen vastanneista.

59 mainintaa (42 %):	Kaunis arkkitehtuuri / julkisivut
34 mainintaa (24 %):	Väryitys
12 mainintaa (9 %):	Erilaisia / mielikuvituksellisia
10 mainintaa (7 %):	Moderni / nykyaikainen
	Parvekkeiden arkkitehtuuri miellyttää
	Puu materiaalina kaunis / Puujulkisivut kauniit
	Rakennusten viisto sijoittelu katuun nähden
9 mainintaa (6 %):	Alueen ilme muuttunut Eskolantien kohteiden myötä positiivisemmaksi
8 mainintaa (6 %):	Kadunpuoleinen julkisivu miellyttää
7 mainintaa (5 %):	Mukavaa vaihtelua kivipintaisille rakennuksille
	Sopii alueen vanhaan rakennuskantaan / maisemaan
6 mainintaa (4 %):	Autokatoksen viherkatot miellyttävät
	Isot parvekkeet
5 mainintaa (4 %):	Rikkovat hyvin vanhaa rakennuskantaa
4 mainintaa (3 %):	Asunnot näyttävät viihtyisiltä
	Hyvä kerrosmäärä / koko
	Kannatan puurakentamista
	Piha ja istutukset kauniit
3 mainintaa (2 %):	Eivät ole laatikoita
	Lasitetut parvekkeet
	Sijainti kaupunginosassa
2 mainintaa (1 %):	En suosittelen pidempää riviä mustia taloja
	Herättävät positiivisella tavalla huomiota
	Hienoa, että puusta voidaan rakentaa myös kerrostaloja
	Mahtuvat hyvin tontille
	Parvekkeiden sijainti tonttiin nähden
	Yhtäläisyys, se että on useampi samanlainen
1 maininta (1 %):	Antaa signaalin alueen kehittämisestä
	Asunnot ovat helteelläkin viileitä
	Eri materiaaleja yhdistetty onnistuneesti
	Funktionaalisen näköisiä
	Kadun julkisivu ja sisäpihan julkisivu eivät sovi yhteen
	Kauniit pihavalot
	Kohtuullisen väljästi rakennettu kohteen sijaintiin nähden
	Loputkin betonitalot voisi korvata vastaavilla puutaloilla
	Mielelläni asuisin niissä
	Puu ei heijasta ääntä
	Puunväriset tehostelistat
	Talot erottuvat edukseen, paljon hienompia kuin muut talot
	Tänne voisi rakentaa enemmänkin puukerrostaloja
	Vaakalaudoitus rauhoittava

Vastaajat ovat pääosin tyytyväisiä Eskolantien puukerrostalojen arkkitehtuuriin, mikä näkyi myös avoimissa vastauksissa. Kerrostalojen arkkitehtuuria ja julkisivuja kehitetään

kauniiksi. Kohteita pidetään mielikuvituksellisina, erilaisina ja moderneina. Muusta rakennuskannasta poikkeava viisto sijoittelu katuun nähden on vastaajista lisäksi onnistunut. Myös parvekkeiden monimuotoinen arkkitehtuuri ja suuri koko keräsi kehuja. Arkkitehtuurin ja julkisivujen kauneus mainittiin vastauksissa useimmin, yhteensä 59 kertaa.

"Hieno ulkonäkö, erilaisuus"

"Arkkitehtuurissa on mielikuvitusta kiehtovia yksityiskohtia"

"Sijoittuminen katuun nähden, jää pihapiiri, ei astuta suoraan kadulta rappuun, ikkunoiden sijoittelu, värit, julkisivu kadulle on rauhallinen ja harmoninen."

"Monimuotoinen ja moderni arkkitehtuuri, erityisesti parvekkeiden sijoittelu"

"Persoonallisia. Ei tyypillisiä laatikkomaisia kerrostaloja."

Kohteiden värit herättää vastaajissa paljon mielipiteitä niin puolesta kuin vastaan. Väriyksen onnistumisen mainitsi 34 vastaajaa, kun taas epäonnistumisen mainitsi 59 vastaajaa. Väriyksen kiinnittyy huomioita avoimissa kysymyksissä lähes yhtä paljon kuin arkkitehtuuriin, mitä voidaan pitää pienoisena yllätyksenä. Eskolantien puukerrostalojen voimakas tumma väritys, keltaisilla tehostevärikentillä ja puun sävyisillä parvekkeilla jakaa vahvasti mielipiteitä. Osa vastaajista näkee juuri väriyhdistelmän kontrastin toimivana ja pitää tummaa väriä onnistuneena. Kielteisesti väriyksen suhtautuvat mainitsivat erityisesti väriyksen tummuuden olevan ongelma. Osa heistä ei myöskään pidä keltaisesta väristä. Alla otteita väriyksen positiivisesti suhtautuneista avovastauksista.

"Tumma väri on yllättävän hyvä."

"Väritys, tumma puu on kaunis, puun värinen parveke ja keltaiset yksityiskohdat tuovat hauskuutta, mutta eivät "hyppää silmille"."

"Tien puoleinen osa taloista on kaunis juuri puu-julkisivun vuoksi."

Arkkitehtuurin, sen erilaisuuden ja väriyksen jälkeen Eskolantien puukerrostaloissa onnistuneena mainitaan useinten sen materiaalimaailmaa ja juuri puu julkisivumateriaalia. Puurakentamista kannatetaan ja puiset julkisivut nähdään kauniina. Puukerrostaloja pidetään mukavana vaihteluna alueen kivipintaisille rakennuksille.

"Puuta käytetty kauniisti"

"Talot ovat kauniit ja mielenkiintoiset. Olen aina pitänyt puusta rakennusmateriaalina ja on kiva, että puusta on tehty myös kerrostaloja."

Eskolantien kohteista onnistuneena piirteenä nousee esiin lisäksi autokatosten viherkatot ja piha-alueiden kauniit istutukset. Piha-aluekehuissa annetaan kiitosta vanhojen puiden osittaiselle säilyttämiselle.

”Arkkitehtuuri, (väritys voisi olla vaaleampi) Kaunis piha, jossa istutuksia, osa vanhoista puista säilytetty mikä on tärkeää lähiasukkaille. Kauniit pihavalot.”

” Autokatoksen viherpeite on virkistävä.”

Vastaajien Eskolantien puukerrostaloissa erityisen **epäonnistuneina** pitämät piirteet on alla listattuna mainintamäärien mukaan. Prosenttiosuudet ovat kysymykseen vastanneista.

56 mainintaa (49 %):	Väritys ei miellytä / väritys liian tumma
22 mainintaa (20 %):	Rakennukset liian lähellä toisiaan / Liian tiivistii rakennettu tontille
20 mainintaa (17 %):	Lasitetut parvekkeet / asukkaiden sotkut näkyvät Ruma arkkitehtuuri
17 mainintaa (15 %):	Parvekepuolen julkisivu ei miellytä / liian sekava asetelu
7 mainintaa (6 %):	Eivät sovi alueelle Parvekkeiden puuosat ovat kuluneen näköisiä
5 mainintaa (4 %):	Laatikkomaisuus Talot ovat liian korkeita
4 mainintaa (3 %):	Pilaavat näköalan lähitalojen asukkailta
2 mainintaa (2 %):	Liian pienet ikkunat Tontin ahtauden tunne
1 maininta (1 %):	Enemmän kasvustoa piha-alueille Hyvä materiaalien käyttö on pilattu arkkitehtuurilla ja väriyksellä Jäteastiat kadun puolella Kaupungin omistus ei miellytä Kesällä asunnot kuumia Liian korkea hintataso Liikenteestä aiheutuu tärinää asuntoihin, uusi asfaltointi paransi asiaa Materiaalit seisovat vesisateessa rakentamisen aikana Palkattu yksityinen parkkifirma Parvekkeiden väritys Rauhaton sijainti Talot peittävät kartanon näkyvistä Terassit ovat suoraan kapakoihin päin Vuokratalojen asukasvalinnat osittain Ystävä joutui rakennusvirheestä johtuvan vian vuoksi muuttamaan kohteesta, mutta tutuissani on myös tyytyväisiäkin asukkaita. Äänieristys kattoterassilta alla oleviin huoneistoihin on huono

Vastaajat mainitsevat useimmiten Eskolantien puukerrostalojen epäonnistuneeksi piirteeksi väriyksen. Väritys ei miellytä tai sitä pitää liian tummana 56 vastaajaa. Vastauksissa väriyksen ohella epäonnistuneeksi piirteiksi nostetaan esiin parvekepuolen sekavuus ja sotkuisuus, rakennusten liian tiivis sijoittelu ja ruma arkkitehtuuri. Täysin lasisia

parvekkeita kritisoidaan, koska ne eivät anna asukkaille lainkaan näkösuojaa. Puukerrostalojen asukkaat ovat itse ratkaisseet ongelman tekemällä parvekkeille omia näkösuojia verhoista ja omista tavaroistaan, minkä seurauksena parvekkeet näyttäytyvät ulospäin sotkuisilta ja keskenään erilaisilta. Asukkaat kommentoivat aihetta näin.

"Parvekkeiden lasitus täysin läpinäkyvästä lasista → epäonnistunut. Aiheuttaa päänsärkyä, muuten onnistuneessa kohteesta. Parvekkeet törkyä täynnä."

"Parvekepuolen/sisäpihan levottomuus asettelussa; sekava ja turhan rönsyilevä."

"Ankea väri pistää silmään, en haluaisi asua noin synkässä talossa. Tyypillinen moderni arkkitehtuuri, jossa "palikkamalli" ja ulkonevat parvekkeet ei myöskään hivele omaa silmää."

Parvekepuolen puuosan kulunut ulkonäkö ja epäily puujulkisivun kestävydestä mainitaan negatiivisina puolina rakennuksen puujulkisivuista.

*"Käsittelemätön puu, joka oli ennen keltaista, muuttuu harmaaksi. Ja tekee talosta nuu-
pahtaneen näköisen, vaikka ymmärrän patinan merkityksen, niin ehkä jossain muussa
paikassa, kun näin näkyvässä."*

"takapihan parvekkeiden puunväriset osat ovat kuluneen näköiset jo nyt"

Osalle vastaajista rakennusten tiivis sijoittelu yhdistettynä tummaan väriytykseen tuo alueelle ahtauden tunnetta. Rakennusten korkeus ja sijoittelu tontilla on vastaajien mukaan lisäksi pilannut näköalan osalta lähirakennusten asunnoista.

"Melko tiivis kortteli, Turhan tumma. Yhdessä tumma ja tiivis tuo mielikuvan ahtaudesta."

"Rakennukset ovat liian lähellä toisiaan"

Vastauksia verrattaessa Eskolantien puukerrostaloja pidetään pääasiassa onnistuneina. Ainoastaan rakennusten väriytyksen voidaan todeta herättävän enemmän kritiikkiä kuin ihailua. Arkkitehtuurin, alueelle sopivuuden ja puun käytön kannalta Eskolantien puukerrostalojen voidaan katsoa onnistuneen. Verrattaessa Eskolantien puukerrostaloihin liittyvien kysymysten tuloksia puiseen täydennysrakentamiseen yleisesti suhtautumiseen huomataan, että ikäluokka ja koulutustaso vaikuttavat Eskolantien kohdalla suhtautumiseen vahvemmin kuin yleisellä tasolla puista täydennysrakentamista tutkittaessa. Eskolantien puukerrostalojen saaman palautteen perusteella asukkaista puujulkisivut sopivat lähiöympäristöön, kunhan niiden pitkäaikaiskestävyydestä pidetään huolta.

6. SUHTAUTUMINEN PUISEEN JULKISIVUKORJAAMISEEN JA LISÄKERROSRAKENTAMISEEN

Puinen julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentaminen eivät ole vielä laajasti tunnettuja rakentamisen tapoja, joten vastaajien tietoisuutta aiheesta haluttiin lisätä. Aihe tuli selvittää asukkaille tarkasti, jotta he pystyisivät muodostamaan mielipiteen rakentamistavasta ja vastaamaan sitä koskeviin kysymyksiin. Vastaajat tutustutettiin aiheeseen aluksi lyhyen selittävän tekstin ja kuvasarjan avulla, jonka jälkeen varsinaiset kysymykset puiseesta julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentamisesta esitettiin.

Alaluvussa 6.1 perehdytään aluksi puiseen julkisivukorjaus- ja lisäkerrosrakentamiseen yleisellä tasolla. Tämän jälkeen vastaajien suhtautumista kuvasarjasta saatuihin tuloksiin ja kuvasarjan suunnitelmiin käydään läpi alaluvussa 6.2. Vastaajien oletetaan tehneen yleisen tason päätelmät puiseesta julkisivukorjauksesta ja lisäkerrosrakentamisesta pitkälti kuvasarjan pohjalta, sillä aihe oli asukkaille melko tuntematon. Vastaajat saivat antaa avokysymyksissä vapaan palautteen julkisivukorjaus- ja lisäkerrosrakentamisesta ja kuvasarjan suunnitelmista.

Alaluvussa 6.3 *Kuvasarjan havainnot* käydään läpi korjaussuunnitelmissa esiintyviä ratkaisuja, joilla vastaajien lähiökerrostalossa epäonnistuneina pitämiä piirteitä voidaan parantaa. Korjausratkaisujen toimivuutta pohditaan vastaajien kuvasarjassa ratkaisuille antaman palautteen pohjalta.

6.1 Yleinen suhtautuminen puiseen julkisivukorjaamiseen ja lisäkerrosrakentamiseen

Puinen julkisivukorjaus

Kun vastaajat oli tutustutettu aiheeseen kyselylomakkeen kuvasarjalla, vastaajia pyydettiin kertomaan heidän asennoitumisensa yleisellä tasolla puista julkisivukorjausta ja lisäkerrosrakentamista kohtaan. Vastaajat saivat myös kertoa, miten asuinalueelle heistä tulisi toteuttaa lisäasuntoja.

Vastaajien suhtautuminen puiseen julkisivukorjaamiseen on kauttaaltaan myönteistä ja vastaajien taustamuuttajat vaikuttavat tuloksiin vain niukasti. Vastaajista jopa yhdeksän kymmenestä (91 %) suhtautuu puiseen julkisivukorjaamiseen osittain myönteisesti tai

myönteisesti. Kielteinen suhtautuminen rakentamistapaa kohtaan on vastaajien keskuudessa puolestaan hyvin vähäistä, sillä ainoastaan 3 vastaajaa (noin 1 % vastaajista) vastasi suhtautuvansa osittain kielteisesti tai kielteisesti puiseen julkisivukorjaamiseen. Julkisivukorjauksesta annettuja kommentteja:

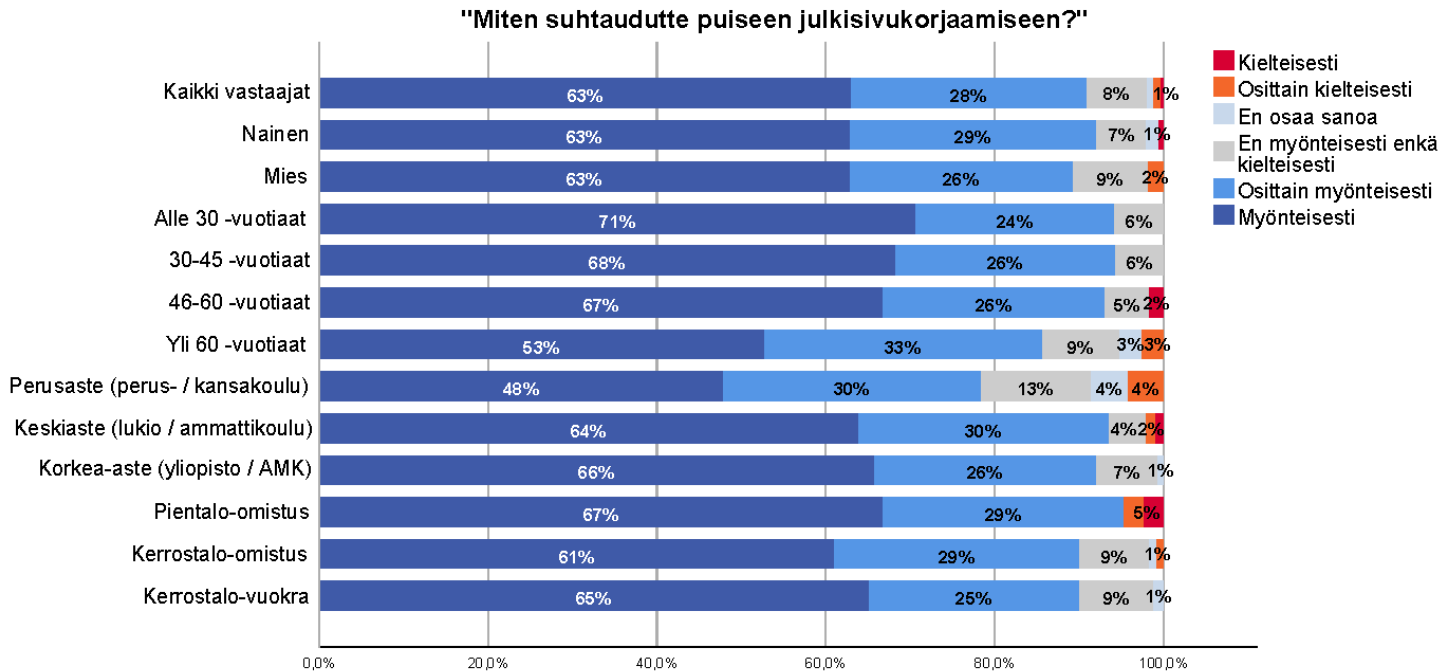
"Taloihin tulee ilmettä."

"Maailma muuttuu ja samalla tällä tavalla saadaan uutta näyttävyyttä niihin kerrostaloihin, jotka ovat lähinnä betonibunkkereita."

"Kuvien perusteella puuta käyttäen on mahdollista uudistaa ja muuttaa ulkoasua tehokkaasti."

"Puisella J-korjaamisella voidaan tehdä rumasta siedettävämpää"

Vastaajien suhtautuminen puiseen julkisivukorjaamiseen taustamuuttujien suhteen on esitetty kuvassa 33.

Kuva 33. Vastaajien suhtautuminen puiseen julkisivukorjaamiseen.

Tarkasteltaessa vastauksia huomataan ikäluokan kasvaessa myös myönteisen suhtautumisen puista julkisivukorjaamista kohtaan hieman laskevan ja neutraalisti asennoituvien osuuden kasvavan. Koulutustason kasvulla on puolestaan suhtautumiseen käänteinen vaikutus. Korkeammin koulutetut suhtautuvat lisäkerrosrakentamiseen perusasteen koulutettuja myönteisemmin. Vastaajien sukupuolella ei ole vaikutusta suhtautumiseen. Pientalossa asuvat suhtautuvat hieman myönteisemmin puiseen julkisivukorjaukseen kuin kerrostaloasukkaat. Pientalossa asuvat ovat mahdollisesti sitoutuneempia nykyiseen asuinalueeseensa ja siitä syystä suhtautuvat lähiöalueen kehittämiseen tähtääviin rakennustapoihin myönteisemmin.

Puinen lisäkerrosrakentaminen

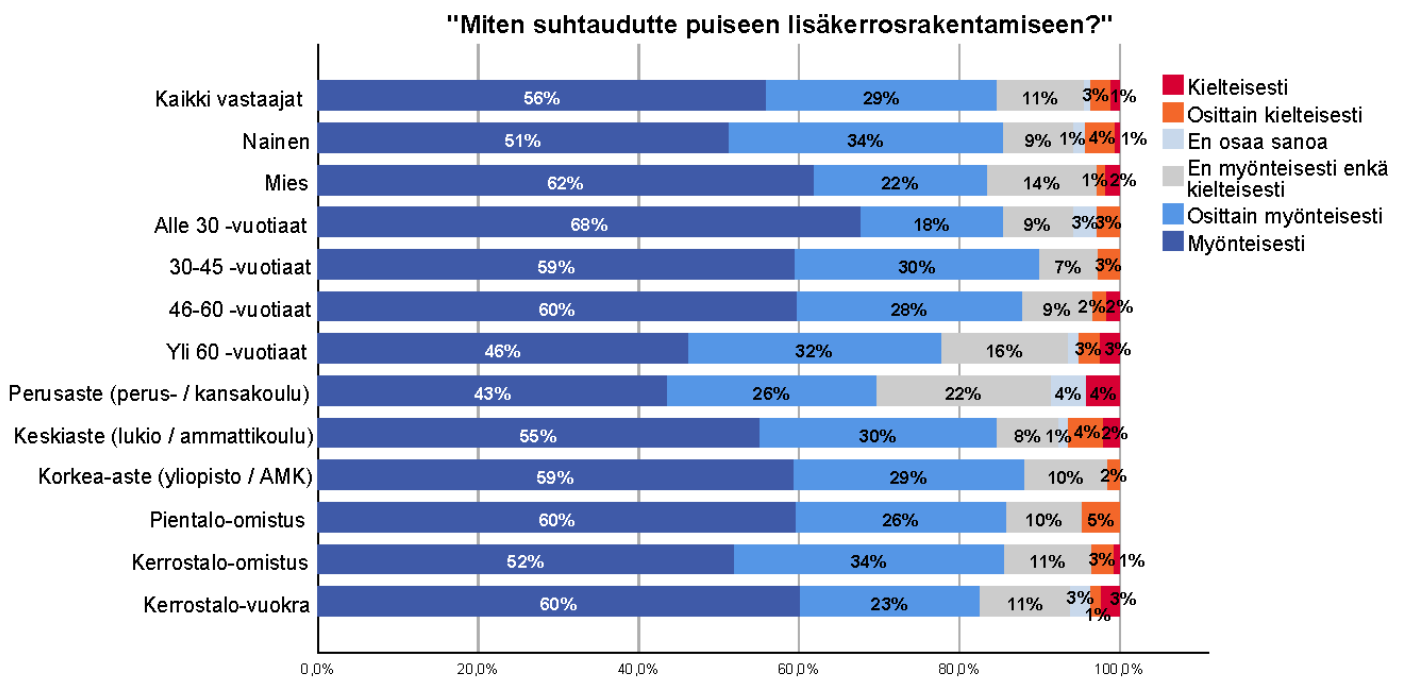
Vastaajat suhtautuvat myönteisesti myös puiseen lisäkerrosrakentamiseen. Osittain myönteisesti tai myönteisesti suhtautuvien osuus vastaajista on 85 %. Asennoituminen puista lisäkerrosrakentamista kohtaan on lähes yhtä myönteistä kuin puista julkisivukorjauksista kohtaan. Puiselle lisäkerrosrakentamiselle löytyy toki hieman enemmän vastustusta, sillä 9 vastaajaa (3 %) suhtautuu puiseen lisäkerrosrakentamiseen osittain kielteisesti tai kielteisesti. Suhtautuminen puiseen lisäkerrosrakentamiseen on esitetty kuvassa 34. Avovastauksissa lisäkerrosrakentamiseen suhtautuminen heijastui pääasiassa positiivisina kommentteina.

"Puu kaunistaa ja lisäkerrosrakentaminen on kaikin puolin fiksumain ainakin kaupunkialueilla"

"Pidän lisäkerrosten rakentamista toimivana vaihtoehtona, kun kyse on suht matalista vanhoista taloista. Hienoa, jos sen voi toteuttaa käyttäen puuta Helsingissä, jossa on pulaa asunnoista, juuri tällainen toimiala voisi ratkaista asuntopulaa tyylikkäästi."

"Täydennysrakentamista kannattaa ehdottomasti tehdä keskeisille sijainneille, ja lisäkerroksilla sen saa todennäköisemmin toteutumaan kuin purkamalla entisiä taloja kokonaan. Suuri osa alunperin turhan mataliksi rakennetuista taloista on rumia ja hyötyisi remontista."

Tutkittaessa tarkemmin taustamuuttujien vaikutusta puista lisäkerrosrakentamista kohtaan asennoitumisessa nähdään vastaajien iän ja koulutustason vaikuttavan samansuuntaisesti kuin puisen julkisivukorjauksen tapauksessa. Koulutustason noustessa myönteinen suhtautuminen puiseen lisäkerrosrakentamiseen kasvaa, kun taas ikäluokan noustessa myönteinen suhtautuminen vähenee.

Kuva 34. Vastaajien suhtautuminen puiseen lisäkerrosrakentamiseen.

Puinen julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentaminen yhdistettynä

Kyselyyn vastanneista kaksi kolmasosaa vastasi puisen julkisivukorjauksen ja lisäkerrosrakentamisen lisäävän alueen houkuttelevuutta. Perusteluissa vastaajat kertovat rakennustavan muun muassa tuovan lämpöä katukuvaan ja nostavan vanhojen betonitalojen ilmettä.

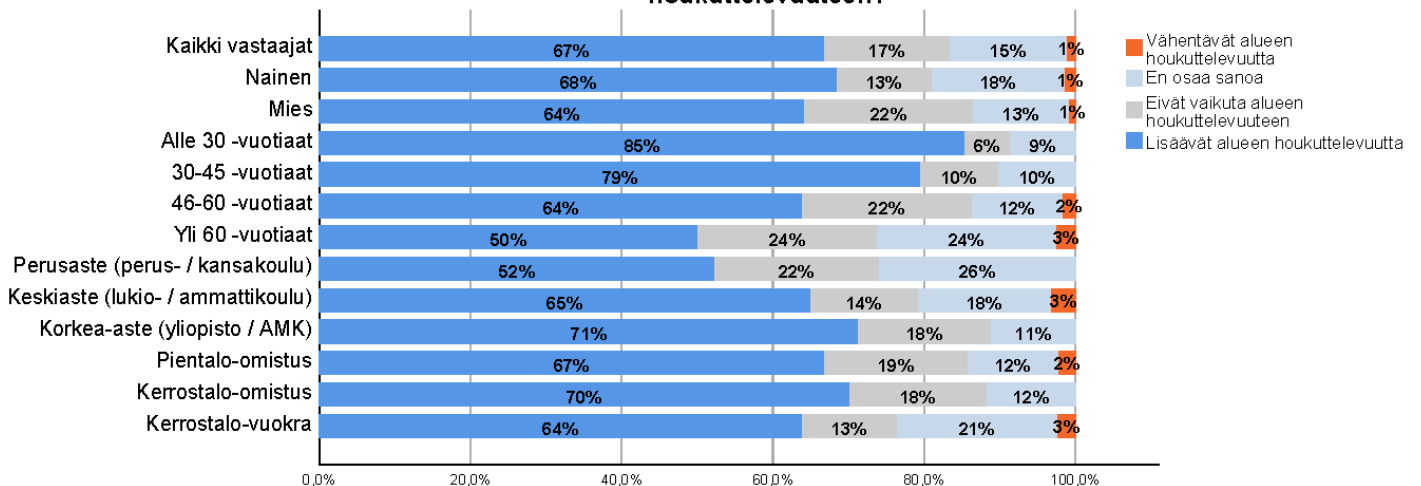
”Puu on miellyttävä materiaali, ja vähentää kolkkouden tunnetta.”

”Puinen julkisivu aina parempi vaihtoehto kuin betoni mielestäni, miellyttävämpi silmään. Lisäkerrosrakentaminen ok, jos tehdään yhtenäinen kokonaisuus, jossa uudet kerrokset sulautuvat talon malliin eivätkä näytä erillisiltä laatikoilta katolla tai ole ihan eri tyyliä (kuten KUVA 6).”

”Tylsät ja harmaat betonimöhkäleet saa näyttämään paremmilta ja arvokkaammilta kun ne verhoilee esim. puulla.”

Vajaa kolmasosa taas kokee, ettei rakennustapa vaikuta alueen houkuttelevuuteen tai ei osannut sanoa kantaansa ja vain 3 vastaajaa (1 %) vastasi puisen julkisivukorjauksen ja lisäkerrosrakentamisen vähentävän alueen houkuttelevuutta. Kuvasta 35. nähdään ikäluokan ja koulutustason jälleen vaikuttavan mielipiteiden jakautumiseen.

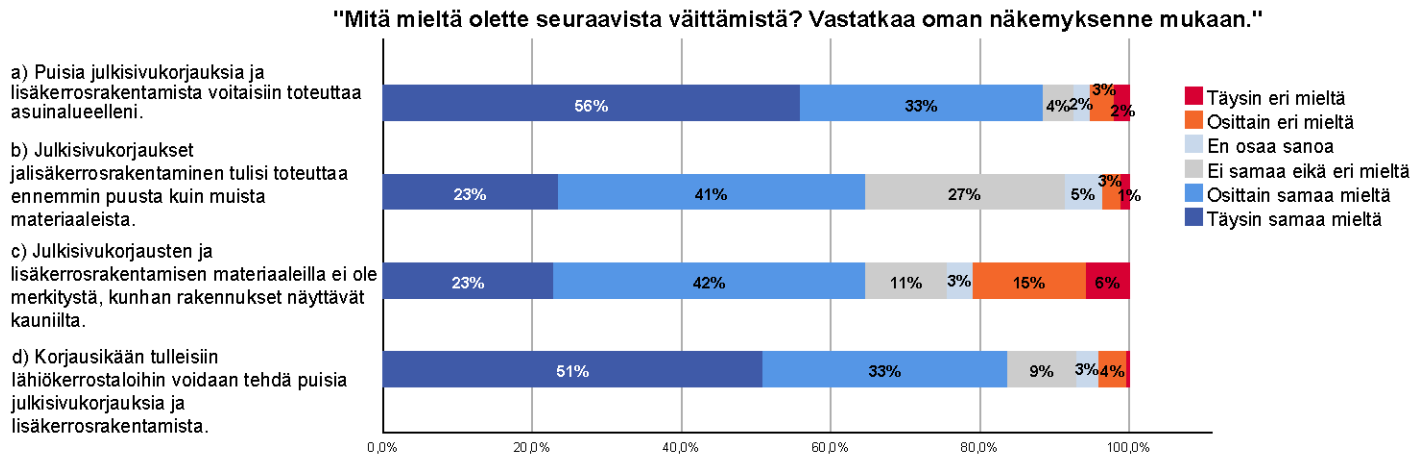
”Miten mielestänne puinen julkisivukorjaaminen ja lisäkerrosrakentaminen vaikuttavat asuinalueiden houkuttelevuuteen?”

Kuva 35. Puisen julkisivukorjauksen ja lisäkerrosrakentamisen vaikutus alueiden houkuttelevuuteen.

Puiseen julkisivukorjaukseen ja lisäkerrosrakentamiseen liittyvien väittämien avulla vastaajien suhtautumista rakennustapaa kohtaan määritettiin yksityiskohtaisemmin. Kuvassa 36. on esillä puiseen julkisivukorjaukseen ja lisäkerrosrakentamiseen liittyvien väittämien tulokset. Vastaajista, jopa yhdeksän kymmenestä on osittain tai täysin samaa mieltä väittämän ”puisia julkisivukorjauksia ja lisäkerrosrakentamista voitaisiin toteuttaa

asuinalueelleni” kanssa. Pukinmäen–Savelan alueen asukkaat ovat siis yllättävänkin myönteisiä puisen korottavan korjaamisen tuomisesta heidän asuinalueelleen. Kyselytutkimuksen postitusalueen edustaessa tyypillistä suomalaista lähiötä, voidaan rakentamistavan vastaanoton olettaa olevan myönteistä myös muissa saman aikakauden lähiöasuinalueissa.

Kuva 36. Kysymyksen 36. puista julkisivukorjaamista ja lisäkerrosrakentamista koskevien väittämien vastausjakauma.

Julkisivukorjaukset tulisi vastaajista mieluiten toteuttaa puusta, vaikkakin vajaa kaksi kolmasosaa (65 %) vastaajista toteaa materiaalivalinnan ainakin osittain merkityksettömänä ja arkkitehtuurin kauneuden olevan ainakin osittain materiaalin valintaa tärkeämpää. Toki vastaajista reilu viidesosa (21 %) pitää puun merkitystä ensisijaisen tärkeänä julkisivukorjaus- ja lisäkerrosrakentamista toteutettaessa.

Rakennuksen tullessa korjausikään kokevat vastaajat, että siihen voidaan toteuttaa puinen julkisivukorjaus ja lisäkerros. Avovastauksissa nousee esiin näkökulma, jonka mukaan vanhoja rakennuksia tulisi mieluummin lisäkerrosrakentaa kuin purkaa. Lisäksi lisäkerrosrakentamista pidetään ekologisempänä vaihtoehtona purkavalle saneeraamiselle. Vastauksia aiheesta:

”Lisätietoa saatuani olen positiivisesti vaikuttunut puisesta täydennysrakentamisesta niin julkisivukorjaamisen kuin lisäkerrosrakentamisen kannalta. On ekologista muokata vanhoja rakennuksia ja lisätä asuintilaa ylöspäin. Kaunistavat seutua.”

”Mieluummin toisaalta aina, jos vain rakennuksen alkuperäinen kunto sallii, niin mielestäni tämäntapainen menetelmä on parempi kuin jyrätä taloja, ja rakentaa betonista uusia alusta.”

Kritiikki puuta kohtaan kiteytyy avovastauksissa jälleen materiaalin pitkäaikaiskestävyyteen. Myös puurakentamisen tietotaito ja kosteustekniset asiat huolettavat osaa vastaajista.

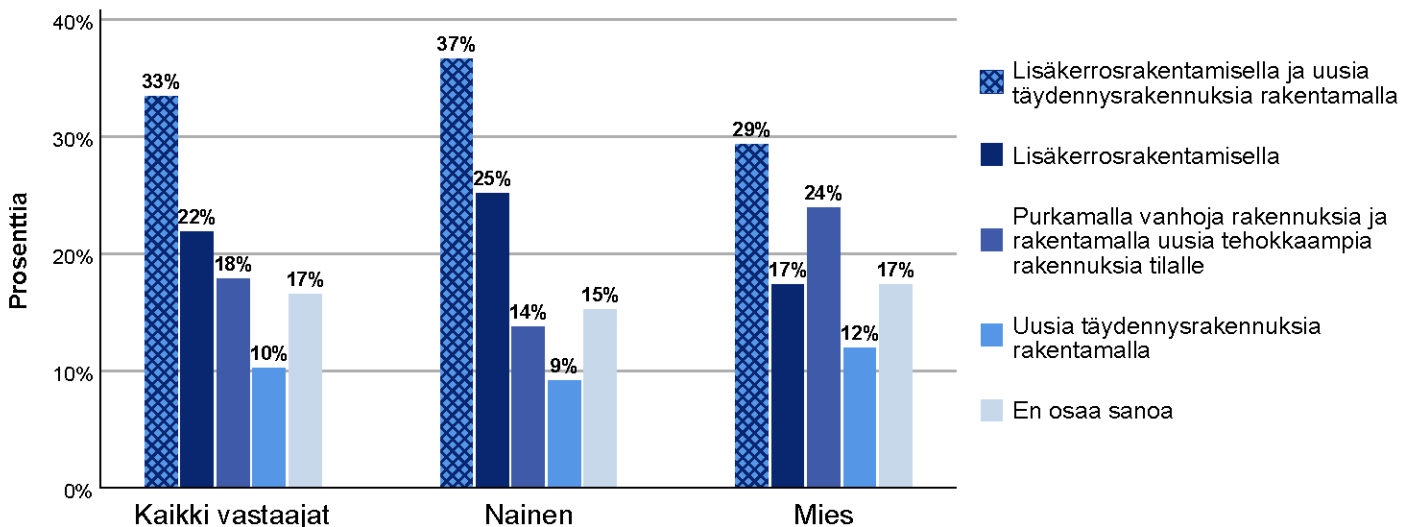
"Arveluttaa hieman, miten kestävät vuosikymmeniä Suomen sääoloissa"

"Puulla rakentaminen on kaunista mutta sen kanssa saa olla todella tarkkana, ettei materiaalit kastu ja aiheuta sisäilmaongelmia."

"Huolestuttaa riittääkö tietotaito. Huonoja esimerkkejä rakentamisen laadusta (hometalot)"

Lisäkerrosrakentamisella on paljon potentiaalia, sillä asukkaat pitävät sitä myös mieluisimpana tapana lisätä asuntoja omalle asuinalueelle. Vastaajista yli puolet (55 %) vastasi lisäkerrosrakentamisen sisältäneen vaihtoehdon mieluisimmaksi tavaksi lisäasuntojen toteuttamiseen. Kysymys asuntojen lisäämisestä oli muotoiltu seuraavasti: "Mikäli asuinalueelle päätetään lisätä asuntoja se tulisi toteuttaa:" ja vaihtoehdot kysymykseen olivat: Lisäkerrosrakentamisella, Uusia täydennysrakennuksia rakentamalla, Lisäkerrosrakentamalla ja uusia täydennysrakennuksia rakentamalla, Purkamalla vanhoja rakennuksia ja rakentamalla uusia tehokkaampia tilalle, En osaa sanoa. Kysymyksen tulokset on esitetty kuvassa 37.

"Mikäli asuinalueellenne päätetään lisätä asuntoja se tulisi toteuttaa:"

Kuva 37. Asukkaiden mieluisin lisäasuntojen toteuttamistapa omalle asuinalueelle.

Suosituin vaihtoehto asuntojen lisäämiselle on lisäkerrosrakentaminen yhdistettynä uusien täydennysrakennusten rakentamiseen, jota kannattaa kolmasosa vastaajista. Seuraavaksi suosituin vaihtoehtona pidetään lisäkerrosrakentamista 22 % kannatuksella. Vastaajat näkevät vanhojen rakennusten purkamisen ja uusien tehokkaampien rakentamisen tilalle toimivampana ratkaisuna kuin pelkän uusien täydennysrakennusten rakentamisen. Miehet suhtautuivat hieman myönteisemmin purkavaan saneeraamiseen. Avovastauksista saatu palaute kertoo asukkaiden pelkäävän asuinalueiden rakentuvan liian

täyteen, mikä osaltaan selittää purkavan saneerauksen suosiota uusiin täydennysrakennuksiin nähden. Toisaalta uudet täydennysrakennukset yhdessä lisäkerrosrakentamisen kanssa ovat vastaajista paras ratkaisu. Vastausotteet:

”Täydennysrakentamista kannattaa ehdottomasti tehdä keskeisille sijainneille, ja lisäkerroksilla sen saa todennäköisemmin toteutumaan kuin purkamalla entisiä taloja kokonaan. Suuri osa alun perin turhan mataliksi rakennetuista taloista on rumia ja hyötyisi remontista.”

”Ei liian korkeaksi taloja, mutta lisäkorkeutta mieluummin kuin uutta rakentamista luonnon kustannuksella.”

Lisäkerrosrakentamisen ja uusien täydennysrakennusten rakentamisen yhdistelmä voi toimia kompromissina, jossa rakennuskantaa ei tarvitse tiivistää liikaa vaan sama tehokkuus purkavaan saneeraukseen nähden saadaan aikaan vanhoja rakennuksia korottamalla. Tällöin uudet täydennysrakennukset voidaan toteuttaa vain tarvittaessa tukemaan korotettua rakennuskantaa ja kaupunkikuvaa.

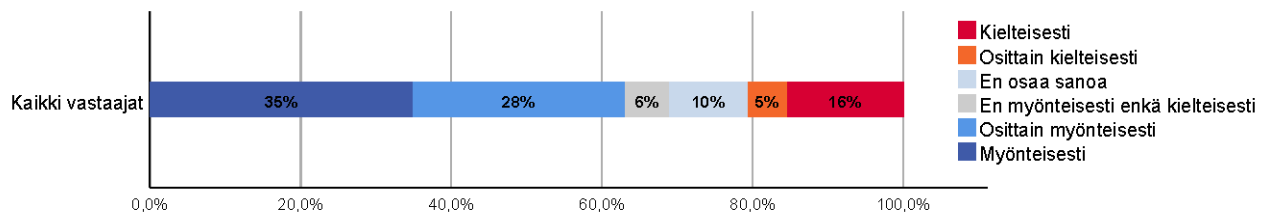
Vastaajista 88 perusteli suhtautumistaan puiseen julkisivukorjaamiseen ja lisäkerrosrakentamiseen avokysymykseen. Avokysymyksen 35. vastausprosentiksi muodostui siten 36 % kaikista kyselyyn vastanneista. Prosenttiosuudet kysymykseen vastanneista.

15 mainintaa (17 %):	Suhtautuu myönteisesti / ulkonäkö miellyttää
12 mainintaa (14 %):	Puu on miellyttävä ja kaunis materiaali
11 mainintaa (12 %):	Elävöittää rakennusta / uutta ilmettä julkisivuihin
6 mainintaa (7 %):	Säänkesto / kosteus
5 mainintaa (6 %):	Ennemmin lisäkerrosrakentamista kuin vanhojen rakennusten purkua / uusia täydennysrakennuksia
	Paloturvallisuus
4 mainintaa (5 %):	Puu parempi vaihtoehto kuin betoni / muut materiaalit
	Maalaus / huolto
3 mainintaa (3 %):	Kannattaa täydennysrakentamista keskeisille sijainneille
	Liitteen malliratkaisut yllättivät positiivisesti
2 mainintaa (2 %):	Energiatehokkuus kiinnostaa
	Hyvä arkkitehtuuri on kaiken ydin
	Saadaan nostettua betonitalojen ilmettä
	Tuo lämpöä katukuvaan / kaunistavat asuinalueita
	Äänieristys
1 mainintaa (1 %):	Ekologista
	Energia tehokkuus paranee
	Epäilyttää puutalon elinkaaren pituus
	Hyödynnetään vanhaa
	Kannatan mataliin kerrostaloihin
	Muutokselle ei tarvetta
	Pitää olla hyvä valvonta, jotta kustannukset pysyvät hallussa
	Puu on kevyempi rakennusmateriaali kuin betoni
	Puu on monipuolinen materiaali
	Puun avulla kustannukset pysyvät kurissa

Sisäilma paranee
 Tiili ja puu kestävät paremmin aikaa
 Moniaineisessa rakenteessa on rakennusteknisiä riskejä
 En ollut tietoinen koko rakentamistavasta

Kerrostaloasunnon omistavia vastaajia pyydettiin kertomaan, miten he suhtautuisivat, mikäli heidän taloyhtiönsä päättäisi rakentaa puisen lisäkerroksen ja julkisivukorjauksen. Kerrostaloasunnon omistavista vastaajista jopa 63 % suhtautuisi osittain myönteisesti tai myönteisesti, mikäli taloyhtiö päättäisi toteuttaa puista korottavaa korjaamista. Kielteisesti tai osittain kielteisesti tähän suhtautuisi noin viidesosa (21 %) vastaajista. Kerrostaloasunnon omistajien suhtautuminen taloyhtiön korjaussuunnitelmaan on esitetty kuvassa 38.

"Mikäli taloyhtiönne päättäisi rakentaa puisen lisäkerroksen, jonka avulla rahoitettaisiin julkisivukorjaus, suhtautuisitte asiaan:"

Kuva 38. Kerrostaloasunnon omistajien suhtautuminen oman taloyhtiön puiseen julkisivukorjaus ja lisäkerroshankkeeseen.

Ilmapiiri on puiseille korjaamiselle otollinen, sillä juuri asunnonomistajien halukkuus määrittää pitkälti korjaushankkeiden käynnistymisen. Avovastauksissa myönteistä asennoitumista perustellaan rakennustavan taloudellisella kannattavuudella ja hissien saamisella rakennukseen.

"Puu sopisi elementtinä hyvin, sekä rahoitus saataisiin samalla"

"Uusi hissi ja kauniimpi ulkoasu olisivat tervetulleita, jos asukkaille ei koidu kovia kustannuksia."

Kielteisesti suhtautuvat eivät halua rakennuksesta korkeampaa ja näkevät piha-alueen varjostumisen riskinä. Yllättävän moni kysymykseen kielteisesti asennoituneesta vastaajasta asui ylimmässä kerroksessa ja perusteli vastaustaan haluttomuudella menettää ylimmän kerroksen asuntoa. He ovat maksaneet ylimmän kerroksen asunnosta, eivätkä halua asunnon arvon laskevan ja metelöintiä asuntonsa yläpuolelle.

"Asumme ylimmässä kerroksessa, enkä halua ketään metelöimään yläpuolelle."

"Kuten jo aiemmin sanottu, olemme maksaneet ylimmän kerroksen eduista ja lisäkerros poistaisi tämän edun."

”Se vähentäisi valoisuutta sisäpihalla. Suunnittelussa pitäisi ottaa huomioon auringonvalon pääsy pihalle.”

Lisäkerrosrakentamista suunniteltaessa tulee ottaa huomioon ylimmän kerroksen asuntojen omistajat. Toimivan lisäkerrosrakentamismallin löytämiseksi ylimmän kerroksen asuntojen omistajille tulee taloudellisesti kompensoida ylimmän kerroksen menettäminen tai antaa mahdollisuus uusien rakennettavien lisäasuntojen ostamiseen.

Osa vastaajista myös piti lisäkerroksen toteuttamista tarpeettomana, sillä heidän rakennuksensa oli hiljattain korjattu tai rakennus oli sen verran uusi, ettei korjaus- ja lisäkerrosrakentaminen ole ajankohtaista.

Kerrostaloasunnon omistajista 59 antoi avoimen perustelun omalle vastaukselleen. Perustelut on listattu alle mainintamäärien mukaan. Prosenttiosuudet ovat kysymykseen vastanneista.

6 mainintaa (10 %):	Hyvä ratkaisu / kannattaa ideaa
5 mainintaa (8 %):	Rakennus ei saisi olla korkeampi / pimentäisi pihaa Taloudellista / rahoitus järjestyy samalla Ei haluta menettää ylintä kerrosta / ei haluta ketään yläpuolelle metelöimään
4 mainintaa (7 %):	Uusi rakennus, joten ei ajankohtaista
3 mainintaa (5 %):	Asiaa pitäisi tutkia / selvittää enemmän Asuu pientalossa, joten ei mahdollista Kallista / lisäkerrosrakentaminen ei välttämättä kata kuluja Säänkestävyys huolettaa
2 mainintaa (3 %):	Ei lisäkerrosrakentamista, rappu koko ja asuntojen määrä jo nyt sopiva Ennestään hissittömiin taloihin saataisiin hissi Lisäkerroksella voisi rahoittaa muita remontteja Paloturvallisuus huolettaa Talo suopohjalla, joten lisäkerroksien lisäkuorma mietityttää Asunto julkisivukorjattu hiljattain, lisäkerros kiinnostaa Ei sovi rakennuksen arkkitehtuuriin Maksettu ylimmästä kerroksesta
1 mainintaa (2 %):	Ei lisäkerrosrakentamista, mieluummin vain julkisivukorjaus Ei sovi joen vierelle sijoittuvaan ympäristöön Haluaisi asua ylimmässä kerroksessa Hissien lisääminen taloon jälkikäteen epäilyttää rakenteiden kannalta Hissin kustannukset mietityttävät Kattohuoneistot ovat haluttuja Kaupunki omistaa osan taloyhtiön asunnoista Kokonaisuus ratkaisee hyödyt/haitat Lisäkerrosrakentamista mietitty Lähellä juna-asemaa kannattaa lisätä asutusta Mietityttää mahdolliset ongelmat, jota uusi rakennustapa tuottaa Puun käytön ekologisuus epäilyttää Täydennysrakentamista on suunniteltu taloyhtiössä Uusi hissi ja ulkoasu kiinnostavat, jos kustannukset eivät nouse liian korkeiksi Varastotilaa voi rakentaa lisäkerrokseen Mikäli hyvät suunnitelmat ja perustelut niin sopii

6.2 Kuvasarja – Lähiökerrostalon puiset korjaussuunnitelmat

Kuva 1.

Kuva 2.

Kuva 3.

Kuva 4.

Kuva 5.

Kuva 6.

Kuva 39. Kuvasarja. Alkuperäinen betonikerrostalo ja korjaussuunnitelmat.

Vastaajille esitettiin osion alussa kuusi kuvaa sisältävä kuvasarja puisista julkisivukorjaus- ja lisäkerrosrakentamissuunnitelmista toteutettuna tyypilliseen 70-luvulle lähiökerrostaloon. Lähiökerrostalon lähtötilanne ennen korjausta näytettiin kuvasarjan ensimmäisenä kuvana. (Kuvasarjan kuvista puhuttaessa sana KUVA on tekstissä kirjoitettu kappitelein, jotta sitä ei sekoiteta diplomityön kuvanumerointiin.) Kuvasarjan KUVAT 2–5 ovat visualisointikuvia mahdollisista puisista julkisivukorjaus- ja lisäkerrostoteutuksista, joiden kaikkien pohjana on käytetty KUVAN 1 tyypillistä lähiökerrostaloa. Kuvasarjan suunnitelmat käydään läpi kuvakohtaisesti myöhemmin tässä luvussa. Kuvasarja on esitetty kuvassa 39. Kuvasarjan suunnitteluvaihtoehtoja ja lähtötilannetta arvioitiin kouluarvosana-asteikolla, jota oli mahdollista täydentää sanallisesti.

Kuvasarjan tavoite oli saada selville vastaajien suhtautuminen puisiin julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentamissuunnitelmiin ja verrata niitä vastaanottoon, jonka lähiökerrostalo ilman korjauksia sai. Kuvasarja nähtiin myös välttämättömäksi, jotta vastaajat tietävät mitä kyseisillä rakennustavoilla tarkoitetaan. Avoimissa vastauksissa osa kertoikin, ettei ollut ennen tiennyt, että tämän tapaista rakentamista on mahdollista toteuttaa ja oli positiivisesti yllättynyt kuvasarjan esimerkeistä.

”En ollut tietoinen, että tällaisia ratkaisuja on mahdollista tehdä. Esimerkki-kuvat yllättivät positiivisesti.”

”esimerkiksi liitteessä kaikki malliratkaisut näyttivät alkuperäistä paremmilta.”

Julkisivukorjaus- ja lisäkerrosrakentamissuunnitelmista tehtiin erilaisia, jottei vastaajille jäisi vain yhtä mielikuvaa rakennustavasta. Mikäli kohteesta olisi tehty vain yksi suunnitteluratkaisu vastaajat olisivat voineet luulla puisen julkisivukorjauksen ja lisäkerrosrakentamisen tuottavan vain tämän yhden suunnitelman kaltaisia ratkaisuja. Suunnitelmat pidettiin kuitenkin hillittyinä, jotta ne eivät herättäisi liian voimakkaita tunteita arkkitehtuuria kohtaan.

Julkisivukorjaus- ja lisäkerrosrakentaminen -osio aloitettiin kyselyssä lyhyellä selventävällä tekstillä. Tekstissä vastaajille avattiin lisäkerrosrakentamisen taloudellisia etuja sekä ratkaisun tuomia teknisiä parannuksia. Tekstissä kerrottiin, kuinka lisäkerroksen toteuttaminen voi toimia koko julkisivukorjauksen ja hissien lisäyksen rahoittajana. Vasta esittely tekstin jälkeen siirryttiin kuvasarjaan ja varsinaisiin kysymyksiin.

Kuvasarjaan liittyvä kysymys oli muotoiltu lomakkeessa seuraavasti.

32. Arvioikaa rakennuksen miellyttävyyttä ja suhtautumisestanne rakennukseen. Katsokaa kuvasarja julkisivukorjauksista ja lisäkerrosrakentamisesta kyselyn lopussa olevasta liitteestä. **Antakaa kouluarvosana (4, 5, 6...10) kunkin kuvan rakennukselle** (esimerkiksi: Arvosana _9_). Antakaa halutessanne sanallinen arvio rakennuksen onnistuneista ja epäonnistuneista piirteistä.

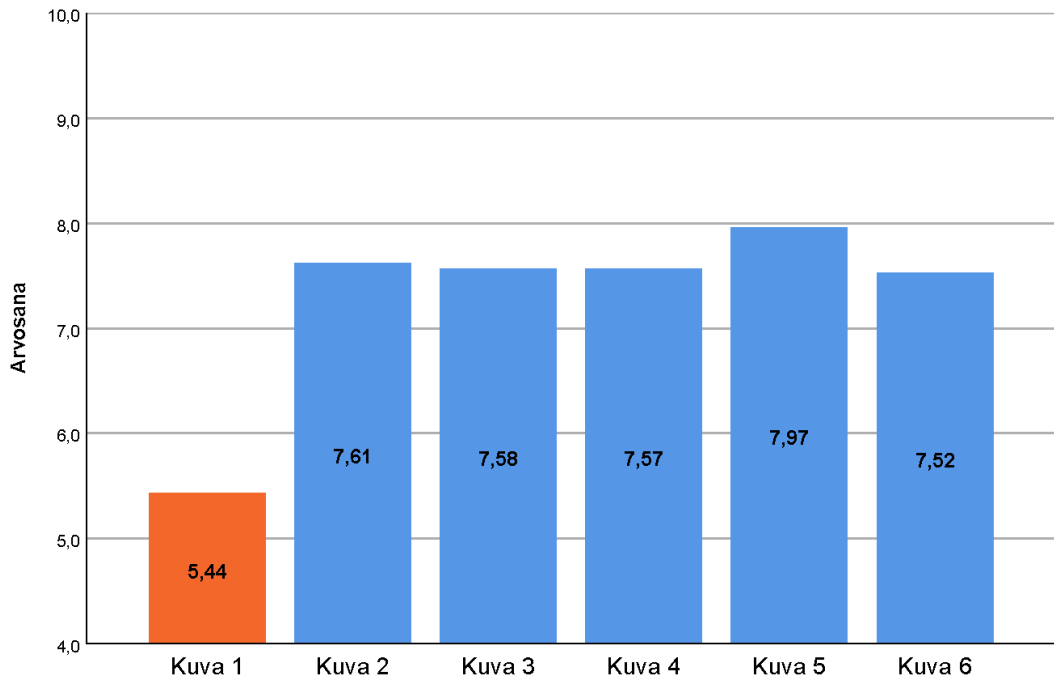
Arvosana-asteikon ääripäät

4 = Rakennuksen ulkomuoto ei miellytä ja suhtaudun kielteisesti tämän tapaiseen rakennukseen.

10 = Rakennuksen ulkomuoto on miellyttävä ja suhtaudun myönteisesti tämän tapaiseen rakennukseen.

Kouluarvosana-asteikolla 4–10 kuvataan siis vastaajien suhtautumista kuvasarjan kunkin kuvan rakennukseen. Kuvassa 40. on esitetty jokaisen kuvan suunnitelman saaman arvosanan keskiarvo.

Vastaajat pitivät tulosten mukaan enemmän uusista julkisivukorjaus ja lisäkerrossuunnitelmista kuin lähtötilanteen lähiökerrostalosta. Vastaajien kuville antamien arvosanojen keskiarvoja vertaamalla nähdään puisten julkisivu ja lisäkerrossuunnitelmien saavan huomattavasti korkeammat keskiarvot kuin alkuperäinen rakennus. Alkuperäinen lähiökerrostalo kuva sai asteikolla 4–10 arvosanan 5,44, kun taas julkisivukorjaus ja lisäkerrossuunnitelmien saamien keskiarvojen keskiarvo oli 7,65. Lähtötilanteen ja uusien suunnitelmien keskiarvojen välinen ero on siten 2,21 arvosana-asteikolla.

Kuva 40. Kuvasarja. Arvosanojen keskiarvot kuva kohdittain. Asteikko:
4 = ei miellyttä ja suhtaudun kielteisesti
10 = miellyttävä ja suhtaudun myönteisesti

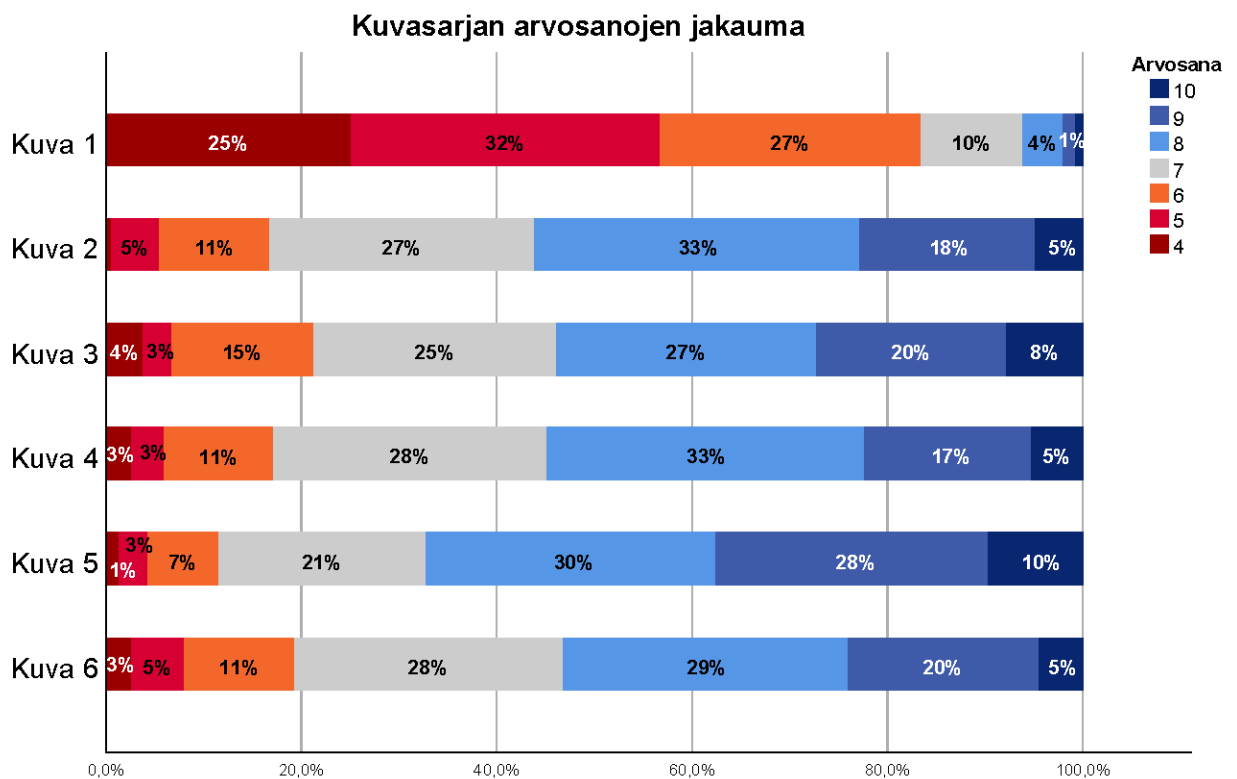
Julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentamissuunnitelmat pärjäsivät tasaisen vahvasti, eikä niiden suosiossa ole KUVAA 5 lukuun ottamatta merkittävästi vaihtelua. KUVAN 5 suunnitelma harjakatolla ja kahdella lisäkerroksella sai korkeimman arvosanojen keskiarvon 7,97. Suunnitelmien keskinäinen suosiojärjestys asukkaiden kesken on suosituimmasta epäsuosituimpaan: KUVAA 5 harjakatto kaksi lisäkerrosta, KUVAA 2 yksi sisäänvedetty lisäkerros, KUVAA 3 leikkisä julkisivu puolitoista lisäkerrosta, KUVAA 4 ulkonevat hissikuilut kaksi lisäkerrosta, KUVAA 6 puunsävy kaksi lisäkerrosta.

Taulukko 4. Kuvasarjan arvosanojen keskiarvot ja keskihajonnat.

	KUVA 1	KUVA 2	KUVA 3	KUVA 4	KUVA 5	KUVA 6
keskiarvo	5,44	7,61	7,58	7,57	7,97	7,52
keskihajonta	1,236	1,205	1,424	1,278	1,275	1,328

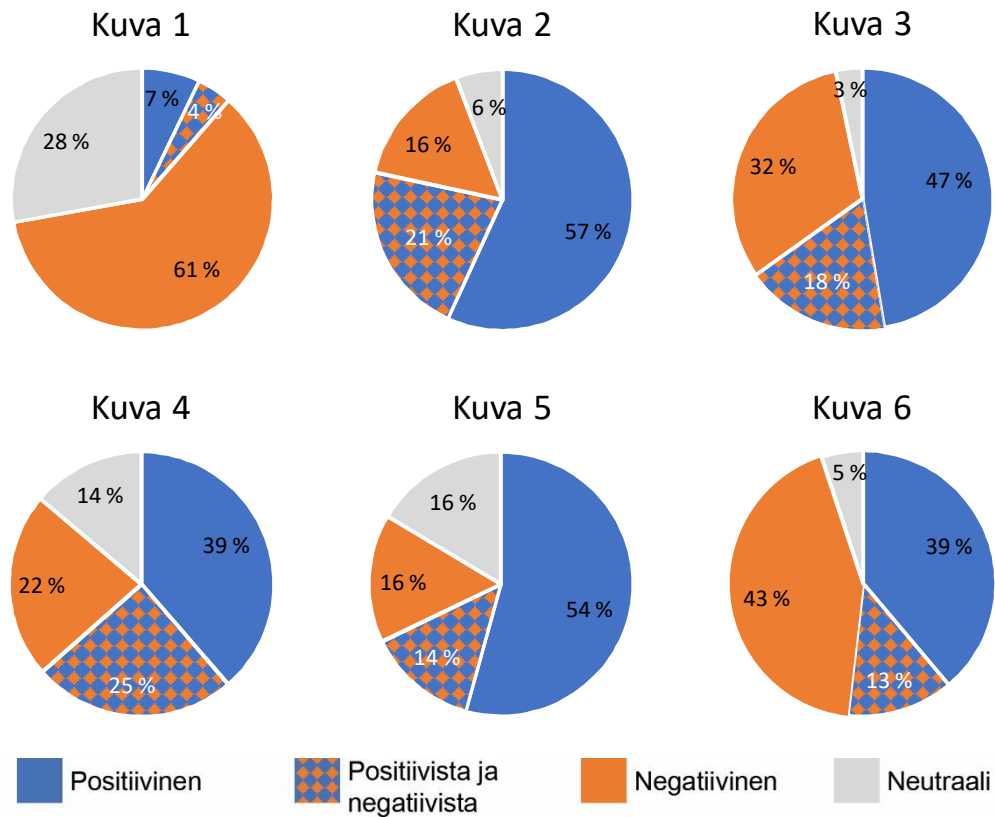
Jokaisen kuvan arvosanojen keskiarvo ja keskihajonta on esitetty taulukossa 4. Arvosanojen keskihajonnan avulla saatiin selville kuvan suunnitelmaan liittyvien mielipiteiden vaihtelun suuruus ja miten ne suhtautuvat suunnitelmien kesken. Mitä suurempi luku keskihajonta on, sitä enemmän kuva on jakanut vastaajien mielipiteitä. Taulukosta voidaan nostaa esiin KUVAN 3 muita suurempi keskihajonta, joka oli myös ennustettavissa johtuen suunnitelman moderneista piirteistä, joiden oli odotettavissakin jakavan muita suunnitelmia enemmän mielipiteitä. KUVAN 6 suunnitelman täysin puunvärinen julkisivu jakoi myös vahvemmin mielipiteitä.

Alla kuvassa 41. on esitetty kuvasarjan arvosanojen jakauma kuvakohtaisesti. Siitä nähdään betonisen lähiökerrostalon (KUVA 1) saavan selvästi korjaussuunnitelmia heikompia arvosanoja. Lähtötilanteen kerrostaloon ainakin osittain kielteisesti suhtautuu yli neljä viidesosaa vastaajista (vähintään osittain kielteisesti suhtautuvat = alle 7 arvosana, neutraali suhtautuminen = arvosana 7, vähintään osittain myönteisesti suhtautuvat = yli 7 arvosana). Harjakattoinen suunnitteluvaihtoehto (KUVA 5) sai kuvasarjan suunnittelusta parhaan vastaanoton, joka on nähtävissä myös arvosanajakauman korkeiden arvosanojen suurimpana osuutena. Yleistyksenä voidaan sanoa, että noin puolet vastaajista suhtautuu korjausvaihtoehtoihin (KUVAT 2–6) vähintäänkin osittain myönteisesti, neljännes neutraalisti ja noin joka kuudes vähintäänkin osittain kielteisesti.

Kuva 41. Kuvasarjan arvosanojen jakauma.

Vastaajat saivat perustella antamaansa arvosanaa myös avovastauksella. Kuvasarjan avovastaukset luokiteltiin sisällön mukaan kategorioihin: positiivinen, positiivista ja negatiivista, negatiivinen, neutraali. Kategoriat kuvastavat suunnitelmasta annettujen vastausten sävyä. Avovastausten positiivisuuden / negatiivisuuden jakaumasta voidaan myös tehdä havaintoja suunnitelmien vastaanoton eroista. Avovastausten eri vastauskategorioiden prosenttijakaumat on esitetty kuvan 42. ympyrädiagrammeissa.

Kuva 42. Kuvien saaman avoimen palautteen sävy.

Kuvien arvosanoilla mitattua suosiota verrataan seuraavaksi avokysymyksissä todettuun vastaanottoon. Ensin verrataan suunnitelmien miellyttävyyden järjestystä mukaan järjestämällä suunnitelmat suosiojärjestykseen.

Verrattaessa suunnitelmien suosiota arvosanojen keskiarvon mukaan on järjestys: (järjestyksessä numero tarkoittaa kuvan numeroa)

Arvosanojen keskiarvo: 5, 2, 3, 4, 6, 1

Verrattaessa suunnitelmien saamaa positiivista palautetta avovastauksissa on järjestys: (alleviivattuna eroavaisuudet keskiarvon järjestykseen)

Positiiviset vastaukset: 2, 5, 3, 4, 6, 1

Verrattaessa suunnitelmien saamaa negatiivista palautetta (käännetty järjestys, vähiten negatiivista palautetta saanut ensimmäisenä) on järjestys:

Negatiiviset vastaukset: 5, 2, 4, 3, 6, 1

Avovastausten mukaan tehdyn järjestyksen listaamisessa positiivisten vastauksiin on laskettu mukaan vastaukset kategoriasta "positiivista ja negatiivista". Näin ollen kaikki suunnitelmaa kohtaan positiiviset kommentit ovat mukana. Samoin on menetelty myös järjestyksen listaamisessa negatiivisten vastausten yhteenlaskussa.

Vastaajien antaman positiivisen ja negatiivisen palautteen mukaan järjestettyinä kuvien suosio asettuu hyvin samansuuntaiseksi, kuin mitä arvosanat osoittavat. Positiivisten vastauksia tutkiessa KUVAN 2 suunnitelma sai hieman enemmän positiivisia kommentteja kuin KUVAN 5 suunnitelma, joka arvosanojen mukaan on suosituin. KUVAN 2 ja 5 lukuun ottamatta järjestys on kuitenkin arvosanojen mukainen.

Negatiivisten vastausten mukaan järjestettynä on eroa vain KUVAN 4 ja 3 välillä. KUVAN 3 suunnitelmassa julkisivua elävöitettiin epäsymmetrisellä parvekesijoittelulla ja 1,5:llä lisäkerroksella, mikä jakoi vahvasti mielipiteitä. Avoimissa vastauksissa tämä näkyy negatiivisina kommentteina ja erityisesti pienenä neutraalien vastausten määränä. Negatiivisia kommenttien jakaumaa tarkasteltaessa voidaan senkin todeta tukevan arvosanojen osoittamia tuloksia.

Kuvan 42. ympyrädiagrammeista nähdään lisäksi KUVAN 3 ja 6 suunnitelmien arvosanojen suuren keskihajonnan ilmenevän avovastauksissa neutraalien vastausten pienimpinä osuuksina. KUVIEN 3 ja 6 suunnitelmat saavat myös suhteellisen paljon molempia sekä positiivista että negatiivista palautetta, mikä voidaan tulkita vastaajien vahvana mielipiteen jakautumisena. Avovastausten analyysi osoittaa keskihajonnan todella toimivan mielipiteiden jakautumisen mittarina. Avovastauksien sävyistä tehtyjä tilastoja ei voida pitää tilastollisesti pätevinä, mutta niistä saadaan kuitenkin tukea kuvien keskiarvosta ja keskihajonnasta saatuihin tuloksiin.

Seuraavissa alaluvuissa käydään kuvakohtaisesti läpi kunkin suunnitelman tavoitteet ja suunnitelman vastaajilta saama vastaanotto. Erityisesti pyritään selvittämään, mistä piirteistä vastaajat pitävät ja mistä eivät.

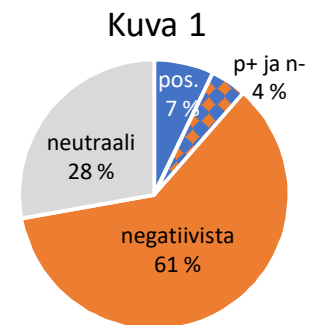
6.2.1 KUVA 1 – Lähtötilanne

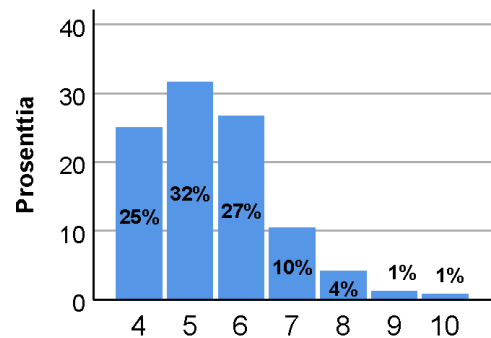
Kuva 43. Kyselylomakkeen Kuva 1. Alkuperäinen betonipintainen lähiökerrostalo.

Suurin osa Suomen lähiöistä on rakennettu 70-luvulla (Seppälä, 1990, s. 15). Lähtötilanne kuvan esimerkkirakennukseksi haluttiin löytää 70-luvulle hyvin tyypillinen suunnitteluratkaisu, johon myös lisäkerrosrakentaminen soveltuisi. Lähtötilanne kuvan kohteeksi valittiin 4-kerroksinen lähiökerrostalo Tampereen seudulta, joka kuitenkin haluttiin pitää anonyyminä. Kuvaa on käsitelty kuvanmuokkausohjelman avulla aikakauden geneerisyyden korostamiseksi ja kohteen tunnistamattomaksi tekemiseksi.

Rakennus on tasakattoinen ja sen runko on betonielementeistä koottu. Ensimmäinen kerros on niin sanottu ”maanpäällinen kellarikerros” eli kerros, johon ei ole sijoitettu lainkaan asuntoja, ainoastaan asumista tukevia toimintoja kuten ir-

Avovastausten sävy.

Arvosana
Arvosananajakauma.

taimisto- ja pyörävarastot. Julkisivut ovat parvekkeita myöten maalattua betonipintaa. Julkisivun elävöittämiseksi osa betonijulkisivusta on maalattu eriväriseksi.

Vastaanotto

KUVAN 1 lähtötilanne lähiökerrostalo sai vastaajilta arvosana keskiarvon 5,44, mikä on selvästi vähemmän kuin puisten julkisivukorjaus ja lisäkerrossuunnitelmien saamat arvosanojen keskiarvot (Arvosana-asteikko: 4 = ei miellytä ja suhtaudun kielteisesti, 10 = miellyttävä ja suhtaudun myönteisesti). KUVAN 1 arvosanan mediaani ja moodi ovat molemmat 5,0. Rakennuksen ulkomuoto ei siten juurikaan miellytä vastaajia ja he suhtautuvat kielteisesti kuvan tapaiseen rakennukseen. Vastaajien suhtautumista voidaan pitää melko yksimielisenä, sillä KUVAN 1 kerrostalon arvosanan keskihajonta 1,236 on kuvasarjan kuvista toiseksi pienin.

Vastaajien avoimissa perusteluissa kommentit lähtötilanne kuvaa kohtaan ovat myös pääosin negatiivisia, mikä on nähtävissä kuvan 43. yhteydessä olevasta ympyrädiagrammista. Kuvasarjan KUVAN 1 avokysymykseen vastasi yhteensä 140 asukasta, josten vastausprosentiksi muodostui 57,6 %. Vastaajien perinteiseen lähiökerrostaloon antamat onnistuneet ja epäonnistuneet piirteet ovat listattuna alla maininta määrien mukaan. Listauksen jälkeen vastaajien esille nostamat piirteet käydään läpi. Prosenttiosuudet on määritetty avoimeen kysymykseen vastanneista.

48 mainintaa (34 %):	Tyypillinen lähiökerrostalo / yleinen
46 mainintaa (33 %):	Epämiellyttävä / ruma
31 mainintaa (22 %):	Tylsä
14 mainintaa (10 %):	Neutraali toteutus / ulkoasu
12 mainintaa (9 %):	Laatikkomainen
	Vanha / vanhanaikainen
7 mainintaa (5 %):	Betoni ei miellytä
	Väritys parantaa rakennuksen ulkoasua
6 mainintaa (4 %):	Värit eivät miellytä
5 mainintaa (4 %):	En muuttaisi
	Kulunut
	Näyttää sarjatuotannolta
4 mainintaa (3 %):	Halvan näköinen
	Parvekkeet ovat miellyttävät
3 mainintaa (2 %):	Parvekkeet eivät miellytä / parvekelasitus puuttuu
	Tasakatto on riskirakenne / ei tasakattoa
2 mainintaa (1 %):	Asunnot näyttävät valoisilta / funktionaalisen oloinen
	Ei tämän tapaista rakentamista enää
	Korkeus hyvä
	Rakennus kaipaa päivittämistä, ei silti lisärakentamista
1 mainintaa (1 %):	Joitain aikakauden rakennuksia tulisi säilyttää
	Kestävän näköinen
	Maalipintaa vaihtamalla tulisi edullisimmin siistin näköistä

Pohjaratkaisu tärkein
 Rakennus tarvitsee hissien
 Tuo mieleen sosiaaliset ongelmat
 Vältä rakennettu, mikä positiivista

Rakennuksen epäonnistuneina piirteitä mainitaan huomattavasti enemmän kuin onnistuneita. Avoimissa vastauksissa asukkaat mainitsevat useimmiten (48 mainintaa) KUVAN 1 rakennuksen olevan hyvin yleinen ja tyyppillinen lähiökerrostalo, mitä vastaajat pitävät pääosin negatiivisena asiana, sillä kommenttiin liittyvä arvosana oli yleisimmin huono. Rakennusta pidetään kommenttien valossa epämiellyttävänä, tylsänä, vanhanaikaisena ja kuluneena, eikä betoni materiaalina miellytä. Vastaajat yhdistävät rakennukseen halvan ja sarjatuotantomaisen rakentamisen. Vastaajista 5 toteaa, ettei voisi muuttaa kuvan kohteeseen. Arkkitehtuuria epämiellyttävyyden lisäksi kommentoidaan ”laatikkomaiseksi”, joka nähdään myös negatiivisena piirteenä. Alla on tarkemmin eriteltynä avovastauksista saatua palautetta rakennuksen ulkonäöstä ja epämiellyttävistä piirteistä.

Vastaajat kuvailivat rakennuksen epämiellyttävää arkkitehtuuria seuraavasti:

Tylsä, kolkko, kylmä, kalsea, ankea, kulahtanut, persoonaton, bunkkerimainen, ruma, ikävän näköinen, likaisen oloinen, kalsea, vanhanoloinen, karu, ja halvan näköinen.

Vastaajien rakennuksessa epäonnistuneiksi kokemia piirteitä, jotka avovastauksen tuloksista nousivat esiin, olivat:

Arkkitehtuurin tylsyys / laatikkomaisuus, sarjatuotantomaisuus, paljas betonipinta, väritys, kulunut julkisivu, parvekelasituksen puute, tasakaton aiheuttama vesivaingin riski ja hissittömyys.

Rakennuksen onnistuneita piirteitä vastaajat eivät juurikaan kommentoineet. Vastaajista 7 (5 %) mainitsee värityksen parantavan rakennuksen ulkoasua. Parvekkeiden tilavuus nostetaan esiin, vaikkakin lasituksen puute saa osakseen negatiivista kommentointia. Lisäksi rakennuksen neutraali toteutus ja ulkoasu nähdään kommentteissa enemmän positiivisena kuin negatiivisena piirteenä. Kaksi vastaajaa uskoo myös asuntojen olevan rakennuksessa valoisia ja funktionaalisia. Eräs vastaaja toivoo, etteivät kaikki tämän aikakauden rakennukset katoaisi, vaikkei hän itse haluaisikaan enää uusia samantapaisia rakennuksia. Rakennustavan historiallinen merkitys alueella tuleekin ottaa huomioon julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentamista suunniteltaessa.

Perinteinen betonipintainen lähiökerrostalo saa kyselyssä osakseen pääasiassa kritiikkiä. Kohde nähdään luotaantyöntävänä ja se herättää suurelle osalle vastaajista negatiivisia mielikuvia. Asukkaiden kielteinen mielikuva perinteisistä lähiökerrostaloista tukee puisen julkisivukorjauksen ja lisäkerrosrakentamisen toteuttamista lähiöihin. Asukkaat olivat vastausten perusteella tyytyväisiä asuinalueeseensa, joten lähiökerrostaloon kielteisesti suhtautuneet kommentit eivät heijastu yleisestä tyytymättömyydestä omaa lähiömäistä asuinaluetta kohtaan vaan pohjautuvat rakennuksesta yksittäisesti tehtyihin havaintoihin.

Vastaajien rakennuskannassa epäonnistuneina pitämiä piirteitä pystytään muokkaamaan puisella julkisivukorjauksella ja lisäkerrosrakentamisella asukkaille miellyttävämpään suuntaan. Asiasta kerrotaan tarkemmin alaluvussa *6.3 Kuvasarjan havainnot*.

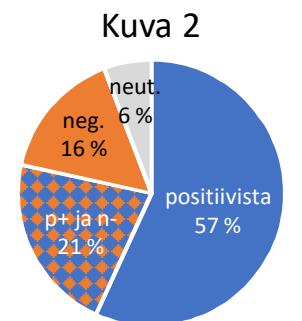
6.2.2 KUVA 2 – Tyyliä minimiratkaisulla

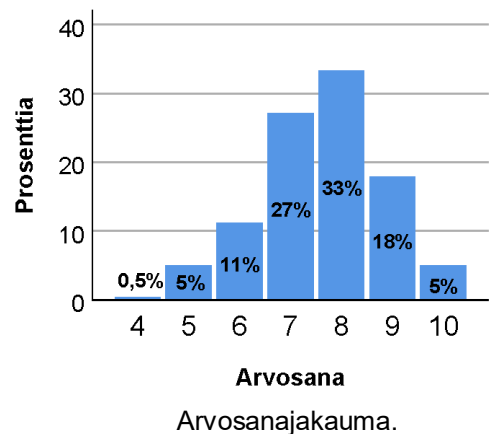
Kuva 44. Kyselylomakkeen Kuva 2. Puuverhous ja 1-lisäkerros.

KUVAN 2 korjaussuunnitelmassa tarkoituksena on pitää rakennusmassa kaupunkikuvallisesti matalaan lähiöympäristöön sopivana, joten rakennukseen tehdään vain yksi kevyt lisäkerros. Tämä suunnitteluratkaisu oli vaihtoehdoista hienovaraisin, mutta tuo rakennukseen myös vähiten lisäasuntoja.

Rakennukseen tehdään puinen julkisivukorjaus ja rakennusta korotetaan yhdellä puisella lisäkerroksella. Puinen lisäkerros on sisäänvedetty, jotta siihen kiinnittyy katutasolla vähemmän huomiota. Parvekkeiden välit jätetään vaaleammaksi kuin muut puuosat. Vaalea osa jatkuu ylimmän kerroksen parvekkeiksi, jonka avulla rakennuksen julkisivu elävöityy. Ensimmäinen kerros pysyy betoni-pintaisena.

Avovastausten sävy.

Vastaajien mielipide haluttiin keskittyvän suunnitteluratkaisun seuraaviin piirteisiin:

1-lisäkerros, sisäänvedetty lisäkerros, ensimmäinen kerros betonipintaisena, vaakalaudoitus, julkisivun elävöittäminen kahdella värillä, puunsävyiset värit, arkkitehtuurin muotokieli samanhenkisenä, maanpäällisen kellarikerroksen jättäminen betoniseksi.

Vastaanotto

Vastaajat pitävät KUVAN 2 ratkaisua osittain miellyttävänä ja neutraalina vaihtoehtona. Suunnitelma sai vastaajilta arvosanan 7,61 asteikolla 4–10, joka on kuvasarjan suunnitelmista toiseksi korkein arvosana, tehden suunnitelmasta vastaajien mielessä toiseksi suosituimman (Arvosana-asteikko: 4 = ei miellytä ja suhtaudun kielteisesti, 10 = miellyttävä ja suhtaudun myönteisesti). KUVAN 2 rakennus sai arvosana-asteikolla 2,17 korkeamman arvosanan kuin alkuperäinen rakennus, joten asukkaat kokevat sen parannuksena lähtötilanteeseen. KUVAN 2 suunnitelma jakaa lisäksi kuvasarjassa vähiten mielipiteitä, sillä sen keskihajonta 1,205 on suunnitelmista pienin.

Avokysymyksessä KUVAN 2 rakennus saa hyvän vastaanoton. Suunnitelmaa pidetään pääosin miellyttävänä, mutta värityksessä vastaajat näkevät parantamisen varaa. Vastaajien antamassa avoimessa palautteessa suunnitelma saa osakseen kuvasarjan vaihtoehtoista eniten positiivista ja toiseksi vähiten negatiivista palautetta, joka on nähtävissä kuvan 44. yhteydessä olevasta ympyrädiagrammista. Kuvasarjan KUVAN 2 avokysymykseen vastasi yhteensä 139 asukasta eli 57,2 % vastaajista. Vastaajien mielipiteet suunnitelman onnistuneista ja epäonnistuneista piirteistä ovat listattuna alla maininta määrien mukaan. Listauksen jälkeen käydään tarkemmin läpi vastaajien suunnitelmasta esille nousseet huomiot. Prosenttiosuudet on määritetty avoimeen kysymykseen vastanneista.

47 mainintaa (34 %):	Miellyttävä, kaunis
36 mainintaa (26 %):	Väritys ei miellytä
26 mainintaa (19 %):	Miellyttävä väritys
18 mainintaa (13 %):	Huomattavasti parempi kuin alkuperäinen Lisäkerros on onnistunut
15 mainintaa (11 %):	Ulkonäkö / ratkaisu ei miellytä
13 mainintaa (9 %):	Moderni ulkonäkö
10 mainintaa (7 %):	Muuten hyvä mutta väritys ei miellytä
9 mainintaa (6 %):	Hieman parempi kuin alkuperäinen
7 mainintaa (5 %):	Menettelee, kelvollinen
5 mainintaa (4 %):	Lasitetut parvekkeet positiivista / parvekkeet miellyttävät
4 mainintaa (3 %):	Hissi puuttuu Maanpäällinen kellarikerros ankean näköinen
3 mainintaa (2 %):	Liian laatikkomainen Lisäkerroksen parvekkeet onnistuneet

2 mainintaa (1 %):	Lisäkerros ei sovi rakennukseen / ei miellyttä Rakenteiden kestävyys huolettua, pitkäaikaiskestä- vyys / paloturvallisuus Ei paranna ulkonäköä Pidän siitä, että lisäkerros on sisäänvedetty Piha edelleen ankea Puuosat tekevät talosta viihtyisän oloisen Voisin muuttaa kohteeseen Väritys kohtalaisen hyvä
1 mainintaa (1 %):	Tulisi rakentaa enemmän kuin yksi lisäkerros Asuntoja tullut hyvin lisää Jokaisessa parvekkeessa pitäisi olla lasitukset Korkeus ei ole kasvanut liikaa Lisäkerros mahdollistaa peruskorjauksen rahoituksen Lisäkerros raskaan oloinen Onko täysi puuverhoilu tarpeen Puinen betonitalo Puuosat saisivat olla enemmän puunsävyä Rakennuksen eri osat toisistaan irrallisen oloiset Rakennus näyttää massiiviselta

Kolmannes kysymykseen vastanneista pitää KUVAN 2 rakennusta miellyttävänä ja kau-
niina. Lisäkerros nähdään suurelta osin onnistuneena ja koko suunnitelma parannuk-
sena alkuperäiseen. Väritystä kommentoitiin vastauksissa paljon. Osa vastaajista pitää
väriykestä, mutta suurempi osa väritystä kommentoinneista näkee sen epäonnistu-
neena. Kommenteissa muun muassa kerrottiin väriyksen pilaavan muuten onnistuneen
suunnitelman. Vastaajien keskuudesta löytyi myös tyytymättömyyttä rakennuksen ulko-
näköä kohtaan.

Vastaajien rakennuksessa onnistuneiksi kokemia piirteitä, jotka avovastauksen tulok-
sista nousivat esiin, olivat:

Vaihtelevuus julkisivussa (ei niin laatikkomainen), moderni ilme, sopusuhtaisuus,
sisäänvedetty lisäosa, väritys, lasitetut parvekkeet, puujulkisivu.

Vastaajien rakennuksessa epäonnistuneiksi kokemia piirteitä, jotka avovastauksen tu-
loksista nousivat esiin, olivat:

Epämiellyttävä väritys, hissittömyys, maanpäällinen kellarikerros, epäharmoni-
nen, liian laatikkomainen, rakennetekninen kestävyys.

KUVAN 2 suunnitteluvaihtoehto parantaa asukkaiden mielipidettä rakennuksesta lähtö-
tilanteeseen nähden. Suunnittelun vaihtoehto toi vanhaan lähiö kerrostaloon nykyai-
kaista ilmettä ja vähensi asukkaiden epämiellyttävänä pitämää laatikkomaisuutta. Lisä-
kerrosta pidetään pääosin onnistuneena ja puujulkisivua lämpimänä ja kotoisana, joka
on vastaajista selkeä parannus paljaaseen betonipintaan. Väriyksessä suunnitelman
voidaan katsoa epäonnistuneen, sillä sille löytyy enemmän vastustusta kuin kannatusta.

Parvekkeiden lasituksen lisäys on myös parannus, jota asukkaat lähtötilanteen ratkaisuun toivoivat.

KUVAN 2 suunnitelma ratkaisee suurimman osan epäonnistuneista piirteistä, joita vastaajat kokivat lähtötilanteen lähiökerrostalossa olevan. Ratkaisua voidaan pitää kokonaisuudessaan väreystä lukuun ottamatta onnistuneena korjausvaihtoehtona.

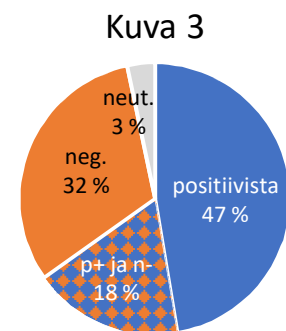
6.2.3 KUVA 3 – Nykyaikainen ilme

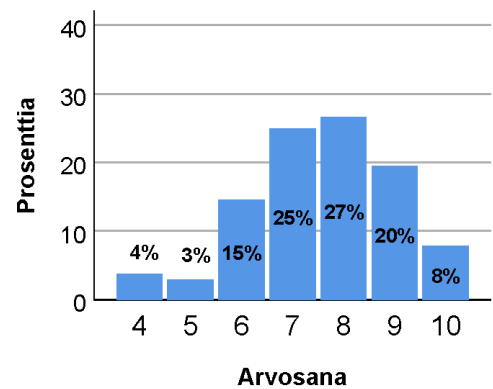
Kuva 45. Kyselylomakkeen Kuva 3. Puuverhous ja 1,5-lisäkerrosta.

KUVAN 3 suunnitteluratkaisussa tavoitteena oli saada vastaajien mielipide nykyaikaisesta ja rakennuksen ulkomuotoa voimakkaasti uudistavasta korjausratkaisusta. Rakennuksen vanha ilme muutettiin suunnitelmassa täysin, eikä lähtötilanteen lähiökerrostaloa pystytty enää tunnistamaan.

KUVASSA 3 rakennusta korotettiin puolellatoista puisella lisäkerroksella ja julkisivupinnat ja parvekkeet muutettiin puuksi. Rakennuksen ensimmäisestä kerroksesta tehtiin houkuttelevampi uusilla sisäänkäynneillä ja puuverhoilulla. Koko rakennuksen luonne muutettiin nykyaikaisempaan suuntaan parvekkeiden leikkisällä epäsymmetrisellä sijoittelulla, jonka avulla rakennuksen julkisivua saatiin elävöitettyä.

Avovastausten sävy.

Arvosanajakauma.

KUVAN 3 suunnitteluratkaisun piirteet, joiden vaikutus vastaajien mielipiteisiin haluttiin nähdä, olivat :

1,5-lisäkerrosta, ensimmäinen kerros puupintaisena, vaakalaudoitus, julkisivun elävöittäminen kahdella värillä, tumma puunsävy, arkkitehtuurin nykyaikainen ilme.

Vastaanotto

Moderni, vanhan rakennusmassan piilottava suunnitteluvaihtoehto jakaa vahvasti vastaajien mielipiteitä. Keskimäärin suhtautuminen kallistuu enemmän myönteiseksi kuin kielteiseksi, sillä suunnitelma sai vastaajilta keskiarvon 7,58 (Arvosana-asteikko: 4 = ei miellyttä ja suhtaudun kielteisesti, 10 = miellyttävä ja suhtaudun myönteisesti). KUVAN 3 suunnitelma on tuloksissa arvosanojen mukaan kolmanneksi suosituin suunnitteluvaihtoehto ja selkeästi suositumpi kuin lähtötilanteen betonikerrostalo.

Suunnitelman arvosanan keskihajonta 1,424 on kuvasarjan vaihtoehdoista suurin, mikä osoittaa suunnitelman jakavan eniten mielipiteitä. Suunnitelma saa korjaussuunnitelmista toiseksi eniten korkeita 9–10 arvosanoja, mutta myös toiseksi eniten matalia 4–5 arvosanoja. Kuvan 45. yhteydessä olevasta arvosanajakauma pylväsdiagrammista nähdään kuitenkin korkeiden arvosanojen (28 %) osuuden olevan paljon suurempi kuin matalien arvosanojen (7 %).

Mielipiteiden jakautuminen näkyy myös KUVAN 3 avovastauksissa, sillä kommenttien sävy on voimakkaasti joko puolesta tai vastaan. Avovastausten jakauma on nähtävissä kuvan 45. yhteydessä olevasta ympyrädiagrammista. KUVAA 3 kommentoitiin kuvasarjan vaihtoehdoista eniten. 152 vastaajaa perusteli arvosanaansa eli vastausprosentiksi muodostui 62,6 %. Suunnitelman voidaan katsoa siis herättäneen vastaajissa muita vaihtoehtoja enemmän mielipiteitä. Avovastaukset ovat alla listattuna mainintamäärien mukaan. Listauksen jälkeen avovastaukset käydään tarkemmin läpi. (Prosentit ovat kysymykseen vastanneista.)

61 mainintaa (40 %):	Ulkonäkö / ratkaisu miellyttää
40 mainintaa (26 %):	Sekava / levoton / liian sokkeloinen
36 mainintaa (24 %):	Moderni / mielikuvituksellinen / erilainen
26 mainintaa (17 %):	Miellyttävä väritys
16 mainintaa (11 %):	Väritys ei miellyttä
14 mainintaa (9 %):	Epäsymmetria / epäsäännöllisyys miellyttää
12 mainintaa (8 %):	Parvekkeiden asettelu ei miellyttä
10 mainintaa (7 %):	Parvekkeet / parvekkeiden asettelu miellyttävät
	Ulkonäkö / ratkaisu ei yleisesti ottaen miellyttä
	Lisäkerros miellyttää / 1,5 -kerrosta miellyttää
7 mainintaa (5 %):	Rakennuksessa tulisi olla hissit
	Väritys voisi olla parempi
5 mainintaa (3 %):	Epäsymmetria / epäsäännöllisyys häiritsee

4 mainintaa (3 %):	Väritys kohtalaisen hyvä
1 mainintaa (1 %):	Parvekkeet tulisi olla lasitettu
	1,5-kerrosta mahdollistaisi kattoterassin
	Alkuperäisen rakennuksen muoto taidokkaasti häivy-
	tetty
	Asuntojen koko epäilyttää
	Ei kontrastivärejä
	Puujulkisivun pitkäaikaiskestävyys huolettaa
	Rakennukseen tulisi tehdä harjakatto
	Sisäänkäynnit ovat liian vaalealla värillä
	Tässä asuisi mielellään
	Uusi ja vanha nivoutuvat hyvin yhteen
	Tulisi rakentaa enemmän kuin 1,5 -kerrosta

61 vastaajaa (40 %) mainitsee rakennuksen ulkonäön ja ratkaisun miellyttävän, mutta toisaalta ratkaisua pitää epämiellyttävänä 10 vastaajaa (7 %), sekä liian sokkeloisena ja sekavana reilu neljännes kysymykseen vastanneista (40 mainintaa 26 %). Julkisivun epäsymmetria nähdään, joko suunnitelman vahvuutena tai heikkoutena. KUVAN 3 suunnitelmasta voidaan päätellä epäsymmetristen ja leikittelevien parvekeratkaisujen ja muotokielen jakavan vahvasti mielipiteitä. Väritys jakaa tässäkin suunnitelmassa mielipiteitä.

Vastaajien rakennuksessa onnistuneiksi kokemia piirteitä, jotka avovastauksen tuloksista nousivat esiin, olivat:

Epäsymmetria / mielikuvituksellisuus (parvekkeiden sijoittelu), väritys (lämpimät), 1,5-lisäkerrosta (mahdollisuus kattoterassille).

Vastaajien rakennuksessa epäonnistuneiksi kokemia piirteitä, jotka avovastauksen tuloksista nousivat esiin, olivat:

Epäsymmetria / sekavuus (parvekkeiden sijoittelu), väritys (liian tumma), parvekkeissa ei lasitusta, hissittömyys, puujulkisivun pitkäaikaiskestävyys.

Suunnitelman epäsymmetriset ratkaisut ja leikittelevät parvekkeet jakavat vahvasti vastaajien mielipiteitä. Tämä tulee ottaa huomioon korjaus- ja lisärakentamisessa, mikäli aiotaan suunnitella rohkeampia ja voimakkaasti modernisoivia ratkaisuja. Vastauksissa epäsymmetrisyys nousee ratkaisun onnistuneeksi piirteeksi, mutta myös epäonnistuneeksi piirteeksi. Tuloksista voidaan päätellä, että rakennuksen mielikuvituksellisuus tulee toteuttaa ilman, että ratkaisuista muodostuu kuitenkaan liian sekava kokonaisuus. Lähtötilanteen betonikerrostalo oli vastaajista liian laatikkomainen ja KUVAN 3 korjaussuunnitelman leikittelevä ulkoasu tuo parannusta lähtötilanteeseen, vaikkakin se voi olla osalle liian sekava.

Vastaajien mielessä suunnitelman selkeitä heikkouksia ovat hissittömyys ja parvekeläsituksen puuttuminen. Suunnitteluvaihtoehtoihin tehtiin tarkoituksella suunnitelma ilman

parvekelasitusta, jotta lasituksen puuttumisen vaikutus asukkaiden mielipiteisiin nähtäisiin lähtötilanteen lisäksi myös korjausehdotuksessa. Tuloksista voidaan päätellä parvekelasituksen olevan asukkaiden arvostama piirre. Värytys ei sinänsä muodostunut onnistuneeksi tai epäonnistuneeksi piirteeksi. Värytyksenkin osalta voidaan todeta voimakkaiden sävyjen ja kontrastin jakavan laajasti mielipiteitä.

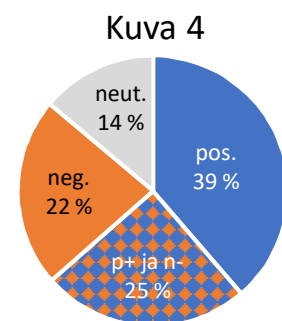
6.2.4 KUVA 4 – Inspiraatio lähiöarkkitehtuurista

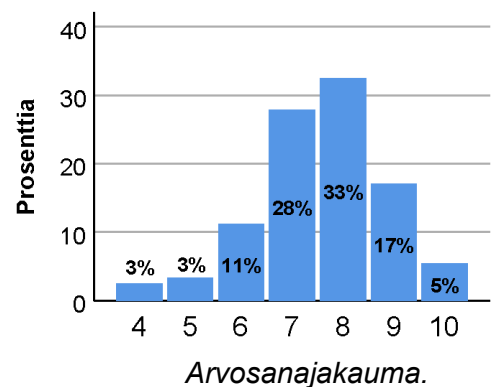
Kuva 46. Kyselylomakkeen Kuva 4. Puuverhous, 2-lisäkerrosta ja uudet hissit

KUVAN 4 korjaussuunnitelman tavoitteena oli saada vastaajien mielipide perinteiseen lähiömaiseen muotokieleltään ja väritykseltään istuvasta suunnitelmasta. Suunnitelma on kuvasarjan 2-lisäkerroksen suunnitelmista helpoiten toteutettavissa yksinkertaisen hissiratkaisun myötä.

Suunnitelman arkkitehtuuri noudattaa pitkälti lähtötilanteen lähiökerrostalon muotokieltä. Suunnitelmassa rakennukseen tehdään puinen julkisivukorjaus ja rakennusta korotetaan kahdella lisäkerroksella, joista ylin on sisäänvedetty ja toiseksi ylin alempien kerrosten ulkoasuun mukautuva. Sisäänvedetty lisäkerros erotetaan värillään muusta massasta. Rakennukseen lisätään uudet hissit kokonaan vanhan rakennusmassan ulkopuolelle, jolloin ne on myös helppo toteuttaa. Hissien laudoitus on pystysuuntaan ja muu laudoitus

Avovastausten sävy

rakennuksessa vaakaan. Rappukäytävien ja pyörävaraston sisäänkäyntejä suurennetaan ja sisäänkäynnit maalataan tummiksi. Tumma väritys jatkuu ulkonevia hissejä pitkin ylimpään kerrokseen. Julkisivun muut puosot maalataan valkoisen sävyisiksi. Värityksen kontrastisuudella erotetaan rakennuksesta eriluonteiset lisäelementit.

KUVAN 4 suunnitteluratkaisun piirteet, joiden vaikutus vastaajien mielipiteisiin haluttiin nähdä, olivat:

Arkkitehtuuri perinteisen lähiörakennuksen kaltaisena. 2-lisäkerrosta, ensimmäinen kerros puupintaisena ja eri värisenä, vaakalaudoituksen ja pystyлаudoituksen yhdistäminen, julkisivun elävöittäminen 2:lla värillä, mustavalkoinen väritys, ulkopuolelle sijoitetut uudet hissit.

Vastaanotto

Vastaajat suhtautuvat KUVAN 4 korjaussuunnitelmaan melko neutraalisti, joskin myönteissävytteisesti. Hissien liian suuri rooli julkisivussa ei tosin miellyttä ja vastaajista rakennus on melko tavanomainen. Arvosana-asteikolla suunnitelman keskiarvo on 7,57, joka on huomattavasti parempi kuin lähtötilanteen kerrostalon arvosana 5,44 (Arvosana-asteikko: 4 = ei miellyttä ja suhtaudun kielteisesti, 10 = miellyttävä ja suhtaudun myönteisesti). Vastaajat pitävät suunnitelmaa siis selkeänä parannuksena alkuperäiseen kerrostaloon. KUVAN 4 arvosanan keskihajonta on 1,278, joten mielipiteissä suunnitelmaa kohtaan esiintyy suhteellisen vähän hajontaa verrattaessa kuvasarjan muihin suunnitelmiin.

Kuvan 46. yhteydessä olevasta arvosanadiagrammista nähdään vastaajien antaneen suunnitelmalle pääasiassa asteikon neutraaleja ja neutraalisti myönteisiä arvoja. Vastaajista 61 % antoi KUVAN 4 suunnitelmalle arvosanan 7 tai 8.

KUVAN 4 avovastauksiin annettiin yhteensä 137 vastausta, joten vastausprosentiksi saatiin 56,4 %. Alla listattuna vastaajien avovastauksissa antamat KUVAN 4 onnistuneet ja epäonnistuneet piirteet. Vastaukset käydään tarkemmin läpi listauksen jälkeen. Prosenttiosuudet ovat kysymykseen vastanneista.

64 mainintaa (47 %):	Ulkonäkö / ratkaisu miellyttää
31 mainintaa (23 %):	Hissien toteutus ei miellyttä
	Ulkonäkö / ratkaisu ei miellyttä
22 mainintaa (16 %):	Hissien lisäys positiivista
21 mainintaa (15 %):	Värit eivät miellyttä
17 mainintaa (12 %):	Neutraali / tavanomainen
	Värit miellyttävät
10 mainintaa (7 %):	Moderni
9 mainintaa (7 %):	Massiivinen / liian korkea
7 mainintaa (5 %):	Lisäkerrokset positiivista
	Muistuttaa alkuperäistä

5 mainintaa (4 %):	Puutalo betonitalon tyyllillä
4 mainintaa (3 %):	Hissikuilut vähentävät huoneistojen auringonvaloa Puu materiaali ei julkisivusta erotu Valkoinen herkkä likaantumaan Värit voisivat olla paremmat
2 mainintaa (1 %):	Kunnioittaa hyvin vanhaa
1 mainintaa (1 %):	Alin kerros voisi olla eri värinen Hissien rakentaminen asukkaille kallista Lisäkerrokset rahoituksen kannalta järkevät Näyttää vanhalta uudistuksesta huolimatta Rakennuksen päädyissä voisi olla ikkunoita Sopisi ympäristöön

Lähes puolet kysymykseen vastanneista (47 %) mainitsee ulkonäön tai ratkaisun yleisesti miellyttävän, mutta vajaa viidennes (23 %) mainitsee rakennuksen ulkomuodon epäonnistuneeksi. Hissien epäonnistuneen toteutuksen näkee ongelmana myös vajaa viidennes (23 %) kysymykseen vastanneista. Rakennuksen väritys jakaa jälleen mielipiteet, sillä 21 vastaajaa (15 %) mainitsee sen epäonnistuneena, kun taas 17 vastaajaa (12 %) kokee sen onnistuneena.

Vastaajien rakennuksessa onnistuneiksi kokemia piirteitä, jotka avovastauksen tuloksista nousivat esiin, olivat:

Arkkitehtuuri selkeä / neutraali, moderni, hissien lisäys positiivista, kunnioittaa alkuperäistä, neutraalit värit, lisäkerrokset positiivista.

Vastaajien rakennuksessa epäonnistuneiksi kokemia piirteitä, jotka avovastauksen tuloksista nousivat esiin, olivat:

Hissien toteutus (liian hallitsevat / tummat), arkkitehtuuri muistuttaa liikaa alkuperäistä (puutalo betonitalon tyyllillä / mielikuvituksettomuus), puun käyttö ei erotu, liian korkea, väritys (valkoisen likaantuminen).

KUVAN 4 korjaussuunnitelma nähdään arkkitehtuuriltaan selkeäksi ja alkuperäistä rakennusta kunnioittavaksi. Suunnitelman neutraali olemus on sen vahvuus. Arkkitehtuuriltaan se sopisikin todennäköisesti useaan tyypilliseen suomalaiseen lähiöön. Hissien lisäys on vastaajista erityisen tärkeää ja jopa välttämätöntä väestön vanhetessa. Hissien sijoittamista kokonaan rakennusmassan ulkopuolelle näkyväksi osaksi julkisivua kritisoidaan vahvasti, sillä tällöin hissit ottavat turhan vahvan roolin koko rakennuksen ulkomuodossa. Hissien pelätään myös varjostavan asuntoja ja heikentävän asunnon näkymiä.

Värityksen ongelmiksi nostetaan hissien tummuus, joka korostaa hissejä entisestään, sekä vaalean värin likaantumisherkkyys. Värityksen todetaan myös olevan hieman tylsä, vaikkakin osa vastaajista pitääkin sitä onnistuneena.

Hissien toteutuksen lisäksi osaa vastaajista häiritsee rakennuksen arkkitehtuurin samankaltaisuus lähtötilannekuvan kanssa. Rakennus muistuttaa liikaa alkuperäistä ja vastaajat kokevat rakennuksen olevan ”puutalo betonitalon tyylillä”. Arkkitehtuuri nähdään vastaajan mieltymysten mukaan, joko modernina tai mielikuvituksettomana. Asukkaista puunkäytön tulisi myös näkyä julkisivussa enemmän. Rakennuksen lisäkerros kerää kiitosta, mutta toisaalta osa vastaajista kokee rakennuksen korotettuna liian korkeaksi.

KUVAN 4 suunnitelma tuo parannusta lähtötilanteen betonikerrostaloon, muttei ratkaise sen kaikkia ongelmia. Suunnitelma tuo rakennukseen parannuksena hissin, parvekela-situksen ja lisäasuntoja, mutta ei merkittävästi muuta alueen ilmettä ulkoasullaan parempaan suuntaan.

6.2.5 KUVA 5 – Harjakaton toteuttaminen

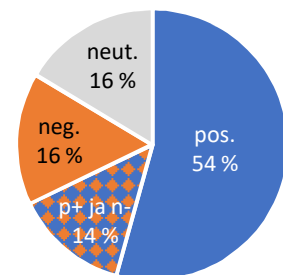

Kuva 47. Kyselylomakkeen Kuva 5. Puuverhous, 2-lisäkerrosta ja uudet hissit.

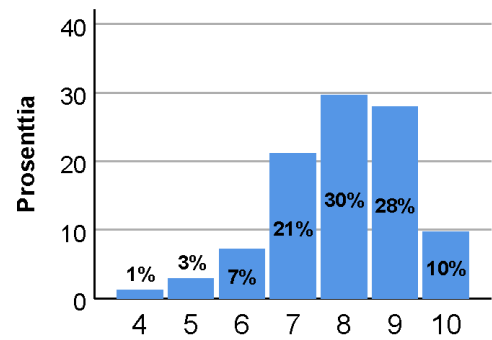
KUVAN 5 suunnitelman avulla tavoitteena oli saada vastaajien näkemys harjakattoisesta lisäkerrosrakentamisesta ja rakennusmassaan upotetusta hissiratkaisusta. Värimaailmassa ja ulkoasussa pyrittiin hillittyyn olemukseen.

KUVAN 5 suunnitelmassa rakennuksen julkisivu muutetaan puiseksi, betonista ensimmäistä kerrosta lukuun ottamatta. Rakennusta korotetaan kahdella puisella lisäkerroksella. Rakennuksen ylin lisäkerros sijoittuu osittain jyrkän harjakaton sisään. Rakennukseen sijoitetaan uudet hissit, jotka tulevat osittain julkisivusta ulos. Julkisivulaudoitus on yhdistelmä pysty- ja vaakalaudoitusta, kun taas ylimmän lisäkerroksen julkisivupinta on konesaumattua peltiä. Rakennuksen väriyty on harmaasta sinisen sävyihin vaihteleva.

Kuva 5

Avovastausten sävy.

Arvosanajakauma.

KUVAN 5 suunnitteluratkaisun piirteet, joiden vaikutus vastaajien mielipiteisiin haluttiin nähdä, olivat:

Vahva harjakatto, lisäkerroksen upottaminen kattorakenteeseen 2-lisäkerrosta, ensimmäinen kerros betonipintaisena, vaakalaudoituksen ja pystyлаudoituksen yhdistäminen, julkisivun elävöittäminen pienillä sävyeroilla, osittain ulkopuolelle sijoitetut uudet hissit, peltikate julkisivupintana.

Vastaanotto

Vastaajat suhtautuvat KUVAN 5 suunnitelmaan kuvasarjan vaihtoehdoista kaikkein myönteisemmin. Korjaussuunnitelma sai arvosanojen keskiarvoksi 7,97 eli vastaajat suhtautuvat suunnitelmaan osittain myönteisesti (Arvosana-asteikko: 4 = ei miellyttä ja suhtaudun kielteisesti, 10 = miellyttävä ja suhtaudun myönteisesti). Vastaajat pitävät suunnitelmaa selkeänä parannuksena alkuperäiseen, sillä KUVA 5 arvosanan keskiarvo on 2,53 korkeampi kuin lähtötilanteen.

Arvosanjakauma on nähtävissä kuvan 47. yhteydessä olevasta pylväsdiagrammista. 68 % vastaajista pitää rakennusta vähintäänkin osittain miellyttävänä ja suhtautuu rakennukseen myönteisesti, mikä on suurin prosenttiosuus kaikista kuvasarjan vaihtoehdoista. Suunnitelmaa kohtaan vähintään osittain kielteistä suhtautumista esiintyy ainoastaan noin kymmenyksellä vastaajista, mikä taas on kuvasarjan vaihtoehdoista vähiten. (vähintään osittain kielteisesti suhtautuvat = alle 7 arvosanat, neutraali suhtautuminen = arvosana 7, vähintään osittain myönteisesti suhtautuvat = yli 7 arvosanat) KUVAN 5 suunnitelman voidaan todeta olevan vastaajien suosikki. Kuvasarjan arvosanojen vertailukuvaaja esitettiin luvun 6.1 kuvassa 41.

Myös suunnitelmaa kohtaan annetut avovastaukset tukevat KUVAN 5 suosiota, sillä suunnitelma saa kuvasarjan vaihtoehdoista toiseksi eniten myönteisiä kommentteja, sekä vähiten negatiivissävyytteistä kommentointia. KUVAN 5 avovastuksiin annettiin yhteensä 140 vastausta, mikä tarkoittaa 57,6 % vastausprosenttia. Alla listattuna asukkaiden vastaukset aihepiireittäin mainintamäärien mukaan. Listauksen jälkeen vastaukset käydään läpi. Prosenttiosuudet ovat kysymykseen vastanneista.

84 mainintaa (60 %):	Ulkonäkö / ratkaisu miellyttää
30 mainintaa (21 %):	Väritys ei miellyttä
25 mainintaa (18 %):	Harjakatto miellyttää
22 mainintaa (16 %):	Väritys miellyttää
14 mainintaa (10 %):	Hissit miellyttävät
	Lisäkerrokset miellyttävät
13 mainintaa (9 %):	Ulkonäkö / ratkaisu ei miellyttä
10 mainintaa (7 %):	Hissit sulautuvat hyvin rakennukseen
8 mainintaa (6 %):	Tavanomainen / neutraali
	Väritys kaipaa kontrastia / rohkeutta

4 mainintaa (3 %):	Moderni Muutos tuo arvokkuutta taloon
3 mainintaa (2 %):	Harjakatto ei miellytä Lisäkerrokset sulautuvat hyvin rakennukseen Parvekkeet ovat onnistuneet
2 mainintaa (1 %):	Näyttää urbaanilta kaupunkitalolta Korkeutta liikaa
1 mainintaa (1 %):	Aikaa kestävä väritys Ei tunnu puutalolta Harjakatto ei vesivahinko altis Kunnioittaa alkuperäistä rakennusta Muistuttaa betonitaloa Pystylaudointus ei miellytä Päätyikkunat hyvä lisä Talon ulkomuotoon vaikuttaisivat myös alueen muut rakennukset Tyyli sopii Helsinkiin

Kysymykseen vastanneista 60 % kommentoi rakennuksen ulkonäköä miellyttäväksi tai ratkaisua yleisesti miellyttäväksi. Väritystä kommentoidaan rakennuksen piirteistä toiseksi eniten. Noin viidesosa vastanneista (21 %) ei pidä rakennuksen värityksestä, kun taas kuudesosa (16%) näkee värityksen onnistuneeksi. Väritystä ei voida pitää täten täysin onnistuneena. Harjakatto nähdään suunnitelman onnistuneena piirteinä.

Vastaajien rakennuksessa onnistuneiksi kokemia piirteitä, jotka avovastauksen tuloksista nousivat esiin, olivat:

Harjakatto, arkkitehtuuri (harmoninen / arvokas), moderni, lisäkerroksen toteutus (sulautuu hyvin), hissien toteutus (naamioitu), hillitty väritys.

Vastaajien rakennuksessa epäonnistuneiksi kokemia piirteitä, jotka avovastauksen tuloksista nousivat esiin, olivat:

Väritys (ankea / tylsä / kaippaa rohkeutta), liian korkea, arkkitehtuuri tylsää.

KUVAN 5 suunnitelmassa onnistuneena voidaan pitää rakennuksen yleistä harmonista arkkitehtuuria, joka tuo arvokkuutta korjaussuunnitelmaan. Harjakatto tuo vastaajista rakennukseen urbaania henkeä ja muokkaa vanhan lähiötalon ilmettä vahvasti miellyttävämpään suuntaan. Lisäkerros upotettuna kattorakenteeseen on vastaajista myös onnistunut ratkaisu. Yleisestikin vastaajat kokevat KUVAN 5 suunnitelmassa lisäkerroksen ja hissien sulautuvan erinomaisesti yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Hissien toteutus osittain upotettuna rakennusmassaan ja naamioituna julkisivuun on vastaajien mielestä huomattavasti miellyttävämpi ratkaisu kuin KUVAN 4 ulkonevat hissikuilut. Osa vastaajista kokee korjaussuunnitelman arkkitehtuuri ja värityksen hieman tylsänä, mutta muuten vastaajien asennoituminen suunnitelmaa kohtaan on hyvin positiivista.

KUVAN 5 suunnitelma vastaa lähtötilanteen lähiökerrostalosta löytyneisiin puutteisiin ja parantaa aidosti tilannetta alkuperäiseen verrattua. Mikäli suunnitelma toteutettaisiin, kritisoisivat asukkaat todennäköisesti eniten rakennuksen uutta korkeampaa ilmettä ja väritystä, jonka osa kokisi liian synkkänä.

6.2.6 KUVA 6 – Puu pääosaan

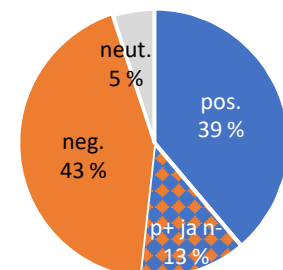

Kuva 48. Kyselylomakkeen Kuva 6. Puuverhous, 2-lisäkerrosta ja uudet hissit.

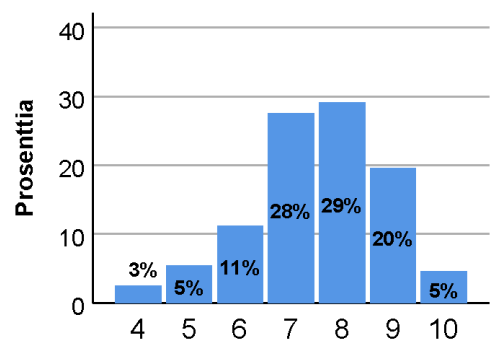
KUVAN 6 suunnitelman tavoitteena oli saada vastaajat kommentoimaan puun sävyiseksi jätettyä julkisivua ja lisäkerrosta, joka selkeästi erottuu alkuperäisestä rakennuksesta.

KUVAN 6 suunnitelmassa rakennusta korotetaan kahdella puisella lisäkerroksella ja rakennus verhoetaan puisella vaakalaudoituksella. Rakennuksessa on loiva lapekatto, joka tosin kuvakulman seurauksena ei selvästi erotu. Uudet hissit sijoituvat osittain rakennuksen ulkopuolelle ja osittain vanhan massan sisään. Rakennuksen kaksi ylintä kerrosta ovat kapeampaa vaakalaudoitusta kuin alemmat kerrokset, minkä avulla lisäkerrokset erottuvat vanhoista kerroksista. Julkisivulaudoitus on jätetty luonnollisen puun värityk-

Kuva 6

Avokysymysten sävy.

Arvosanjakauma.

seen. Lisäkerrosten uusissa asunnoissa on pääosin ranskalaisia parvekkeita. Lisäkerroksen ikkuna-aukotus ja parvekeratkaisut on tehty tarkoituksella selvästi erottumaan vanhan rakennusmassan arkkitehtuurisesta ilmeestä.

KUVAN 6 suunnitteluratkaisun piirteet, joiden vaikutus vastaajien mielipiteisiin haluttiin nähdä, olivat:

Lisäosan erottuvuus, julkisivun väritys luonnollisena puun sävynä ja yhtenäisenä, 2-lisäkerrosta, ensimmäinen kerros puupintaisena, vaakalaudoitus, osittain ulkopuolelle sijoitetut uudet hissit, lapekatto, ranskalaiset parvekkeet.

Vastaajat antoivat suunnitelmalle arvosanan 7,52, joka on heikoin arvosana korjaussuunnitelmien kesken, mutta reilu parannus lähtötilanteen lähiökerrostaloon nähden. Suhtautuminen suunnitelmaa kohtaan on neutraalia ja osittain myönteissävytteistä, mutta huomion arvoisia ovat vastaajien avokommenteissa monet epäonnistuneeksi koetut piirteet. Suunnitelma jakaa myös toisiksi eniten mielipiteitä heti KUVAN 3 modernin ratkaisun jälkeen, sillä KUVAN 6 suunnitelman arvosanan keskihajonta on 1,328 arvosana-asteikolla. Suunnitelma jakaa mielipiteitä niin arkkitehtuurin kuin värityksenkin osalta.

Suunnitelman mielipiteiden jakavuus on havaittavissa avovastausten voimakkaista sävyeroista. KUVAN 6 avovastausten jakauma näkyy kuvan 48. vastaavasta ympyrädiagrammista. Suunnitelma sai kuvasarjan korjaussuunnitelmista eniten negatiivisia kommentteja ja vähiten positiivissävytteistä palautetta. KUVAN 6 suunnitelman voidaan todeta olevan vastaajien silmissä korjausvaihtoehdoista epämieluisin. Kuvan avovastauksiin annettiin yhteensä 139 vastausta, mikä tarkoittaa 57,2 % vastausprosenttia kaikista kyselyyn vastanneista. Alla listattuna vastaajien KUVAA 6 kohtaan annetut kommentit. Listauksen jälkeen vastaukset käydään tarkemmin läpi. Prosenttiosuudet ovat kysymyseen vastanneista.

48 mainintaa (35 %):	Ulkonäkö / ratkaisu miellyttää
30 mainintaa (22 %):	Ulkonäkö / ratkaisu ei miellyttä
27 mainintaa (19 %):	Värit eivät miellyttä
24 mainintaa (17 %):	Väritys miellyttää
17 mainintaa (12 %):	Lisäkerrokset näyttävät liian irrallisilta / eivät sulaudu
14 mainintaa (10 %):	Parvekkeet eivät miellyttä / ranskalaiset parvekkeet liian pienet
8 mainintaa (6 %):	Tavanomainen / neutraali
7 mainintaa (5 %):	Lisäkerrosten toteutus miellyttää / kaksi lisäkerrosta sopii kohteeseen
	Lisäkerrosten toteutus ei ole onnistunut
	Turhan korkean näköinen
6 mainintaa (4 %):	Hissien lisäys miellyttää
5 mainintaa (4 %):	Halvan näköinen / näyttää halvalta rakentamiselta
	Moderni

4 mainintaa (3 %):	Liian laatikkomainen Värit voisivat olla paremmat
3 mainintaa (2 %):	Voisin muuttaa kohteeseen Näyttää julkiselta rakennukselta Parvekkeet miellyttävät Puunväri hyvä mutta sitä on liikaa Yläkerrosten asunnot herättävät kiinnostusta / näyttävät hyviltä
2 mainintaa (1 %):	Hissit sovitettu hyvin rakennukseen Julkisivun pitkäaikaiskestävyys epäilyttää Puunvärinen pinta miellyttää
1 mainintaa (1 %):	Näyttää puiselta betonitalolta Puunväri ei vetoa Vinokatto suojaa rakennusta paremmin kuin tasakatto

KUVAN 6 avovastauksissa kommentoidaan eniten rakennuksen yleistä ulkoasua ja väriä, joista molemmista vastaajien mielipiteet ovat vahvasti jakautuneet. Vastaajista reilu kolmasosa (35 %) pitää rakennuksen ulkomuodosta ja reilu viidennes (22 %) kokee ulkoasun epäonnistuneeksi. Väriä epäonnistuneeksi mainitsee viidennes vastaajista, kun taas sen onnistuneeksi kokee enää kuudesosa vastaajista. Avovastauksista negatiivisävyisten vastausten suuri osuus näkyy myös vastaajien onnistuneiksi kokemien piirteiden niukkuutena.

Vastaajien rakennuksessa onnistuneiksi kokemia piirteitä, jotka avovastauksen tuloksista nousivat esiin, olivat:

Hissien toteutus, moderni, arkkitehtuurin yhtenäisyys, lapekatto, ranskalaiset parvekkeet (tuovat vaihtelua julkisivuun).

Vastaajien rakennuksessa epäonnistuneiksi kokemia piirteitä, jotka avovastauksen tuloksista nousivat esiin, olivat:

Irralliset lisäkerrokset, ranskalaiset parvekkeet (liian pienet), halvannäköinen toteutus, arkkitehtuurin laatikkomaisuus, likaa puun sävyä, väriä ei miellyttä, julkisivun pitkäaikaiskestävyys, liian korkea, näyttää julkiselta rakennukselta.

Vastaajista KUVAN 6 suunnitelman arkkitehtuuri jakaa mielipiteitä. Osan mielestä arkkitehtuuri on hieman liian laatikkomaista ja rakennus yleisestikin liian korkean oloinen. Rakennuksen lapekatto ja arkkitehtuuriltaan erilainen lisäosa korostavat rakennuksen korkeutta. Rakennuksen korotusosa koetaan ulkoasua kritisoiden joukossa myös liian irralliseksi osaksi rakennusta. Ulkoasun kannattajien mielestä sen sijaan arkkitehtuurin selkeys ja yhtenäisyys toimivat rakennuksessa hyvin.

Rakennuksen värisävyä kritisoidaan hieman enemmän kuin, mitä sitä kannatetaan. Puu-julkisivussa todettiin olevan hieman liikaakin puunsävyä, vaikkakin osa pitää väriä

juuri miellyttävänä ja lämpimänä. Puunsävyn jättäminen julkisivupintaan herättää vastaajissa lisäksi epäilystä pinnan pitkäaikaiskestävyydestä. Kyselyssä onkin useasti nousut esiin vastaajien huoli puumateriaalin huoltotarpeesta julkisivussa. Lisäosan ranskalaiset parvekkeet antavat julkisivulle toivottua vaihtelevuutta, mutta vastaajat aivan aiheellisesti kritisoivat niiden taloudellista mielekkyyttä. Mikäli rakennukseen päätetään tehdä lisäkerroksia, tulisi lisäosan asunnoilla olla myös kunnolliset parvekkeet.

KUVAN 6 vaihtoehto on kaikesta huolimatta vastaajien mielestä lähtötilannetta parempi vaihtoehto, joka parantaa perinteisissä lähiökerrostaloissa ilmeneviä ongelmia. Suunnitelmasta puuttuu kuitenkin lisäkerroksen osalta lasitetut ja tilavat parvekkeet. Arkkitehtuuriltaan rakennus ei myöskään onnistu muuttamaan lähtötilanne kerrostalon olemusta pois laatikkomaisuudesta. Lapekatto, hissit, lasitetut parvekkeet ja puinen julkisivupinta muuttavat rakennuksen olemusta vastaajien mielessä parempaan suuntaan.

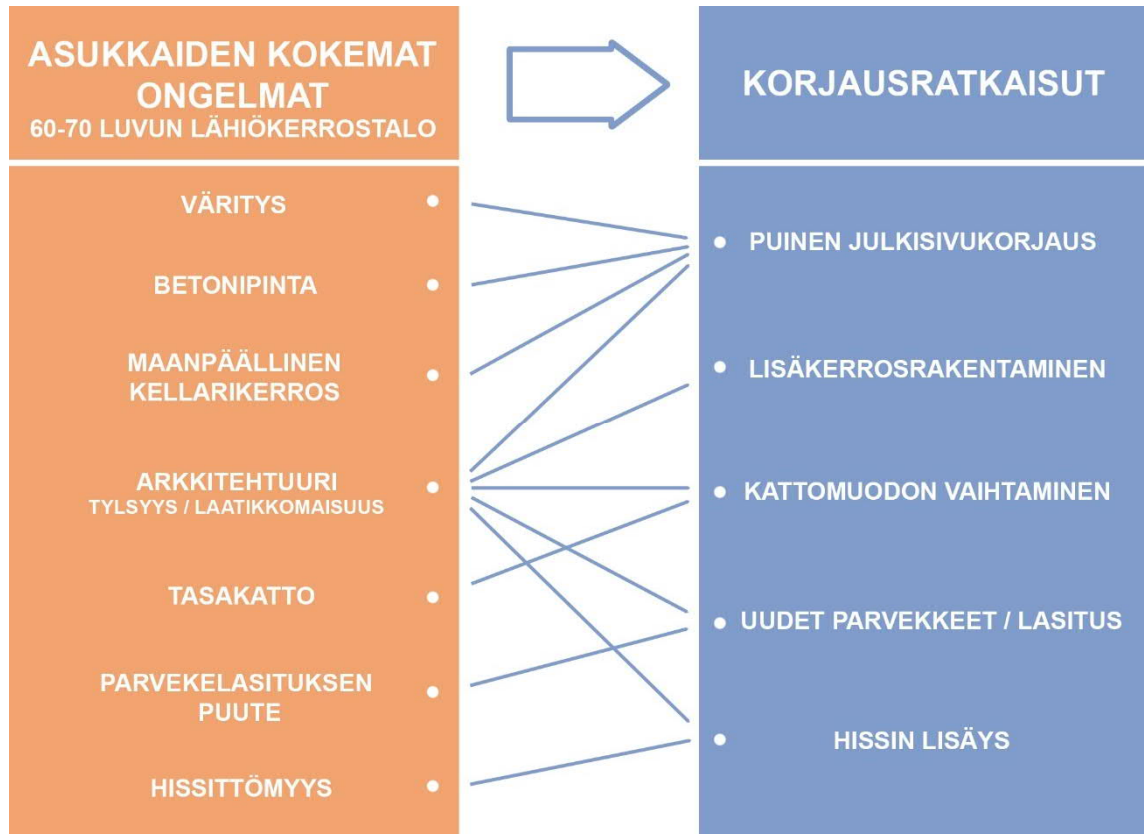
6.3 Kuvasarjan havainnot

Kuvasarjan lähtötilanteen betonisessa lähiökerrostalossa esiintyneitä ongelmia voidaan puisen julkisivukorjauksen ja lisäkerrosrakentamisen avulla parantaa. Tässä alaluvussa käydään läpi asukkaiden rakennuksen ulkoasussa epäonnistuneiksi kokemien piirteiden ehostamista puisen julkisivukorjaamisen ja lisäkerrosrakentamisen keinoin. Kuvasarjan havainnoissa ei pureuduta korjaamisen avulla saavutettaviin rakennusteknisiin parannuksiin vaan keskitytään rakennuksen ulkoasun piirteisiin, jotka vaikuttavat asumisympäristön ilmapiiriin.

Verrattaessa vastaajien esiin nostamia huomioita kuvasarjan lähtötilanteen (KUVA 1) ja korjaussuunnitelmien (KUVAT 2–6) välillä, nähdään mitkä lähtötilanteen ongelmat pysytään, milläkin korjaussuunnitelmien ratkaisulla korjaamaan. Jokaiseen suunnitteluratkaisuun liittyy riski asukkaiden mielipiteiden jakautumisesta. Kuvasarja luvussa 6.2 aiemmin tehtyjen havaintojen perusteella korjausvaihtoehdot ovat vastaajista keskimääräisesti selkeä parannus lähtötilanteeseen, joten korjausratkaisuilla saadun hyödyn voidaan katsoa ylittävän siihen liittyvät riskit.

Vastaajat kokevat kuvasarjan alkuperäisen lähiökerrostalon epämiellyttäväksi piirteiksi ja ongelmakohtiksi arkkitehtuurin tylsyyden / laatikkomaisuuden, sarjatuotantomaisuuden, paljaan betonipinnan, värityksen, kuluneen julkisivun, parvekelasituksen puutteen, tasakaton ja hissittömyyden. Kuvasarjan korjausvaihtoehdoista saatujen kommenttien perusteella myös maanpäällisen kellarikerros betonisena koetaan epämiellyttäväksi. Kuvassa 49. on esitetty, mihin ongelmakohtaan kukin korjausratkaisu tuo parannuksen.

Arkkitehtuurin tylsyyttä ja laatikkomaisuutta voi parantaa jokainen rakennukseen ulkoisesti tehty korjaus. Arkkitehtuuria saadaan elävöitettyä, joko lisäkerroksella, parvekkeiden elävöittämisellä, julkisivukorjauksella, hissien lisäämisellä tai kattomuodon muuttamisella. Kaikkein voimakkaimmin arkkitehtuurin ilmeeseen pystytään vaikuttamaan yhdistämällä kaikki edellä mainitut keinot. Seuraavaksi käydään läpi, miten korjausratkaisut parantavat vanhassa betonikerrostalossa esiintyneitä ongelmia.

Kuva 49. Asukkaiden lähiökerrostalosta kyselyssä esille nostetut ongelmat ja niiden korjausratkaisut.

Puinen julkisivukorjaus

Vastaajat eivät pitäneet lähtötilanteen lähiökerrostalon paljaasta betonipinnasta, joten jo julkisivumateriaalin vaihtaminen puuksi paransi merkittävästi tilannetta alkuperäiseen verrattuna. Puu materiaali koettiin lämpimäksi ja kodikkaaksi. Vastaajien palautteen perusteella puun käytön tulisi näkyä selkeästi julkisivusta, ja puun sävyiset väritykset ovat toivottuja. Toisaalta puun käyttö ei saa olla liian hallitsevassa asemassa, kuten KUVASSA 6, sillä silloin se alkaa jakaa asukkaiden mielipiteitä. Puisen julkisivukorjauksen yhteydessä rakennuksen värit uusitaan. Vastausten perusteella liian tummia tai kontrastisia värejä tulisi välttää ja värityksen sopia ympäristöön. Toisaalta osa kaipasi rakennukseen juuri värikkyyttä. Kyselyn tulosten perusteella julkisivun värit on vahvasti mielihyväkysymys. Rakennuksen koko ulkoinen arkkitehtoninen ilme muuttuu jo pelkästään

julkisivumateriaalia vaihtamalla. Puisella julkisivuelementtijärjestelmällä elementtien sauma-alueet saadaan piilotettua tehokkaammin sileään betonipintaiseen ratkaisuun verrattuna, jolloin rakennuksen sarjatuotantomainen olemus vähenee. Puisen julkisivun tuominen maantasokerrokseen asti parantaa myös itsessään maanpäällisen kellarikerroksen kolkkoutta, sillä puussa on enemmän materiaalin tuntua ja tekstuuria. Vastaajat kritisoivat KUVAN 2 suunnitelmassa, sitä että ensimmäinen kerros oli jätetty betoniseksi. Puisen julkisivun ainoana ongelmana nähtiin likaantuminen ja pitkäaikaiskestävyys. Vastaajat toivoivat myös, etteivät uudet korjaukset olisi arkkitehtuuriltaan vain ”puisia betonitaloja” eli uuden verhoilun lisäksi arkkitehtuuria tulisi muillakin keinoin päivittää.

Lisäkerrosrakentaminen

Lisäkerroksen toteutusmuotona sisäänvedetty ratkaisu sai vastaajilta myönteistä palautetta, kun taas kuvasarjan KUVAN 3 suunnitteluratkaisussa esiintynyt 1,5:n lisäkerroksen korotus jakoi enemmän mielipiteitä, mutta mahdollistaisi yhteiskäyttöiloihin sopivan kattoterassin toteuttamisen. Sisäänvedetty lisäkerros muuttaa rakennuksen yleisilmettä vähentäen arkkitehtuurin ”tylsyyttä” ja ”laatikkomaisuutta”. KUVAN 5 kattorakenteeseen upotettu korotus koettiin myös onnistuneeksi. KUVAN 6 saaman palautteen perusteella voidaan todeta vastaajien suhtautuvan pääosin kielteisesti lisäosaan, joka erottuu arkkitehtuuriltaan voimakkaasti alkuperäisestä rakennuksesta eli luo selkeän eron uuden ja vanhan välille. Sisäänvedetyt arkkitehtuuriin istuvat lisäkerrokset ja kattorakenteeseen upotettu lisäkerros ovat asukkaiden vastaanoton kannalta varmimpia vaihtoehtoja, sillä ne koettiin onnistuneiksi, eivätkä ne jakaneet juuri mielipiteitä.

Kattomuodon vaihtaminen

Kattomuodon vaihtaminen oli kyselyn mukaan toimiva tapa piristää rakennuksen ulkomuotoa. Kuvasarjan KUVAN 5 saaman palautteen perusteella vastaajat pitivät harjakattoisesta ratkaisusta ja siihen upotetusta lisäkerroksesta. Harjakaton koettiin tuovan rakennukseen arvokkuutta ja vähentävän arkkitehtuurin laatikkomaisuutta. Kattorakenteeseen upotettu lisäkerros mahdollistaa korottamisen siten että rakennus pysyy sopusuhteisena, eikä näytä liian korkealta. Vastaajat pitivät myös KUVAN 6 rakennuksen lapokatosta, vaikkakin sitä oli kuvakulman vuoksi hieman vaikea havaita. Rakennuksen lähtötilanteen tasakattoisuus koettiin riskirakenteeksi ja arkkitehtonisesti epämiellyttäväksi. Vastausten perusteella asukkaat suhtautuvat myönteisesti tasakattoisen kerrostalon kattomuodon muokkaamiseen ja kokevat sen parannuksena sekä rakennuksen visuaaliseen ilmeeseen että tekniseen kestävyYTEEN. Vastaajat pitivät arvosanojen mukaan kuvasarjan harjakattoista suunnitelmaa (KUVA 5) parhaana korjausvaihtoehtona.

Uudet parvekkeet / lasitus

Kuvasarjassa lähtötilanteen betonikerrostalon parvekelasituksen puute keräsi vastaajilta reilusti kritiikkiä. Vastaajista rakennuksen parvekkeet olivat kuitenkin riittävän tilavat, joten jo lasituksen lisääminen parvekkeisiin paransi vastaajien asennoitumista rakennusta kohtaan merkittävästi.

Suomen uudet palomääräykset mahdollistavat puunkäytön parvekeratkaisuissa. Puun mahdollistaa monimuotoisten parvekeratkaisujen toteuttamisen, jonka mahdollisuuksia esitettiin kuvasarjan KUVASSA 3. Lähtötilanteen lähiökerrostalon ”tylsää” arkkitehtuuria elävöitettiin kuvasarjan KUVAN 3 korjaussuunnitelmassa parvekkeiden epäsymmetrisellä asemoinnilla, joka myös naamioi rakennuksen vanhan muotokielen taakseen. Julkisivulle leikkisästi sijoitetut parvekkeet jakoivat kuitenkin vahvasti mielipiteitä. Myönteisesti suhtautuvat kokevat leikkisän parvekeratkaisun olevan mielikuvituksellinen ja miellyttävä, kun taas kielteisesti ratkaisuun asennoituvat pitävät parvekkeita sekavina ja kritisoivat parvekkeiden lasituksen puutetta. Parvekelasitusta voidaan vastausten mukaan pitää lähes välttämättömyytenä parvekkeita suunniteltaessa. Vastauksissa nousi myös esiin, että parvekkeiden koossa tulisi olla tasapuolisuutta ja parvekkeilla olla yksityisyyttä (suojaa muiden asukkaiden katseilta).

Parvekeratkaisuilla vanhan rakennuksen arkkitehtuurille voidaan antaa uutta eloa, mutta suunnitteluratkaisuissa tulee aina laittaa asukkaiden tarpeet etusijalle. Kuvasarjan KUVAN 6 korjaussuunnitelmassa rakennuksen lisäosaan tehtiin ranskalaiset parvekkeet, jotka keräsivät vastaajilta runsaasti kritiikkiä pienen kokonsa vuoksi. Vastaajilta saaman palautteen perusteella uudistettuun osaan tulisi aina toteuttaa riittävän suuret ja lasitetut parvekkeet, Osa vastaajista toki koki ranskalaisten parvekkeiden tuovan vaihtelua arkkitehtuuriin.

Vastausten perusteella parvekkeiden tulee olla tilavia ja lasitettuja, ja niissä tulee olla yksityisyyttä. Asukkaat ovat myös avoimia uusille parvekeratkaisuille, kunhan edellä mainitut ehdot täyttyvät. Ranskalaisiparvekkeita ei tule siis suunnitella ensisijaisesti uusiin lisäkerroksiin.

Hissin lisäys

Vastaajista lisäkerrosrakennettaessa rakennukseen tulee lisätä hissi. Mielipide nousi vastauksissa selkeästi esiin ja monelle vastaajalle hissin lisäys on suurin lisäkerrosrakentamisesta saatu hyöty. Uusi hissi voidaan toteuttaa, joko kokonaan rakennuksen vanhan massan ulkopuolelle tai osittain rakennukseen upotettuna ratkaisuna. Vastaajilta

saadun palautteen perusteella osittain rakennusmassaan upotettu ja piilotettu hissiratkaisu koetaan mieluisana. KUVAN 4 rakennuksen julkisivusta ulokkeeksi asennettuja hissejä pidettiin liian vallitsevina, joskin parannuksena rakennuksen alkuperäiseen ilmeeseen. Hissin avulla rakennuksen ulkonäköön saadaan vaihtelevuutta, mutta vastausten perusteella hissiä ei tule korostaa liikaa vaan sen sovittaminen yhtenäiseen julkisivuun on tärkeintä.

Kuvasarjan havaintona nähdään asukkaiden lähiötalosta nostettujen ongelmien olevan parannettavissa tai kokonaan korjattavissa puisen julkisivukorjaus- ja lisäkerrosrakentamisen keinoin. Kuvasarjan havainnoista nähdään, millaisia suunnitteluratkaisuja asukkaat arvostavat ja mihin korjauksessa tulee erityisesti kiinnittää huomiota. Kyselyssä saatuja tuloksia voidaan käyttää suunnittelun apukeinona lähiökerrostalon korjausta suunniteltaessa.

7. YHTEENVETO

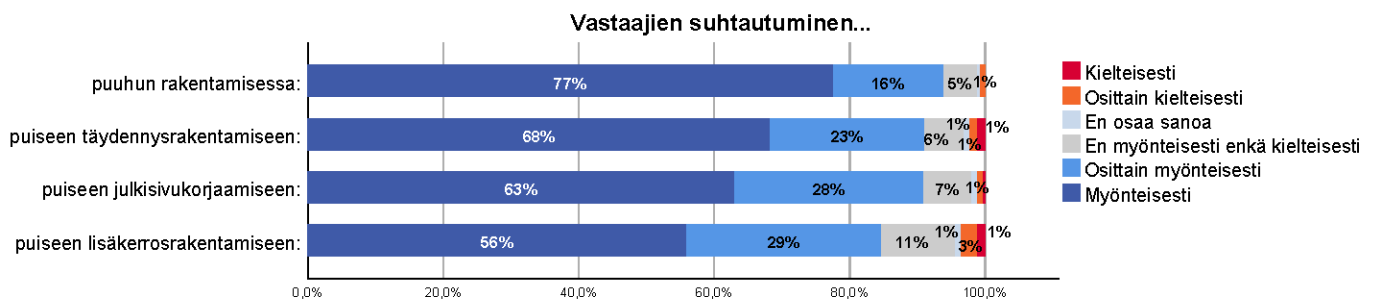
Kyselystä saatujen tulosten perusteella vastaajat suhtautuvat myönteisesti lähiöiden kehittämiseen puisen korjaus- ja lisärakentamisen keinoin. Yleisestikin asenteet puuta kohtaan rakentamisessa ovat myönteisiä ja puu koetaan ekologisena vaihtoehtona rakentamisessa. Puuhun liittyvät myönteiset ja kielteiset olettamukset kertovat, millainen mielikuva materiaalilla on tällä hetkellä asukkaiden keskuudessa. Työssä saatiin selville asukkaiden asuinalueissa ja rakennuksissa arvostamia piirteitä, joiden avulla tiedämme mihin suuntaan asuinalueita tulee kehittää. Yhteenvedon lopussa käydään tarkemmin läpi, mitä kyselyn tuloksista voidaan päätellä.

Lähiömäisen asuinalueen asukkaat suosivat matalaa ja väljää rakentamista ja pitävät puuta selkeästi miellyttävimpänä julkisivumateriaalina. Rakennuksen julkisivun asuinympäristön miellyttävyyteen vaikuttavista tekijöistä arkkitehtuuri, materiaali ja väriyty, asukkaat kokevat arkkitehtuurin vaikuttavan ympäristön miellyttävyyteen merkittävimmin. Väriytystä pidetään seuraavaksi tärkeimpänä ja merkityksettömimpänä asukkaat pitävät julkisivun materiaalia. Rakennusten väriytyksen tärkeys asukkaille nousi kyselyssä esiin useaan otteeseen. Väriyty jakaa vahvasti mielipiteitä, erityisesti tummat ja kontrastiset sävyt. Asuinympäristössä asukkaat arvostavat luonnonläheisyyttä ja toivovat kehitystä erityisesti lähiömäisten alueiden puistojen ja pihojen suunnitteluun. Piha-alueille halutaan kohtaamispaikkoja ja ajanvietto mahdollisuuksia. Asuinalueen lapsiystävällisyys koetaan tärkeäksi ja lapsille kaivataan lisää leikkipaikkoja. Joukkoliikenneasemien läheisyyden rauhallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen halutaan panostettavan aluetta kehitettäessä.

Vastaajien mielestä Suomen kaupungeissa voitaisiin rakentaa enemmän puusta, eikä puuta materiaalina nähdä sopimattomana kaupunkirakenteeseen. Puiset rakennukset ovat myös asukkaista yleisesti kauniimpia, ekologisempia ja sisäilmastoltaan terveellisempiä kuin muista materiaaleista tehdyt rakennukset. Puun vahvuutena nähdään sen kauneus, tunnelmallisuus, luonnollisuus, uusiutuvuus / ekologisuus, kotimaisuus ja perinteisyys. Puumateriaaliin liittyvät huolet koskevat lähinnä sen teknisiä ominaisuuksia. Puumateriaalin paloturvallisuus, pitkäaikaiskestävyys julkisivuissa ja huoltamisen tarve arveluttivat osaa vastaajista. Kyllästeaineiden käytön epäillään myös tekevän materiaalista epäekologisen. Puun teknisistä ominaisuuksista ja mahdollisuuksista haluttaisiin vastaajien keskuudessa tietää enemmän. Ehdotettaessa puisia rakenneratkaisuja tuleekin panostaa puun teknisistä ominaisuuksista tiedottamiseen. Asukkaat ovat tulosten perusteella puumateriaalin kannalla.

Asukkaiden suhtautuminen puista täydennysrakentamista kohtaan on myönteinen. Puukinmäen Eskolantiellä sijaitsevia puukerrostaloja käytettiin asukkaille esimerkkinä puudesta täydennysrakentamisesta. Vastaajat hyväksyisivät uudet Eskolantien kohteen tapaiset uudisrakennukset asuinalueelleen ja kokevat kohteiden parantaneen asuinympäristön laatua. Vastaajien ikä ja koulutustaso vaikutti jonkin verran Eskolantien kohteiden vastaanottoon. Korkeasti koulutetut ja nuoret vastaajat suhtautuvat kohteisiin hieman myönteisemmin. Erityisesti nuoret pitävät Eskolantien puukerrostalojen modernista arkkitehtuurista. Rakennusten arkkitehtuuri, tumma väritys ja voimakkaat keltaiset värikin-
tät jakavat vastaajien mielipiteitä. Eskolantien puukerrostalojen kokonaan lasitetut parvekkeet tekivät vastaajista parvekkeista sotkuisen näköiset. Eskolantien kohteiden saaman palautteen perusteella asukkaat kokevat puujulkisivuisten rakennusten sopivan lähiympäristöön

Yleisellä tasolla (ei suoraan Eskolantien puukerrostaloihin kohdennettuna) suhtautuminen puista täydennysrakentamista kohtaan on myös myönteistä ja vastaajat kokevat rakentamistavan lisäävän alueen houkuttelevuutta. Vastaajien mielipiteissä ei ole havaittavissa yleisellä tasolla samanlaisia eroja taustamuuttujien suhteen kuin Eskolantien puukerrostalon arvioissa, mikä korostaa asukkaiden hieman jakautunutta mielipidettä Eskolantien puukerrostalojen väritystä ja arkkitehtuuria kohtaan. Kuvassa 50. on yhteenveto vastaajien suhtautumisesta kyselyssä käsiteltyihin aihepiireihin: puu rakentamisessa, puinen täydennysrakentaminen, puinen julkisivukorjaaminen ja puinen lisäkerrosrakentaminen.

Kuva 50. Asukkaiden suhtautuminen puuhun rakentamisessa, puiseen täydennysrakentamiseen, puiseen lisäkerrosrakentamiseen ja puiseen lisäkerrosrakentamiseen.

Vastaajat suhtautuvat kyselyn kuvasarjan pohjalta myönteisesti puiseen julkisivukorjaamiseen ja lisäkerrosrakentamiseen. Myönteisintä suhtautuminen on nuorten ja korkeasti koulutettujen keskuudessa. Vastaajat uskovat puiseen julkisivukorjaamiseen ja lisäkerrosrakentamiseen lisäävän asuinalueiden houkuttelevuutta ja asukkaiden mielestä rakentamista voitaisiin toteuttaa heidän asuinalueelleen korjausikään tulleisiin kerrostaloihin.

Puisen julkisivukorjauksen koetaan tuovan lämpöä katukuvaan, mutta ongelmaksi nähdään julkisivupinnan pitkäaikaiskestävyys. Lisäkerrosrakentamisen taas koetaan taloudellisesti kannattavana tapana rahoittaa rakennuksen korjaus ja tuottaa lisäasuntoja alueelle. Lisäkerrosrakentamisen toivotaan kuitenkin kohdistuvan lähinnä matalampiin rakennuksiin, jotta rakennuskannasta ei synny liian korkeaa. Kerrostaloasunnon omistajat suhtautuvat yllättävänkin myönteisesti siihen, että heidän taloyhtiönsä päättäisi toteuttaa puisen julkisivukorjauksen ja lisäkerrosrakentamista. Lisäkerrosrakennettaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon ylimmän kerroksen asukkaat, jotka ovat maksaneet ylimmästä kerroksesta eivätkä halua menettää asemaansa. Ylimmän kerroksen menettäminen oli yleisin syy kriittiseen suhtautumiseen lisäkerrosrakentamista kohtaan kerrostaloasunnon omistajien keskuudessa.

Lisäkerrosrakentamisen potentiaalia korostavat vastaajien mielipiteet siitä, miten asuinalueelle tulisi toteuttaa lisäasuntoja. Suosituimpana keinona asuntojen lisäämiselle asukkaat pitävät lisäkerrosrakentamista yhdistettynä uusien täydennysrakennusten rakentamiseen. Seuraavaksi suosituimpana vastaajat pitävät lisäkerrosrakentamista yksistään. Vastaajista yli puolet näkee lisäkerrosrakentamisen osana uusien asuntojen toteuttamista. Vanhojen rakennusten purkaminen ja uusien tehokkaampien rakennusten rakentaminen tilalle tai vain uusien täydennysrakennusten rakentaminen vanhan rakennuskannan yhteyteen jäivät kyselyssä lisäasuntojen tuottamisen keinoina lisäkerrosrakentamisen suosion taakse. Avovastauksissa käy ilmi, että asukkaista rakennuskantaa tulisi enemmän korottaa kuin tiivistää, sillä ympäristön väljyys halutaan asuinympäristöissä säilyttää.

Kyselyn korjaussuunnitelma-kuvasarjasta nähtiin, mihin piirteisiin asukkaat kiinnittävät rakennuksissa huomiota. Perinteisen 60–70-luvun lähiökerrostalon ongelmiksi miellyttävän asuinympäristön kannalta vastaajat kokivat arkkitehtuurin tylsyyden / laatikkomaisuuden, sarjatuotantomaisuuden, paljaan betonipinnan, värityksen, kuluneen julkisivun, parvekelasituksen puutteen, tasakaton ja hissittömyyden. Puisen julkisivukorjaamisen ja lisäkerrosrakentamisen tuomien teknisten parannusten ohella asukkaiden rakennuksen ulkomuodossa ongelmallisiksi kokemia piirteitä pystytään ehostamaan ja asuinalueen muokkaamaan asukkaille viihtyisämmäksi. Työssä esitetyt kuvasarjan suunnitelmat olivat vastaajista selkeä parannus lähtötilanteen betoniseen kerrostaloon. Parhaiten kyselyssä pärjäsivät harjakattoinen korjausvaihtoehto, jossa toinen lisäkerroksista oli upotettukattorakenteeseen ja hissit olivat naamioitu osaksi rakennuksen julkisivua.

Puinen korottava korjaaminen ratkaisee vanhan betonirakennuksen ongelmat seuraavin keinoin. Puisen julkisivukorjauksen avulla asukkaiden epämiellyttäväksi kokema kulunut

betonipinta vaihdetaan puuksi, joka tutkitusti on asukkaista miellyttävin julkisivumateriaali. Maanpäällinen kellarikerros puupintaisena lisää pinnan tekstuuria ja tekee siitä asukkaille vähemmän luotaantyöntävän oloisen. Rakennuksen värit on myös mahdollista täysin uusia julkisivun korjaamisen yhteydessä. Lisäkerrosrakentamisen avulla rakennuksen ulkoinen ilme päivittyy ja rakennuksen kattomuotoa voidaan muokata. Harjakatto sai asukkailta suuren suosion, joten harjakattoisten korjaussuunnitelmien toteuttamista voidaan pitää perusteltuna. Asukkaat kokevat betonisten lähiökerrostalojen arkkitehtuurin laatikkomaiseksi ja tylsäksi; sitä pystytään parantamaan lisäkerroksen ja kattomuodon muuttamisen ohella hissien lisäyksellä ja uusien parvekkeiden asentamisella. Parvekkeita uusittaessa asukkaista on ensisijaisen tärkeää, että parvekkeet ovat riittävän tilavat ja lasitetut. Asukkaat pitävät hissien lisäystä yhtenä suurimmista eduista, joita korjaamisella saavutetaan.

Ympäristöystävällisten ratkaisujen noustessa pääosaan kaikessa mitä teemme on myös rakennusmateriaalin ekologisuuteen kiinnitettävä huomiota. Puu uusiutuvana ja hiilinieluna toimivana materiaalina tulee valjastaa lähiöiden korjausrakentamiseen, sillä suurta 60–70-luvulla rakennettua lähiökerrostalokantaa ei voida kestävän kehityksen kannalta ajatella kokonaisuudessaan purettavaksi. Puumateriaalin kyselyssä saama vastaanotto osoittaa, että asukkaat ovat valmiita uusiin asuin ympäristöihin, kunhan rakennusratkaisujen pitkäaikaiskestävyys ja paloturvallisuus ovat taattuina.

Kyselyn tulosten perustella voidaan päätellä puiselle julkisivukorjaukselle ja lisäkerrosrakentamiselle olevan kysyntää ja puisten uusien täydennysrakennusten olevan vastaajien silmissä hyväksyttävämpiä kuin muista materiaaleista tehtyjen täydennysrakennusten. Täydennysrakentamisessa tulisi olla maltillinen, sillä vastaajien suurin pelko on asuinalueiden liian tiiviiksi rakentaminen. Asukkaat arvostavat lähiöasuinalueessa väljyyttä ja luonnonläheisyyttä, joka on asuinalueella mahdollista säilyttää lisäkerrosrakentamiseksi. Asukkaat suosivat lisäksi matalaa rakennuskantaa, joten pientaloalueille ei tulisi laajentaa korkeaa täydennysrakentamista, joka vähentäisi alueen vetovoimaa vastaajien silmissä. Lisäkerrosrakentamisen tulee kohdistaa vanhaan matalaan kerrostalokantaan ja keskeisille sijainneille kerrostaloihin, joissa on siihen potentiaalia. Uusia täydennysrakennuksia voidaan asukkaiden palautteen perusteella toteuttaa myös keskeisille sijainneille, kuten joukkoliikenneliikenteen läheisyyteen. Vastaajat eivät halua täydennysrakentamisen vievän puistomaisilta ja luonnonmaisilta alueilta tilaa, minkä vuoksi lisäkerrosrakentaminen on monessa tilanteessa paras vaihtoehto asuntojen lisäämiselle

asuinalueella. Lisäkerrosrakentaminen vain korottaa rakennuskantaa, minkä vastaajat näkivät parempana vaihtoehtona uusiin täydennysrakennuksiin verrattuna. Rakennusta korjattaessa tulee piha-alueiden kehittämiseen myös panostaa, sillä asukkaat nostivat pihat vahvasti esiin puhuttaessa lähiömäisten asuinalueiden kehittämiskohteista.

Vastaajat eivät olleet tyytyväisiä perinteisten betonisten lähiökerrostalojen ilmeeseen ja olivat tyytyväisempiä kyselyn kuvasarjassa esitettyihin puisiin korjausvaihtoehtoihin. Eskolantien puukerrostalon ulkonäkö sai kyselyssä asukkailta myös positiivisen vastaanoton. Tuloksista voidaan päätellä vastaajien pitävän puuta lähiöympäristöön sopivana julkisivumateriaalina ja katsovan, että betonisia lähiökerrostaloja tulisi korjata juuri puisilla vaihtoehdoilla. Puisten vaihtoehtojen toteuttaminen parantaa rakennuksen teknisen ja toiminnallisen korjauksen lisäksi alueen viihtyisyyttä. Kyselyssä saadut havainnot asukkaiden mieltymyksistä rakennuksissa tulisi ottaa suunnittelun tueksi betonisen lähiökerrostalon korjaussuunnitelmaa laadittaessa, jotta asukkaiden vanhassa rakennuskannassa ongelmallisiksi kokemiin piirteisiin saadaan korjattaessa selkeä parannus.

Diplomityön tulosten perusteella asukkaat ovat valmiita puun laajamittaiselle käytölle lähiöiden kehittämisessä ja korjaamisessa. Asiasta viime kädessä päättävien eli asunnonomistajien myönteinen suhtautuminen puiseen julkisivukorjaukseen ja lisäkerrosrakentamiseen on rohkaiseva osoitus rakentamistavan valtavasta potentiaalista. Puurakentamisen suosio on tutkimuksen mukaan kiistaton.

LÄHTEET

- Ahokas S. (2013), Helsingin yleiskaava: Esikaupunkien asemaseutujen kehittämisen edellytykset, s. 38, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Saatavissa (16.10.2020): <http://kortteliprojekti.com/HELSINGIN-YLEISKAAVA-Esikaupunkien-aseanseutujen-kehittamisen-edellytykset.pdf>
- Balgård S. (1982), Täydennysrakentaminen puukaupungissa – Ympäristönanalyysimenetelmä sopeutuvan rakentamisen avuksi, Rakentaja Kustannus Oy, Helsinki 1982.
- Hirvonen J. (2011), Suvela tilastoissa ja asukkaiden kokemana, Aalto Print, TIEDE + TEKNOLOGIA 17/2011, Helsinki. Saatavissa (16.10.2020): <https://aalto.doc.aalto.fi/handle/123456789/5122>
- Iiramo M., Viljakainen M. (3/2015), Puu-lehti 3/2015, s. 26–33. Saatavissa (3.8.2020): <https://www.puuinfo.fi/articles/puu-lehti-32015>
- Karjalainen M. (2017), Puukerrostalojen asukas- ja rakennuttajakysely 2017, Loppuraportti.
- Karjalainen M. (2002), Suomalainen puukerrostalo puurakentamisen kehittämisen etulinjassa. Väitöskirja.
- Koiso-Kanttila, J. (2011) Puun mahdollisuudet lähiösaneerauksessa. Teoksessa: Soikkeli A. Puun mahdollisuudet lähiöiden korjauksissa. Oulu, Oulun yliopisto, arkkitehtuurin osasto, s. 6–7.
- KvantiMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto (2020), Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietovarasto. Saatavilla (25.10.2020): <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/ohjeet/kvantiohjeet.html>
- Kvartti (2020), Kaupunkitiedon verkkolehti. Saatavissa (16.10.2020): <https://www.kvartti.fi/en/node/791>
- Lamassaari L. (1998), Materiaalit puhuvat. Rakennusaineiden merkitys- ja tunnelmasisällöt sekä havaintoja oululaisten materiaali suhteesta. Diplomityö
- Lukkarinen S., Kärki A., Saari A., Junnonen J-M., Aalto-yliopisto (2011), Lisärakentaminen osana korjausrakentamishanketta, Ympäristöministeriön raportteja 27/2011, Ympäristöministeriö, Rakennetun ympäristön osasto, Helsinki 2011, s.11. Saatavissa (25.10.2020): https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10138/41468/YMra27_2011_Lisarakentaminen_osana_korjausrakentamishanketta.pdf?sequence=2
- Lähiötalon korjaus ja lisäkerrosrakentaminen (22.7.2020), Puuinfo Oy, Verkkosivu, Saatavissa (29.9.2020): <https://puuinfo.fi/rakenteet/lahiotalon-korjaus-ja-taydennysrakentaminen/>
- Postinumeroalueittainen avoin tieto, Tilastokeskus, Verkkosivu, Saatavissa (27.7.2020): <http://www.stat.fi/org/avoindata/paikkatietoaineistot/paavo.html>

Seppälä M-L., Lehtonen H., Tihlman T., (1990), Suomen lähiöt: Kyselytutkimus 1950–1980-luvuilla rakennetuista lähiöistä, Ympäristöministeriö, Helsinki 1990.

Suikkari R., Reinikainen K., Sulkala T. (2005), Asuinympäristön laatu uusien asukkaiden silmin – haastattelututkimus Lehtovuoren asuinalueella, VäliRaportti 2005, Oulun yliopisto, Arkkitehtuurin osasto, Puustudio, Oulu 2005.

Tilastojen ABC, Tilastokeskus, Verkkosivu, Saatavissa (20.10.2020): https://tilastokoulu.stat.fi/verkkokoulu_v2.xql?course_id=tkoulu_tkt&lesson_id=4&subject_id=0&page_type=sisalto

Toivola C. (2013), Helsingin yleiskaava: Uudistava täydentäminen – purkava saneeraus, s. 5, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Saatavissa (20.10.2020): https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Paatokset/2013/Ksv_2013-12-03_Kslk_33_Pk/18FB669B-9C2D-4CFC-B3F5-86B3D4243936/Liite.pdf

Valli R., Aaltola J. (2015), Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloitteleville tutkijoille. PS-kustannus.

Viljakainen M. (2011) Puun kilpailukyky lähiötalojen korjaamisessa. Teoksessa: Soikkeli A. Puun mahdollisuudet lähiöiden korjauksissa. Oulu, Oulun yliopisto, arkkitehtuurin osasto, s. 14.

KUVALÄHTEET

Kansikuva. PxHere. Kansikuva. Saatavissa (15.10.2020): <https://pxhere.com/en/photo/695366>

Kuva 1. Karttadata haettu: Paituli, paikkatietoaineistojen latauspalvelu. Saatavissa (26.10.2020): <https://avaa.tdata.fi/web/paituli/latauspalvelu>

Kuva 2. Saatavissa (26.10.2020): <https://fi.wikipedia.org/wiki/Pukinm%C3%A4ki#/media/Tiedosto:Pukinm%C3%A4ki-Bocksbacka.sijainti-l%C3%A4ge.svg>

Kuva 3. Karttadata haettu: Paituli, paikkatietoaineistojen latauspalvelu. Saatavissa (26.10.2020): <https://avaa.tdata.fi/web/paituli/latauspalvelu>

Kuva 4. Helsingin ortoilmakuva 1969, 2008, 2009, 2015. (Kuva 4.) Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala, Palvelut ja luvat, Kaupunkimittauspalvelut. Verkkosivu, Saatavissa (1.9.2020): <https://kartta.hel.fi/>

LIITTEET

Saatekirjelmä, postitus 18.5.2020

Kyselylomake

Kyselylomakkeen kuvaliite

Saatekirjelmä, postitus 10.6.2020 (karhuamiskierros)

Vastausten perusjakaumat

Puuta näkyvissä -asukaskysely

Arvoisa asukas!

Asuinalueenne on valittu Puuta näkyvissä -tutkimuksen kohteeksi, jossa tavoitteena on selvittää puisen täydennysrakentamisen mahdollisuuksia asuin ympäristöjen kehittämisessä. Haluamme saada selville mielestänne onnistuneen asuin ympäristön piirteitä ja kuulla Teidän mielipiteenne puun käytöstä rakentamisessa. Haluamme kehittää lähiöiden ja kaupunkien asuin ympäristöä ja tässä **tarvitsemme Teidän apuanne!**

Ohessa Teille vastattavaksi kyselylomake, jossa esitetään kysymyksiä asuinalueestanne, asuinalueenne puukerrostalo kohteista ja puurakentamista yleisesti. Kyselylomakkeen arvioitu **täyttämisaika on noin 20 minuuttia**. Arviointikriteereinä kyselyssä ovat muun muassa suunnitteluratkaisujen hyväksyttävyyden, miellyttävyyden ja vaikutus asuinalueenne houkuttelevuuteen. Vastaukset käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisesti, eikä tuloksista voi tunnistaa yksittäisiä vastaajia.

Tämä asukaskysely on jaettu satunnaisotannalla Pukimäen – Savelan postinumeroalueelle 00720 (Osoitelähde: Väestötietojärjestelmä, Digi- ja väestötietovirasto, PL 123, 00531 HELSINKI). Asukaskysely on osa Tampereen yliopistossa tehtävää Puuta näkyvissä -tutkimusta, jonka rahoittaa ympäristöministeriö. Asukaskyselyn suorittaa Tampereen yliopiston arkkitehtuurin yksikön tutkimusapulainen Lauri Metsäranta [redacted] yliopistotutkija dosentti Markku Norvasuon johdolla. Kyselyn tulokset tullaan esittämään tilastollisina yhteenvetoina osana Puuta näkyvissä -tutkimusprojektia.

Asukkaat ovat asuin ympäristönsä parhaita asiantuntijoita. **Tämän vuoksi toivomme, että käyttäisitte hetken aikanne vastaamalla tähän asukaskyselyyn.** Teillä on nyt ainutlaatuinen mahdollisuus vaikuttaa kaupunkien ja asuinalueiden rakentamiskehitykseen!

Pyydämme Teitä palauttamaan täytetyn vastauslomakkeen 1.6.2020 mennessä, kyselyn mukana tullessa palautuskuoressa (palautuskuoren postimaksu on valmiiksi maksettu). Voitte tehdä kyselyn vaihtoehtoisesti verkossa osoitteessa: [redacted]. Myös oikealla oleva QR-koodi on linkki verkkokyselyyn.

Kiitokset yhteistyöstä jo etukäteen!

Markku Norvasuo
yliopistotutkija, dosentti,
Tampereen yliopisto,
arkkitehtuurin yksikkö

Lauri Metsäranta
tutkimusapulainen, tekniikan kandidaatti,
Tampereen yliopisto,
arkkitehtuurin yksikkö

Vastatkaa seuraaviin kysymyksiin **rastittamalla** vain yksi **ruutu** , joka kuvaa mielestänne sopivinta vaihtoehtoa, ja **sanallisesti**, mikäli sitä varten on jätetty tila. Tarvittaessa voitte jatkaa sanallista vastausta vastauslomakkeen tyhjälle takasivulle.

I. TAUSTATIEDOT

1. Vastauspäivämäärä: _____, _____, 2020

2. Sukupuoleni on:

- ₁ Nainen
₂ Mies
₃ Muu

3. Ikäni on: _____ vuotta

4. Koulutustaso

- ₁ Perusaste (perus-/ kansakoulu)
₂ Keskiaste (lukio-/ ammattikoulu)
₃ Korkea-aste (yliopisto / ammattikorkeakoulu)
₄ En osaa sanoa

5. Asunnossa asuvien henkilöiden lukumäärä:

_____ aikuista ja _____ lasta (alle 18-vuotias)

6. Mikä on asuntonne omistusmuoto?

- ₁ Vuokra-asunto
₂ Omistusasunto
₃ Asumisoikeusasunto
₄ Jokin muu, mikä? _____

7. Milloin muutitte Pukinmäkeen? (numeroina)

_____ (vuosi, kuukausi)

8. Millaisessa rakennuksessa asutte?

- ₁ Kerrostalossa
₂ Rivitalossa
₃ Paritalossa
₄ Omakotitalossa
₅ Jossain muussa, missä? _____

Puisella rakennuksella tarkoitetaan kyselyssä rakennusta, jonka ulkoisesta olemuksesta suurin osa on puuta eli jonka julkisivu on puuta.

9. Onko asuinrakennuksenne puinen rakennus?

- ₁ Kyllä
₂ Osittain on
₃ Ei ole ₄ En osaa sanoa

10. Oletteko aiemmin asunut puisessa rakennuksessa?

- ₁ Olen
₂ En ole ₃ En osaa sanoa

Oma asuinalue

Asuinalueella tarkoitetaan kyselyssä Pukinmäen aluetta ja erityisesti oman asuntonne lähiympäristöä.

11. Mitä mieltä olette...

	Erittäin tyytyväinen	Tyytyväinen	En tyytyväinen enkä tyytymätön	Tyytymätön	Erittäin tyytymätön	En osaa sanoa
a) asuinalueestanne?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₆
b) asuntonne laadusta?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₆
c) asuntonne hinta- / vuokratasosta?	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₆

12. Mikä asia vaikutti merkittävimmin nykyisen asuinalueenne valintaan? _____

13. Oletteko suunnitellut muuttavanne pois tältä asuinalueelta?

- a) ₁ Kyllä olen ₂ En ole ₃ En osaa sanoa

b) Jos vastasitte suunnittelevanne muuttoa: Miksi haluaisitte muuttaa? Ja minne? _____

II. PUU RAKENTAMISESSA

14. Miten suhtaudutte puun käyttöön rakentamisessa?

- ₁ Myönteisesti
₂ Osittain myönteisesti
₃ En myönteisesti enkä kielteisesti
₄ Osittain kielteisesti
₅ Kielteisesti ₆ En osaa sanoa

15. Onko puun käyttö rakentamisessa mielestänne...

- ₁ Ekologista
₂ Jokseenkin ekologista
₃ Ei ekologista eikä epäekologista
₄ Jokseenkin epäekologista
₅ Epäekologista ₆ En osaa sanoa

16. Perustelkaa halutessanne kysymysten 14. ja 15. vastauksianne _____

17. Mitä mieltä olette seuraavista väittämistä? Vastatkaa oman näkemyksenne mukaan.

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
a) Suomen kaupungeissa tulisi rakentaa enemmän puusta	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₆
b) Kivirakenteet (tiili, betoni, rappaus) sopivat materiaaleina paremmin kaupunkiin kuin puu	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₆
c) Puukerrostalojen paloturvallisuus arveluttaa	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₆
d) Puu on hinnaltaan kilpailukykyinen rakennusmateriaali	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₆
e) Puiset rakennukset ovat yleensä kauniimpia kuin muista materiaaleista tehdyt rakennukset	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₆
f) Puiset rakennukset ovat yleensä ekologisempia kuin muista materiaaleista tehdyt rakennukset	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₆
g) Puisissa rakennuksissa on yleensä terveellisempi sisäilma kuin muista materiaaleista tehdyissä rakennuksissa	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₆

III. ASUINYMPÄRISTÖ

18. Asuisitteko mieluiten asuinalueella, jonka rakennukset ovat:

- ₁ 1-2 kerroksisia ₆ En osaa sanoa
₂ 3-4 kerroksisia
₃ 5-6 kerroksisia
₄ Yli 6 kerroksisia
₅ Kerroskorkeudella ei ole merkitystä

19. Asuisitteko mieluiten asuinalueella, jonka rakennusten julkisivut ovat:

- ₁ Betonia ₅ Kiveä
₂ Tiiltä ₆ Terästä
₃ Puuta ₇ Keraamista laattaa
₄ Rappausta ₈ En osaa sanoa
₉ Julkisivumateriaaleilla ei ole merkitystä
₁₀ Jotain muuta, mitä? _____

20. Asuisitteko mieluiten asuinalueella, jonka rakennukset sijoittuvat tontilla:

- ₁ Kadun läheisyyteen
₂ Tontin keskiosaan
₃ Rakennusten tontille sijoittumisella ei ole merkitystä
₄ En osaa sanoa

21. Asuisitteko mieluiten asuinalueella, jonne rakennukset on rakennettu:

- ₁ Tiiviisti
₂ Väljästi
₃ Rakennusten toisiaan nähden sijoittumisella ei ole merkitystä
₄ En osaa sanoa

22. Kumpi seuraavista tekijöistä rakennuksen julkisivussa on mielestänne merkittävämpi miellyttävän asuinympäristön kannalta? Rastittakaa sanapareista mielestänne merkittävämpi.

Julkisivun arkkitehtuurilla tarkoitetaan tässä kysymyksessä lähinnä: rakennuksen ulkomuotoa, ikkunoiden ja parvekkeiden sijoittelua ja julkisivun yksityiskohtia.

- a) ₁ Julkisivun materiaali **vai** ₂ Julkisivun väritys
b) ₁ Julkisivun materiaali **vai** ₂ Julkisivun arkkitehtuuri
c) ₁ Julkisivun väritys **vai** ₂ Julkisivun arkkitehtuuri

IV. TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

Täydennysrakentamisella tarkoitetaan rakentamista, joka sijoittuu jo olemassa olevien rakennusten sekaan, minkä ansiosta kaupunkirakenne tiivistyy ja alueelle saadaan enemmän asukkaita. Täydennysrakentamista on myös lisäkerrosten rakentaminen vanhojen rakennusten päälle, minkä avulla asuinalueelle saadaan lisää asuntoja.

Eskolantien puukerrostalot

Pukinmäen Eskolantielle rakennettiin neljä puukerrostaloa vuonna 2015. Eskolantien puukerrostalot ovat kyselyssä esimerkkikohteena täydennysrakentamisesta, jonka avulla kaupunkirakennetta on tiivistetty.

Katsokaa kuvat kohteesta kyselyn lopussa olevasta liitteestä. Seuraavat kysymykset 23.-29. käsittelevät, mitä ajatuksia nämä kerrostalot Teissä herättävät.

23. Tunnistatteko tai oletteko huomioineet nämä Eskolantien puukerrostalot?

- ₁ Kyllä ₂ En ₃ En osaa sanoa

24. Asutteko näissä Eskolantien puukerrostaloissa?

- ₁ Kyllä ₂ En ₃ En osaa sanoa

25. Oletteko asuneet Pukinmäen alueella ennen Eskolantien puukerrostalojen valmistumista?

- ₁ Kyllä ₂ En ₃ En osaa sanoa

26. Vastatkaa seuraaviin Eskolantien puukerrostaloihin liittyviin kysymyksiin:

(Mikäli ette tunnista neet Eskolantien kerrostaloja vastatkaa kysymyksiin liitteessä olevien kuvien perusteella.)

a) Miten mielestänne Eskolantien puukerrostalot sopivat asuinalueelle?

- ₁ Erittäin hyvin
₂ Hyvin
₃ Ei hyvin eikä huonosti
₄ Huonosti
₅ Erittäin huonosti ₆ En osaa sanoa

c) Hyväksyisittekö Eskolantien puukerrostalojen tapaisen uuden puisen täydennysrakentamisen asuinalueellanne?

- ₁ Hyväksyisin
₂ Osittain hyväksyisin
₃ Toisaalta hyväksyisin, toisaalta en hyväksyisi
₄ Osittain en hyväksyisi
₅ En hyväksyisi ₆ En osaa sanoa

b) Mitä mieltä olette Eskolantien puukerrostalojen arkkitehtuurista?

- ₁ Erittäin tyytyväinen
₂ Tyytyväinen
₃ En tyytyväinen enkä tyytymätön
₄ Tyytymätön
₅ Erittäin tyytymätön ₆ En osaa sanoa

d) Eskolantien puukerrostalokohteet ovat saaneet mielipiteenne puurakentamista kohtaan muuttumaan:

- ₁ Myönteiseksi
₂ Osittain myönteiseksi
₃ Ei myönteiseksi eikä kielteiseksi
₄ Osittain kielteiseksi
₅ Kielteiseksi ₆ En osaa sanoa

Mikäli ette ole asunut alueella ennen puukerrostalojen valmistumista siirtykää kysymykseen 28.

27. Eskolantien puukerrostalojen vaikutus Pukinmäen asuin ympäristön laatuun (verrattuna asuin ympäristön laatuun ennen niiden rakentamista) on ollut:

- ₁ Myönteinen
₂ Osittain myönteinen
₃ Ei myönteinen eikä kielteinen
₄ Osittain kielteinen
₅ Kielteinen ₆ En osaa sanoa

28. Tarkentakaa halutessanne, mikä on mielestänne Eskolantien puukerrostaloissa erityisen onnistunutta?

29. Tarkentakaa halutessanne, mikä on mielestänne Eskolantien puukerrostaloissa erityisen epäonnistunutta?

30. Miten yleisesti ottaen suhtaudutte puiseen täydennysrakentamiseen?

- ₁ Myönteisesti
₂ Osittain myönteisesti
₃ En myönteisesti enkä kielteisesti
₄ Osittain kielteisesti
₅ Kielteisesti ₆ En osaa sanoa

31. Miten mielestänne puukerrostalot yleisesti ottaen vaikuttavat asuinalueiden houkuttelevuuteen?

- ₁ Lisäävät alueen houkuttelevuutta
₂ Eivät vaikuta alueen houkuttelevuuteen
₃ Vähentävät alueen houkuttelevuutta
₄ En osaa sanoa

Julkisivukorjaus ja lisäkerrosrakentaminen

Puujulkisaneerauksella tarkoitetaan julkisivun korjaamista, jonka yhteydessä julkisivupinta vaihdetaan puiseksi ja lämmöneristeet energiatehokkaammaksi. Lisäkerrosrakentamisella eli rakennuksen korottamisella yhdellä tai kahdella kerroksella saadaan myytäviä asuineliöitä, joiden avulla voidaan rahoittaa mahdollisesti koko julkisivukorjaus.

Lisäkerroksen ja julkisivukorjauksen yhteydessä rakennukseen voidaan lisätä hissi ja asentaa uusi vesikatto, minkä avulla myös rakennuksen ulkonäkö on mahdollista päivittää miellyttävämmäksi.

Puu on joustava ja kevyt rakennusmateriaali, joten se mahdollistaa hyvin monimuotoisten suunnitteluratkaisujen käytön lisäkerrosrakentamisessa ja julkisivusaneerauksessa. **Liitteessä on kuvasarja** erilaisista suunnitteluratkaisusta, joilla lisäkerrosrakentamista ja julkisivukorjausta voitaisiin toteuttaa betonipintaiseen lähiökerrostaloon. **Kuva 1. on rakennus ennen korjaustoimenpidettä. Kuvat 2.-6. ovat mahdollisia julkisivukorjauksen ja lisäkerrosrakentamisen toteutuksia.**

32. Arvioikaa rakennuksen miellyttävyyttä ja suhtautumisestanne rakennukseen. Katsokaa kuvasarja julkisivukorjauksista ja lisäkerrosrakentamisesta kyselyn lopussa olevasta liitteestä. **Antakaa kouluarvosana (4, 5, 6...10) kunkin kuvan rakennukselle** (esimerkiksi: Arvosana 9). Antakaa halutessanne sanallinen arvio rakennuksen onnistuneista ja epäonnistuneista piirteistä.

Arvosana-asteikon ääripäät

4 = Rakennuksen ulkomuoto **ei miellytä** ja **suhtaudun kielteisesti** tämän tapaiseen rakennukseen.

10 = Rakennuksen ulkomuoto on **miellyttävä** ja **suhtaudun myönteisesti** tämän tapaiseen rakennukseen.

Kuva 1. Alkuperäinen betonipintainen lähiökerrostalo

Arvosana: _____ Sanallinen arvio: _____

Kuva 2. Puuverhous ja 1-lisäkerros

Arvosana: _____ Sanallinen arvio: _____

Kuva 3. Puuverhous ja 1,5-lisäkerrosta

Arvosana: _____ Sanallinen arvio: _____

Kuva 4. Puuverhous, 2-lisäkerrosta ja uudet hissit

Arvosana: _____ Sanallinen arvio: _____

Kuva 5. Puuverhous, 2-lisäkerrosta ja uudet hissit

Arvosana: _____ Sanallinen arvio: _____

Kuva 6. Puuverhous, 2-lisäkerrosta ja uudet hissit

Arvosana: _____ Sanallinen arvio: _____

33. Miten suhtaudutte puiseen julkisivukorjaamiseen?

- ₁ Myönteisesti
₂ Osittain myönteisesti
₃ En myönteisesti enkä kielteisesti
₄ Osittain kielteisesti
₅ Kielteisesti ₆ En osaa sanoa

34. Miten suhtaudutte puiseen lisäkerrosrakentamiseen?

- ₁ Myönteisesti
₂ Osittain myönteisesti
₃ En myönteisesti enkä kielteisesti
₄ Osittain kielteisesti
₅ Kielteisesti ₆ En osaa sanoa

35. Perustelkaa halutessanne kysymysten 33. ja 34. vastauksianne _____

36. Mitä mieltä olette seuraavista väittämistä? Vastatkaa oman näkemyksenne mukaan.

a) Puisia julkisivukorjauksia ja lisäkerrosrakentamista voitaisiin toteuttaa asuinalueelleni.

- ₁ Täysin samaa mieltä
₂ Osittain samaa mieltä
₃ Ei samaa eikä eri mieltä
₄ Osittain eri mieltä
₅ Täysin eri mieltä ₆ En osaa sanoa

c) Julkisivukorjausten ja lisäkerrosrakentamisen materiaalilla ei ole merkitystä, kunhan rakennukset näyttävät kauniilta.

- ₁ Täysin samaa mieltä
₂ Osittain samaa mieltä
₃ Ei samaa eikä eri mieltä
₄ Osittain eri mieltä
₅ Täysin eri mieltä ₆ En osaa sanoa

b) Julkisivukorjaukset ja lisäkerrosrakentaminen tulisi toteuttaa enemmän puusta kuin muista materiaaleista.

- ₁ Täysin samaa mieltä
₂ Osittain samaa mieltä
₃ Ei samaa eikä eri mieltä
₄ Osittain eri mieltä
₅ Täysin eri mieltä ₆ En osaa sanoa

d) Korjausikään tullessiin lähiökerrostaloihin voidaan tehdä puisia julkisivukorjauksia ja lisäkerrosrakentamista.

- ₁ Täysin samaa mieltä
₂ Osittain samaa mieltä
₃ Ei samaa eikä eri mieltä
₄ Osittain eri mieltä
₅ Täysin eri mieltä ₆ En osaa sanoa

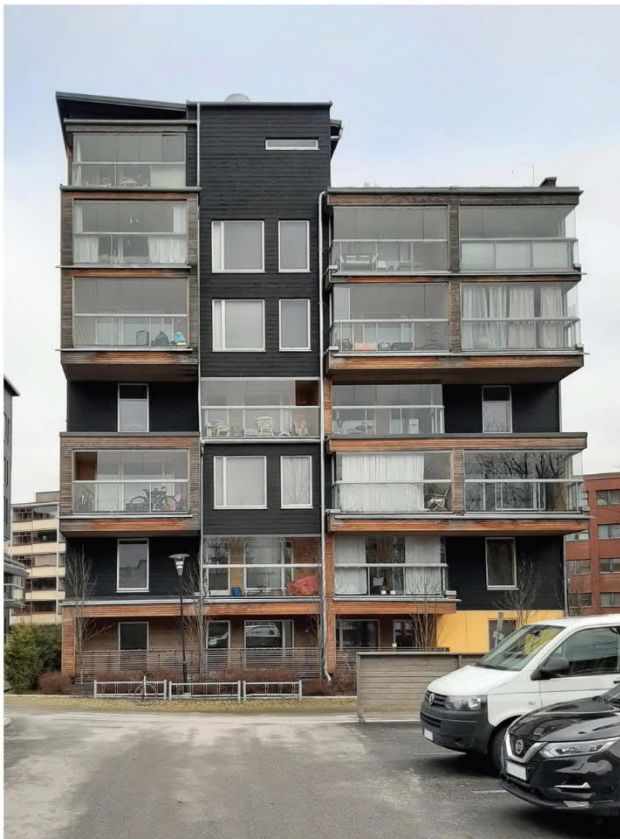
37. Mikäli asuinalueellenne päätetään lisätä asuntoja se tulisi toteuttaa:

- ₁ Lisäkerrosrakentamisella
₂ Uusia täydennysrakennuksia rakentamalla
₃ Lisäkerrosrakentamisella ja uusien täydennysrakennuksien rakentamalla
₄ Purkamalla vanhoja rakennuksia ja rakentamalla uusia tehokkaampia rakennuksia tilalle
₅ En osaa sanoa

38. Miten mielestänne puinen julkisivukorjaaminen ja lisäkerrosrakentaminen vaikuttavat asuinalueiden houkuttelevuuteen?

- ₁ Lisäävät alueen houkuttelevuutta
₂ Eivät vaikuta alueen houkuttelevuuteen
₃ Vähentävät alueen houkuttelevuutta
₄ En osaa sanoa

ESKOLANTIEN PUUKERROSTALOT

JULKISIVUKORJAUS JA LISÄKERROSRAKENTAMINEN

Kuva 1. Alkuperäinen betonipintainen lähiökerrostalo

Kuva 2. Puuverhous ja 1-lisäkerros

Kuva 3. Puuverhous ja 1,5-lisäkerrosta

Kuva 4. Puuverhous, 2-lisäkerrosta ja uudet hissit

Kuva 5. Puuverhous, 2-lisäkerrosta ja uudet hissit

Kuva 6. Puuverhous, 2-lisäkerrosta ja uudet hissit

Puuta näkyvissä -asukaskysely

Arvoisa asukas!

Asuntoonne saapui postissa noin kolme viikkoa sitten kyselylomake, jossa esitettiin kysymyksiä puisesta täydennysrakentamisesta ja asuinympäristöstänne.

Oletteko ehtineet vastata asukaskyselyymme ja palauttaa sen, tai vaihtoehtoisesti vastannut kyselyyn internetissä? Jos olette jo vastannut, tämä muistutus on aiheeton ja kiitämme lämpimästi!

Olemme saaneet erittäin laadukkaita vastauksia ja toivomme että vielä **Tekin jakaisitte arvokkaan mielipiteenne!** Pyydämme siis kohteliaimmin Teitä täyttämään kyselylomakkeemme, sillä olemme kiinnostuneet näkemyksestänne tulevaisuuden rakennusympäristön parantamiseksi ja puurakentamisen kehittämiseksi. Pahoittelemme myös ensimmäisen postituksen hieman lyhyttä vastausaikaa.

Toivomme edelleen uusia vastauksia ja olemme jatkaneet kyselyn vastausaikaa.

Voitte vastata jo aiemmin postitettuun asukaskyselylomakkeeseen tai vastata ohessa olevaan kyselylomakkeeseen. Vaihtoehtona on myös vastata kyselyyn osoitteessa: [REDACTED]

Myös oikealla oleva QR-koodi on linkki verkkokyselyyn.

Toivomme Teidän ystävällisesti palauttavan kyselyn viikon kuluessa lomakkeen vastaanottamisesta! Kyselyn mukana tulleen palautuskuoren postimaksu on valmiiksi maksettu. Tämä asukaskysely on jaettu satunnaisotannalla Pukinmäen – Savelan postinumeroalueelle 00720 (Osoitelähde: Väestötietojärjestelmä, Digi- ja väestötietovirasto, PL 123, 00531 HELSINKI).

Kiitokset avusta ja yhteistyöstä!

Markku Norvasuo
yliopistotutkija, dosentti,
Tampereen yliopisto,
arkkitehtuurin yksikkö

Lauri Metsäranta
tutkimusapulainen, tekniikan kandidaatti,
Tampereen yliopisto,
arkkitehtuurin yksikkö

Perusjakaumat 6.10.2020

PUKIMÄKI-SAVELA

2. Sukupuoleni on:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Nainen	137	56,4	56,4	56,4
Mies	105	43,2	43,2	99,6
Muu	1	,4	,4	100,0
Total	243	100,0	100,0	

4. Koulutustaso

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Perusaste (perus- / kansakoulu)	23	9,5	9,5	9,5
Keskiaste (lukio- / ammattikoulu)	92	37,9	38,0	47,5
Korkea-aste (yliopisto / ammattikorkeakoulu)	127	52,3	52,5	100,0
Total	242	99,6	100,0	
Missing System	1	,4		
Total	243	100,0		

6. Mikä on asuntonne omistusmuoto?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Vuokra-asunto	82	33,7	33,7	33,7
Omistusasunto	150	61,7	61,7	95,5
Asumisoikeusasunto	10	4,1	4,1	99,6
Muu	1	,4	,4	100,0
Total	243	100,0	100,0	

7. Asumisaika (Milloin muutitte Pukimäkeen?)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Alle 3	65	26,7	27,4	27,4
3-8	56	23,0	23,6	51,1
Yli 8-20	59	24,3	24,9	75,9
Yli 20	57	23,5	24,1	100,0
Total	237	97,5	100,0	
Missing System	6	2,5		
Total	243	100,0		

8. Millaisessa rakennuksessa asutte?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Kerrostalossa	193	79,4	80,8	80,8
Rivitalossa	19	7,8	7,9	88,7
Paritalossa	6	2,5	2,5	91,2
Omakotitalossa	18	7,4	7,5	98,7
Muu	3	1,2	1,3	100,0
Total	239	98,4	100,0	
Missing System	4	1,6		
Total	243	100,0		

3. Ikäni on: ____ vuotta

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18	1	,4	,4	,4
19	1	,4	,4	,8
20	1	,4	,4	1,3
21	3	1,2	1,3	2,5
22	2	,8	,8	3,3
23	1	,4	,4	3,8
24	2	,8	,8	4,6
25	6	2,5	2,5	7,1
26	5	2,1	2,1	9,2
27	2	,8	,8	10,0
28	6	2,5	2,5	12,6
29	4	1,6	1,7	14,2
30	3	1,2	1,3	15,5
31	7	2,9	2,9	18,4
32	4	1,6	1,7	20,1
33	5	2,1	2,1	22,2
34	7	2,9	2,9	25,1
35	4	1,6	1,7	26,8
36	5	2,1	2,1	28,9
37	4	1,6	1,7	30,5
38	7	2,9	2,9	33,5
39	2	,8	,8	34,3
40	3	1,2	1,3	35,6
41	2	,8	,8	36,4
42	8	3,3	3,3	39,7
43	1	,4	,4	40,2
44	3	1,2	1,3	41,4
45	5	2,1	2,1	43,5
46	2	,8	,8	44,4
47	2	,8	,8	45,2
48	3	1,2	1,3	46,4
49	4	1,6	1,7	48,1
50	2	,8	,8	49,0
51	3	1,2	1,3	50,2
52	5	2,1	2,1	52,3
53	7	2,9	2,9	55,2
54	3	1,2	1,3	56,5
55	2	,8	,8	57,3
56	4	1,6	1,7	59,0
57	3	1,2	1,3	60,3
58	10	4,1	4,2	64,4
59	5	2,1	2,1	66,5
60	3	1,2	1,3	67,8
61	5	2,1	2,1	69,9
62	6	2,5	2,5	72,4
63	10	4,1	4,2	76,6
64	8	3,3	3,3	79,9
65	13	5,3	5,4	85,4
66	10	4,1	4,2	89,5
67	2	,8	,8	90,4
68	4	1,6	1,7	92,1
69	9	3,7	3,8	95,8
70	10	4,1	4,2	100,0
Total	239	98,4	100,0	
Missing System	4	1,6		
Total	243	100,0		

9. Onko asuinrakennuksenne puinen rakennus?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä	22	9,1	9,2	9,2
	Osittain on	27	11,1	11,3	20,5
	Ei ole	189	77,8	79,1	99,6
	En osaa sanoa	1	,4	,4	100,0
	Total	239	98,4	100,0	
Missing	System	4	1,6		
Total		243	100,0		

10. Oletteko aiemmin asunut puisessa rakennuksessa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Olen	141	58,0	59,7	59,7
	En ole	93	38,3	39,4	99,2
	En osaa sanoa	2	,8	,8	100,0
	Total	236	97,1	100,0	
Missing	System	7	2,9		
Total		243	100,0		

11. a) Mitä mieltä olette asuinalueestanne?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Erittäin tyytyväinen	52	21,4	21,6	21,6
	Tyytyväinen	184	67,5	68,0	89,6
	En tyytyväinen enkä tyytymätön	14	5,8	5,8	95,4
	Tyytymätön	10	4,1	4,1	99,6
	Erittäin tyytymätön	1	,4	,4	100,0
	Total	241	99,2	100,0	
Missing	System	2	,8		
Total		243	100,0		

11. b) Mitä mieltä olette asuntonne laadusta?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Erittäin tyytyväinen	46	18,9	19,0	19,0
	Tyytyväinen	145	59,7	59,9	78,9
	En tyytyväinen enkä tyytymätön	31	12,8	12,8	91,7
	Tyytymätön	19	7,8	7,9	99,6
	En osaa sanoa	1	,4	,4	100,0
	Total	242	99,6	100,0	
Missing	System	1	,4		
Total		243	100,0		

11. c) Mitä mieltä olette asuntonne hinta- / vuokratasosta?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Erittäin tyytyväinen	38	15,6	15,8	15,8
	Tyytyväinen	138	56,8	57,3	73,0
	En tyytyväinen enkä tyytymätön	44	18,1	18,3	91,3
	Tyytymätön	18	7,4	7,5	98,8
	Erittäin tyytymätön	1	,4	,4	99,2
	En osaa sanoa	2	,8	,8	100,0
Total	241	99,2	100,0		
Missing	System	2	,8		
Total		243	100,0		

13. Oletteko suunnitellut muuttavanne pois tältä asuinalueelta?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä olen	74	30,5	31,1	31,1
	En ole	122	50,2	51,3	82,4
	En osaa sanoa	42	17,3	17,6	100,0
	Total	238	97,9	100,0	
Missing	System	5	2,1		
Total		243	100,0		

14. Miten suhtaudutte puun käyttöön rakentamisessa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Myönteisesti	185	76,1	77,4	77,4
	Osittain myönteisesti	39	16,0	16,3	93,7
	En myönteisesti enkä kielteisesti	12	4,9	5,0	98,7
	Osittain kielteisesti	2	,8	,8	99,6
	En osaa sanoa	1	,4	,4	100,0
	Total	239	98,4	100,0	
Missing	System	4	1,6		
Total		243	100,0		

15. Onko puun käyttö rakentamisessa mielestänne...

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ekologista	103	42,4	43,1	43,1
	Jokseenkin ekologista	109	44,9	45,6	88,7
	Ei ekologista eikä epäekologista	8	3,3	3,3	92,1
	En osaa sanoa	19	7,8	7,9	100,0
	Total	239	98,4	100,0	
Missing	System	4	1,6		
Total		243	100,0		

17. a) Suomen kaupungeissa tulisi rakentaa enemmän puusta

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin samaa mieltä	84	34,6	36,1	36,1
	Osittain samaa mieltä	112	46,1	48,1	84,1
	Ei samaa eikä eri mieltä	31	12,8	13,3	97,4
	Osittain eri mieltä	5	2,1	2,1	99,6
	Täysin eri mieltä	1	,4	,4	100,0
	Total	233	95,9	100,0	
Missing	En osaa sanoa	6	2,5		
	System	4	1,6		
	Total	10	4,1		
Total		243	100,0		

17. b) Kivirakenteet (tiili, betoni, rappaus) sopivat materiaaleina paremmin kaupunkiin kuin puu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin samaa mieltä	10	4,1	4,3	4,3
	Osittain samaa mieltä	64	26,3	27,5	31,8
	Ei samaa eikä eri mieltä	66	27,2	28,3	60,1
	Osittain eri mieltä	78	32,1	33,5	93,6
	Täysin eri mieltä	15	6,2	6,4	100,0
	Total	233	95,9	100,0	
Missing	En osaa sanoa	6	2,5		
	System	4	1,6		
	Total	10	4,1		
Total		243	100,0		

17. c) Puukerrostalojen paloturvallisuus arveluttaa

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin samaa mieltä	26	10,7	11,5	11,5
	Osittain samaa mieltä	100	41,2	44,2	55,8
	Ei samaa eikä eri mieltä	29	11,9	12,8	68,6
	Osittain eri mieltä	48	19,8	21,2	89,8
	Täysin eri mieltä	23	9,5	10,2	100,0
	Total	226	93,0	100,0	
Missing	En osaa sanoa	14	5,8		
	System	3	1,2		
	Total	17	7,0		
Total		243	100,0		

17. d) Puu on hinnaltaan kilpailukykyinen rakennusmateriaali

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin samaa mieltä	27	11,1	18,4	18,4
	Osittain samaa mieltä	56	23,0	38,1	56,5
	Ei samaa eikä eri mieltä	53	21,8	36,1	92,5
	Osittain eri mieltä	11	4,5	7,5	100,0
	Total	147	60,5	100,0	
Missing	En osaa sanoa	93	38,3		
	System	3	1,2		
	Total	96	39,5		
Total		243	100,0		

17. e) Puiset rakennukset ovat yleensä kauniimpia kuin muista materiaaleista tehdyt rakennukset

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin samaa mieltä	86	35,4	36,4	36,4
	Osittain samaa mieltä	94	38,7	39,8	76,3
	Ei samaa eikä eri mieltä	44	18,1	18,6	94,9
	Osittain eri mieltä	10	4,1	4,2	99,2
	Täysin eri mieltä	2	,8	,8	100,0
	Total	236	97,1	100,0	
Missing	En osaa sanoa	2	,8		
	System	5	2,1		
	Total	7	2,9		
Total		243	100,0		

17. f) Puiset rakennukset ovat yleensä ekologisempia kuin muista materiaaleista tehdyt rakennukset

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin samaa mieltä	58	23,9	29,9	29,9
	Osittain samaa mieltä	85	35,0	43,8	73,7
	Ei samaa eikä eri mieltä	40	16,5	20,6	94,3
	Osittain eri mieltä	11	4,5	5,7	100,0
	Total	194	79,8	100,0	
Missing	En osaa sanoa	45	18,5		
	System	4	1,6		
	Total	49	20,2		
Total		243	100,0		

17. g) Puisissa rakennuksissa on yleensä terveellisempi sisäilmasto kuin muista materiaaleista tehdyissä rakennuksissa

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin samaa mieltä	61	25,1	31,9	31,9
	Osittain samaa mieltä	78	32,1	40,8	72,8
	Ei samaa eikä eri mieltä	39	16,0	20,4	93,2
	Osittain eri mieltä	12	4,9	6,3	99,5
	Täysin eri mieltä	1	,4	,5	100,0
	Total	191	78,6	100,0	
Missing	En osaa sanoa	48	19,8		
	System	4	1,6		
	Total	52	21,4		
Total		243	100,0		

18. Asuisitteko mieluiten asuinalueella, jonka rakennukset ovat:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1-2 kerroksisia	100	41,2	43,1	43,1
	3-4 kerroksisia	39	16,0	16,8	59,9
	5-6 kerroksisia	18	7,4	7,8	67,7
	Yli 6 kerroksisia	4	1,6	1,7	69,4
	Kerroskorkeudella ei ole merkitystä	65	26,7	28,0	97,4
	En osaa sanoa	6	2,5	2,6	100,0
	Total	232	95,5	100,0	
Missing	System	11	4,5		
Total		243	100,0		

19. Asuisitteko mieluiten asuinalueella, jonka rakennusten julkisivut ovat:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Betonia	3	1,2	1,3	1,3
	Tiiltä	16	6,6	7,1	8,4
	Puuta	100	41,2	44,2	52,7
	Rappausta	6	2,5	2,7	55,3
	Kiveä	2	,8	,9	56,2
	En osaa sanoa	20	8,2	8,8	65,0
	Julkisivumateriaaleilla ei ole merkitystä	57	23,5	25,2	90,3
	Muu	22	9,1	9,7	100,0
	Total	226	93,0	100,0	
	Missing	System	17	7,0	
Total		243	100,0		

20. Asuisitteko mieluiten asuinalueella, jonka rakennukset sijoittuvat tontilla:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kadun läheisyyteen	33	13,6	14,0	14,0
	Tontin keskiosaan	107	44,0	45,5	59,6
	Rakennusten tontille sijoittumisella ei ole merkitystä	71	29,2	30,2	89,8
	En osaa sanoa	24	9,9	10,2	100,0
	Total	235	96,7	100,0	
Missing	System	8	3,3		
Total		243	100,0		

21. Asuisitteko mieluiten asuinalueella, jonne rakennukset on rakennettu:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Tiiviisti	8	3,3	3,4	3,4
	Väljästi	200	82,3	84,0	87,4
	Rakennusten toisiaan nähden sijoittumisella ei ole merkitystä	19	7,8	8,0	95,4
	En osaa sanoa	11	4,5	4,6	100,0
Total	238	97,9	100,0		
Missing	System	5	2,1		
Total		243	100,0		

22. a) Parivertailu, materiaali vai väritys?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Julkisivun materiaali	94	38,7	43,9	43,9
	Julkisivun väritys	120	49,4	56,1	100,0
	Total	214	88,1	100,0	
Missing	System	29	11,9		
Total		243	100,0		

22. b) Parivertailu, materiaali vai arkkitehtuuri?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Julkisivun materiaali	35	14,4	16,4	16,4
	Julkisivun arkkitehtuuri	179	73,7	83,6	100,0
	Total	214	88,1	100,0	
Missing	System	29	11,9		
Total		243	100,0		

22. c) Parivertailu, väritys vai arkkitehtuuri?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Julkisivun väritys	61	25,1	28,5	28,5
	Julkisivun arkkitehtuuri	153	63,0	71,5	100,0
	Total	214	88,1	100,0	
Missing	System	29	11,9		
Total		243	100,0		

23. Tunnistatko tai oletko huomioineet nämä Eskolantien puukerrostalot?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä	232	95,5	96,3	96,3
	En	8	3,3	3,3	99,6
	En osaa sanoa	1	,4	,4	100,0
	Total	241	99,2	100,0	
Missing	System	2	,8		
Total		243	100,0		

24. Asuttko näissä Eskolantien puukerrostaloissa?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä	8	3,3	3,3	3,3
	En	232	95,5	96,3	99,6
	En osaa sanoa	1	,4	,4	100,0
	Total	241	99,2	100,0	
Missing	System	2	,8		
Total		243	100,0		

25. Oletteko asuneet Pukinmäen alueella ennen Eskolantien puukerrostalojen valmistamista?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kyllä	148	60,9	61,4	61,4
	En	87	35,8	38,1	97,5
	En osaa sanoa	6	2,5	2,5	100,0
	Total	241	99,2	100,0	
Missing	System	2	,8		
Total		243	100,0		

26. a) Miten mielestänne Eskolantien puukerrostalot sopivat asuinalueelle?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Erittäin hyvin	90	37,0	37,2	37,2
	Hyvin	105	43,2	43,4	80,6
	Ei hyvin eikä huonosti	24	9,9	9,9	90,5
	Huonosti	15	6,2	6,2	96,7
	Erittäin huonosti	3	1,2	1,2	97,9
	En osaa sanoa	5	2,1	2,1	100,0
	Total	242	99,6	100,0	
Missing	System	1	,4		
Total		243	100,0		

26. b) Mitä mieltä olette Eskolantien puukerrostalojen arkkitehtuurista?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Erittäin tyytyväinen	52	21,4	21,6	21,6
	Tyytyväinen	119	49,0	49,4	71,0
	En tyytyväinen enkä tyytymätön	44	18,1	18,3	89,2
	Tyytymätön	19	7,8	7,9	97,1
	Erittäin tyytymätön	4	1,6	1,7	98,8
	En osaa sanoa	3	1,2	1,2	100,0
	Total	241	99,2	100,0	
Missing	System	2	,8		
Total		243	100,0		

26. c) Hyväksyisittekö Eskolantien puukerrostalojen tapaisen uuden puisen täydennysrakentamisen asuinalueellanne?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Hyväksyisin	146	60,1	60,6	60,6
	Osittain hyväksyisin	56	23,0	23,2	83,8
	Toisaalta hyväksyisin, toisaalta en hyväksyisi	20	8,2	8,3	92,1
	Osittain en hyväksyisi	8	3,3	3,3	95,4
	En hyväksyisi	9	3,7	3,7	99,2
	En osaa sanoa	2	,8	,8	100,0
	Total	241	99,2	100,0	
Missing	System	2	,8		
Total		243	100,0		

26. d) Eskolantien puukerrostalokohteet ovat saaneet mielipiteenne puurakentamista kohtaan muuttumaan:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Myönteiseksi	92	37,9	38,3	38,3
	Osittain myönteiseksi	40	16,5	16,7	55,0
	Ei myönteiseksi eikä kielteiseksi	90	37,0	37,5	92,5
	Osittain kielteiseksi	5	2,1	2,1	94,6
	Kielteiseksi	3	1,2	1,3	95,8
	En osaa sanoa	10	4,1	4,2	100,0
	Total	240	98,8	100,0	
Missing	System	3	1,2		
Total		243	100,0		

27. Eskolantien puukerrostalojen vaikutus Pukinmäen asuin ympäristön laatuun (verrattuna asuin ympäristön laatuun ennen niiden rakentamista) on ollut:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Myönteinen	74	30,5	39,4	39,4
	Osittain myönteinen	57	23,5	30,3	69,7
	Ei myönteinen eikä kielteinen	24	9,9	12,8	82,4
	Osittain kielteinen	9	3,7	4,8	87,2
	Kielteinen	4	1,6	2,1	89,4
	En osaa sanoa	20	8,2	10,6	100,0
	Total	188	77,4	100,0	
Missing	System	55	22,6		
Total		243	100,0		

30. Miten yleisesti ottaen suhtaudutte puiseen täydennysrakentamiseen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Myönteisesti	165	67,9	68,2	68,2
	Osittain myönteisesti	55	22,6	22,7	90,9
	En myönteisesti enkä kielteisesti	14	5,8	5,8	96,7
	Osittain kielteisesti	3	1,2	1,2	97,9
	Kielteisesti	3	1,2	1,2	99,2
	En osaa sanoa	2	,8	,8	100,0
	Total	242	99,6	100,0	
Missing	System	1	,4		
Total		243	100,0		

31. Miten mielestänne puukerrostalot yleisesti ottaen vaikuttavat asuinalueiden houkuttelevuuteen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Lisäävät alueen houkuttelevuutta	167	68,7	68,7	68,7
	Eivät vaikuta alueen houkuttelevuuteen	45	18,5	18,5	87,2
	Vähentävät alueen houkuttelevuutta	1	,4	,4	87,7
	En osaa sanoa	30	12,3	12,3	100,0
Total	243	100,0	100,0		

32. Kuva 1. arvosana

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	4	60	24,7	25,0	25,0	
	5	76	31,3	31,7	56,7	
	6	64	26,3	26,7	83,3	
	7	25	10,3	10,4	93,8	
	8	10	4,1	4,2	97,9	
	9	3	1,2	1,3	99,2	
	10	2	,8	,8	100,0	
	Total	240	98,8	100,0		
	Missing	System	3	1,2		
	Total	243	100,0			

32. Kuva 2. arvosana

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	4	1	,4	,4	,4
	5	12	4,9	5,0	5,4
	6	27	11,1	11,3	16,7
	7	65	26,7	27,1	43,8
	7,5	1	,4	,4	44,2
	8	79	32,5	32,9	77,1
	8,5	1	,4	,4	77,5
	9	42	17,3	17,5	95,0
	9,5	2	,8	,8	95,8
	10	10	4,1	4,2	100,0
	Total	240	98,8	100,0	
	Missing	System	3	1,2	
Total	243	100,0			

32. Kuva 3. arvosana

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	4	9	3,7	3,7	3,7	
	5	7	2,9	2,9	6,6	
	6	35	14,4	14,5	21,2	
	7	60	24,7	24,9	46,1	
	8	64	26,3	26,6	72,6	
	9	47	19,3	19,5	92,1	
	10	19	7,8	7,9	100,0	
	Total	241	99,2	100,0		
	Missing	System	2	,8		
	Total	243	100,0			

32. Kuva 4. arvosana

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	4	6	2,5	2,5	2,5
	5	8	3,3	3,3	5,8
	6	27	11,1	11,3	17,1
	7	67	27,6	27,9	45,0
	7,5	1	,4	,4	45,4
	8	77	31,7	32,1	77,5
	8,5	2	,8	,8	78,3
	9	39	16,0	16,3	94,6
	10	13	5,3	5,4	100,0
	Total	240	98,8	100,0	
	Missing	System	3	1,2	
Total	243	100,0			

32. Kuva 5. arvosana

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	4	3	1,2	1,3	1,3
	5	7	2,9	3,0	4,2
	6	17	7,0	7,2	11,4
	7	50	20,6	21,2	32,6
	7,5	2	,8	,8	33,5
	8	68	28,0	28,8	62,3
	8,5	2	,8	,8	63,1
	9	64	26,3	27,1	90,3
	9,5	2	,8	,8	91,1
	10	21	8,6	8,9	100,0
	Total	236	97,1	100,0	
Missing	System	7	2,9		
Total	243	100,0			

32. Kuva 6. arvosana

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	4	6	2,5	2,5	2,5	
	5	13	5,3	5,4	7,9	
	6	27	11,1	11,3	19,2	
	7	66	27,2	27,5	46,7	
	7,5	1	,4	,4	47,1	
	8	69	28,4	28,7	75,8	
	9	47	19,3	19,6	95,4	
	9,5	1	,4	,4	95,8	
	10	10	4,1	4,2	100,0	
	Total	240	98,8	100,0		
	Missing	System	3	1,2		
	Total	243	100,0			

33. Miten suhtaudutte puiseen julkisivukorjaamiseen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Myönteisesti	151	62,1	62,9	62,9
	Osittain myönteisesti	67	27,6	27,9	90,8
	En myönteisesti enkä kielteisesti	17	7,0	7,1	97,9
	Osittain kielteisesti	2	,8	,8	98,8
	Kielteisesti	1	,4	,4	99,2
	En osaa sanoa	2	,8	,8	100,0
	Total	240	98,8	100,0	
Missing	System	3	1,2		
Total	243	100,0			

34. Miten suhtaudutte puiseen lisäkerrosrakentamiseen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Myönteisesti	134	55,1	55,8	55,8
	Osittain myönteisesti	69	28,4	28,7	84,6
	En myönteisesti enkä kielteisesti	26	10,7	10,8	95,4
	Osittain kielteisesti	6	2,5	2,5	97,9
	Kielteisesti	3	1,2	1,3	99,2
	En osaa sanoa	2	,8	,8	100,0
	Total	240	98,8	100,0	
Missing	System	3	1,2		
Total		243	100,0		

36. a) Puisia julkisivukorjauksia ja lisäkerrosrakentamista voitaisiin toteuttaa asuinalueelleni.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin samaa mieltä	134	55,1	55,8	55,8
	Osittain samaa mieltä	78	32,1	32,5	88,3
	Ei samaa eikä eri mieltä	10	4,1	4,2	92,5
	Osittain eri mieltä	8	3,3	3,3	95,8
	Täysin eri mieltä	5	2,1	2,1	97,9
	En osaa sanoa	5	2,1	2,1	100,0
	Total	240	98,8	100,0	
Missing	System	3	1,2		
Total		243	100,0		

36. b) Julkisivukorjaukset ja lisäkerrosrakentaminen tulisi toteuttaa ennemmin puusta kuin muista materiaaleista.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin samaa mieltä	56	23,0	23,3	23,3
	Osittain samaa mieltä	99	40,7	41,3	64,6
	Ei samaa eikä eri mieltä	64	26,3	26,7	91,3
	Osittain eri mieltä	6	2,5	2,5	93,8
	Täysin eri mieltä	3	1,2	1,3	95,0
	En osaa sanoa	12	4,9	5,0	100,0
	Total	240	98,8	100,0	
Missing	System	3	1,2		
Total		243	100,0		

36. c) Julkisivukorjauksen ja lisäkerrosrakentamisen materiaalilla ei ole merkitystä, kunhan rakennukset näyttävät kauniilta.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin samaa mieltä	54	22,2	22,8	22,8
	Osittain samaa mieltä	99	40,7	41,8	64,6
	Ei samaa eikä eri mieltä	26	10,7	11,0	75,5
	Osittain eri mieltä	36	14,8	15,2	90,7
	Täysin eri mieltä	14	5,8	5,9	96,6
	En osaa sanoa	8	3,3	3,4	100,0
	Total	237	97,5	100,0	
Missing	System	6	2,5		
Total		243	100,0		

36. d) Korjausikään tullessiin lähiökerrostaloihin voidaan tehdä puisia julkisivukorjauksia ja lisäkerrosrakentamista.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Täysin samaa mieltä	121	49,8	50,8	50,8
	Osittain samaa mieltä	78	32,1	32,8	83,6
	Ei samaa eikä eri mieltä	22	9,1	9,2	92,9
	Osittain eri mieltä	9	3,7	3,8	96,6
	Täysin eri mieltä	1	,4	,4	97,1
	En osaa sanoa	7	2,9	2,9	100,0
	Total	238	97,9	100,0	
Missing	System	5	2,1		
Total		243	100,0		

37. Mikäli asuinalueelle päätetään lisätä asuntoja se tulisi toteuttaa:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Lisäkerrosrakentamisella	49	20,2	21,9	21,9
	Uusia täydennysrakennuksia rakentamalla	23	9,5	10,3	32,1
	Lisäkerrosrakentamisella ja uusia täydennysrakennuksia rakentamalla	75	30,9	33,5	65,6
	Purkamalla vanhoja rakennuksia ja rakentamalla uusia tehokkaampia rakennuksia tilalle	40	16,5	17,9	83,5
	En osaa sanoa	37	15,2	16,5	100,0
Total	224	92,2	100,0		
Missing	System	19	7,8		
Total		243	100,0		

38. Miten mielestänne puinen julkisivukorjaaminen ja lisäkerrosrakentaminen vaikuttavat asuinalueiden houkuttelevuuteen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Lisäävät alueen houkuttelevuutta	160	65,8	66,7	66,7
	Eivät vaikuta alueen houkuttelevuuteen	40	16,5	16,7	83,3
	Vähentävät alueen houkuttelevuutta	3	1,2	1,3	84,6
	En osaa sanoa	37	15,2	15,4	100,0
	Total	240	98,8	100,0	
Missing	System	3	1,2		
Total		243	100,0		

39. Mikäli taloyhtiönne päättäisi rakentaa puisen lisäkerroksen, jonka avulla rahoitettaisiin julkisivukorjaus, suhtautuisitte asiaan:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Myönteisesti	47	19,3	34,8	34,8
	Osittain myönteisesti	38	15,6	28,1	63,0
	En myönteisesti enkä kielteisesti	8	3,3	5,9	68,9
	Osittain kielteisesti	7	2,9	5,2	74,1
	Kielteisesti	21	8,6	15,6	89,6
	En osaa sanoa	14	5,8	10,4	100,0
Total	135	55,6	100,0		
Missing	System	108	44,4		
Total		243	100,0		